

Välkomsthälsning

Anf. 1 TALMANNEN:

Jag ber att få hälsa representanter för den diplomatiska kåren välkomna till den utrikespolitiska debatten.

1 § Utrikespolitisk debatt

Utrikespolitisk debatt

Anf. 2 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Ärade ledamöter! De senaste decennierna har i många avseenden varit en tid av enastående framsteg. Krigen har blivit färre, demokratierna har blivit fler, sjukdomar har trängts tillbaka och många hundratals miljoner människor har lyfts ur fattigdom. En värld där vi genom globaliseringen fått nya möjligheter har blivit en allt bättre värld för allt fler.

Inte minst i Europa – i dessa dagar – har vi anledning att påminna om de stora framsteg som gjorts, och om den modell för fredligt samarbete mellan fria länder som Europa därmed kunnat bli för världen i dess helhet.

Att vi står inför stora utmaningar – i världen i stort och i Europa – är samtidigt mycket uppenbart. I kölvattnet av de ekonomiska svårigheterna ser vi krafter som vänder sig bort från öppenhet och samarbete, som verkar tro att vi kan möta framtiden genom att gå bakåt. Den vägen får aldrig bli vår. Vårt Sverige måste fortsätta att vara en stark kraft för öppna samhällen, för ett öppet Europa och för en öppen värld.

Vi vill bygga nya broar, och vi vill öppna nya dörrar.

Det innebär också att vi vill vara en engagerad och konstruktiv kraft i det europeiska samarbetet. Sverige strävar efter att tillhöra kärnan i Europeiska unionen. Så kan vi bäst ta till vara också våra nationella intressen, och så kan vi bäst främja de universella värden som är våra.

Vi har ett uppenbart intresse av att eurozonen står stark och stabil och att de länder som drabbats av betydande ekonomiska problem med gemensam hjälp kan lösa dessa. Ytterst handlar det om att hålla samman Europa och att undvika allvarliga sociala motsättningar. Att också vi kommer att vara med i den nya finanspakten är ett uttryck för denna vår strävan.

Vi vill se mer kraftfulla åtgärder för tillväxt och konkurrenskraft i Europa i dess helhet, som ett komplement till den omedelbara krishanteringen. Det handlar ju inte bara om att diskutera dagens utmaningar utan även om förutsättningarna för morgondagens trygghet och välfärd. Så har Sverige nyligen organiserat ett brittiskt, baltiskt och nordiskt toppmöte, Northern Future Forum, som ett forum för diskussion kring de centrala tillväxtfrågorna, till exempel kvinnors företagande och demografiska förändringar.

För att säkra tillväxten i Europa vill vi också bredda och fördjupa den gemensamma inre marknaden, satsa mer på forskning och utveckling och värna vår öppenhet mot den övriga världen. Ett exempel på detta är Sveriges stora satsning på European Spallation Source, ESS, i Lund.

En starkare europeisk ekonomi är av betydelse främst för Europa självt men stärker också vår trovärdighet som global aktör. Vi är övertygade om att det behövs en starkare europeisk röst i det globala arbetet. Det gäller frågor från klimatförändringen över fredsanssträngningar till värnandet av individens frihet.

Sverige är pådrivande för en gemensam europeisk utrikes- och säkerhetspolitik, som värnar respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Vi vill verka för en starkare europeisk utrikes-tjänst och en tydlig vision för Europeiska unionens strategiska roll. Därför vill vi se en ny och modern europeisk säkerhetsstrategi, liksom ett europeiskt fredsinstitut och en moderniserad europeisk biståndspolitik.

Vi vill att Europa ska vara en stark röst och en tydlig kraft för fred, frihet och försoning såväl i vårt eget närområde som i världen i dess helhet. Betydelsen av detta har ökat genom den utveckling vi sett i de arabiska länderna under det senaste året men gäller med oförminskad kraft också i vårt östliga närområde.

Det handlar om mörkret i Minsk lika väl som om diktaturen i Damaskus.

Dörren till vårt samarbete ska förbli öppen för alla europeiska demokratier som vill och kan uppfylla de förpliktelser som ett medlemskap innebär. Unionens värden, som yttrandefrihet och grundläggande mänskliga rättigheter, måste respekteras av alla medlemsstater.

Vi välkomnar att Kroatien ska bli vår unions 28:e medlemsland. Därmed sänds en stark signal också till regionens övriga länder. Serbien har förtjänat att bli kandidatland, och förhandlingar om medlemskap borde kunna inledas relativt snart med Montenegro. Vi hoppas att Bosniens nya regering kan vidta de åtgärder som gör det möjligt att ansöka om medlemskap i Europeiska unionen, och efter utslaget i Internationella domstolen borde förhandlingar med Makedonien kunna inledas. Albanien och Kosovo behöver vårt stöd i sitt arbete att gå samma väg.

Sverige stöder Turkiets ansträngningar att genom en fortsatt reformpolitik och genom en ny författning leva upp till ett medlemskaps alla krav, inte minst respekten för de mänskliga rättigheterna. Att åtskilligt arbete återstår är lika uppenbart som att försök att stänga Turkiet ute kommer att bromsa dessa reformansträngningar. En europeisk union med Turkiet som medlem blir en starkare union såväl politiskt som ekonomiskt.

En lösning av Cypernfrågan är mer akut nu än någonsin och skulle bidra till stabiliteten i hela den östra Medelhavsregionen.

Det är en självklarhet att vi ger starkt stöd till Islands förhandlingar om medlemskap. Med otålighet ser vi fram mot den dag då ytterligare en nordisk demokrati har möjlighet att slå sig ned vid det europeiska rådsbordet.

Herr talman! Vår säkerhetspolitiska linje ligger fast. Vår säkerhet byggs solidariskt med andra. Hot mot fred och säkerhet avvärjs i gemenskap och samverkan med andra länder och organisationer.

Medlemskapet i Europeiska unionen innebär att Sverige ingår i en politisk allians och tar genom detta ett solidariskt ansvar för Europas säkerhet. Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Vi ska både kunna ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt.

Säkerhet och samverkan i vårt nordiska närområde är av särskild betydelse. I april förra året antogs en nordisk solidaritetsförklaring, som komplement såväl till vår egen som till våra grannländers säkerhetspolitiska val.

Vi fortsätter vårt engagemang inom Europeiska unionens stridsgrupper. Vi verkar för att dessa vid behov ska kunna ställas till Förenta nationernas förfogande också i händelse av större katastrofer. Europeiska unionens förmåga att bistå med krishantering, statsbyggande och humanitärt stöd i utsatta länder bidrar till ett starkt och enat Europa.

Sverige tar sitt ansvar för en aktiv europeisk roll i sådana insatser. Vår förmåga att effektivt bidra till krishantering, efter beslut i FN:s säkerhetsråd, visade vi genom att sända svenska Gripenplan till Natos insats i Libyen förra året, kompletterat med omfattande humanitärt stöd.

Att snabbt och flexibelt kunna bidra till insatser där behov uppstår är viktigt för Sverige. Vi vill vara en trovärdig samarbetspartner, oavsett om insatserna leds av Förenta nationerna, Europeiska unionen eller Nato.

Herr talman! Ett nytt och effektivt instrument i människors kamp för frihet och demokrati är tillgången till det fria informationsflödet. Denna tillgång kan bidra till människors frigörelse från förtryck och speglar viljan till utbyte av kunskap, idéer och åsikter. Därför driver Sverige alla människors rätt och möjlighet till öppen och säker kommunikation på nätet.

Friheten på nätet är den nya frontlinjen i arbetet för frihet i världen. Universella värden om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer måste vara vägledande i den globala debatten om normer också i cyberrymden.

Ökade krav på reglering och kontroll samt censur och övervakning riskerar att skapa en ny digital klyfta mellan dem som har yttrandefrihet på nätet och dem som inte har det. Människors yttrandefrihet på nätet är det bästa sättet att motverka auktoritära regimers missbruk av nätet i antidemokratiska syften.

Sverige har varit drivande för att frågan om yttrandefriheten på nätet nu diskuteras i Förenta nationernas råd för mänskliga rättigheter. Vi inbjuder också till en internationell konferens i Stockholm i april om hur frihet och öppenhet på nätet också kan främja global ekonomisk och social utveckling. Vi kommer att ta initiativ till en europeisk strategi för frihet på nätet.

Herr talman! I år är det 100 år sedan Raoul Wallenberg föddes. I en tid när fler behöver stå upp mot förföljelser och främlingsfientlighet är han en förebild i kampen mot antisemitism och en påminnelse om vikten av personligt ansvar och civilkurage. Sverige uppmärksammar under året Raoul Wallenberg både här hemma och internationellt. Så länge övergrepp och förföljelser är en realitet på alltför många håll i världen fortsätter hans gärning att ha relevans för var och en av oss.

Att frihet och demokrati är en livsavgörande drivkraft för enskilda människor har inte undgått någon under det gångna året. Sverige och Europeiska unionen har en viktig uppgift i att värna de mänskliga rättigheterna, folkrätten och rättsstatens principer.

Sverige kandiderar till FN:s råd för mänskliga rättigheter under perioden 2013–2015. Ett medlemskap skulle ge oss ytterligare kraft att driva angelägna rättighetsfrågor globalt och att konstruktivt bidra till att stärka rådets roll.

Sverige ger sitt fortsatta stöd till Internationella brottmålsdomstolen, andra internationella domstolar och insatser för att beivra och motverka folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser.

Vi arbetar aktivt för att stödja journalister, bloggare och försvarare av mänskliga rättigheter runt om i världen. Vi kandiderar till Unescos styrelse 2013–2017 och vill prioritera de globala press- och yttrandefrihetsfrågorna.

Vi vill arbeta för en mer jämställd värld. Sverige ska spela en ledande roll för att lika rättigheter respekteras och att alla människors möjligheter tas till vara.

Religions- och övertygelsefriheten är central i ett öppet samhälle. Det ökade våldet och diskrimineringen av personer som tillhör religiösa minoriteter inger oro och måste motverkas. Det gäller också övergrepp mot personer som tillhör etniska minoriteter och mot hbt-personer.

Herr talman! Vårt samarbete med de nordiska länderna och de baltiska grannländerna har djupa rötter. Tillsammans har vi uppnått fred och frihet i hela vår region, och i dag kan vi med gemensamma krafter driva dessa värden bortom våra egna gränser.

Nästa år tar Sverige över samordningsansvaret för både det nordiska och det nordisk-baltiska samarbetet. Vi förbereder ett brett samarbetsprogram inom Nordiska ministerrådet med särskilt fokus på tillväxtfrågorna. Vi fortsätter också arbetet med att utveckla Östersjöstrategin.

Sverige har som ordförande i Arktiska rådet under detta och nästa år en viktig roll för det mellanstatliga arbetet i en region vars också globala betydelse mycket tydligt växer. Det handlar om bättre förutsättningar för områdets befolkningar och om att skydda natur och miljö i ett område som är känsligare än de flesta andra. Vi arbetar nu med att genomföra den svenska strategi för den arktiska regionen som regeringen antog våren 2011.

Herr talman! Vi delar vår europeiska identitet med våra grannar österut. EU:s östliga partnerskap bygger på visionen om att de östeuropeiska partnerländerna en dag ska kunna delta fullt ut i det europeiska samarbetet. Vi har alla att tjäna på ökad rörlighet, ökad handel och gränsöverskridande samverkan. Men ett EU-närmande innebär också att demokratiska principer, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer måste respekteras.

I Georgien och Moldavien ser vi tydliga framsteg. I Vitryssland, däremot, fortsätter de grova kränkningarna av de mänskliga rättigheterna. Sverige är drivande för kraftfulla europeiska åtgärder mot regimen, samtidigt som vi stärker stödet till landets demokratiska krafter. Även Ukraina har under det senaste året agerat på ett sätt som gör att landets respekt för rättsstatens principer måste ifrågasättas. Sverige kommer därför att se över inriktningen på sitt bistånd.

Herr talman! För ett år sedan tändes hoppet om en omvandling till öppna samhällen och öppna ekonomier också i flertalet av Nordafrikas och Mellanösterns olika länder. Sedan dess har vi sett fria val i Tunisien och Egypten, ett dramatiskt störtande av Gaddafiregimen i Libyen och en allt brutalare och blodigare repression av den regim i Damaskus vars dagar är räknade.

Det som krävs i regionens samtliga länder är öppna och representativa politiska system som respekterar allas rätt till frihet. Ekonomiska reformer för att ge jobb och välfärd till de snabbt växande befolkningarna är avgörande för en positiv utveckling. Kvinnors rättigheter måste säkras, och minoriteter måste skyddas mot övergrepp. Det är en avgörande uppgift för Europa under kommande år att ge all den hjälp vi kan för att hjälpa dem att åstadkomma detta.

Vi måste i internationell samverkan stoppa förtryck och våld. Nu är det utvecklingen i Syrien som är i fokus. Vår inställning är klar: Våldet måste stoppas, president Assad måste stiga åt sidan och en demokratisk övergångsprocess, representativ för hela det syriska samhället, måste omedelbart inledas. Endast så kan ett inbördeskrig, som skulle vara förödande för hela regionen, undvikas.

EU stöder helt och fullt Arabförbundets ansträngningar och fredsplan. Vi beklagar djupt att två veton förhindrade FN:s säkerhetsråd att anta samma inställning. Arabförbundet vill nu ha Förenta nationernas stöd, och Arabförbundet måste få det stödet.

Nu måste vi också öka trycket på regimen och stödet till dem som arbetar för en fredlig övergång till ett genuint demokratiskt Syrien. Sanktionerna kommer att skärpas. Det humanitära stödet måste öka.

Sverige är med i bildandet av den vängrupp för Syrien som bildas i Tunis nästa fredag, den 24 februari. Vi tillsätter nu en ambassadör för att utveckla dialogen med och stödet till den demokratiska syriska oppositionen.

Vi vill aktivt utveckla samarbetet med Egypten. Vi söker en dialog med alla dess demokratiska krafter och ser fram emot den dag då Egypten har en civil regering och ett fullt folkvalt parlament.

Vi vill också att Europeiska unionen så fort villkoren är uppfyllda ska inleda förhandlingar om fördjupade frihandelsavtal med Egypten, Marocko, Tunisien och Jordanien.

Vi är djupt bekymrade över bristen på framsteg i strävan efter fred mellan israeler och palestinier. Vi ser betydande faror för framtiden i dagens utveckling. Det gäller inte minst den fortsatta bosättningspolitiken.

Vi stöder politiskt och konkret arbetet med att bygga upp en livskraftig, sammanhängande och demokratisk palestinsk stat. Vi ser fram emot den dag då Israel och Palestina kan leva i fred med varandra och Israel i fred och säkerhet med hela den arabiska världen.

Därför vill vi ha en stark europeisk kraft för fred i regionen. Det är när vi arbetar tillsammans vidare på den grund som lades i december 2009 som vi har en faktisk möjlighet till inflytande.

Sverige kommer att fortsätta att arbeta för en stark och enad europeisk politik i denna avgörande fråga.

Herr talman! USA är Europeiska unionens främsta strategiska partner. I tider av ekonomisk kris och turbulens i omvärlden tydliggörs det ömsesidiga beroendet och vikten av transatlantisk samverkan. Vårt breda samarbete med USA bidrar till säkerhet och välbefinnande globalt och i vårt närområde. USA är också en viktig partner i främjandet av frihet och säkerhet på nätet. Vi verkar för fördjupad ekonomisk integration och frihandel mellan EU och USA.

I en tid då kraven på politisk och ekonomisk modernisering växer sig allt starkare ligger det i Sveriges och Europeiska unionens intresse att Ryssland utvecklas till en verklig demokrati som bidrar konstruktivt till att lösa gemensamma globala utmaningar. Rysslands anslutning till WTO blir ett viktigt steg mot integration i världsekonomin och ett fullödigt ekonomiskt samarbete med Europeiska unionen.

Sveriges och EU:s relation med Kina växer. Landets alltmer framträdande roll på den internationella arenan ställer krav på ett ökat kinesiskt ansvar i globala frågor som miljö och klimat, säkerhet och fattigdomsbekämpning. I ansvaret ryms också respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska principer. Denna respekt har under senare tid försämrats ytterligare.

Indiens växande roll är central för långsiktig stabilitet och säkerhet i regionen. EU:s strategiska partnerskap med Indien bygger på ömsesidiga värderingar om demokrati och rättsstatens principer. Under det senaste året har viktiga steg tagits mot ett frihandelsavtal, och dialogen fördjupas kring globala frågor som säkerhetspolitik, öppna handelsvägar, mänskliga rättigheter, miljö, energi och ekonomi.

Vi ser också fram emot ett fortsatt samarbete med strategiska partnerländer som Brasilien, Japan och Sydafrika.

Herr talman! Vårt engagemang i Afghanistan är långsiktigt och grundar sig på en bred politisk samsyn. Under 2012 reduceras den svenska militära närvaron i takt med att afghanerna själva tar över ansvaret för sin säkerhet. Senast sommaren 2014 kommer den svenska militära insatsen i sin nuvarande form att ha avslutats. Vi är öppna för en fortsatt insats för utbildning av de afghanska säkerhetsstyrkorna.

Det svenska utvecklingssamarbetet med Afghanistan kommer samtidigt att öka och syftar bland annat till att stärka det civila samhällets organisationer. En fredlig och demokratisk utveckling står i fokus liksom främjandet av jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen. Övergången till civil ledning av den samlade svenska insatsen kommer att ske under våren.

Respekten för de mänskliga fri- och rättigheterna i Iran fortsätter att försämrats. Antalet avrättningar har ökat dramatiskt under det senaste året. Det handlar om en barbarisk politik. Sverige har haft en pådrivande roll inte minst inom Förenta nationerna för att uppmärksamma och påverka situationen.

Behovet av demokrati och respekt för grundläggande mänskliga rättigheter på Kuba är stort. Stödet till de demokratiska krafterna måste stärkas och trycket på regimen upprätthållas.

I Burma ser vi en ljusare utveckling. Den senaste tiden har viktiga steg tagits mot vad vi hoppas är en verklig demokratisk förändring. Mycket återstår dock, som ovillkorligt frigivande av återstående politiska fångar, full respekt för mänskliga rättigheter och fria och rättvisa fyllnadssval under våren.

Vi har starka relationer med en rad afrikanska länder. Vi vill bidra till en europeisk Afrikapolitik som betonar öppenhet, respekt för mänskliga rättigheter, demokratisk samhällsstyrning och ökad regional handel. Samtidigt som vi i många fall välkomnar en hållbar utveckling är fortsatt fattigdom, förtryck och svårlösta konflikter en realitet i delar av Afrika.

Utvecklingen på Afrikas horn präglades under det förra året av interna konflikter och den omfattande humanitära katastrof som följde i torkans spår. Det krävs fortsatt stora ansträngningar.

I Somalia, som dessutom drabbats av försök att blockera omvärldens hjälpsändningar, är de politiska och humanitära utmaningarna enorma. Vi ingår i den kärngrupp som arbetar för att stärka det internationella samfundets roll när det gäller fred och utveckling i Somalia.

Bildandet av en ny stat, Sydsudan, skapar nya förutsättningar i regionen, även om spänningar kvarstår. Behoven är omfattande, och Sverige bidrar i bägge länderna.

Utvecklingen i Storasjöområdet påverkar hela regionen. Det handlar också om de brutala och systematiska övergreppen mot kvinnor och flickor i denna region.

Herr talman! Dagens hot mot människors säkerhet är till stor del globala. Detta kräver samarbete och institutioner där alla länder deltar. Det kräver också normer och internationella avtal som respekteras av alla.

Ett starkt FN och en effektiv multilateralism är och förblir en hörnsten för oss. Att verka för fortsatta reformer av FN är ett viktigt bidrag också till det globala arbetet i stort. Sammansättningen av säkerhetsrådet speglar inte dagens värld utan måste förändras.

G20 kommer att inta en alltmer betydelsefull plats i världspolitiken. Vi ska säkra vårt inflytande genom EU, IMF, Världsbanken och OECD.

De globala miljö- och klimatfrågorna utgör en av de mest avgörande utmaningarna. Att konferensen i Durban ställde sig bakom en legalt bindande överenskommelse var resultatet av Europas pådrivande roll. Vi har nu en förnyad vägkarta att arbeta med. Men ambitionen måste höjas för att våra och Europas klimatmål ska nås. Vi är en av initiativtagarna till det globala samarbetet för att minska halterna av sot, metan och ozon i atmosfären.

Vi fortsätter att driva på för att förstärka det institutionella ramverket för hållbar utveckling inför toppmötet i Rio de Janeiro senare i år. Då kommer Sverige att arbeta för att de tre dimensionerna av hållbar utveckling – den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga – hanteras integrerat. Ett viktigt steg dit är Stockholm + 40-konferensen, 40 år efter vår konferens här i Stockholm.

Herr talman! Spridningen av kärnvapen och andra massförstörelsevapen är fortfarande ett av de allvarigaste hoten i vår tid. Som medlem av

det internationella atomenergiorganet IAEA:s styrelse ökar Sveriges möjligheter att spela en konstruktiv roll i dessa frågor.

Vi stöder ansträngningarna för en zon fri från massförstörelsevapen i hela Mellanöstern. En internationell konferens under finskt värdskap planeras under året.

IAEA har, med Sverige i styrelsen, uttalat oro för möjliga militära dimensioner av Irans nukleära program. EU och andra har vidtagit sanktioner som ett led i den politik som strävar efter en dialog och en överenskommelse i denna fråga. Avgörande är att icke-spridningsfördraget respekteras fullt ut. Iran måste acceptera en breddad närvaro av IAEA:s inspektioner som ett sätt att skapa förtroende för sina deklarerade fredliga intentioner.

Sverige är tillsammans med Mexiko ordförande i den så kallade artikel XIV-processen som syftar till att provstoppsavtalet ska kunna träda i kraft. Vi ger också vårt stöd till att minska kärnvapenarsenaler i övrigt och inte minst taktiska kärnvapen i vår omedelbara närhet. Vi stöder arbetet för att förstöra olika former av nukleärt material och kommer att ge våra bidrag vid toppmötet om nukleär säkerhet i Seoul.

Herr talman! Våra ekonomier blir alltmer sammanflätade. Handel och investeringar genererar tillväxt och sysselsättning.

Det multilaterala handelssystemet har visat sig starkt i tider av ekonomisk turbulens. WTO är viktigt. Ett slutförande av Doharundan skulle ge välbehövlig stimulans åt världsekonomin.

Under 2012 stärks förutsättningarna för ett slagkraftigt Sverigefrämjande i viktiga tillväxtregioner, bland annat genom de förstärkningar som varit möjliga genom överenskommelsen i riksdagen.

Öppenhet och väl fungerande regelverk för internationell handel lägger grund för dialog och demokratisk utveckling. Svenska företag har en viktig roll att spela genom sin förmåga att kombinera affärer med ett bredare samhällsansvar.

I EU-samarbetet står e-handeln särskilt i fokus samt en förstärkning av efterlevnaden av det gemensamma regelverket.

Herr talman! Det långsiktiga målet om att utrota fattigdom och förtryck är långt ifrån uppnått. Vi har ett moraliskt ansvar att stödja människor i utsatthet och fattigdom. Efter 50 år av statligt svenskt bistånd kan vi konstatera att förutsättningarna för utvecklingspolitiken har ändrats radikalt. Ett omfattande arbete för att anpassa utvecklingssamarbetet till dagens värld har skett, men mycket återstår att göra. Därför fortsätter reformeringen av det svenska biståndet. Biståndsramen beräknas detta år till 1 procent av bni.

Tillväxt är en förutsättning för en varaktig minskning av fattigdomen. Därför ska Sveriges utvecklingssamarbete vara tillväxtorienterat och fokusera på de fattigaste länderna och människorna där.

Men enbart tillväxt är inte nog. Utvecklingssamarbetets tydliga betoning på demokrati och mänskliga fri- och rättigheter är centralt i ett modernt bistånd. Det civila samhällets aktörer har en nyckelroll för att uppnå fattigdomsminskning och demokratisk utveckling.

I höstas uppnåddes ett nytt globalt partnerskap för utveckling vid högnivåmötet om biståndseffektivitet i Busan. Medverkan av nya aktörer skapade nya förutsättningar för bärkraftig utveckling och tillväxt. Tillsammans med dessa ska Sverige fortsätta att verka för en hållbar utveckl-

ing och ett transparent och generöst bistånd präglat av ett tydligt resultatfokus.

Utvecklingssamarbetet ska inte kompensera för brister inom andra politikområden. Därför verkar regeringen både nationellt och inom EU för att stärka arbetet med samstämmighet inom utvecklingen.

Vi fäster stor vikt vid jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingssamarbetet. Kvinnor är en drivande kraft för demokratiska fri- och rättigheter, vilket vi såg inte minst i omvandlingen i arabvärlden. Vi ger särskild prioritet till genomförandet av resolution 1325 samt resolution 1820.

FN:s millenniemål ska utvärderas år 2015. Flera av målen förväntas kunna nås, men stora utmaningar återstår. Vi gör därför en samlad ansträngning för att stärka Sveriges bidrag, inte minst i Afrika. I fokus står en minskning av barnadödligheten och förbättrad mödrahälsa. Arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter fortsätter.

Herr talman! Vi reser mer än någonsin. Varje dag befinner sig mer än en kvarts miljon svenskar utanför landets gränser. Det innebär en utmaning för vår utrikesförvaltning, som har ett viktigt uppdrag i att bistå allt fler nödställda och frihetsberövade. Vi vet av smärtsam erfarenhet att vi också måste ha kapacitet att hantera större katastrofer utomlands.

Vi har byggt upp en organisation som kan möta dessa utmaningar genom att snabbt skicka ut resurser till områden som behöver det. Även i det konsulära arbetet krävs ökad samverkan över gränserna.

Arbetet för den svensk-eritreanske journalisten Dawit Isaaks frigivning fortsätter. De två svenska journalister som har fängslats och dömts i Etiopien bör försättas på fri fot.

Herr talman! De interna utmaningar som vi står inför i Europa är omfattande och inte lätta att hantera. Men de innebär också en möjlighet för oss att reflektera över kärnan i vårt samarbete, vår bas och vår värdegrund. I en värld av skiftande maktbalanser och intressen behövs våra värden – frihet, rätt och demokrati – mer än någonsin. De formar vår utrikespolitik. Och Sverige kommer, i europeisk samverkan, att fortsätta att driva dessa i vårt närområde och globalt.

Jag inledde med att referera till den i grunden mycket positiva utveckling vi har upplevt under de senaste decennierna. Vår uppgift nu är att bidra till att den utvecklingen kan fortsätta och att allt fler människor runt om i världen kan få ett bättre liv.

(Applåder)

Anf. 3 URBAN AHLIN (S):

Herr talman! Vi i oppositionen har inte lika mycket tid till vårt förfogande som utrikesministern har. Trots att han hade 30 minuter var talmannen tvungen att stänga av klockan. Jag har ingen kritik mot det, men jag vill vända mig till lyssnare, tv-tittare och andra: Gå in på socialdemokraterna.se och ladda ned vår alternativa utrikesdeklaration! Under de tolv minuter som jag har till mitt förfogande kommer jag inte att hinna behandla alla de olika områden som behöver behandlas i debatten. Ladda ned den, och jämför den gärna med den deklaration som utrikesministern nu mycket mångordigt berättade om! Jämför viljan, idéerna och aktiviteten i dessa två deklarationer!

Herr talman! Det är smärtsamt, och det gör fysiskt ont, att se på tv nu för tiden. Varje dag ser vi människor i staden Homs försöka skydda sig och gömma sig för de granater som den syriska regimen lobbar in över sin egen befolkning. Vi människor samlas i samhällen och i stater för att få skydd. Det är varje stats skyldighet att skydda sin befolkning. Det är lätt att förstå den fruktansvärda rädsla och ångest det måste innebära att vara i Homs och vara oppositionell och känna att det är mitt eget lands militär som skjuter på mig; det är min egen regim som dödar mig.

Detta dödande måste upphöra. Vem kan i dag kritisera de oppositionella för att de beväpnar sig när de har en regim som går från hus till hus för att döda? Det vi ser är uppstarten av ett inbördeskrig i Syrien. Det är oerhört allvarligt. Risken att detta utvecklar sig till en regional konflikt är uppenbar. Syrien är ett land med många olika minoriteter och många olika religiösa tillhörigheter.

För att tala klarspråk: Regionala stormakter som Saudiarabien kommer om detta urartar att se till att stödja vissa grupperingar i Syrien. Den andra regionala stormakten, Iran, kommer att se till att stödja andra grupperingar. Det är uppenbart att detta riskerar att urarta till en otroligt stor regional konflikt.

Det är skandalöst att Förenta nationerna, som enligt FN-stadgan har till uppgift att ta ansvar för hot mot internationell fred och säkerhet, i det läget inte klarar av att ta fram en resolution. Kritiken måste riktas mot Ryssland och Kina, som i detta allvarliga läge när hela världen ser att det hela riskerar att urarta i ett regionalt krig i området ändå bestämmer sig för att "vetera". Omröstningens resultat var 13–2. Men två länder bestämmer sig för att lägga in sina veton. Det är år 2012, och det handlar om en regim som slaktar sin egen befolkning. Ryssland och Kina använder då sina veton. Det måste till en otroligt hård internationell press på Ryssland och Kina för att de ska ta sitt ansvar i FN:s säkerhetsråd för att ta fram en resolution som ökar pressen, kan lägga locket på och se till att striderna och inbördeskriget i Syrien inte urartar.

Jag gläds åt att regeringen i sin deklaration säger att Sverige ska tillhöra gruppen Syriens vänner. Arabförbundet, som har varit ledande i att lägga fram fredsplaner och idéer om hur man ska kunna hantera konflikten, kräver att världens länder samlas i denna vängrupp för att öka trycket. Det är bra att regeringen i dag medger att man utser en ambassadör och att man är beredd att vara med i denna vängrupp.

Låt mig ge stöd från Socialdemokraternas sida till saker som Sveriges regering borde driva. De ekonomiska sanktionerna mot Syrien måste bli betydligt skarpare. De måste i framtiden inriktas betydligt hårdare mot rikets andra stad, Aleppo, som är det ekonomiska och industriella centret. Jag är övertygad om att när de som har den ekonomiska makten i Syrien börjar förstå att man förlorar pengar, inflytande och framtida inkomstmöjligheter kommer basen för Assad att sakta och säkert erodera.

Vi måste se till att få till en fredsprocess som börjar med att Assad avgår och att andra får ta ansvaret för att få till en dialog och en försoning i Syrien.

Vi socialdemokrater kommer att stödja regeringen om regeringen väljer att inta denna aktiva hållning i vängruppen Syriens vänner. Detta är en konflikt som inte får urarta. Det är viktigt att det blir fred och för-

soning och att Syriens folk får leva i en demokrati utan att bli dödade i sitt eget land.

Herr talman! Det finns också en annan konflikt i området som under årtionden har gjort att omvärldens fokus har varit riktat dit. Det är en annan konflikt som också utgör ett hot mot internationell fred och säkerhet. Det är konflikten mellan Israel och Palestina. Ni som lyssnade på Carl Bildt och ni som har läst den här utrikesdeklarationen kan mycket tydligt se de otroligt vaga skrivningarna i stycket som handlar om Israel och Palestina.

Här ser vi en regering som är paralyserad. Vi ser en regering som inte klarar av att anvisa riktning och vilja av ett enkelt skäl. Man är otroligt splittrad. Å ena sidan har vi Centerpartiet som på ett förtjänstfullt sätt har rätt ut kraven, visat viljan att erkänna staten Palestina och på ett föredömligt sätt redogjort för varför man ska göra det. Å andra sidan har vi folkpartiledaren och vice statsministern Jan Björklund som inte missar ett endaste tillfälle att uttrycka sin solidaritet med Israel och hela tiden försinkar och gör möjligheterna för en fredsprocess än svårare.

Det ser ut som en tanke att regeringen har skickat vice statsminister Jan Björklund till Israel och Palestina just under utrikesdebatten och att den utrikesdeklaration som regeringen har presenterat är så otroligt vag på dessa punkter. Vad är det då Jan Björklund säger i dag på sina möten med Israel? Vad är det han säger till de palestinier han träffar?

Kommer ni ihåg omröstningen i Unesco i oktober när hela världen höjde sina ögonbryn och undrade vad Sverige gjorde? Tillsammans med 14 andra länder röstade Sverige nej till ett palestinskt medlemskap i Unesco. 50 andra länder avstod från att rösta, och långt över 100 andra röstade ja. Sverige borde naturligtvis ha tillhört den gruppen, men vi röstade nej tillsammans med ett gäng notoriska Israelkramare. Låt oss tala klarspråk! Det handlade inte om någonting annat än att vice statsminister Jan Björklund bestämde sig för att ta taktpinnen från utrikesministern och sätta dagordningen för vilken politik Sverige ska ha i den här konflikten.

Men det är inte det värsta, utan det är att Jan Björklund säger att Sverige inte kan erkänna staten Palestina förrän det finns ett fredsavtal mellan Israel och Palestina. Förlåt mig, herr utrikesminister, men det är håll i huvudet. Att på det sättet låta ockupationsmakten Israel bestämma när vi i Sverige ska anse det lämpligt att erkänna staten Palestina är, förlåt mig att jag säger det, håll i huvudet. Jag ser att utrikesministern nickar när jag säger det. Det är intressant. Vi får se vad svaret på min fråga blir, utrikesministern. Det intressanta är om det är vice statsminister Jan Björklund som uttalar sig eller om det är folkpartiledaren Jan Björklund som uttalar sig. Jag vill ha ett svar av utrikesministern i dagens debatt. Är det Sveriges regerings hållning att det måste till ett fredsavtal mellan Israel och Palestina innan Sverige kan erkänna staten Palestina, ja eller nej, herr utrikesminister?

Sverige bör gå i bräsch för att erkänna staten Palestina. Varför det? Jo, för att staten Palestina uppfyller de folkrättsliga kriterier vi brukar ställa för att erkänna en stat men också för att vi ser att den israeliska regeringen gör allt den kan för att förhindra en tvåstatslösning. I princip hela världen står bakom en tvåstatslösning, men den israeliska regeringen gör allt den kan för att förhindra det. Bosättningspolitiken ökar trots att hela omvärlden säger att den måste stoppas och dras tillbaka. Muren

byggs på ockuperad mark. Alla försök till fredsprocesser stoppas av israelerna. Det ställs hela tiden nya villkor som ska uppfyllas av palestinierna för att man ska samlas till fredsförhandlingar. Så kan det inte pågå. Så kan inte omvärlden låta det fortgå.

Jag menar att det är oerhört väsentligt att omvärlden ger palestinierna sitt stöd och säger: Vi kommer inte att låta den israeliska regeringen bestämma hur vi agerar genom fakta på marken och genom att göra det omöjligt för en palestinsk stat i framtiden, utan vi ska nu erkänna staten Palestina så att den israeliska regeringen begriper att det inte går att komma undan det och att det internationella samfundet har bestämt sig. Det ska bli en tvåstatslösning oavsett vad ni i Israel gör och oavsett hur ni försöker förhindra den processen.

I det arbetet borde Sverige vara ledande, men läser man utrikesdeklarationen ser man en regering som är orkeslös, idélös och visionslös på grund av intern splittring i en av de viktigaste frågorna. Det är sorgligt att se. Vad är Sveriges hållning, ja eller nej, herr utrikesminister?
(Applåder)

Anf. 4 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Årets utrikespolitiska deklaration är ungefär som förväntat. Det finns mycket jag kan skriva under på. Det är inte mycket som gör mig förvånad men en del som gör mig nyfiken. Vi ska på EU-nivå ha både en modern säkerhetspolitik, ett fredsinstitut och en modern biståndspolitik. Frågan är då bara vem som tolkar vad som är modernt.

Sverige är i dag ledande inom bistånd och blir topprankat i internationella studier. Det är samma bistånd som nu är starkt kritiserat på hemmaplan och som biståndsministern vill stöpa om från grunden. Det är bra att debatten förs eftersom biståndet måste vara effektivt för att kunna åstadkomma resultat i svåra miljöer.

Miljöpartiet anser att biståndet är ett centralt instrument för fattigdomsbekämpning och relationsskapande. Biståndet är i grunden ett uttryck för vår solidaritet och vår syn på det globala ansvaret och den globala gemenskapen där alla människor har lika rättigheter. Miljöpartiet slår vakt om enprocentsmålet för biståndet samtidigt som vi vill utveckla biståndets kvalitet. Jag kommer inte att orda mer om biståndet här eftersom min kollega Valter Mutts kommer att göra det i ett senare inlägg. Men jag är nyfiken på att höra mer om detta moderna EU-bistånd. Vem ska sätta dagordningen, Sverige som tar bort budgetstöd eller Danmark som vill ha budgetstöd? Som jag ser det har biståndspolitiken lett tillbaka, inte framåt, under Moderaternas ledning.

Utrikesministern har sagt lite om allt i utrikespolitiken utan fördjupningar. Jag kommer att fokusera på ett par aktuella frågor. Jag vill också instämna i det som Urban Ahlin tidigare har tagit upp om Syrien och Palestina. Jag tycker att det var mycket bra sagt.

Den som vill veta vad Miljöpartiet tycker i övrig utrikespolitik får gärna höra av sig till oss eller leta på vår hemsida.

Herr talman! I en ny rapport från tankesmedjan European Council on Foreign Relations nämns Sverige som en av ledarna inom europeisk utrikespolitik efter Tyskland, Frankrike och Storbritannien. I rapporten beskrivs hur Sverige under de gångna åren tagit en ledande roll i klimatarbetet och biståndet till Afrikas horn, varit kritiskt till Ryssland och

Vitryssland samtidigt som man drivit på frågan om EU:s utvidgning i östra Europa. Att vi fått denna utmärkelse är kanske inte så konstigt eftersom utrikesminister Carl Bildt själv är medlem och har kunnat tala för varan.

Enligt utrikesministern är att vi ändå ses som en ledande aktör på så många och viktiga områden ett resultat av vår strävan att ofta ligga i framkant i olika frågor, att inte vika undan när vi har en ståndpunkt vi tror på och den professionalism som utmärker vår utrikesförvaltning. Personligen känner jag inte igen bilden. Det är i och för sig inte så svårt att vara ledande inom EU när det gäller klimat eftersom så många andra länder spjärnar emot.

Men om ledande innebär att vara villig att kompromissa ned de egna ambitionerna kan man kanske kalla oss ledande. Om ledande innebär att genom vår konsumtion flytta de egna utsläppen utanför landets gränser kanske vi också kan räknas till de uppfinningsrika. Men vi ökar inte bara utsläppen i andra länder. De senaste siffrorna från Naturvårdsverket visar att Sveriges utsläpp av växthusgaser bara i Sverige ökade med nästan 11 procent år 2010. Det är bra att leda, men man får inte leda åt fel håll.

Herr talman! Jag har redan ett antal gånger tidigare i de utrikespolitiska debatterna talat om Miljöpartiets klimatpolitik. Den skiljer sig nämligen markant från regeringens och den bild den svenska regeringen förmedlar utåt. Grunderna för Miljöpartiets politik är att få stopp på skadlig klimatpåverkan där fossila bränslen utgör en avgörande del av problemet. Med det följer att den bästa oljan är den som får ligga kvar där den är. All olja som utvinns kommer att användas och bidra till att höja världens temperatur och till att isarna smälter. Den kommer dessutom att bidra till många konflikter runt om i världen.

Det är nog inte obekant för någon här i kammaren att till följd av klimatförändringen smälter isarna i Arktis med en förfärande hastighet. Isarnas avsmältning är en av de mest synliga effekterna av klimatförändringarna. Med dagens höga oljepriser, teknik och smältande isar har Arktis blivit oljebranschens nya geografiska front.

För exakt ett år sedan när Carl Bildt höll sin förra utrikespolitiska deklARATION berättade han att Sverige under året skulle ta över ordförandeskapet i Arktiska rådet, och han talade om det arktiska områdets växande betydelse, inte minst på grund av klimatförändringen. Han sade då: "För Sverige är det centralt att den känsliga naturen i området kan skyddas."

I maj 2011 presenterade Carl Bildt regeringens Arktisstrategi. Förväntningarna var då stora. Av de åtta länder som ingår i den exklusiva skaran av arktiska länder har de sex kuststaterna stora ekonomiska intressen i att exploatera regionens resurser. Det är bara Finland och Sverige som saknar direkta ekonomiska intressen. Besvikelsen blev därför stor när utrikesministerns strategi visade sig vara inget annat än en strategi för rovdrift och exploatering.

I sin roll som ordförande i Arktiska rådet lägger sig utrikesministern platt för kuststaterna och spelar dem i händerna genom att uttryckligen befästa att Arktiska rådet är det suveräna beslutsorganet och att denna roll bör stärkas. I de konkreta prioriteringarna framhålls vilken ekonomisk nytta även Sverige skulle ha av exploateringen. Sedan kastar man in ord som "hållbar", "långsiktig" och "miljö" på lämpliga ställen för att det ska låta bättre.

Sverige hade chansen att gå från ord till handling i klimatfrågan genom att driva en ambitiös miljö- och klimatpolitik som ordförande i Arktiska rådet. Genom att anta en strategi som verkar för ett moratorium, alltså ett exploateringsstopp för olja och gas, och internationell samförvaltning av Arktis naturtillgångar hade den svenska regeringen kunnat föra en konsekvent klimatpolitik. Men som svensk börjar man bli härdad. Inkonsekvens är ju, skulle man kunna säga, ett signum för den här regeringen. Dubbelmoral är ett annat.

Herr talman! Så sent som i går talade utrikesministern på ett möte här i riksdagen med parlamentariker från den arktiska regionen om vikten av sustainable business. Hur hållbart det är att utvinna de fossila bränslena som finns i Arktis tar Carl Bildt och det svenska ordförandeskapet inte ställning till utan bara att utvinning ska ske på ett hållbart sätt. Att fossila bränslen är grunden till klimatförändring verkar regeringen inte ens reflektera över.

Det ligger en djup ironi i det faktum att oljenationer och multinationella oljebolag nu vill utnyttja klimatförändringarna och havsisarnas smältning för att komma åt nya fossila resurser och utvinna mer olja – som om mer olja är vad världen behöver! Det är till och med skamligt att Sverige med sitt ordförandeskap bidrar till att Arktis olja och gas exploateras.

Men inte bara i Arktis hägrar olja för bland annat europeiska bolag som många gånger är mer eller mindre statligt ägda. På internationellt vatten mellan Marocko och Kanarieöarna har spanska och franska bolag ansökt om tillstånd för att prospektera. Oklart för mig i nuläget är om planerna på prospektering på marockanskt område gäller vattnet utanför Västsahara, vilket, om de gör det, strider mot folkrätten eftersom Marocko inte har rätt att exploatera resurser på ockuperat territorium.

Herr talman! I en tid då säkerhetspolitiken är i förändring och det talas alltmer om skydd av nationens intressen i stället för nationens territorium ingår att säkra oljetransporter och andra leveranser. Det innebär alltså att oljeutvinning både i Arktis och mellan Kanarieöarna och Marocko inte bara kommer att vara en fråga för berörda stater utan kommer att ingå i en mängd nationers säkerhetspolitiska intressen. Inte minst blev det tydligt att så är fallet under kriget i Libyen. Förutom att ha en annan säkerhetspolitisk dimension som grund, det vill säga skyldigheten att skydda, hade kriget onekligen också en grund i att säkra oljeleveranser, även om det inte uttalades offentligt. Det är dubbelmoral.

Sedan vi stod här sist, för ett år sedan, har onekligen mycket hänt i världen. I Tunisien, Marocko och Egypten har fria val hållits. I Libyen har Gaddafi störtats. I Jemen och Bahrain pågår fortsatta demonstrationer med många fångslade och döda som följd. Efter ett år av uppror som spridit sig över hela Nordafrika och Mellanöstern till Nord- och Sydamerika och till Europas länder där kravaller och demonstrationer pågår med grund i den europeiska finanskrisen ser vi att det är helt nya tider. Det är inte bara viktigt att fortsätta stödja demonstranternas krav för frihet och rättvisa i de länder där kampen för demokrati fortfarande pågår, utan vi måste också stötta de statsuppbyggande krafterna efter att regimerna fått ge vika så att utvecklingen inte vänder tillbaka. Den arabiska våren får inte bli till höst. Vi måste göra rätt den här gången. Vi måste också ta demonstrationerna i väst på allvar, till exempel Occupyrörelsen, demon-

stranterna på Puerta del Sol i Madrid och de atenare som i vrede ger sig ut och vandaliserar sin stad. Konflikter mår bäst av att förebyggas.

Herr talman! Det land som oroar oss allra mest i dag är Syrien. Jag skulle vilja påstå att det redan pågår ett inbördeskrig där. Bashar al-Assad som bombar och dödar sin egen befolkning uttalade tidigare i en tv-intervju att bara en galning skulle döda sitt eget folk. Man kan ju undra vilka han räknar till sitt eget folk när, enligt FN, över 6 000 människor har dödats. Att varje statschef har ansvar för alla grupper i befolkningen verkar ha gått honom spårlöst förbi.

Situationen i Syrien börjar nu likna den i Libyen den 17 mars förra året då diktatorn Muammar Gaddafi hotade landets näst största stad Benghazi med ett blodbad. Då blev trycket på FN:s säkerhetsråds medlemmar så stort att den historiska resolutionen om ett flygförbud röstades igenom genom att Ryssland och Kina avstod sitt veto. Även om meningarna om hur väl resolutionen efterföljdes går isär kunde ändå blodbadet i Benghazi undvikas, och principen om skyldigheten att skydda stärktes inom FN.

Men varför råder det handlingsförlamning i FN när det gäller Syrien? En inte alltför kvalificerad gissning är att de som i Libyenfallet lade ned sina röster förutom allehanda ekonomiska intressen, rädsla att själva kritiserar av FN och stora vapenleveransavtal i Rysslands fall anser att kriget mot Libyen i praktiken inte bara handlade om att skydda civila enligt FN:s resolution utan gick utöver det.

Arabförbundet begär nu fredsbevarande trupp i Syrien, men för att det ska vara möjligt måste vi först få en vapenvila. Syriens befolkning har inte råd med det dödläge som nu råder. Skyldigheten att skydda gäller alla. Jag instämmer i det utrikesministern säger att reformerna i FN måste fortsätta, inte minst när det gäller säkerhetsrådet.

Herr talman! År efter år lider det palestinska folket av det systematiska förtryck som Israels ockupation och instängande blockad innebär. Trots att Israels säkerhet är deras främsta mål har vi inte kommit ett steg närmare vare sig säkerhet eller fred. Miljöpartiet tar starkt avstånd från det våld som utövas av såväl israeler som palestinier. Men i konflikten är det Israel som är den starkaste parten. De har en större makt och därför ett större ansvar för fredsprocessen. Båda folken har rätt till en framtid i fred och trygghet i två fria, livskraftiga demokratiska stater sida vid sida. Ett erkännande av staten Palestina är ett nödvändigt steg på vägen.

Lika självklar som Israels rätt att existera är palestiniernas rätt till en egen stat. Därför är det helt obegripligt att Sveriges regering röstade nej i september då Palestina tog ett stort steg närmare en tvåstatslösning genom att ansöka om medlemskap i Unesco. Av 194 länder röstade hela 102 ja. 52 avstod och endast 14 länder, däribland Sverige, röstade nej, ledda av Israel, USA och Tyskland. I det fallet hade regeringen tydligen ingen ambition att vara enande i EU och att EU skulle tala med en röst.

Jag kommer inte att tala mer om Palestina just nu, men jag skulle vilja att alla läser den rödgröna artikel om Palestina som i dag finns på Svenska Dagbladets debattsida.

Anf. 5 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Ärade ledamöter och gäster! Sverigedemokraterna vill arbeta för att Sverige ska handla, samarbeta och upprätthålla goda relat-

ioner med alla demokratiska och fredliga nationer och stater i världen. Vi ser samarbete som en förutsättning för stabilitet och fred.

När problem blir globala finns fördelar med att också bekämpa dem via en global plattform. Särskilt viktigt är detta då det är fråga om miljöhot, väpnade konflikter eller internationellt organiserad brottslighet.

Vi ser dock kritiskt på samarbeten som tar sig överstatliga former, det vill säga då det bildas en politisk union vars konstitution står över medlemsstaternas. Det är då inte längre de enskilda folken som ytterst bestämmer över politiken i det egna landet utan det internationella organet där ländernas olikheter ofta leder till obalanserade maktförhållanden.

Herr talman! Utrikesminister Carl Bildt menar att Europa är en förebild vad gäller fredligt samarbete mellan fria stater, men problemet är ju att staterna i Europeiska unionen inte har så mycket till frihet och självbestämmande kvar.

Herr talman! De senaste två åren har vi tydligt fått visat för oss just det som vi var kritiska mot och också framhöll när debatten om eurofrågan var som hetast. Vi vill understryka att den ekonomiska krisen, som också vi riskerar att drabbas av, är en naturlig följd av hela unionens och euroområdet utformning som skapar obalanser mellan olika delar av unionen. Det är beklagligt att vår utrikesminister vägrar att inse detta.

Unionsprojektet drivs på för att bli alltmer omfattande vad gäller överstatlighet och utvidgning. Vi har även framfört kritik mot den alltmer expanderande grannskapspolitiken, som går för långt i sina eftergifter när det gäller bland annat rörlighet och ekonomisk integration. Om villkoren för bland annat rättssäkerhet, fungerande gränskontroller, demokrati och mänskliga rättigheter ska ha någon reell betydelse måste de här kraven bli mer än bara tomma ord. Annars blir det öppna Europa som utrikesministern talar så varmt om ett öppet Europa för illegal vapenimport, människohandel och organiserad brottslighet.

Herr talman! Den stora händelsen under 2011 har varit de dramatiska förändringarna i och med revolutionerna i Nordafrika. I Tunisien, Egypten och Libyen har diktaturregimerna som besuttit makten i decennier fallit. En verklig demokratisk utveckling med rättvisa och fria val, yttrandefrihet och respekt för mänskliga rättigheter i området är något vi välkomnar. Låt oss dock inte vara alltför naiva och låt oss inte blunda för saker som sker i regionen som också tyder på en oroande utveckling.

I Egypten är besvikelsen på militärrådet stor och man ställer sig nu frågan om det muslimska brödrskapet kommer att leda landet i en demokratisk riktning eller till en radikal muslimsk stat med sharialagar som grund. Situationen för kristna har den senaste tiden förvärrats. En koptisk kyrkoledare har uttalat att det har varit det värsta året på länge och uttryckt besvikelse över att de inte får något stöd från väst.

Herr talman! Gällande Libyen har Sverigedemokraterna varnat för att det var svårt att förutspå utgången av denna revolution och att även rebellerna gjort sig skyldiga till brott mot mänskliga rättigheter, medan de flesta övriga politiker valde att blunda för dessa fakta. I dag kan vi i Libyen se en oroande utveckling med okontrollerade milisgrupper som strider mot varandra och fångslar och torterar människor utanför regeringens och myndigheternas kontroll. Omvärlden kan inte bara jubla över en demokratisk utveckling i Nordafrika utan behöver också reagera och

verka för att dessa länder ställer upp på FN:s konvention om mänskliga rättigheter.

Herr talman! Rapporterna som kommer från Syrien, att Assadregimens militär står bakom dödandet av tusentals civila, däribland kvinnor och barn, och står bakom attacker mot sjukhus, är fruktansvärda och mycket oroande. Efter ett sådant agerande är det svårt att se något annat alternativ än att president Assad måste avgå.

Det är dock svårt att få en klar bild av vad som händer i Syrien. Oppositionen är splittrad. En del har tagit till vapen, andra är helt emot våld. En del drivs av en stark religiös övertygelse och andra är bara trötta på bristen på fri- och rättigheter. Att det fortfarande finns stöd för Assadregimen hos en del av befolkningen och att motståndet mot Assad alltmer börjar bestå av avhoppare från regimen militär som övergår till Fria syriska armén gör situationen minst sagt komplicerad. En utveckling mot ett alltmer beväpnat inbördeskrig med civila offer från båda sidor vore mycket olyckligt. Det är av vikt att omvärlden kräver att våldet upphör från Assadregimens sida, och det är beklagligt att FN inte har kunnat enas om en resolution.

Låt oss dock inte ställa oss alltför okritiska till vad som kan komma att vara alternativet till Assad. Krav måste också ställas på oppositionen att samla sig och bli tydligare med vad deras intentioner är. Om utvecklingen i Syrien ska bli positiv för alla i landet är det av vikt att oppositionen står upp för verklig demokrati och mänskliga rättigheter för alla folkgrupper. Kristna i landet ska inte behöva känna oro för förföljelse och våld om ett maktskifte sker. Vi vill inte se en utveckling som i Libyen, där milisgrupper håller tusentals tidigare regimtrogna fångslade och utsätter dem för tortyr. Det är viktigt att det blir en fredlig lösning. FN och Arabförbundet har en viktig roll i detta. I väntan på att våldsamheterna finner ett slut är det av stor vikt att Sverige ger sitt stöd till UNHCR och Turkiet för att kunna hjälpa flyktingar i gränsområdena.

Herr talman! Under året har frågan om ett erkännande av Palestina ställts på sin spets i och med deras ansökan om medlemskap i FN. Jag skulle vilja säga till Urban Ahlin, Bodil Ceballos och övriga som är ivriga att erkänna Palestina att ett erkännande av Palestina i dag enligt min mening också är ett erkännande av terrororganisationen Hamas som styr i Gaza och som har uttryckt en önskan att utplåna Israel. Om det inte finns ett fredsavtal där båda parter tvingas till uppoffringar och att upphöra med provocerande handlingar gentemot varandra finns risken att det snarare leder till ett eskalerande av konflikter och ett krig mellan två stater.

Sverigedemokraterna har tidigare också lyft fram en kritik mot regeringens okritiska stöd för den palestinska myndigheten med stora biståndsmedel, trots att det framkommit att det sker utbetalningar till terrordömda i Israel. När Fatahs främsta religiösa auktoritet talade på deras 47-årsdag citerade han ur den muslimska traditionen Hadith som befäller muslimer att döda judar, men reaktionerna från regeringen lyser med sin frånvaro, vilket rimmar illa med utrikesministerns uttalande i dag om att motverka antisemitism.

Nu har vi fått uppgifter om att Hamas och Fatah avser att bilda samlingsregering. Frågan är om utrikesminister Carl Bildt och svenska rege-

ringen fortsatt kommer att ge okritiskt stöd till denna samlingsregering med terrororganisationen Hamas.

Herr talman! Vidare vill jag beröra den oroande utvecklingen i Nigeria. Där har det skett en rad bombdåd mot kristna som den extrema muslimska rörelsen Boko Haram har tagit på sig ansvaret för. Det mest förödande attentatet skedde på juldagen då en katolsk kyrka blev attackerad och nära 50 personer dödades.

De kristna i Nigeria är tyvärr inte ensamma om att bli utsatta för våld och förföljelse. Beräkningar från World Christian Database visar att ca 105 000 människor dödas årligen för att de är kristna. Det är ungefär en människa var femte minut. Den tystnad som råder från regeringen och i nationella medier över denna typ av händelser är dock skrämmande.

Herr talman! I detta sammanhang vill jag också lyfta fram karenfolkets situation. Det är till stor del en kristen etnisk minoritet som har sin hemvist i sydöstra Burma. Deras enda önskan är att få leva i fred, men de har förföljts av ledare för landets majoritetsfolk ända sedan Burma blev självständigt från den brittiska kolonialmakten. Nedbrända byar, tortyr, våldtäkter och mord har ofta förekommit vid regeringstruppernas offensiver. Trots att övergreppen mot karenfolket ännu är pågående har frågan fått förhållandevis liten internationell och medial uppmärksamhet. Vi menar att det är av stor vikt att regeringen fäster uppmärksamhet på karenfolkets utsatta situation och intensifierar stödet till karenfolket.

Herr talman! Sverige har nu varit verksamt i Afghanistan i över tio år. Under hela denna tidsperiod har det i denna kammare och i andra sammanhang framhållits att insatsen bygger på mycket goda intentioner med värdiga mål som jag tror att alla kan ställa sig bakom, som demokrati, fred, jämlikhet mellan män och kvinnor samt allas lika värde. Beklagligt nog har det visat sig att endast goda intentioner inte är tillräckligt för att insatser av detta slag ska nå framgång. Regeringen Karzai är genomkorrupt och betraktas av många medborgare i Afghanistan rätteligen mer som en samling gamla krigsherrar som nu har amerikanskt stöd.

När nu nedräkningen till det amerikanska uttåget har börjat är det dags också för svensk del att erkänna att Afghanistaninsatsen inte har blivit den framgång som många hoppades på, och den minst dåliga lösningen är enligt vår syn på saken ett ordnat svenskt tillbakadragande.

Däremot anser vi att det är av stor vikt att organisationer i det civila samhället, som Svenska Afghankommittén, fortsätter med sitt viktiga arbete för fattiga och utsatta människor i Afghanistan.

Herr talman! En viktig fråga under kommande år är också hur man ska förhålla sig till Irans eventuella kärnvapenprogram. Trots de rapporter som Internationella atomenergiorganet har avgett om att det finns tecken på att Iran åtminstone tidigare har varit inne på att uppnå kärnvapenkapacitet förnekar iranierna själva att något sådant pågår och hävdar att deras atomprogram endast har civila syften. Även om det knappast är troligt att Iran i dag har kärnvapenkapacitet vill jag här framhålla hur viktigt det är att vi tar detta hot på allvar. Den islamistiska diktaturen i Iran har omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter på sitt samvete och regimens fortsatta stöd till såväl terrorgrupper som andra diktatoriska regimer gör att det finns all anledning att Sverige bidrar till att situationen hålls under kontroll.

Jag vill också framhålla vikten av att motverka internationell terrorism. Skyddet av medborgarnas säkerhet är ett av de mest grundläggande uppdragen för en rättsstat och vi måste med alla krafter bekämpa internationell terrorism.

För att ingen ska tro att jag tycker att följande ämnen är oviktiga vill jag redan nu upplysa om att jag i mitt nästa anförande kommer att gå in mer på vår syn gällande bistånd, kvinnors och barns situation och miljöfrågan.

I detta anförande instämde Carina Herrstedt, Mikael Jansson och Björn Söder (alla SD).

Anf. 6 HANS LINDE (V):

Herr talman! Vanessa Zepeda Alonzo blev 29 år gammal. Hennes kropp hittades i Honduras huvudstad Tegucigalpa. Enligt vittnena som hittade kroppen hade hon körts över av en bil.

Farzad Kamangar hängdes den 9 maj 2010 i Evinfängelset i Teheran. Han hade dömts i en rättegång som varade i fem minuter, och hans överklagande hade slarvats bort på vägen till högsta domstolen. Innan avrättningen hade Farzad torterats.

Sipho Jeles familj fick aldrig se hans kropp. Myndigheterna i Swaziland uppgav att han begått självmord efter två dagar i häktet, men obduktionen visade att Sipho hade strypts.

Vanessa Zepeda Alonzo, Farzad Kamangar och Sipho Jele hade en sak gemensamt: De dog på grund av att de tillsammans med sina arbetskamrater arbetade för löner man kan leva på, en dräglig arbetsmiljö och trygga anställningar. De dog därför att de krävde sina grundläggande mänskliga rättigheter i arbetslivet – och de var inte ensamma.

År 2010 dödades 90 personer runt om i världen för att de engagerat sig fackligt. 2 500 personer fängslades och långt fler förlorade sina arbeten. I Burma, Saudiarabien och Förenade Arabemiraten är fackförbund och fackföreningar i dag helt förbjudna. I Kina, Syrien och Vietnam tillåts endast statligt kontrollerade och lojala fackföreningar. I Eritrea, Vitryssland och Malaysia är möjligheten att organisera sig fackligt starkt begränsad. I Zimbabwe, Guatemala och Filippinerna utsätts fackligt aktiva för omfattande förföljelser.

Trots hot, förföljelser, uppsägningar och svartlistningar väljer miljoner människor runt om på jorden att organisera sig fackligt. Man gör det för att man inte har något alternativ, för att man vet att ingen ger löntagare deras rättigheter. Inga osynliga händer stoppar godtyckliga avskedanden, inga naturlagar förbättrar arbetsmiljön och ytterst få arbetsgivare höjer löner av ren välvilja. Det förutsätter att löntagare går ihop för förändring.

Herr talman! I den moderatstyrda biståndspolitiken beskrivs ekonomisk tillväxt som de fattigas och hungrigas frälsare. Men i Nigeria, Angola och en lång rad andra länder ser vi skyhögt tillväxt sida vid sida med den djupaste fattigdom. Utan investeringar i välfärd, infrastruktur och klimatomställning och utan fria fackföreningar kommer de få smulor som ramlar ned från mäktigas och välbärgades bord aldrig att mätta jordens i dag 1 miljard hungriga.

FN-organet ILO har under lång tid påvisat sambandet mellan mänskliga rättigheter i arbetslivet och fattigdomsbekämpning. Även Världsbanken menar att fria fackföreningar och kollektivavtal bidrar till lägre arbetslöshet och ökad produktivitet. Det gäller Vietnam, El Salvador och så klart också vårt eget land.

I dagens världsordning ser vi en arbetsdelning där kvinnor utför de tyngsta arbetena till de lägsta lönerna i den sämsta arbetsmiljön. Kvinnor är överrepresenterade bland osäkra och otrygga anställningar – även här i Sverige. Det globala lönegapet mellan män och kvinnor är hela 22 procent. För många kvinnor är sexuella trakasserier en del av vardagen på arbetsplatsen. Mänskliga rättigheter i arbetslivet och kollektivavtal är därför också ett avgörande verktyg för att öka jämställdheten mellan män och kvinnor. I Sydafrika har facket drivit igenom förbud mot uppsägningar av gravida, i Uganda har facket fått in skydd mot sexuella trakasserier i kollektivavtalen och svenska Lärarförbundet samarbetar med andra lärarfack världen över för att kartlägga och bekämpa lönediskriminering av kvinnor.

Fria fackföreningar spelar också en viktig roll utanför arbetsmarknaden. I land efter land är det fackföreningar som går först i ledet i kamp för demokrati och mot diktatur. Inte minst har vi sett detta under det gångna årets folkliga revolter i Mellanöstern och Nordafrika. I väst har man gärna målat upp en bild av protester drivna av twittrande studenter, men på gatorna i Tunisien, Egypten och Bahrain har det i högsta grad också varit fackligt organiserade löntagare som utgjort ryggraden i protesterna.

Herr talman! Sedan den borgerliga regeringen tillträdde har man minskat stödet till LO-TCO Biståndsnämnd med 16 procent – den svenska biståndsorganisation som understöder framväxten av fria fackföreningar i syd. Samtidigt som biståndsbudgeten har vuxit och samtidigt som dörrarna till UD och Sida har ställts på vid gavel för det svenska näringslivet har stödet till LO-TCO Biståndsnämnd skurits ned med 21 miljoner kronor. Och det får konsekvenser runt om i världen.

Initiativet Rena Kläder, som bidrog till höjda löner och bättre arbetsmiljö i textilindustrin, har i realiteten upphört. Fackförbundet ST har tvingats minska sina utbildningar i Ukraina. Det är utbildningar som tidigare bidragit till bättre kollektivavtal, ökad jämställdhet och att fler ungdomar engagerat sig fackligt och i politiken. Musikerförbundet kan inte längre hålla möten och informationsträffar om arbetsmiljö och hiv/aids i Malawi. Gunilla Carlsson skulle troligtvis döma ut detta som ”pratbistånd”, men det är bistånd som har gjort skillnad i människors vardag som den borgerliga regeringen nu har avslutat.

Det är självklart ingen slump. Det är en ideologiskt färgad biståndspolitik där man tappat fokus på biståndets huvudmål, nämligen att bekämpa fattigdom och stärka de fattigas rättigheter.

Vi ser samtidigt en handelspolitik som frikopplats från arbetet med mänskliga rättigheter. Majoriteten av de fackligt aktiva som mördades under 2010 var colombianer. Ingenstans på jorden i dag är förtrycket av de fackligt aktiva så hårt som just i Colombia. Trots det och trots att Colombia inte undertecknat ILO:s konvention som förbjuder de grövsta formerna av barnarbete har EU färdigförhandlat ett handelsavtal med Colombia. För mig som vänsterpartist är det en självklarhet att handels-

avtal måste kopplas till tydliga krav på respekt för mänskliga rättigheter i arbetslivet. Varför ska EU öppna sin inre marknad för företag som mördar sina anställda och kränker grundläggande rättigheter?

Herr talman! Vi behöver inte söka oss till Centralamerikas skofabriker eller Irans fängelser för att se hur rätten att organisera sig fackligt motarbetas och inskränks. Det händer också på vår egen kontinent. I spåren av den ekonomiska krisen i Europa undergrävs förutsättningarna för fackligt arbete. Kollektivavtal sägs upp, minimilöner pressas ned och möjligheten att vidta stridsåtgärder begränsas.

Vad vi nu ser är att Europas arbetstagarer får betala priset för en ekonomisk kris de inte själva skapat. EU har uppmanat Italien att genom presidentdekret luckra upp arbetsrätten och sänka löner. I Grekland har rätten till centrala kollektivavtal för privatanställda upphävts. Det är ett ingrepp i förhandlingsrätten i strid med internationella konventioner. Samtliga fasta tillsvidareanställningar i statliga grekiska företag ska nu avslutas och de grekiska minimilönerna sänkas med 22 procent.

Det finns de i den svenska politiska debatten som kallar massuppsägningar, sänkta minimilöner och höjda pensionsåldrar för solidaritet. Men på gatorna i Grekland och Lissabon är entusiasmen över denna så kallade solidaritet begränsad. Verklig solidaritet, i ordets rätta bemärkelse, borde vara att låta Europas banker bära kostnaderna för den spekulation de är ansvariga för, att reglera finansmarknaden och att låta de länder som så önskar lämna eurosamarbetet. I sammanhanget kanske det skulle vara på sin plats att de som stod på ja-sidan i folkomröstningen om EMU i Sverige gemensamt tackar svenska folket för att vi var så kloka och röstade nej till EMU.

(Applåder)

Herr talman! Vad som händer i vår omvärld påverkar oss, och vad vi gör påverkar vår omvärld. Vårt arbete för rättvisa, jämställdhet och hållbar utveckling kan därför aldrig vare sig börja eller sluta vid Öresund, eller för den delen vid Gibraltar sund. Den insikten är kärnan i Vänsterpartiets solidaritet.

Även i vårt eget land har möjligheterna inskränkts för att upprätthålla kollektivavtal, lönenivåer och rimlig arbetsmiljö. EG-domstolens Laval-dom slog fast att låglönekonkurrens är acceptabel på EU:s inre marknad medan fackliga stridsåtgärder för att kräva inhemska kollektivavtal betraktas som ett otillåtet marknadshinder, i strid med den fria rörligheten för arbete.

Vi ser nu i de svenska skogarna, på våra vägar och på våra svenska byggarbetsplatser konsekvenserna av att företag från andra EU-länder har fått grönt ljus för att konkurrera med anbud med lägre löner och sämre arbetsvillkor.

Hårt arbete upp till 15 timmar om dagen, sju dagar i veckan, låg lön eller ingen lön alls, ingen sjukpenning, inga skyddskläder vid arbete med farliga kemikalier – beskriver jag arbetssituationen i ett fattigt afrikanskt land? Nej, jag beskriver skogsbranschen i folkhemmet Sverige i dag.

År 2009, i samband med ratificeringen av Lissabonfördraget, försatte en bred majoritet i Sveriges riksdag möjligheten att värna den svenska modellen genom att kräva juridiskt bindande undantag. Men man får nu en ny chans.

Under våren kommer riksdagen att besluta om en ny fördragsändring i EU. Det ger oss möjligheten att införa ett socialt protokoll som skyddar de fackliga rättigheterna. Och eftersom en fördragsändring ska beslutas med kvalificerad majoritet räcker det faktiskt att vi rödgröna partier går ihop för att vi ska kunna framtvinga ett socialt protokoll i EU.

Vänsterpartiet lämnar i dag ett tydligt besked. Vi kommer i vår, i samband med en fördragsändring, att kräva att Sverige och EU inför ett socialt protokoll i fördraget. Frågan till Socialdemokraterna och Miljöpartiet är om man kommer att göra detsamma.

Herr talman! Jag vill avsluta med att säga att Vänsterpartiets mål är tydligt. Världens kämpande löntagare ska veta att de har en allierad och en vän i Sveriges regering. Vi ska vara en tydlig kraft för mänskliga rättigheter i arbetslivet. Men ska vi vara en sådan kraft med trovärdighet i Honduras, Iran och Swaziland förutsätter det att vi är det också på våra svenska restauranger, våra svenska vägar och våra svenska byggarbetsplatser. Dit är det fortfarande långt.

(Applåder)

Anf. 7 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! En utrikespolitisk debatt som denna ska domineras och kommer alltid att domineras av det som delar, det som skiljer oss åt – det är det som ger debatten lite spänst.

Det innebär att det som förenar ibland tiger still. Låt mig dock – det är lite en utrikesministers uppgift – notera att den nordiska och europeiska säkerhetspolitiska linje som är vår har ett starkt och brett stöd i Sveriges riksdag. Så har det inte alltid varit, men så är det i dag, och det är en betydande styrka. Det kan också noteras i dagens protokoll. Det ger inga rubriker, men det är viktigt i alla fall.

Bodil Ceballos tog upp – jag gjorde inte det – den europeiska tanke- medja som producerade en rapport häromdagen som säger att Europa tillhör de ledande när det gäller att forma den mer eller mindre effektiva europeiska gemensamma utrikespolitiken. Sedan vill hon lite ställa den åt sidan genom att säga: Till medlemmarna i denna tanke- medja hör även Carl Bildt. Då vill jag säga att det är sant men bara tillfoga uppgiften att till medlemmarna hör också Urban Ahlin.

Den ledande roll som vi har haft möjlighet att ta i den gemensamma europeiska politiken gäller inte minst inställningen i fråga om Mellan- östern. Att Europeiska unionen i dag har en starkare och skarpare politik när det gäller Mellanöstern går att föra tillbaka till de ställningstaganden som vi var med och ledde fram i december 2009 och som är den Europas kanoniska text som har gjort att Catherine Ashton och andra europeiska företrädare nu är de som försöker lirka fram något i ett närmast hopplöst läge.

Jag delar frustrationen. Men jag tillhör inte dem som vill kasta in handduken när det gäller att försöka få till stånd en fredsprocess.

Så ska vi fortsätta. Ett starkt Europa ger bättre möjligheter och erkän- nande, så som Urban Ahlin och andra talar om. Vi har sedan många de- cennier tillbaka en tydlig svensk politik, under socialdemokratiska och andra regeringar, där kontroll av territoriet är ett grundläggande kriterium för att detta ska vara möjligt. Därmed – låt oss se realiteten – är detta inte möjligt just nu.

Vi kan alla känna frustrationen över dagens situation. Det gör vi alla. Men låt den inte leda fel! Det finns en risk, när vi argumenterar som vi gör, att ni bagatelliserar och att ni banaliserar ockupationens brutala realitet.

Åk till Västbanken! Där finns den palestinska administrationen. Den sköter sig bra. Men bortse inte från realiteten att den yttersta makten ligger i den israeliska armén! Palestinierna kan hålla val, men dagen därpå kan den israeliska armén arresterar var och en som blir vald.

Banalisera inte bort ockupationens brutala realitet genom att tro att där finns en stat som har suveränitet! Vi skulle önska att den finns, men vår politik måste grundas på annat.

Jag hoppas att vi ska hamna i en situation där vi kan erkänna snabbt. I det socialdemokratiska dokument som Urban inte hade möjlighet att läsa upp – jag har full respekt för det – står det att man vill att Sverige ska förbinda sig att rösta ja till Palestinas medlemskap i FN, när den frågan kommer upp i generalförsamlingen. Det kommer vi alldeles självklart att göra. Problemet är bara att frågan måste passera FN:s säkerhetsråd först – det är så världen ser ut.

Det är en sak att hålla vackra anföranden. Låt oss se hur världen faktiskt ser ut! När vi kommer dit ska vi självfallet rösta för det, och vi ska rösta med glädje.

Låt mig bara i all vänlighet ge Urban ett litet råd när det gäller akt-samhet med orden. Det fanns en ledande socialdemokrat för ett antal år sedan som gjorde sig bekant med mycket och som hade en tendens att ibland låta orden släntra i väg lite och som recenserade en dåvarande folkpartiledare genom att säga att vederbörande hade en felprogrammerad hjärna. Jag tror att vi i den politiska debatten ska avstå från ordval som recenserar vilka huvuden som olika politiker har eller inte har. Jag säger detta bara i all vänlighet.

Så till det som kanske plågar oss ännu mer än bristerna i framsteg i fredsprocessen i Mellanöstern, nämligen situationen i Syrien. Låt mig bara med glädje och tillfredsställelse konstatera den breda enighet som vi har om den svenska politiken.

Det finns en förödande risk för att det vi i dag ser, de brutala tv-bilderna, utvecklas till ett förödande inbördeskrig. Låt oss vara medvetna om att det kommer att leda till spänningar i hela regionen! Från Beirut till Basra kommer vi att se konsekvenserna. Vi ska också veta – det vet vi alla i denna kammare – att banden mellan Syrien och Sverige är starka. Vi kan inte och kommer inte att stå likgiltiga. Vi kommer att vara berörda.

Då krävs det först och främst att den president vars namn nu badar i blod stiger åt sidan och att vi därefter med hjälp av Arabförbundet kan bereda vägen för en fredsprocess. Men där måste det finnas en opposition som är stark, som är enad, som är demokratisk och som är icke-sekteristisk. Vi ska inte blunda för de faror som ligger i den syriska framtiden just nu.

Där är det viktigt att Sverige kan vara aktivt i att bereda vägen för detta, och där betyder en enighet över partigränser i Sveriges riksdag att arbeta för detta, med alla de kontakter som vi på olika sätt kan ha. Där betyder det mycket.

Jag noterade inledningsvis den breda enigheten om vår nordiska, vår europeiska, vår säkerhetspolitiska linje. Men jag noterar också – det tycker jag också är ett viktigt budskap från denna debatt – det engagemang som vi har för fredsfrågorna, för rättsfrågorna, för frihetsfrågorna i den del av världen som sedan den arabiska våren började för ett år sedan nu söker sin frihet och sin framtid.

Det handlar om att vi måste vara en central kraft i Europeiska unionen för fred i Mellanöstern. Vi ska inte marginalisera oss och motverka möjligheterna att ha den framgång som vi faktiskt har haft. Vi ska inse realiteterna, som det ser ut, men vi ska också se till att utnyttja alla de möjligheter som vi som nation har, med det anseende, den kraft och de små framsteg som tankesmedjor företrädde av herrar Bildt och Ahlin faktiskt har gett oss goda recensioner för.
(Applåder)

Anf. 8 URBAN AHLIN (S):

Herr talman! Herr utrikesminister! Jag är inte bara en i styrelsen i European Council on Foreign Relations. Jag var faktiskt en av grundarna av hela tankesmedjan. Jag var med från början med ett fåtal personer som tyckte att det var lämpligt att Europa hade en Council on Foreign Relations, precis som i USA, som kan driva den europeiska dagordningen. Jag är alltså inte bara en i styrelsen, utan jag är en av grundarna.

Jag tycker dessutom att det är bra att European Council on Foreign Relations har gjort en scorecard och redovisat vad man tycker om olika länders utrikespolitik och hur aktiva de har varit.

Jag tror dock inte att utrikesministern ska ta åt sig för mycket av det beröm som har kommit för scorecarden, för det mesta handlade om kvinnan som sitter vid sidan av honom. Det handlade om det svenska biståndsarbetet, hur mycket pengar vi hade satsat i Nordafrika, hur aktiv biståndsministern hade varit med att inlemma kvinnor och naturligtvis också att biståndsministern ger mycket stöd till denna tankesmedja för olika arbetsprojekt och arbeten. Det har säkert också haft betydelse för placeringen på scorecarden.

Jag sticker inte under stol med att det inte är någon tvekan om att biståndsministern har varit aktiv på många av de olika områdena och förtjänar beröm för det. Berömmet ska gå till rätt person i det här sammanhanget.

När det gäller Palestina och erkännandet hade jag en enkel fråga till utrikesministern som gick ut på: Är det Sveriges hållning att det måste vara ett fredsavtal mellan Israel och Palestina innan vi kan erkänna staten Palestina? Det är så vice statsminister Jan Björklund har uttryckt sig. Jag talade inte om hans huvud, utan jag sade att jag tycker att det är håll i huvudet med sådana tankar. Det betyder på svenska nu för tiden att det var en dum idé, en dum tanke. Det är inte att analysera hur det står till med hjärnkapaciteten hos andra personer. Det är att försöka fördumma diskussionen att säga det, utrikesministern.

Däremot ger ditt svar klart besked: Det är de tre folkrättsliga kriterierna som gäller. Och det är bra – alldeles utmärkt! Då är det så att vice statsminister Jan Björklund har uttalat sig enbart som folkpartiledare. Jag hoppas att han under den resa han nu gör i Israel och Palestina förhåller sig till att han är vice statsminister och har den politik som utrikesmi-

nistern här säger, att han inte åker omkring där och talar som folkpartiledare om att det måste vara ett fredsavtal innan vi kan erkänna Palestina.

Sedan kan utrikesministern för mig redovisa sin bestämda uppfattning att dessa kriterier inte är uppfyllda. Ja, det kan vi strida om och ha en diskussion kring. Jag vill inte banalisera problematiken i området. Jag kan bara konstatera att vi rödgröna har redovisat varför vi tycker att Palestina uppfyller kriterierna.

Jag har med glädje noterat att Centerpartiet i en välarbetad artikel har redovisat varför de tycker att de tre folkrättsliga kriterierna är uppfyllda. Jag har också noterat att fem folkpartistiska riksdagsmän har redovisat varför de tycker att de folkrättsliga kriterierna är uppfyllda. Jag har vidare noterat att den mest framstående professorn i folkrätt i landet, Ove Bring, redovisar varför han tycker att de tre folkrättsliga kriterierna är uppfyllda.

Det är ingalunda så att vi framstår som en marginaliserad grupp här. Det är faktiskt regeringen som är den marginaliserade gruppen. I Unesco var Sverige i den försvinnande lilla minoriteten som sade nej. Det är över 130 länder som har erkänt Palestina redan nu. Island gjorde det så sent som i november, tror jag, förra året.

Och tro mig eller ej, herr utrikesminister! När vi står här i nästa debatt om ett år kommer det att ha skett en förändring i den europeiska diskussionen om detta där ett stort antal länder omkring oss har erkänt staten Palestina. Jag håller inte för otroligt att utrikesministern då kommer att vara en utrikesminister som har erkänt staten Palestina. Det är bra. Om vi håller oss till kriterierna är det alldeles utmärkt.

Är vi kravlösa mot palestinierna? Självklart inte. Det gäller att det blir en samlingsregering, att Hamas och Palestina kan sköta arbetet i en regering och att det blir nya och bra val. Och naturligtvis väntar vi på vad palestinierna själva vill göra i FN:s generalförsamling när de för fram en resolution.

Vi tycker att regeringen har varit passiv där. Man borde ha valt ett mer norskt angreppssätt och sagt: Ja, om följande delar finns med i resolutionen är vi beredda att stödja den resolutionen. Det är klart att man inte in blanco kan säga att oavsett vad det står i resolutionen ska Sverige rösta för den. Men man kan tala om vilka folkrättsliga aspekter man vill att den ska uppfylla först.

Jag vill också påpeka ett par andra saker, och det är det som Carl Bildt tar upp. Det finns mycket i utrikespolitiken som vi är eniga omkring. Det som är bra för Sverige och det som är en svensk utrikespolitik är bra oavsett om det är en borgerlig regering eller en socialdemokratisk regering. Låt oss inte blunda för det. Jag är inte den som söker strid för stridens skull. Jag pekar på de områden där vi har olika åsikter.

Låt mig då ta tillfället i akt och påpeka ett område till där det råder enighet. Det gäller arbetet för att få Dawit Isaak fri och arbetet för att få Johan Persson och Martin Schibbye fria. Mängder av journalister har inför den här debatten frågat mig: Kommer du att kritisera regeringen för dess arbete för att få de här journalisterna fria? Mitt svar har varit och kommer att vara: Nej. Jag tycker nämligen att Utrikesdepartementet har skött det här på ett föredömligt sätt.

Det är inga enkla frågor att hantera, men det är viktigt att vi visar i denna kammare att det finns ett starkt stöd för journalistiskt fritt arbete,

mediefrihet och yttrandefrihet. Det kan väl bäst exemplifieras av att vi enigt här säger att vi står upp bakom det arbete regeringen gör för att få dem fria. Det kan vara en bra signal både till Etiopien och till Eritreas regering.
(Applåder)

Anf. 9 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Utrikesministern sade att vi bagatelliserar. Han sade också att Israel har makten att arresterar alla som väljs i fria val. Vårt svar är då att vi belönar Israel för att de inte gör det. Då undrar jag vem det egentligen är som bagatelliserar. Det är dock bra att vi har fått ett tydligt ställningstagande från utrikesministerns sida vad gäller erkännande av Palestina.

Jag vill gå vidare till ett annat land, och det är Iran. Frågan om Irans kärnforskningsprogram har nu blivit så spänd att Iran hotar att stänga Hormuzsundet om sanktionerna blir värre. Det kan tyckas vara ett smart motdrag från Irans sida, det vill säga att slå till mot de oljeflöden och andra leveranser som väst försöker försvara. I USA går till och med republikanska presidentkandidater till val på att attackera Iran, och i Israel diskuteras möjligheten att bomba kärnkraftverk, forskningsstationer och infrastruktur.

Medan Israel och USA hoppas på en folklig revolt i landet vet vi av erfarenhet hur sådana strömningar tas emot av teokraternas diktatur. Efter skenvalet 2008 möttes protesterna med batonger, kulor, arresteringar och tortyr. Den gröna revolutionen slutade i ett blodbad på Teherans gator, och det får inte hända igen. Men det tog inte slut där. Iran fortsätter att ligga på andra plats efter Kina i antalet verkställda dödsstraff varje år. Förtrycket drabbar alla regimkritiker men minoriteterna allra mest.

I Iran skenar inflationen, och människor har det mycket tufft ekonomiskt. Ändå finns ett stöd i landet för sanktioner mot regimen. Att hota med krig är en återvändsgränd däremot. Javier Solana, EU:s tidigare höge representant för utrikes- och säkerhetsfrågor, sade nyligen: Att bomba Iran är det säkraste sättet att garantera precis det som vi försöker förhindra. Jag instämmer.

Iran må vilja utveckla kärnvapen, men någon överhängande risk i närtid torde inte föreligga, så USA:s presidentkandidater kan nog lugnt ägna sig mer åt närmare frågor under valkampanjen som att hålla efter bankerna och Wall Street, säkra jobben och låta utrikespolitiken vara en arena för att skapa vänner i stället för fiender.

Herr talman! Miljöpartiet vill också ha en modern säkerhetspolitik i EU och i Sverige. Vår syn på säkerhetspolitik utgår från att det är människor som ska skyddas i första hand. Därför måste säkerhet ses i ett mycket bredare perspektiv. En bred säkerhetspolitik beaktar de många olika potentiella direkta hoten med grund i begreppet ”positiv fred”, det vill säga att det är problemen som utlöser konflikten eller hotet som ska förebyggas, i stället för ”negativ fred” som inriktar sig på att sätta stopp militärt på konflikten. Vi vill se en säkerhetspolitik som sätter mänsklig säkerhet före territoriell säkerhet och som inte tillåts flyta ut i ett allmänt säkerhetspolitiskt och godtyckligt tyckande om vad som är nationens intressen. Vi vill se en säkerhetspolitik som utgår från att förebygga i

stället för att åtgärda problem och konflikter som redan uppstått. Där skiljer vi oss kanske åt.

När det gäller länderna i Nordafrika och Mellanöstern gjordes i princip ingenting tidigare för att nå en positiv och långsiktig fred. I stället har Sverige, EU och övriga världen bidragit till att de diktatorer som nu fallit eller befinner sig på fallrepet fritt kunnat förtrycka sin egen befolkning. Diktatorerna har stått för en stabilitet och vilja att ta tillbaka de flyktingar som lyckats ta sig förbi de södra gränserna, och det har väst velat ha. Att vi gynnat diktatorer med hjälp av förmånliga avtal och att de sedan stoppat rikedomarna i egna fickor i stället för att förse befolkningen med det mest livsnödvändiga innebär att vi varit med och skapat den tickande bomb som briserade under förra året.

Alla konflikter kan förebyggas om politiken går ut på just det. Frågan är om Europa och Sverige nu har lärt av tidigare misstag.

Den 7 december 2011 framkom till exempel att svensk handel med Syrien trots oroligheterna slagit nya rekord och att Ericsson sålt kommunikationssystem som gjort det möjligt för Assads militär att övervaka och mörda oppositionella. Den syriska oppositionen hade då redan varnat oss för detta. Ändå motsatte sig Sverige i EU:s ministerråd som enda land sanktioner riktade mot vissa telekombolag. Det innebär att EU har mindre långtgående sanktioner än till exempel USA.

När oppositionen i Syrien varnar för att svensk utrustning används för att punktmarkera var de befinner sig är det dags att tänka om, tänka nytt och göra rätt. Jag har många gånger här i kammaren, senast i en interpellationsdebatt i går, uppmärksammat åhörarna på vikten av att det finns bindande regelverk också för företagens ansvar att respektera de mänskliga rättigheterna men mötts av uppfattningen att bara det faktum att ett företag är svenskt innebär att det i högre grad respekterar mänskliga rättigheter. Ändå drog inte Ericsson öronen åt sig då kritiken uppstod utan hänvisade till politikerna, som inte sagt nej till fortsatt handel med Syrien. Detta skedde samtidigt som ett franskt bolag av moraliska skäl upphörde med sin verksamhet.

Även svenska företag behöver alltså tas i örat för att man ska garantera att de respekterar mänskliga rättigheter. Inte minst olje- och gruvindustrin brukar hamna i blåsväder för brott mot miljölagstiftning eller brott mot människor. Bland annat är ett oljebolag under utredning för folkrättsbrott.

För bara två år sedan reste också den svenska handelsministern med på en resa till Libyen som dörröppnare åt det statliga Rymdbolaget för att sälja övervakningssystem som syftar till att upptäcka flyktingar till havs. Libyens gränssäkerhet skulle förbättras, och i gengäld kunde EU slippa flyktingströmmar, som i stället hamnade i libyska interneringsläger. Det är helt i strid med FN:s konvention om mänskliga rättigheter och rätten att fly och söka asyl.

Nu är min talartid snart slut, men jag kommer att återkomma i nästa inlägg och då ta upp vapenhandel och vapenexport.

Anf. 10 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Det gläder mig att utrikesminister Carl Bildt också kan se att det kan finnas faror efter ett maktskifte i Syrien och att det är viktigt att verka för en verklig demokratisk utveckling för oppositionen.

När det gäller Israel–Palestinafrågan, som diskuteras mycket här i dag, vill jag till Urban Ahlin och övriga som är ivriga att erkänna Palestina säga att det väl är uppenbart att grundläggande kriterier inte är uppfyllda när Hamas har kontroll över Gaza och har ett uttalat mål att utplåna Israel.

Herr talman! Jag vill gå vidare med att säga något om vår syn på biståndspolitik.

Att dela med sig av kunskap och hjälpa till att bygga upp svagare samhällen till att bli starka, fria och välmående är för de flesta en självklarhet bland oss som har det bättre ställt. Därför är det viktigt för Sverigedemokraterna att bidra med ett bistånd som inte understiger FN:s rekommenderade nivå. Samtidigt vill vi mena att det vilar ett stort ansvar på regeringen att förvalta skattepengar på ett ansvarsfullt sätt för att de ska nå fram till dem som mest behöver det. Vi vill se ett bistånd där varje satsad krona ska göra så mycket nytta som möjligt.

Vi kan inte komma undan att politik handlar om prioriteringar. När regeringen gör kraftiga neddragningar när det gäller till exempel äldreomsorgen och antalet vårdplatser i sjukvården samtidigt som man finansierar biståndsinsatser som handlar om att framställa en folder med propaganda mot Israel, uppdrar åt RFSU att exportera sin abortpolitik till andra länder, finansierar en utställning om grafittikonst i Gaza och betalar generellt budgetstöd till länders statskassa med dålig kontroll på vart pengarna går anser vi det inte vara ett ansvarsfullt sätt att hantera skattepengar. Däremot ser Sverigedemokraterna bland annat förebyggande arbete genom svenska organisationer i det civila samhället som viktiga insatser.

Herr talman! Vi tycker att barnens rättigheter och barnkonventionen bör få ta en mycket större plats i bistånds- och utrikespolitiken i dag. Utrikesminister Carl Bildt nämnde nästan ingenting om utsatta barn i sitt anförande trots att han hade mer än dubbelt så lång tid på sig som jag.

Varje dag dör 4 000 barn i diarré som orsakas av smutsigt vatten och bristande sanitet, och barn är oftast de mest utsatta i krig och katastrofer. Sverigedemokraterna vill att satsningar på vatten och sanitet ska öka, och vi föreslår i vår budget utökade medel till humanitära insatser.

De grundläggande principerna i FN:s barnkonvention om barnets rätt till liv och utveckling och om att barnets bästa ska vara vägledande i alla beslut som rör barn vill vi ska vara centrala i arbetet för mänskliga rättigheter i andra länder.

Herr talman! Kvinnors situation är i många länder också svår med verklig diskriminering på många områden. Det finns många viktiga saker att tala om här men jag vill särskilt betona vikten av att motverka sexuella övergrepp, könsrelaterat och hedersrelaterat våld samt att kvinnor ska ha samma rättssäkerhet som män och likhet inför lagen. FN:s resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och 1820 om sexuellt våld i väpnade konflikter är viktiga, och i Sveriges jämställdhetsarbete i andra länder anser Sverigedemokraterna att just våld och övergrepp emot kvinnor får alltför litet utrymme.

Herr talman! Jag vill vidare ta upp flyktingsituationen i världen. Majoriteten av världens flyktingar har endast möjlighet att fly inom landet eller till direkt närliggande länder. Att bistå dessa människor på flykt ser Sverigedemokraterna som viktigt och som något vi anser bör tilldelas

mycket mer resurser. I samband med hungerkatastrofen i Somalia ansvarar UNHCR för omkring 700 000 människor och är i behov av 48 miljoner dollar för att klara av detta arbete. I Irak ansvarar man för ca 300 000 internflyktingar. Sammanlagt ansvarar FN:s flyktingorgan UNHCR för mer än 43 miljoner människor runt om i världen. Ändå lägger regeringen endast 500–600 miljoner kronor per år till detta flyktingorgan samtidigt som man gör avräkning i biståndet på runt 3 miljarder för flyktingmottagning i Sverige till en mycket liten grupp människor sett till den stora grupp människor som är på flykt.

Herr talman! För att det ska kunna bli en positiv ekonomisk tillväxt i utvecklingsländer ser vi frihandel och samarbete med näringslivet som viktiga faktorer. När det gäller frihandelsavtal är det viktigt att hitta rätt balans. Vi i Sverigedemokraterna har haft som utgångspunkt att avtalen både ska gynna svenska intressen och verkligen hjälpa de fattigaste länderna.

Herr talman! När det gäller miljöfrågan finns det mycket att säga. Jag skulle vilja fokusera på ett område som inte får så mycket uppmärksamhet längre, nämligen den oroande skövlingen av regnskogar. I regnskogarna finns en enorm rikedom av djurarter och växtarter, och flera folkgrupper i till exempel Amazonas lever sitt liv i regnskogen. Varje år skövlas dock flera miljoner hektar regnskog och människor fördrivs från sina hem. Många arter som orangutangen och bergsgorillan riskerar att utrotas. Skövlingen av regnskogen påverkar också vårt klimat negativt. Sverigedemokraterna anser därför att i satsningar på miljö och klimat internationellt bör denna fråga få en mycket högre prioritet.

(Applåder)

I detta anförande instämde Carina Herrstedt, Mikael Jansson och Björn Söder (alla SD).

Anf. 11 HANS LINDE (V):

Herr talman! I en utrikespolitisk debatt kan man inte ta upp alla frågor. Vi tvingas välja vad vi vill fokusera på, och jag kan erkänna att jag utan tvekan hade kunnat använda varje minut av min talartid i dag till att tala om regimens brutala brott i Syrien eller om behovet av att Sverige erkänner Palestina, eller för den delen om den alarmerande militära upprustningen i världen, det växande klimathotet eller misslyckandena med att nå millenniemålen runt om på jordklotet – målen om minskad mördardödlighet, minskad hunger och minskad fattigdom. Däremot får jag nog erkänna att debatten om vem som sitter i olika styrelser i olika stiftelser i Europa överlämnar jag med varm hand till herrarna Bildt och Ahlin.

Jag valde dock att i mitt huvudanförande fokusera på frågor om mänskliga rättigheter i arbetslivet – den verklighet som är vardag för miljoner löntagare världen över och vad Sverige kan göra för att vara en tydlig allierad med alla de modiga människor som runt om i världen med risk för sina liv och arbeten organiserar sig fackligt.

Jag valde det fokuset i dag eftersom vi ser att kränkningarna och inskränkningarna av de mänskliga rättigheterna i arbetslivet blir allt fler, allt vanligare och allt grövre på samtliga kontinenter på jorden i dag. Men samtidigt är det tyst i dessa för miljontals löntagare helt avgörande

frågor. Det är hög tid att vi bryter den tystnaden. Det är därför jag har valt detta fokus i dag.

Carl Bildts utrikespolitiska deklaration är inget undantag i fråga om denna tystnad när det gäller brott mot mänskliga rättigheter i arbetslivet. Det talas högstämt om globalisering, frihet och frihandel, men det sägs inte ett ord om kvinnorna i Bangladesh som håller textilindustrin uppe med värkande ryggar och andningsbesvär. Inte heller nämns det faktum att 50 procent av snittblomsarbetarna i Latinamerika lider av förgiftningssymtom på grund av kontakter med giftiga kemikalier. Plötsligt känns inte de röda rosorna så romantiska längre, och plötsligt är T-shirt-en för 49:50 på Hennes & Mauritz inte längre ett fynd. Men en utrikespolitik som inte har modet att också synliggöra och ifrågasätta de värsta baksidorna av vår ekonomiska världsordning kommer att vara en utrikespolitik som konserverar orättvisor snarare än bidrar till förändring.

Jag vet att det kan vara ett billigt debattknep att kritisera det som saknas i en utrikespolitisk deklaration. Inte ens om det var jag som satt i Arvfurstens palats och skrev den här deklarationen skulle vi få plats att nämna alla frågor som förtjänar att nämnas i den här deklarationen. Men det är trots allt något väldigt talande i högerens utrikespolitik, att det alltid finns något viktigare, något mer aktuellt och något mer prioriterat än att prata om de orättvisor och de utmaningar som vanliga människor möter i sin egen vardag.

Herr talman! I utrikespolitiska debatter brukar den högstämde retoriken och de vackra orden plockas fram. Det är lite som det bortglömda julgranspysslet, som vi plockar ned från den dammiga vinden. Men på samma sätt som julgranskulorna och halmtomtarna stoppas undan efter helgerna bleknar också idealen och retoriken när högtidstalen förbyts i vardag i Arvfurstens palats. Det har vi än en gång påmint om i den här debatten.

Ena dagen talar den borgerliga regeringen om att försvara demokrati. Nästa dag exporterar man vapen till just dem som bekämpar demokratin, nämligen diktaturena i Saudiarabien och i Bahrain. I talen pratar man om fred, men i Afghanistan har vi aldrig haft så många svenska soldater som deltagit i USA:s krigföring som vi har just nu. Man målar upp en bild från den svenska högern. Man målar upp en bild av sig själv som frihetens försvarare samtidigt som handelsminister Ewa Björling åker i skytteltrafik till allsköns diktaturer och förtryckarstater för att kränga svenska varor.

I dag har vi hört Carl Bildt fördöma regimen i Damaskus. Det kan vara bra att påminna Carl Bildt men också kammaren och åhörarna om att det är mindre än ett år sedan Syriens vice premiärminister var här i Stockholm, inbjuden av den borgerliga regeringen, för att äta älg i Arvfurstens palats tillsammans med handelsminister Ewa Björling.

Det är kanske också på sin plats att påminna om att det bara är ett par år sedan handelsminister Ewa Björling ledde en stor svensk handelsdelegation till just Syrien. Det skulle vara bra och klädsamt om det inte krävdes att 6 000 människor, kanske mer än så, slaktades på gatorna i en diktatur för att den borgerliga regeringen skulle göra ett tydligt ställningstagande mot en förtryckarstat. Det skulle kanske också vara klädsamt om den borgerliga regeringen, i ljuset av sina omfattande samarbeten med en lång rad förtryckarstater i Nordafrika och Mellanöstern, i

dag erkände att det är hög tid att ompröva politiken gentemot den här regionen men också att ompröva handelspolitiken. Det måste vara slut på den tid då handelspolitik var en frizon, detta för att försvara mänskliga rättigheter och kampen mot diktaturer och förtryckarstater.

Jag vill också påminna om att Carl Bildt i dag talar om behovet av skärpta sanktioner mot Syrien. Men det är bara två månader sedan Carl Bildt och den borgerliga regeringen, som enda EU-land, valde att blockera utökade sanktioner mot just Syrien. Man stoppade förslag om att förbjuda leveranser till syriska telefonbolag med syfte att hindra utveckling och underhåll av telekomsystem som regimen använder sig av i jakten på oppositionella. Vi har hört den syriska oppositionen här i Sverige berätta hur man har använt sig av Ericssons system för att söka upp oppositionella som har gömt sig i Syrien. EU:s samtliga andra medlemsstater ville införa sanktioner. Den borgerliga regeringen, med Carl Bildt, blockerade detta.

Detta är en dubbelmoralens utrikespolitik. Och ska vi vara ärliga finns det knappast ett bättre affischnamn för denna dubbelmoral än just Carl Bildt.

I detta anförande instämde Jonas Sjöstedt (V).

Anf. 12 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! Läget i Syrien är akut. Det finns bara en lösning, att Bathpartiet och Bashar al-Asad lämnar makten i landet. Ingen vet hur lång tid detta kommer att ta, men dödandet kommer att fortsätta. Vi kommer att få se fler filmsekvenser från Syrien där dånet från arméns beskjutning blandas med hjälplösa skrik från skadade civila. Kraven på ett ingripande från omvärlden kommer att öka i takt med att våldet fortsätter, och omvärlden måste agera.

Herr talman! Europa går nu igenom den värsta ekonomiska krisen sedan 1930-talet. Eurozonen är den enda region i världen som kommer att se negativ tillväxt i år, enligt Världsbanken. Men det är också en politisk kris. Steg för steg går Europa från att ha varit en del av lösningen på världens utmaningar till att bli en del av utmaningen i sig.

När det europeiska projektet förlorar i attraktionskraft försvagas den fria världen som helhet. Den maktförskjutning som pågår i riktning mot Kina förstärks av ett svagt Europa. Om cirka två årtionden beräknas den kinesiska ekonomin vara dubbelt så stor som USA:s. Våra barn och våra barnbarn kommer att leva på en jord där världens ekonomiska supermakt inte kommer att vara en demokrati, förutsatt att inget väldigt radikalt kommer att ske i Kina den närmaste tiden.

Herr talman! Vikten av ett starkare Europa får inte underskattas. Det är tragiskt att se hur lättvindigt en medlemsstat som Ungern ser på grundläggande medborgerliga friheter. Det är mycket upprörande att se hur kandidatlandet Turkiets regering massarresterar kurdiska politiker och dessutom har blivit världsrekordhållare i att fängsla journalister.

Ska Europeiska unionen vara en kraft för demokrati och utveckling måste vi lösa våra problem. Medan Tories och Timo och Jonas och Jimmie vältrar sig i anti-EU-populism står vi liberaler upp för Europasamarbetet, även i denna svåra tid. Utmaningar möts bäst genom samarbete och allianser. Det är också bara så vi faktiskt kan visa solidaritet med de

européer som nu är drabbade av krisen, inte minst befolkningen i Grekland.

Herr talman! Diktaturen i Iran fångslar journalister, torterar oppositionella, hänger kvinnor i lyftkranar, sponsrar terrorister och hotar staten Israel med utplåning. Detta gör regimen i Iran utan kärnvapen. Vad är en sådan regim kapabel till om den i framtiden också kommer att förfoga över världens farligaste vapen? Iran måste visa för omvärlden att landets kärntekniska program uteslutande är för civila ändamål. Folkpartiet står bakom de skärpta sanktionerna mot Iran, och vi vill se ett ökat stöd till Irans demokratiska opposition.

Herr talman! I år är det 100 år sedan Raoul Wallenberg föddes. Hans insatser för att rädda judar undan nazisternas terror och utrotning visar hur viktigt enskilda individers agerande är i avgörande skeenden. Vi har sett folkmorden på armenierna, på judarna, i Srebrenica och i Rwanda. Det hade kunnat sluta så i Libyen också om inte FN och Nato hade ingripit, och det kan sluta så i Syrien om inte omvärlden kommer att ingripa.

Med Raoul Wallenberg som moraliskt rättesnöre skulle vår värld bli en bättre plats att leva på. Hans insatser påminner också om vikten av att stå upp för tolerans för kvinnors rättigheter runt om i världen, för hbtq-personer, nu senast i Ryssland, och för kristna i Mellanöstern och i Nigeria, för att ta två exempel.

Herr talman! Detta har nämnts tidigare i debatten. European Council on Foreign Relations rankade nyligen Sverige som EU:s fjärde mest inflytelserika medlemsstat i utrikespolitiken. Vi betraktas som ledande inom hela elva kategorier. Det är fler än för Italien och Spanien tillsammans. Det är väldigt roligt att Alliansens utrikespolitik värderas så högt av ett ansett institut.

Dessutom är det tack vare den politik som Folkpartiet länge har drivit som vi har nått denna höga rankning. The European Council on Foreign Relations nämner specifikt Sveriges ökade demokratistöd till Mellanöstern, vårt stöd för demokrati i Tunisien och för FN-resolutionerna 1970 och 1973 om Libyen.

Dessa frågor är intimt sammantvinnade med en liberal utrikespolitik. Det följer fullt ut den profil som Folkpartiet vill se för svensk utrikespolitik och som vi har drivit mycket hårt också internt.

Herr talman! Självklart står regeringen bakom en tvåstatslösning, där Israel och Palestina kan leva sida vid sida i framtiden. En förutsättning för en långsiktigt hållbar palestinsk stat som överlever även dagen efter ett erkännande är förstås att det finns ett fredsavtal. Detta är inte att ha håll i huvudet; det är att ha huvudet på skaft. Detta är att förstå realiteter för en långsiktigt hållbar lösning.

Herr talman! Liberalismen stannar inte vid gränsen. Liberalismen sover inte om natten. Den lyssnar till rop på hjälp. Men liberalismen jobbar praktiskt taget alltid i motvind. Därför behöver liberala värden ständigt försvaras, och detta måste vara målet för Sveriges utrikespolitik.

Anf. 13 KERSTIN LUNGGREN (C):

Herr talman! Sverige ska vara en tydlig röst för en friare, grönare och mer solidarisk värld. Vår utrikes- och säkerhetspolitik ska främja hållbar utveckling. När grundläggande mänskliga rättigheter trampas på, när drömmar om frihet slås ned med förtryck och våld, när sammanhållning

ersätts av hat och ansvarslöshet, när klimat- och miljöinsatser uteblir – då följer oro, kriser och konflikter. Vi har sett det genom historien, vi ser det i dag och tyvärr förmodligen även i framtiden.

Centerpartiet vill främja en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling i vårt Europa, vårt EU och vår värld. Så verkar vi för fred, frihet och försoning.

Sverige är förvisso ett litet land, men vi är ett land som kan och ska göra skillnad. Vi ska aktivt och bidra till att ge EU en tydligare utrikespolitisk röst. Vi ska aktivt och konstruktivt bidra till att stärka det multilaterala samarbetet. Vi ska envetet driva på för att utveckla och hävda internationell rätt och utveckla internationella institutioner som Brottmålsdomstolen, ICC. Rättsstatens principer ska gälla även i det internationella samfundet. Anklagelser om brott mot mänskligheten måste prövas, oavsett om förövaren heter Gaddafi, al-Assad, Bashir eller Nato. Där andra vill låta vapnen tala ska vi tala för en internationell rättsordning.

FN är den centrala aktören för att värna mänskliga rättigheter. FN:s säkerhetsråd har ett unikt ansvar att hävda FN-stadgan och även att förhindra brott mot mänskligheten. Syrien borde inte få bli ännu ett undantag. Här vilar ansvaret tungt på Ryssland och Kina för de massiva övergrepp vi dagligen nu bevittnar.

Men alla bär vi ett ansvar, en responsibility to protect. Vi måste göra vad vi kan för att al-Assad ska lämna. Vi ska bidra till att stoppa regimens angrepp på civila och säkra humanitärt tillträde. Vi ska göra mer och ha beredskap att agera för en hållbar lösning tillsammans med vänner för Syrien, Arabförbundet och andra.

Vi har följt det arabiska året, sett människor fredligt demonstrera och avsätta härskare och kräva frihet och demokrati. Självklart ska Sverige ge dem sitt stöd. Vi ser hur dessa krav alltjämt möts med våld i många länder, men ingen ska tvivla på Sveriges hållning: Vi står på frihetens och demokratins sida. Det må gälla Tunisien, Vitryssland, Jemen, Bahrain, Syrien, Iran eller andra länder. Det ska gälla nära och långt borta.

Herr talman! Om tiden medgav skulle jag nu lyfta kvinnors nyckelroll för utveckling, miljö- och klimatfrågorna, nedrustning, Afrikas möjligheter, läget i Europa, nordiskt samarbete och Arktis, men jag väljer att fokusera.

Centerpartiet vill se en hållbar fred i Mellanöstern. Det förutsätter två fungerande stater: Israel för israelerna och Palestina för palestinierna. När Israel utropade sig som egen stat, utan fredsavtal med sina grannar och med oklara gränser, kunde staten nå ett brett erkännande, självklart även från Sverige. Centerpartiet bedömer att tiden nu är inne att på samma sätt erkänna staten Palestina. Under de år som förflutit sedan Osloavtalet slöts har utvecklingen medfört att den mark som ockuperades bortom 1967 års gränser slitits sönder av nya bosättningar och de facto sökt annekteras av Israel.

Många, även EU:s rapportör, tvivlar i dag på om utvecklingen möjliggör en tvåstatslösning. FN:s särskilde rapportör konstaterar att den palestinska myndigheten kommit så långt det är möjligt med att konsolidera sin kontroll inom ett område som är ockuperat. Vidare påtalas risken för att uppnådda resultat går förlorade om den nuvarande utvecklingen består.

Av respekt för varje folks självbestämmanderätt, för internationell rätt och för att tydliggöra att både israeler och palestinier har samma rätt till en egen stat anser vi att fler EU-stater måste erkänna Palestina. Palestina är unikt och måste prövas unikt. Centerpartiet kommer fortsatt att driva på för att Sverige ska visa vägen. För Centerpartiets del är det självklart att Sverige ska rösta ja till en begäran att uppgradera Palestinas ställning i FN:s generalförsamling med de möjligheter det innebär att också söka internationell rätt. Vi är lika tydliga med att stödja den icke-våldsväg som valts som att fördöma alla former av terrorhandlingar.

Även med ett brett erkännande för Palestina som stat krävs ett fredsavtal mellan Israel och Palestina för att nå gränser som är säkra för båda och erkända av alla. För att det ska bli hållbart kommer det att krävas svåra beslut från båda parter. Med två stater som förhandlar om ett fredsavtal, om landbyten, gränser, flyktingar, säkerhet och Jerusalem uppnås ingen enkel fredslösning. Men dagens förhandlingsordning har prövats i årtionden utan annat resultat än att icke-staten ser sitt tänkta land styckas upp av den part man förhandlar fred med – den ockuperande staten.

Vi vill se ett välmående och av alla erkänt Israel leva i fred med sina grannar, ett välmående och erkänt Palestina. Centerpartiet vill inte ge upp den drömmen. Vi kommer fortsatt driva på för att den ska förverkligas. Vi väljer att vara hoppfulla om framtidsresan, herr talman.
(Applåder)

Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Utrikesministern har här tidigare läst upp den utrikespolitiska deklaration som vi kristdemokrater står bakom. Men jag vill på de minuter jag har till förfogande ändå lyfta fram några områden som är viktiga och aktuella för oss kristdemokrater i utrikespolitiken.

Den europeiska gemenskapen står inför stora utmaningar. Flera länder har en usel ekonomi. Exemplet Grekland förskräcker. Samtidigt vill flera länder komma in i den europeiska gemenskapen, för i en globaliserad värld är det bra att stå enad med andra. Nu tas flera steg, exempelvis den så kallade europakten, för att stärka budgetdisciplinen i EU-ländernas nationella ekonomier. Därmed stabiliseras marknaden och EU:s gemensamma ekonomi. Det kommer att gynna alla i EU-området, även Sverige.

Sveriges säkerhetspolitik bygger bland annat på vår solidaritetsförklaring inom EU. Det betyder att vi ställer upp för varandra i kris, även vid militära hot. Sverige har under året som gått fattat beslut om flera internationella insatser såsom Libyen och Afghanistan. Vi står fast vid att det krävs ett FN-mandat, men vi kan bidra genom EU-, Nato- eller FN-ledda operationer. Vi anser dock att Sverige bör bidra i fler FN-ledda insatser än i dag. I dag har vi bara 23 personer i sådana insatser. Här bör vi kunna öka bidraget.

Den arabiska våren tog många med förvåning. I början fanns en avvaktande hållning med tal om stabilitet. Men folket gav inte upp. Folket krävde slut på förtryck, och man var för demokrati men också för behovet av sociala reformer i syfte att skapa jobb och utveckling. Vi ser nu svårigheter på vägen. I Egypten har militärrådet ännu inte lämnat över makten till folket men har genomfört fria och demokratiska val. Man har slagit ned demonstranter och gjort razzior mot frivilligorganisationer.

Kvinnor oroas över jämställdheten. Hur ska det gå med Muslimska brödraskapet vid makten? Frågorna är många.

Men kristna i Egypten känner oro, särskilt efter attacken i höstas där över 30 människor dödades. Samtidigt ser jag i sociala medier rapporter om regeringsförhandlingar mellan Muslimska brödraskapet och de kristna kopternas ledning. Det är en dubbel bild vi får i medierna, och som jag också har fått bekräftad vid kontakter med människor inne i Egypten. Jag vill ändå tro att Egypten ska fortsätta på den väg som man har startat mot demokrati och utveckling. Den största garanten för det är det egyptiska folket självt.

Herr talman! På flera håll ser vi konflikter och förföljelse av kristna. Många kristna drabbas av våld och dödande, och de blir måltavlor utifrån olika anledningar. Terrorister riktar ofta in sig på kristna helgedomar och kristna som vill utöva sin religion i fred och frihet. Vi måste garantera att denna grundläggande rättighet skyddas. Vi har ett ansvar att uttrycka vårt stöd för alla som drabbas av religionsförtryck eller förföljelse.

Herr talman! Egypten spelar en viktig roll för freden i Mellanöstern. Fredsavtalet mellan Egypten och Israel är av stor vikt att värna. Israels utsatta position i området, och i det läge som råder, gör att världssamfundet nu måste ge Israel de säkerhetsgarantier som krävs för att de på ett konstruktivt sätt ska kunna bidra i fredssamtalen med palestinierna. Palestinierna måste å andra sidan ges ett hopp om en framtid med en egen stat sida vid sida med ett erkänt Israel. Båda parter kan inte vara annat än vinnare om ett fredsavtal finns på plats inom en snar framtid. Låt oss hoppas på det.

Herr talman! I Syrien är läget mycket allvarligt. Vi som följer nyheter via sociala medier får varje dag fruktansvärda videoklipp oss till handa. Våld, tortyr och beskjutning av civila är tydliga tecken på den respektlöshet som Bashar Assad visar mot sin egen befolkning. Kinas och Rysslands veto i FN:s säkerhetsråd ger Assad legitimitet att fortsätta som om inget hade hänt. Nu krävs att världssamfundet enas i FN:s generalförsamling eller på annat sätt för att fatta beslut till skydd för civilbefolkningen i Syrien och få Assad att avgå.

Herr talman! Det har blivit allt farligare att vara journalist runt om i världen. I juli förra året tillfångatogs på oklara grunder två svenska journalister i Etiopien – Johan Persson och Martin Schibbye. De fängslades och har nyligen dömts till elva års fängelse. De togs till fånga när de försökte ta sig in i Ogadenprovinsen för att undersöka människorättsläget där. Det var bland annat efter att de hört vittnesmål i flyktinglägret Dadaab i Kenya om situationen i Ogaden. De ville mer. De skulle göra ett journalistiskt uppdrag och ingenting annat. Sedan vet vi hur det gick. Nu är de i ett fängelse utanför Addis Abeba, och varje dag är en risk. Det är lätt att få sjukdomar under sådana tuffa förhållanden, och vi får nu bara hoppas på deras frigivning.

Situationen för journalister i dag världen över är på många håll bedrövlig. Det är en fara att skriva och vara journalist i dag. Där måste vi stå upp för FN:s deklaration att man har rätt att söka information över gränserna.

Det finns hoppfulla tecken. Sociala medier bryter igenom bruset där medierna censureras i övrigt.

Herr talman! Vi har stora utmaningar kvar på olika områden i utrikespolitiken, och vi får aldrig ge upp kampen för mänskliga fri- och rättigheter.

Anf. 15 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Jag ska vara kortfattad och försöka hinna med allt på två minuter.

Jag tror att det var Urban Ahlin som sade angående de höga betyg som Sverige har fått att det beror på Gunilla Carlsson. Så är det. Att Sverige får höga vitsord för sitt agerande på den internationella arenan beror på Fredrik Reinfeldt, Gunilla Carlsson, Birgitta Ohlsson, Lena Ek, och det berodde på Andreas Carlgren, och det beror på Sten Tolgfors, och ibland kanske till och med jag finns med i sammanhanget. Men det är Sveriges regering som får de höga vitsorden, och det är bra att Urban bekräftar detta.

Jag ska därefter gå över till erkännandefrågan som vi har diskuterat mest, och det är den svåraste. Låt oss vara tydliga med detta. Det förefaller av Urban Ahlins senaste inlägg som att vi är eniga om att det är de tre kriterierna som gäller – den klassiska svenska erkännandepolitiken sedan decennierna tillbaka. Då gäller det tolkningen av det tredje kriteriet: Har den palestinska administrationen kontroll över det palestinska territoriet eller ej? Det säger Urban Ahlin att de har. Då säger jag: Banalisera inte ockupationens brutala realitet. Jag skulle önska att de hade det, och jag skulle önska att vi var där. Men tyvärr är så inte fallet. Se på bosättningspolitiken. Se på den makt som den israeliska armén har. Se på övergreppen mot människorna där. Tyvärr är vi inte där och har en palestinsk stat som har kontroll över sitt territorium. Jag hoppas att vi kommer dit.

Vi ska arbeta med all vår kraft för att detta ska bli möjligt också för att ge fred till Israel. Den dag – för att ansluta till det socialdemokratiska papperet – vi kommer dithän att det ligger ett förslag på bordet i FN:s generalförsamling om fullt medlemskap för Palestina i FN kommer vi med glädje och styrka att rösta ja i full enighet i denna riksdag.

Anf. 16 URBAN AHLIN (S):

Herr talman! Det är lite grann så att man längtar efter att Jan Björklund ska komma hem och reda ut vad regeringens position egentligen är när vice statsministern hela tiden har sagt att det måste till ett fredsavtal innan vi kan erkänna staten Palestina och Carl Bildt nu så redigt redovisar att det som vanligt är de tre gamla folkrättsliga kriterierna som gäller. Vi kan gärna ha en diskussion om vilka kriterier som är uppfyllda eller inte. Jag har bara noterat att det finns en majoritet bland partierna i Sveriges riksdag som tycker att de är uppfyllda. Vi har stöd av folkrättsliga professorer, och dessutom har över 130 andra länder tyckt likadant. Det är alltså Carl Bildt som är marginaliserad i sin åsikt.

Men jag tycker att det ska bli intressant att höra Jan Björklund när han kommer hem reda ut vad det egentligen är som han har sagt. Även Fredrik Malm försöker nu vrida om hela historien och säga att det handlar om någonting annat. Sanningen är att Jan Björklund har sagt att det måste till ett fredsavtal innan Sverige kan erkänna staten Palestina. Allt annat är historieförfalskningar.

Jag är glad över den positionsförflyttning som regeringen i dag har gjort i denna kammare. Det är bra.

Jag vill ge beröm till Kerstin Lundgren för hennes tydliga ställningstagande gällande hur det faktiskt ser ut där en stat äts upp av den andra och att det måste upphöra.

Jag är också mycket glad över Hans Lindes inlägg om arbetstagarnas rättigheter och kvinnornas rättigheter och så vidare. Jag tycker att han gjorde detta på ett alldeles föredömligt sätt.

Jag är också mycket glad över Bodil Ceballos senaste inlägg om den kontraproduktiva politik som Europeiska unionen har haft mot Nordafrika under en lång tid. Kom ihåg att det förra året sattes ett fruktansvärt rekord. 1 500 människor dog i Medelhavet när de försökte ta sig från hopplöshetens strand till Europas strand. Medelhavet är Europas Rio Grande. Vi får inte glömma bort att den enda hållbara lösningen på detta är att vi får en inkomstfördelning som ser annorlunda ut. Vi måste underlätta för handel i Nordafrika. Vi måste sluta med exportsubventioner och importrestriktioner. Vi måste se till att länderna i Nordafrika kan få ekonomisk tillväxt, framtidshopp och sysselsättning. Det är det enda sättet att lyckas med den arabiska våren så att de nordafrikanska länderna kan bli demokratiska och få lugn och ordning. Där har vi ett viktigt uppdrag att göra. Tyvärr har vi varit för kontraproduktiva alldeles för länge.

Jag tackar för dagens debatt.

(Applåder)

Anf. 17 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Jag har tidigare talat om inkonsekvens och dubbelmoral. Men den allra största dubbelmoralen ser vi när det gäller den svenska vapenexporten. Den har ökat med mer än 350 procent de senaste tio åren, och Sverige är i dag det land som per capita säljer mest vapen i världen. Det är för mig obegripligt att man med den ena handen främjar export av vapen som är till för att döda och motarbetar klustervapenkonventionen, som tack och lov nu ändå kommer att träda i kraft, och med den andra handen verkar för ett europeiskt fredsinstitut som utrikesministern talade om. Det stora antalet vapen som är i omlopp i världen främjar inte fred.

Vapenindustrin i Sverige omsätter årligen omkring 14 miljarder kronor. Den har 30 000 anställda som skulle kunna hamna i arbetslöshet om vapenexporten minskar; jag antar att det är där skon klämmer.

Miljöpartiets recept för minskad vapenexport utan samtidig förlust av arbetstillfällen är att ställa om produktionen till produkter för fredliga ändamål, till produkter som vi har användning för och som människor uppfattar på ett positivt sätt.

Enligt opinionsundersökningar som gjorts är en majoritet av medborgarna mot vapenexport. Vi och världen behöver till exempel snabba tåg som klarar både vintrar och varma somrar. Vi behöver utveckla miljötekniken och alternativa energislag. För ett säkert Sverige behöver vi rusta oss för de icke-militära hoten, såsom översvämningar, cyberhot med mera.

Om vi utgår från en breddad säkerhetspolitik med människors säkerhet i centrum och den nu allt oftare uttalade uppfattningen att det handlar om att skydda våra flöden är den bästa försvarsindustri Sverige kan förfoga över den som säkrar inhemskt producerad ren energi och som säkrar

vår infrastruktur mot översvämningar och ras, mot elavbrott och mot cyberattacker.

Vi behöver ett försvar mot de hot som är reella för människor i stället för ett försvar mot en militär invasion som ingen tror ska komma. Vi behöver en politik som är konsekvent. Vi behöver moral i utrikespolitiken men absolut inte inkonsekvens och dubbelmoral!

Anf. 18 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Beträffande demokrati och yttrandefrihet vill jag påtala att OSSE:s rapporter om valfusk vid parlamentsvalet i Ryssland och det sätt på vilket oppositionen där motverkades är oroande och något som vi bör påtala i vårt samarbete med Ryssland.

I detta sammanhang vill jag säga att även jag upplever ett mått av dubbelmoral i denna kammare. Just dubbelmoral är ju ett populärt tema i dag – detta även hos Hans Linde som gärna pekar på dubbelmoral hos regeringen.

Det jag vill ha sagt är att många här är snabba med att påtala brister när det gäller demokrati och yttrandefrihet i andra länder, vilket vi ska göra, och med att påtala brister avseende oppositionens möjligheter att verka på rättvisa grunder.

Men när det gäller saker som händer i Sverige – att människor blir diskriminerade på grund av politisk hemvist i fackförbund och på arbetsplatser samt när det gäller det våld mot politiker som pågår här – ser jag inte många starka reaktioner från övriga politiker i denna kammare.

Herr talman! Jag vill avsluta med att säga att Sverigedemokraterna ser vikten av samarbete med FN och Europarådet för mänskliga rättigheter och demokrati i andra länder. Däremot är det olyckligt att Sveriges egen utrikespolitik alltmer urholkas och tas över av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik där Sveriges inflytande är mycket begränsat.

Vi i Sverigedemokraterna har reagerat när övriga i utrikesutskottet uttryckt att EU:s utrikespolitik är Sveriges utrikespolitik. Om nu bara EU bestämmer kan man undra varför vi över huvud taget har en utrikespolitisk debatt i Sveriges riksdag.

Sveriges utrikespolitik är viktig. Sverigedemokraterna vill verka för en värld med fria, demokratiska och självbestämmande stater där grundläggande mänskliga rättigheter respekteras.

Anf. 19 HANS LINDE (V):

Herr talman! En utrikespolitisk debatt är lite av årets höjdpunkt för oss som brinner för de internationella frågorna. Men efter att under 40 långa minuter ha lyssnat på Carl Bildt börjar jag undra vad som egentligen är poängen med att den borgerliga regeringen presenterar en utrikespolitisk deklaration när man inte verkar vara så intresserad av att bedriva någon utrikespolitik över huvud taget.

Det har varit 40 långa minuter av allmänna omvärldsbeskrivningar och positivt värdeladdade floskler. Jag avundas inte de journalister som står utanför denna sal. Vad ska de skriva om? Vad ska de rapportera om på kvällsnyheterna?

Var finns idéerna om hur Sverige ska kunna agera för att världen ska bli lite mer rättvis, lite mer jämställd och lite mer demokratisk? Och hur är det egentligen? Vill den borgerliga regeringen erkänna Palestina – ja

eller nej? Vilka ytterligare sanktioner vill man egentligen se gentemot Syrien?

Hitintills har den borgerliga regeringen sagt nej till sanktioner som inneburit att svenska ekonomiska intressen hotats.

Det har här talats om betygsättning av den borgerliga regeringens utrikespolitik.

Jag undrar vilket betyg folket i Nordafrika och i Mellanöstern hade satt på Carl Bildt och övriga i regeringen om de hade haft möjlighet att göra det.

Jag undrar vilket betyg de oppositionella i Iran sätter på den här regeringen som fortsätter att avvisa oppositionella och öppet homosexuella tillbaka till förtrycket i Iran.

Jag undrar vad de kämpande aktivisterna i Bahrain säger om att den borgerliga regeringen fortsätter att exportera vapen till förtryckarregimen.

Jag undrar vad det palestinska folket säger om att vi har en borgerlig regering som allierade sig med de mest fanatiska Israelianhängarna i FN och sade nej till ett palestinskt medlemskap i Unesco.

Jag undrar vad det syriska folket säger om att Sverige har en handelsminister som äter älg på Arvfurstens palats tillsammans med Syriens vice premiärminister.

Nej, hade det varit så att befolkningen i Nordafrika och i Mellanöstern hade fått möjlighet att sätta betyg på den här regeringens utrikespolitik hade – det är jag övertygad om – Carl Bildt ögonblickligen kommit ut som betygsmotståndare.

Anf. 20 FREDRIK MALM (FP):

Herr talman! Jag tror att snudd på alla här är överens i fråga om att vilja se en palestinsk stat. Vad som är viktigt för mig och Folkpartiet, för oss liberaler, är att den palestinska staten också överlever dagen därpå.

I slutändan kommer det att krävas ett fredsavtal där parterna löser frågan även på plats. Man kan inte votera fram en fred i FN:s generalförsamling. Hur mycket man än vill och hur engagerade vi än är kommer det i slutändan att krävas ett fredsavtal för att en palestinsk stat också ska kunna överleva dagen därpå.

Herr talman! Avslutningsvis: Jag är inte född i Sverige därför att jag är extra stark, smart eller snygg. Jag är född i Sverige därför att jag är lyckligt lottad. Jag har haft turen att födas i ett land med frihet och demokrati.

Det förpliktar oss att ställa upp för de människor som inte är riktigt lika lyckligt lottade, människor som föds i krigszoner, som föds i länder med diktatur och förtryck eller som föds i stater där regimen i dag – som är fallet i Syrien – beskuter människor med bomber och granater.

Vi måste stå upp för en human flyktingpolitik i Europa; detta är väldigt viktigt. Vi i Sverige måste stå upp också för de människor som i dag lever i Europa. Många människor i Grekland är drabbade. Det är väldigt mycket fokus på banker, men det finns ett antal miljoner greker – européer, människor – som i dag har det ganska tufft och ganska kärvt.

Om det europeiska projektet inte förmår att resa sig igen och bli ett starkt demokratiskt projekt försvagas hela den fria världen. Vi ser nu hur Alliansen vädrar morgonluft. Det är Tories och det är Timo. Det är Jonas

och det är Jimmie. Vi ska inte låta dem vinna. Nu är det viktigt att alla vänner av ett europeiskt samarbete förmår att värna detta projekt, förmår att stå upp för att Europas morgondag ska vara ljusare än det är i dag, i tider av kris och elände, i Europa.

Anf. 21 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Centerpartiet arbetar för att Sveriges utrikespolitik ska syfta till hållbar utveckling. År 2012 är det, som utrikesministern nämnde, 40 år sedan Stockholmskonferensen, och det är 20 år sedan Riokonferensen om miljö och hållbar utveckling.

Centerpartiet är berett att ta ett stort ansvar för att forma lösningar som inte ökar kampen om livsmedel, knappa råvaror, dricksvatten och mark, som inte ökar spänningar mellan länder och som inte ökar flyktingströmmar och konflikter.

Vi talar ofta om terrorism och om kalla krigets spöken men alltför sällan om klimatfrågorna som det nya säkerhetspolitiska hotet. Här behövs ett uppvaknande. Vi står inför behov av breda globala lösningar. Från vår sida är vi beredda att bidra.

Sveriges bistånd ska också ses i det sammanhanget. Från svensk sida har vi en stor biståndsbudget, och vi är stolta över att kunna hålla fast vid 1 procent av bni. Vi har fokus på klimat och miljö, demokrati och yttrandefrihet samt jämställdhet. Det handlar om nyckelområden för att nå en hållbar utveckling. Det är områden som kräver rätt mycket möten mellan människor – som kräver rätt mycket prat. Det är dock områden som på lång sikt kommer att förändra. Det ser vi inte minst i Nordafrika.

Herr talman! Ett parti har, tycker jag, tydligt sökt en isolationistisk väg – Sverigedemokraterna. De försöker placera Sverige i en bur och stänga grinden. Jag hoppas och tror att det inte blir Sveriges väg framåt, och jag ska arbeta hårt för att så inte blir fallet.

Med detta, herr talman, säger jag tack för debatten. Nu ska jag alldeles snart ägna mig åt Ungern och för Europarådets räkning granska just vart de är på väg.

Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag skulle vilja säga några ord om biståndet, då det har debatterats en del på sistone. Vi kristdemokrater tror på ett starkt bistånd. Enprocentsmålet ligger fast. Vi anser att vi har råd med solidaritet. Men vi tror också att om vi stärker mänskliga rättigheter får det på sikt säkerhetspolitiska effekter och inverkan på utveckling, fred och frihet.

Vi har utmaningar i biståndet, och vi har behov av reformer. Sida har genomgått en stor förändring. FN har också reformerats och påbörjat ett nytt arbetssätt med ökad samverkan mellan olika organisationer ute i fält. EU tar nu nya tag för att reformera och förnya biståndet, och det är bra. Där har särskilt det så kallade budgetstödet kommit i fokus. Vi vill naturligtvis inte skicka pengar direkt in i korrupta ledares statskassor, men samtidigt har budgetstödet på många håll just gett möjlighet att ställa krav på exempelvis bekämpning av korruption. OECD:s organ Dac menar att budgetstödet ofta har mer fördelar än nackdelar. Självklart ska vi ifrågasätta varje biståndskrona, men vi kanske inte helt ska kasta ut barnet med badvattnet.

Herr talman! Millenniemålen har varit betydelsefulla, och vi ser nu framgångar bland annat genom vårt bistånd via FN-organ och även via det civila samhället. Fler barn går i skola, och barna- och mödradödligheten minskar. aidsjuka får mediciner, och vaccinationsprogram minskar dödsfall i sjukdomar som mässling. Malaria bekämpas på ett effektivt sätt.

Sverige kan och ska ha ett bistånd som gör skillnad hos den enskilde och som bekämpar fattigdom. Sverige förmedlar via alla medarbetare i biståndet viktiga värden som efterfrågas och som vi ska svara upp mot. Vi har råd att satsa solidariskt. Låt inte Sveriges röst tystna i världen! Biståndet är *en* väg att nå ut med dialog och samförstånd.

Anf. 23 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Vi står inför stora utrikespolitiska utmaningar, både här i Sverige och i Europa. Det sker snabba och genomgripande förändringar både inom EU och utanför dess gränser. Jag ska i dag främst uppehålla mig vid två av dessa utmaningar. Det ena gäller utmaningen för EU:s gemensamma utrikespolitik, och det andra gäller konsekvenserna av den arabiska våren.

Utrikesministern brukar säga att regeringen arbetar för ett starkare Sverige i Europa och en starkare europeisk röst i världen. Jag delar denna målsättning fullt ut, men för att vi ska kunna uppnå målet om ett starkare Sverige i Europa krävs dels ett starkt stöd här hemma för den politik vi för, dels ett stort svenskt inflytande inom EU. Jag uppfattar att vi faktiskt har lyckats väl i båda dessa avseenden, och det är jag inte ensam om.

Enligt rapporten *Transatlantic Trends*, som publicerades i oktober förra året och som innefattar opinionsmätningar i tolv europeiska länder och USA, var Sverige det land där befolkningen hade i särklass störst förtroende för den förda utrikespolitiken. Närmare tre fjärdedelar av svenskarna känner enligt rapporten stort förtroende för vår utrikespolitik. Mätningen visar glädjande nog att det också finns en stark vilja bland svenskarna att stärka EU:s utrikespolitik, inte minst när det kommer till främjande av demokrati och mänskliga rättigheter.

Också när det kommer till Sveriges inflytande inom den gemensamma utrikespolitiken i EU finns det anledning att vara nöjd. Den rapport som har nämnts här flera gånger tidigare i dag – det är European Council on Foreign Relations som har presenterat en utvärdering av EU:s utrikespolitik – visar att Sverige, som egentligen bara är den fjortonde största befolkningen inom EU och har den åttonde största ekonomin, hamnar på fjärde plats när det gäller att ha inflytande och visa ledarskap i den gemensamma utrikespolitiken i EU. Detta är bra för Sverige, och det är bra för Europa.

När det kommer till den andra halvan av målsättningen, nämligen den om en starkare europeisk röst i världen, finns det dock anledning att känna oro. Den djupa ekonomiska krisen har tagit kraft, styrka och energi från unionens möjligheter att genomföra och genomdriva en god utrikespolitik. Det minskar också unionens attraktionskraft i världen. Många medlemsländer har tvingats dra ned på både biståndsbudgetar och försvarsbudgetar. Detta påverkar så klart också handlingskraften för EU. EU:s röst i världen har utan tvekan försvagats av den ekonomiska krisen.

Herr talman! Jag vill därför ta upp tre punkter som är centrala för att EU:s röst i världen ska kunna stärkas. För det första måste EU och medlemsländerna föra en ekonomisk politik som både klarar av att lösa akuta kriser och främjar långsiktig, positiv ekonomisk konkurrenskraft. Hur väl EU nu återhämtar sig från krisen och vilka steg som tas för att stärka unionens långsiktiga ekonomiska konkurrenskraft kommer att påverka EU:s roll i världen under lång tid framöver.

För det andra är det viktigt att slå vakt om ett öppet EU. Det handlar om att EU ska arbeta för mer frihandel och vara villigt att öppna upp både för fler medlemsländer och för en större arbetskraftsinvandring. Jag vill särskilt lyfta fram hur viktigt det är att medlemskapsförhandlingarna med de länder som nu är aktuella kan fortsätta, och inte minst att medlemskapsförhandlingarna med Turkiet får ny kraft. Turkiet har den starkaste ekonomiska utvecklingen i Europa med en tillväxt på omkring 10 procent. Det är kanske det land i vår del av världen som har bäst förutsättningar för att främja en positiv utveckling i Nordafrika, med de kontakter och den historia man har.

Medlemskapsförhandlingar med EU är också det bästa instrumentet för att stärka de mänskliga rättigheterna i Turkiet, och det behövs. Det strategiska värdet av ett turkiskt EU-medlemskap har nog inte varit tydligare än det är i dag. Det handlar också om att värna ett öppet Europa genom att stärka det östliga partnerskapet. Alla länder som ingår där bör kunna få ha ett EU-medlemskapsperspektiv om de vill och förmår leva upp till kraven.

För det tredje behöver vi ett starkare transatlantiskt samarbete för att vara bättre rustade för de omställningar och maktförskjutningar vi ser i världen. Trots att Europa och USA av olika skäl för närvarande främst är inåtblickande behöver vi stärka och vitalisera samarbetet, bland annat genom att upprätta ett transatlantiskt frihandelsavtal. Det handlar om att arbeta tillsammans för att reformera de internationella institutionerna, verka för en hållbar energiproduktion och hindra spridning av massförstörelsevapen.

Herr talman! Jag vill avslutningsvis ta upp den arabiska våren, då det kanske är den viktigaste händelsen i den internationella politiken sedan Berlinmurens fall. Vi upprörs alla av de fruktansvärda övergrepp som Assadregimen genomför i Syrien mot människor som står upp mot förtryck och repression. Samtidigt har vi inom loppet av ett år sett diktaturer falla, och fria val har kunnat genomföras i såväl Egypten som Tunisien. Också i andra länder har demokratiska reformer påbörjats.

Det är utan tvekan en lång, krävande och besvärlig process som ligger framför människorna i dessa länder. Jag är dock övertygad om att utfallet av den arabiska våren kommer att leda till någonting mycket bättre. Det är för att människor själva har försökt ta makten över sina egna liv och sin egen tillvaro. Kraften i detta är det som avgör om man kommer att lyckas.

Anf. 24 CARINA HÄGG (S):

Herr talman! Allt som händer i världen påverkar alla och angår alla. Framtiden är mer än någonsin en gemensam angelägenhet, vare sig man vill eller inte. Jag vill.

Medan regeringen presenterar och kommenterar politiken driver Socialdemokraterna på. Det handlar inte om att stödja det ena eller det andra, sade utrikesminister Bildt, medan jag åkte till Kairo och Tahrirtorget för att visa mitt stöd för demonstranterna. Regeringen och EU begick ett historiskt misstag som vägrade att stå upp för inte bara gemensamma värden utan också grundläggande värden som demokrati och mänskliga rättigheter.

I Turkiet gavs nyligen omdömet: EU befinner sig i koma.

Får vi i dag svar på hur regeringen ska bidra till EU:s strategi för Sahelregionen? Sahel, och det inkluderar Maghreb, lider av brist på demokrati och respekt för mänskliga rättigheter och står inför humanitära utmaningar och utvecklingsutmaningar. Vapen och organiserad kriminalitet kan lätt ta sig över porösa gränser. Grannländerna har att själva samverka för kapacitetsuppbyggnad och säkerhet.

I går greps min lilla kusin, skriver facebookvännen från Mauretanien, och ser i dag inga förutsättningar för ett fritt och rättvist val i mars. Den nordafrikanska våren har också satt fokus på våra grannars grannar, män och kvinnor. Men den som feministvägrar här hemma ser heller inte maktstrukturerna utomlands. Då kan man göra som regeringen, som sedan 2006 har skurit ned sitt stöd till SRHR som motverkar mödradödlighet – ett viktigt område säger regeringen själv eller åtminstone sagt sig prioritera.

Herr talman! Först skulle biståndet göras om till ett påskris, sade regeringen inför höjda ögonbryn. Nu vill biståndsministern ha action i stället för samtal. 2011 samlades på Palmecentret den syriska oppositionen, och nyligen kunde företrädare för Irans opposition samlas i Stockholm med Palmecentret som värd. Vi ska välkomna arrangemang av detta slag. Jag hävdar att demokrati byggs med demokrati, och där har samtalet en given plats. Självfallet ska Sverige stödja det civila samhället. Samtidigt utesluter jag inte en kritisk dialog med företrädare för regimen.

Herr talman! Jag välkomnar att Martin Schibbye och Johan Persson nämns i utrikesdeklarationen. Jag ser ett hopp om att se dem benådade, och välkomnar också att frisläppandet av Dawit Isaak nämns. Men som utrikesminister har Carl Bildt närmast demonstrativt visat ett ointresse för Afrika, och Afrikas horn utgör inget undantag. Ändå har nyhetsinslagen sedan mitten av 2011 dominerats av svälten på Afrikas horn. I Etiopien, Somalia och Kenya beräknas omkring 4 miljoner människor varje dag vara i akut nöd. Brist på mat och lokal svält är normalt i Etiopien som många gånger haft behov av nödleveranser, som efter den stora katastrofen 1984. I Kenya finns resurser. Problemet är att de styrande är ointresserade av dem som bor i fattiga områden med halvnomadiserad befolkning. De svältande i Etiopien och Kenya har stannat i sina länder, även denna gång. Centrum för svälten är Somalia. Somalias hungrande fick mycket lite hjälp inne i landet. De flydde till huvudstaden och till Etiopien och Kenya. Det är resultatet av den flykten som uppmärksammas. Utan Somalia hade vi förmodligen hört mycket lite om krisen på Afrikas horn. IDP-lägren i Mogadishu ses som osäkra, även om läget har förbättrats. Ska flyktingarna tvingas tillbaka från Kenya? Till vad? Al-Qaida, AQAP i Jemen, AQIM i Maghreb eller al-Shabab i Somalia innebär förtryck och terror som drabbar kvinnor dubbelt hårt.

Läget har nu stabiliserats, men miljoner människor är fortsatt hotade av hungersnöd. Upp till 100 000 kan redan ha dött. Torkan anges nästan ryggmärgsmässigt som en förklaring till svälten, men det är inte ödesbundet att torka ska leda till svält. Det handlar om människors prioriteringar och ageranden. Två faktorer är överordnade: bristen på fred och demokrati samt regionala spänningar och konflikter.

I Sverige finns nästan 40 000 somalier som noga följer utvecklingen. De är en resurs för vårt engagemang. Jag välkomnar att EU har tillsatt en särskild representant, men inför mötet i London nu i februari är det intressant att veta vad som är regeringens ståndpunkt. Jag tycker att det är bra om representanter från Somaliland kan delta.

Vi fortsätter att hävda vikten av att se Afrikas horns svårigheter och möjligheter i ett sammanhang och har även fått stöd för det synsättet inom EU-kretsen.

FN:s säkerhetsråd bör stärka sitt engagemang. Vill omvärlden se ett fortsatt Amisom är ett starkt stöd nödvändigt. Men Somalias regering saknar i dag, 20 år sedan staten föll ihop, inte förvånande, kapacitet att genomföra sina beslut.

Principiellt har jag invändningar mot en klankvoterad mandatfördelning. När övergångslösningar ska övergå till en varaktig konstitution i Somalia bör detta beaktas.

Vi vill följa upp rådsslutsatserna från 2009 för att ta till vara diasporans eget engagemang och följa upp hur slutsatserna implementerats.

Det är dags att se Djibouti och också IGAD:s centrum som något mer än en flottbas och att se vilka som delar ansvaret med regimen.

Hur ska den civila insats som är tänkt att stärka de maritima kapaciteterna i regionen utformas? Vi vet att Sverige tidigare haft en viktig roll i regionen men har tappat i engagemang och därmed inflytande. Samtidigt kan engagemanget för Afrikas horn återskapas med initiativ som ett regionalt toppmöte med EU för Afrikas horn. Socialdemokraterna vill att Sverige ska återta en roll för Afrikas horn.

Jag hade också förväntat mig ett svar på hur man ser på slutrapporten från Margot Wallströms FN-uppdrag. Nu finns rapporten, och nu vill jag höra regeringens synpunkter på slutsatserna.

Anf. 25 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Herr talman! Det var intressant att höra Carina Häggs inlägg.

Jag förstår att Carina Hägg vill och har all anledning att utifrån ett socialdemokratiskt perspektiv kritisera alliansregeringen. Det ingår liksom lite i uppdraget. Men det blir lite konstigt när hon slår upp öppna dörrar då det egentligen inte föreligger någon konflikt. Tidigare i debatten har vi hört Urban Ahlin från Socialdemokraterna vara mycket mer samarbetsvillig i de här frågorna. Men det är trots allt bra om det finns en grund för kritik.

Moderaterna och övriga Alliansen har varit väldigt aktiva vad gäller Arabiska våren och vad som händer och sker i bland annat Egypten. Det är glädjande att Carina Hägg var där.

Du tar upp Olof Palmes internationella centrums arbete i er politiska stiftelse, som i ett samarrangemang med Jarl Hjalmarsson-stiftelsen, Moderaternas internationella stiftelse, gjorde en gemensam resa till

Egypten just för att finna förutsättningarna för samarbetsparter så sent som i november 2011. Det är bra.

Jag skulle vilja fråga: Vad gjorde Carina Hägg när hon var på plats, när Mubarakregimen fortfarande styrde i Egypten, för att påverka den regim som var med i samma socialistinternational som Carina Häggs parti är medlem i?

Prot. 2011/12:70
15 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 26 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr talman! Jag kan svara Christian Holm att för oss är det oerhört viktigt att vara tydliga med vad vi vill med politiken för att driva på och där det finns anledning att visa vårt stöd. Jag tycker att det har framkommit i dag att vi kan hitta gemensamma synsätt, men vi ser också stora brister.

När det gäller Nordafrika och Mubarak var det för mig otänkbart att åka och möta regimens företrädare när det inte fanns någon rörelse i rätt riktning. Jag såg inte förutsättningarna. Jag duckar inte för att möta också de som står för helt andra uppfattningar än jag, om jag ser en möjlighet att påverka, om jag ser förutsättningar att skapa en förändring. Jag såg inte det. Jag väntade. Jag åkte dit, och jag stödde oppositionen. Under tiden kan man på olika sätt också främja en demokratisk rörelse. På så sätt har jag valt att verka där.

Jag beklagar att den svenska regeringen var beredd att skicka Cathrine Ashton för att skaka hand med Mubarak på fredagen. Nu blev detta möte inte av i Kairo. Varför blev det inte av? Nej, därför att då kom revolutionen. Då tvingades Mubarak att stiga tillbaka. Det var inte den svenska regeringen som ändrade ståndpunkt. Det var verkligheten som ändrade Sveriges regerings ståndpunkt.

Anf. 27 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Herr talman! Jag tror inte att det råder några tvivel om att förhoppningsvis vi alla i den här kammaren är överens om att det är bra när regimer faller och att vi står bakom och stöder de krafter som verkar och arbetar för mänskliga rättigheter och demokrati och mot förtryck. Det är bra att Carina Hägg är engagerad i det.

Det skulle vara kul att höra lite mer konkret vad Carina Häggs kritik är. Något som har diskuterats är vikten av tillgång till fria medier, fritt internet, sociala medier och mobiltelefoni. Här har regeringen gjort en stor satsning, Frihet på nätet. Det har tillförts mer pengar till demokrati-biståndet som är den enskilt största sektorn i vårt bistånd. Vad mer vill du konkret ha, Carina Hägg? Det är mycket kritik, och det skramlar mycket i tunnorna, men vad vill du konkret? Kan du ge några konkreta exempel där det är skillnad och vi inte har samma synpunkter?

Anf. 28 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr talman! Jag lyfte upp revolutionerna och Nordafrika i mitt anförande, men huvudtyngdpunkten låg inte där eftersom jag har lyft upp det vid många tidigare tillfällen. Jag kommer också att ha anledning att lyfta upp situationen och de orostecken som finns framöver.

Mitt huvudanförande handlade i huvudsak om Afrikas horn där det finns många frågetecken och där vi har lagt fram konkreta förslag. Vi får

dock inga svar, inte i utskottet vid föredragningar av regeringens företrädare och inte här i dag.

Det vore lämpligt att regeringsföreträdarna här i dag redovisar hur man ser på de frågetecken vi har tagit upp. Det är ju regeringen som regerar. Vi har ett ansvar att driva på, och det försöker vi ta.

Vi försöker också ta det ansvaret när det gäller Nordafrika. Här måste det till ett brett engagemang, och vi socialdemokrater har sagt att det måste utgå från två ståndpunkter. Vi måste ge stöd till folkrörelser och till kvinnor, för det kommer att driva på förändringarna.

Anf. 29 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M) replik:

Herr talman! Att åka till Tahrirtorget i Kairo och stödja demokratiutvecklingen i Egypten är beundransvärt och bra av Carina Hägg. Men två timmar från Stockholm, mitt i Europa, ligger Vitryssland. Där härjar Europas sista diktator som styr sitt land med järnhand och inskränker många mänskliga fri- och rättigheter och mötesfriheten.

Är Carina Hägg beredd att åka till Minsk och stödja förkämpar för demokrati och mänskliga rättigheter och oppositionen i Vitryssland på samma sätt som hon gjorde på Tahrirtorget i Kairo?

Anf. 30 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr talman! Jag har varit i Vitryssland och Minsk. Jag har träffat oppositionen. Jag vet vad det innebär att vara avlyssnad, att titta sig över axeln vilka som följer efter och att tänka på säkerheten för dem jag möter, för jag åker ju därifrån, men de är kvar. Jag vet hur man jobbar i en sådan situation och stöder utvecklingen.

Jag fanns i Vitryssland för rätt många år sedan. Engagemanget har breddats sedan dess. I dag är fler partier och parlamentariker engagerade i den vitryska situationen. Det finns också ett bredare engagemang i det svenska samhället. Detta var jag med och drog i gång. Jag har tagit initiativ som gör att Vitryssland finns med på dagordningen i dag. Jag är stolt över mitt bidrag men ser att det finns otroligt mycket kvar att göra.

Dock kommer även regimen i Vitryssland att falla. Ingen sådan regim kan klamra sig fast i evighet.

Anf. 31 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M) replik:

Herr talman! Vi kan konstatera att Lukasjenko drar åt tumskrubarna på oppositionen mer och mer. De flesta sitter fängslade. Även företrädare för mänskliga rättigheter har fått långa fängelsestraff. Mötesfriheten inskränks alltmer. Det låter som om det var några år sedan Carina Hägg var i Vitryssland. Nu kan man knappt stå passivt utan att bli arresterad. Man kan inte kalla till möte via internet, för då är man en brottsling.

De behöver allt vårt stöd. Visst kan det vara farligt att åka dit och prata med dem. Många kommer dock hit, och vi träffar dem. Carina Hägg och jag sitter i Europarådet och träffar många från Vitryssland, vilket kan vara en fara för dem.

Jag tycker dock att man borde åka till Vitryssland. Carina Hägg, jag och några till kanske kan planera att åka dit tillsammans – om vi får visum, vill säga. Vi måste visa att vi är beredda att åka dit igen – även om Carina Hägg var där för några år sedan.

Anf. 32 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr talman! Jag redovisar kanske inte fullt ut mitt reseschema i kammaren, men jag är självfallet beredd att åka till Vitryssland. Jag har varit med och synliggjort regimen och problemen för oppositionen i Vitryssland, och jag delar uppfattningen att det har skett gradvisa försämringar under senare tid. Jag välkomnar att Moderaterna har anslutit sig till detta arbete under senare år och att vi även framdeles kan samverka i dessa frågor. Det ser jag fram emot.

Anf. 33 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! ”Somliga vandrar i mörker medan andra går i ljus, och dom som vandrar i mörker dom ser man inte.” Så sammanfattade en gång den tyske dramatikern Bertolt Brecht, huvudsakligen verksam under 1900-talets första hälft, sin samtid. Mycket har givetvis förändrats till det bättre sedan Brechts dagar. Ohyggliga sjukdomar har utrotats, läskunigheten har förbättrats sprängvis över hela världen och hundratals miljoner människor har på kort tid lyfts upp i en global medelklass.

Men den fattigaste miljarden, the bottom billion, vandrar alltså i mörker, utan tillgång till elektricitet, rent vatten och näringsrik kost, för att inte tala om sjukvård och utbildning – och detta i en värld som är rikare än någonsin och där bara en aning jämnare fördelning av resurserna helt skulle kunna utrota den allra djupaste fattigdomen. Sex dagar av världens militärutgifter skulle räcka för att sänka mödradödligheten i världen med 75 procent.

Visst är det på sitt sätt lätt att hålla med Gunilla Carlsson om att det behövs mer action och mindre prat när det gäller bistånd. Åratal av prat om det eftersträvsvärda i att rika länder ger en enda procent av sin bruttonationalprodukt i bistånd har i de allra flesta fall förblivit just tomt prat. I USA håller man sig snarare med ett promillemål. Man undrar osökt om regeringen någon gång för detta skamliga förhållande på tal i sina kontakter med Washington inom ramen för det breda samarbete för global säkerhet och globalt välstånd som Carl Bildt hyllar.

En rättvisare värld är också en säkrare värld. Talar man i vår tid om rättvisa är det omöjligt att komma runt begreppet klimaträttvisa. Vi i länderna kan inte blunda för vår klimatskuld och förneka att vårt välstånd i hög grad finansieras av ohållbara utsläpp av växthusgaser och ekologiska fotavtryck så stora att de planetära gränserna sprängs.

Mot den här bakgrunden ter det sig för oss gröna naturligt att skilja på bistånd och klimاتبistånd, där det senare snarare borde betecknas som skadestånd än bistånd – eller åtminstone ses som avbetalning på den klimatskuld vi har till utvecklingsländerna som en följd av att vi överutnyttjat den allmänning som atmosfären utgör.

Vår skuldavbetalning möjliggör, förhoppningsvis, för länderna i syd att anpassa sig till klimatförändringarna och att öppna vägen för en icke-fossil industrialisering. Att som regeringen finansiera detta klimاتبistånd ur den vanliga biståndsbudgeten som är avsedd för fattigdomsbekämpning blir helt fel och strider mot FN:s klimatkonvention som ju Sverige faktiskt ratificerat.

Herr talman! För att fortsätta en stund med pengar och resursflöden förtjänar det att framhållas att för varje biståndskrona till syd flyter inemot 10 kronor åt andra hållet. Detta väldiga kapitalflöde från syd till nord

utgörs av räntor och amorteringar på tidigare lån och av pengar som rinner i väg till olika skatteparadis plus, inte minst, uteblivna skatter från transnationella företag. Det sistnämnda fenomenet beror på att många företag väljer att skatta i länder med synnerligen låga skatter i stället för i det land där man haft verksamhet.

Glädjande nog har den amerikanska kongressen antagit en lag som tvingar USA-registrerade gruv- och oljebolag att i sin bokföring tillämpa land-för-land-redovisning och därmed betala skatt i det land där verksamheten ägt rum och vinsten uppstått.

Om regeringen vill leva upp till biståndsministerns ambition om mer action och mindre prat borde Sverige inom EU driva på för att vi också på den här sidan Atlanten ska ålägga våra företag land-för-land-redovisning.

För att ta upp ännu en konkret fråga så skickar migranter hem pengar till släktingar i sina ursprungsländer till ett värde som Världsbanken uppskattar till närmare tre gånger det sammantagna globala biståndet. Utväxlingen på denna imponerande summa skulle emellertid vara ännu större om inte banker och penningöverföringsbolag tog oskäligen avgifter på ibland ända upp till en fjärdedel av det överförda beloppet. Regeringen lovade 2009 att se över hur dessa avgifter skulle kunna minskas, men sedan dess har ingenting hänt. Det vore förträffligt om Gunilla Carlsson, minister för pratbiståndet, här kunde åstadkomma lite mer action.

Herr talman! Det har bland somliga resursstarka opinionsbildare, med mörkersmedjan Timbro i spetsen, blivit på modet att i svepande ordalag döma ut allt vad bistånd heter. Med grova generaliseringar kan man, som bekant, bevisa i stort sett vad som helst. Demagoger har genom tiderna pekat på brister i demokratin och därefter snabbt dragit slutsatsen att det är själva folkstyret som idé som bör bekämpas, i stället för att komma med förslag på hur bristerna skulle kunna åtgärdas.

En omfattande studie från FN-universitetet för utvecklingsekonomiska studier i Helsingfors visade nyligen att av 36 länder söder om Sahara föreligger i 27 fall, under perioden 1965–2007, en tydlig koppling mellan bistånd och investeringar och/eller ökad bnp.

Men självklart har biståndsverksamhet ofta lämnat övrigt att önska. Ibland har det inte ens handlat om genuint bistånd utan snarare varit ett verktyg i stormakternas strävan att upprätthålla intressesfärer, speciellt tydligt var detta under kalla kriget. I en värld präglad av tilltagande resursknapphet riskerar vi att återigen få se ett bistånd som mer utgår från givarnas än mottagarnas intressen. Det budgetstöd som biståndsministern nu vill avveckla tillkom just för att möjliggöra ett jämnare partnerskap mellan givare och mottagare.

Det börjar, avslutningsvis, bli hög tid för lite mer action inför sommarens stora FN-möte i Rio om vår gemensamma framtid. Vi vet än så länge mer om vad regeringen är mot än vad man är för. Man är exempelvis mot skatt på finansiella transaktioner, i skarp kontrast till flera borgerliga regeringar i omvärlden.

Hur tänker regeringen egentligen kring finansieringen av den globala gröna fond som 2020, enligt planerna, ska få ett årligt kapitaltillskott på 100 miljarder dollar? Hur ser man på nya fenomen som landgrabbing och börsspekulation med livsmedel och andra naturresurser? Vilka utvägar ser regeringen ur den tilltagande resursbristen? Inte bara olja, utan en

lång rad mineraler, liksom odlingsbar mark och vatten håller på att bli bristvaror. Verkligt ödesdigert blir det om även den politiska fantasin blir en bristvara.

Prot. 2011/12:70
15 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 34 CHRISTER WINBÄCK (FP):

Herr talman! Om inte kvinnor i u-länder kan välja sina lagstiftare blir det inga satsningar på mödravård. Om yttrandefriheten förtrycks kan folkrörelserna inte förändra attityden till aids. Om makten ärvs från far till son blir kampen för det egna maktinnehavet viktigare än folkets väl och landets utveckling.

Det är därför Folkpartiet vill att demokrati ska vara ett av huvudmålen för biståndet. Utrikesministern nämnde vid flera tillfällen i utrikesdeklarationen behovet av demokrati. Demokrati är grunden för fortsatt utveckling och möjlighet för ett land att själv kunna forma sin framtid.

Fattigdom handlar inte bara om brist på mat, vatten och tak över huvudet. Att vara fattig innebär också att lida brist på makt och valmöjligheter. Biståndet måste syfta till att stimulera en långsiktig utveckling som ökar människors möjlighet att försörja sig. Där är demokrati en hörnsten.

Ett fortsatt internationellt bistånd på minst 1 procent är en viktig beståndsdel där demokratibiståndet, minst 1 miljard, bör avsättas för direkt demokratifrämjande åtgärder, och på sikt måste demokratibegreppet vara vägledande för allt utvecklingsbistånd. Biståndsfrågorna förtjänar alltid en särskild plats när utrikespolitiken debatteras.

Men, herr talman, det finns hinder på vägen. Det finns ett nära samband mellan säkerhet och utveckling. Förtryck, konflikter och humanitära kriser gör att utveckling bromsar upp och stannar av. Ett land som plågas av strider, konflikter, kriminalitet och väpnat våld har inte samma förutsättningar att skapa utveckling och välstånd för sina medborgare. Väpnat våld innebär en stor belastning för hälso- och sjukvård, och kostar mycket pengar. Dessutom drabbas offrens familjer av ökade sjukvårdskostnader, minskade inkomster och i vissa fall även social marginalisering.

Konsekvenserna av väpnat våld stannar inte vid de omedelbara och uppenbara konsekvenserna i form av spillda liv, bestående men och handikapp. Det innebär också långtgående konsekvenser för samhället.

Utrikesministern nämnde i utrikesdeklarationen massförstörelsevapen som ett allvarligt hot. Jag vill också säga att de riktiga massförstörelsevapnen i världen i dag är vapen av annan karaktär, nämligen lätta vapen. De dödar mer än en halv miljon människor om året. Av de mellan 600 och 800 miljoner vapen som finns i världen i dag sprids många på ett okontrollerat sätt och bidrar till ökat våld och osäkerhet. Det skapar tryck på ökade kostnader för polis och rättssystem. I de fall staten inte klarar av att möta behovet av ökad säkerhet skapas andra lösningar för att försvara liv och egendom med risk för att underminera staters våldsmonopol och principen om säkerhet som en medborgerlig rättighet.

Väpnat våld inverkar också på staters produktivitet, eftersom majoriteten av offren kommer från den unga och produktiva delen av befolkningen och reducerar deras möjligheter till produktivt arbete. Den minskade livskvalitet och ökade osäkerhet som följer av väpnat våld kan också inverka negativt på den privata investeringsviljan. Totalt sett un-

derminerar väpnat våld möjligheterna till utveckling och utgör ett direkt hinder för uppfyllelsen av millenniemålen

FN:s program för utveckling, UNDP, uppskattar att den totala kostnaden för väpnat våld enbart i länder som befinner sig utanför konflikt uppgår till 163 miljarder dollar årligen. Men väpnat våld underminerar inte bara samhällens möjligheter till utveckling. Som en del av organiserad kriminalitet uttrycker våldet ett misslyckande från samhället att erbjuda säkerhet. Det är ett hot mot den sociala sammanhållningen och riskerar i vissa fall också att bidra till subkulturer av straffrihet och mafialiknande säkerhetsarrangemang.

I samhällen drabbade av väpnad konflikt är konsekvenserna ännu djupare med flyktingproblematik, raserad infrastruktur och kollektiva psykologiska trauman där vägen till försoning kan upplevas som mycket lång. I dessa sammanhang utgör det väpnade våldet ett hinder även för humanitärt bistånd. Det utgör ett direkt hot mot biståndsarbetare och medverkar till att biståndsmedel måste användas till säkerhetsarrangemang och till att mildra de omedelbara konsekvenserna av våldet snarare än till utveckling.

Herr talman! Varje år dör 500 000 människor av lätta vapen. Det innebär i stort sett en person i minuten dygnet runt året om. Det är därför Sverige, som en stor biståndsgivare, måste se till att kampen mot den okontrollerade spridningen av små och lätta vapen fortsätter och intensifieras så att de mål som ställs upp och de medel som satsas får avsedd effekt och bidrar till den goda utvecklingen i världen.

Anf. 35 STAFFAN DANIELSSON (C):

Herr talman! Jag vill kort beröra Sveriges internationella fredsinsatser samt den fruktansvärda situationen för människor i Syrien och i Nordkorea. Det finns många fler länder i världen med förtryck, uppslitande inbördeskrig och terror samt med stor hungersnöd, men tiden är kort.

Sverige har nu ett insatsberett försvar för att försvara Sverige och vara en resurs för stabiliteten i vårt närområde och vid internationella fredsinsatser under FN:s mandat.

Läget i Afghanistan är fortsatt instabilt med motstånds- och terrorgrupper i betydande områden. ISAF-insatsen kommer de närmaste åren att minska och övergå till att stödja Afghanistans armé och polis med utbildningsinsatser. Låt oss hoppas att detta av inbördeskrig så länge plågade land ska kunna gå mot ökad stabilitet, även om vi alla vet att resan är svår, osäker och kan bli lång. Även om FN:s – och därmed Sveriges – fredsinsats nu trappas ned och ändrar form är det oerhört viktigt att världssamfundet fortsätter att stödja Afghanistan med fortsatt säkerhetsstöd och med stora civila biståndsinsatser.

Detta ökar möjligheterna för Sverige att göra fredsinsatser i andra oroshärdar i världen. Jag och Centerpartiet vill rikta blickarna mot Afrika, som plågas av inbördeskrig och konflikter i olika länder. Jag kan till exempel nämna Kongo, Sudan och Somalia, där lidandet för stora delar av civilbefolkningen sedan länge är en verklighet i förfärliga former.

Här finns FN-insatser men ofta helt otillräckliga. Här borde Sverige och andra EU-länder kunna ta ett större ansvar och även pröva att i ökad utsträckning delta under FN:s direkta ledning. Fredsinsatserna måste

självlklart vara under FN:s mandat och efterfrågade, och det måste vara hög kvalitet på genomförandet.

Herr talman! Den internationella folkrätten förhindrar andra länder att ingripa mot förtryck och militära attacker och andra övergrepp mot civilbefolkningen om inte FN:s säkerhetsråd givit mandat för detta. FN har åtagit sig skyldigheten att skydda – responsibility to protect – vilken ledde till ingripandet i Libyen. Trots att situationen i Syrien är lika fruktansvärd, och trots Arabförbundets vilja, blockerar Ryssland och Kina genom sina veton världssamfundet från att ingripa. Ansvar för vad som nu utspelar sig i delar av Syrien, med reguljära militära anfall och bombningar av stadsdelar med stor civilbefolkning och med fruktansvärda följder för denna, bärs utöver av den syriska regimen nu även av Ryssland och Kina. Det är mycket beklagligt.

Sverige agerar, och måste agera än starkare, genom att intensifiera sina ansträngningar för att öka pressen på Ryssland och Kina att godta att FN agerar. Ett led i detta är att uttala stark kritik mot agerandet bland dem som bär ett tungt ansvar för att attackerna fortsätter.

Ett annat land där förtrycket är oerhört och ofattbart stort, med en repression utan dess like, är Nordkorea. De mänskliga rättigheterna respekteras över huvud taget inte, det finns ingen yttrandefrihet eller åsiktsfrihet och även tankefriheten bekämpas. Den statliga övervakningen och kontrollen av medborgarna är total, och hundratusentals människor försmäktar i fångläger under fasansfulla förhållanden. Den ineffektiva planekonomin och frånvaron av välbefinnande marknadsekonomi leder till återkommande enorma hungerkatastrofer med oerhört lidande. Ansvar för detta vilar blytungt på den nuvarande regimen och dess företrädare.

Låt vara att folkrätten kan tolkas så att regimen får härja vidare med sitt förtryck. Världssamfundets paroll om skyldighet att skydda borde egentligen gälla även för Nordkoreas lidande och förtryckta befolkning. Men så enkel är ju inte verkligheten. Jag ville ändå i dagens utrikesdebatt lyfta fram människornas situation i Nordkorea, ett land som gränsar till Ryssland, som nästan gränsar till Sverige. Måtte deras verklighet radikalt förändras så snart det bara är möjligt, och måtte världssamfundet öka sina ansträngningar i denna riktning.

Anf. 36 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Jag satt på mitt rum häromdagen och började skriva på mitt anförande till denna debatt. Jag skrev om de så kallade islamisternas enorma valframgångar i Egypten och Tunisien. Jag skrev om den islamistiska utvecklingen i Libyen, Jemen, Kuwait med mera.

Men sedan tänkte jag: Varför inte bara läsa upp det jag sade för ett år sedan i den här talarstolen? Jag stod nämligen här för ett år sedan och förutspådde mer eller mindre exakt det som nu har hänt i den så kallade arabiska våren. Ingen av er andra hade en enda aning. Jag ska därför göra det enkelt för mig och läsa upp det anförande jag höll förra året:

Herr talman! Många talar av naturliga skäl om det som nu händer i framför allt Egypten men även i andra delar av den muslimska världen. Oftast är, som vi även hört i denna kammare i dag, omdömena om det som händer oreserverat positiva, närmast naiva, i sitt omhuldande av det som nu händer.

Låt mig klargöra en sak. Jag hoppas verkligen att det som händer i Egypten kommer att leda till en positiv utveckling, till en sekulär demokrati. Det hoppas jag innerligen.

Det som skiljer mig från många andra är dock att jag har en något mer kritisk utgångspunkt till det som nu händer. Även om jag hoppas är jag långt ifrån övertygad om att slutresultatet kommer att bli det som alla andra också hoppas på. Risken är snarare att det de facto blir ett nytt Iran.

Att Vänsterpartiet förbehållslöst omhuldar det som händer är inte förvånande. Socialisterna gjorde på samma sätt gemensam sak under den muslimska revolutionen i Iran 1979. Vad de inte visste var dock att det var just en muslimsk revolution. Det blev de i stället smärtsamt medvetna om därefter när de sopades bort av mullorna som styr än i dag. Men å andra sidan har socialisterna ingen historia fylld av väl övervägda val och allianser – snarare en blodig och våldsam sådan.

Varför är jag då inte odelat positiv till framtiden? Av flera anledningar: Först och främst är det just Muslimska brödrskapet som är den starkaste rörelsen i Egypten och dessutom på många andra platser i världen. Hamas är till exempel Muslimska brödrskapet, bara under annat namn. Det är kanske inte det mest förtroendeingivande. Muslimska brödrskapet självt hymlar inte med att det är sharia och upprättandet av en muslimsk stat som är deras mål. Har Sjöstedt med flera inte insett detta?

Yusuf al-Qaradawi, en av de mest inflytelserika muslimerna i dag, har länge varit en prominent andlig och ideologisk företrädare för Muslimska brödrskapet. al-Qaradawi har bland annat hyllat Förintelsen, försvarat terrorbombningar och förespråkar jihad och sharia. Är detta en ljus utgångspunkt för Egyptens utveckling som demokrati och en sekulär sådan?

Situationen ser faktiskt inte bra ut någonstans. Hizbollahs framgång i Libanon nyligen är naturligtvis inte en isolerad händelse. Det är en del av en islamistisk våg i demokratiska val i hela regionen. Faktum är att islamister har vunnit alla fria eller delvis fria val i regionen under de senaste sex sju åren, från det islamistiska AKP-partiets första valseger 2003 i Turkiet – följt av ett ännu tydligare återval därefter – till den iranske presidenten Mahmoud Ahmadinejads seger 2005 och Muslimska brödrskapets vinst i det egyptiska parlamentsvalet i nästan alla valdistrikt där de var tillåtna att delta, alltså före Mubaraks fall, till Hamas valseger 2006. Muslimska kandidater och partier har segrat i val efter val.

Menar folk att det inte finns skäl till oro även i Egyptens fall? I så fall är det en extremt naiv inställning, att inte inse att det finns en överhängande risk att det kommer att gå i fel riktning när man har en islamistisk organisation som Muslimska brödrskapet, som i snart hundra år har kämpat för spridandet av sharia och för etableringen av en muslimsk stat. Då får man vara bra naiv om man inte ens har mage nog att ta upp de farhågor som finns och de problem som kan komma om denna utveckling går som jag befarar att den kommer att gå.

Det sade jag alltså förra året, och titta vad som händer!

Låt mig citera vad några av företrädarna för de andra partierna sade förra året; en av dem är närvarande i dag. Christian Holm från Moderaterna sade att mitt anförande var en ”ren rädsla inför ett islamistiskt hot som inte finns”. Mer fel kan man väl ändå inte ha?

Jonas Sjöstedt, Vänsterpartiet, gick upp i talarstolen och sade att ”det är i huvudsak en sekulär revolt för demokrati och rättvisa”. Så gick det med det.

Hans Wallmark, Moderaterna, undrade ”vad jag är rädd för”. Han verkade inte alls förstå faran med den islamisering som nu pågår. Och nu står vi här ett år senare och frågan som bara måste ställas är: Vem hade rätt? Svaret på den frågan borde vara uppenbart även för er andra.

Nu kommer någon att fråga om jag hade föredragit att diktatorerna satt kvar; jag fick den frågan förra året. Nej, till skillnad från flera andra partier i denna kammare har Sverigedemokraterna inte haft något samröre med icke-demokratiska förtryckande diktaturer i området. Jag höll dessa anföranden för att visa på er grova felanalys av den arabiska våren. Den kommer från er oförmåga att förstå de värderingar, de kulturer och den religion som dominerar dessa områden. Exakt samma problem ser vi nationellt i Sverige. Det är precis samma problem och samma oförståelse för vad ni står inför.

Avslutningsvis kan jag undra om ni i ljuset av er monumentala felbedömning av den så kallade arabiska våren börjat fundera över hur ni kunde ha så fel och om ni över huvud taget drar några slutsatser av det. Det är kanske för mycket begärt, men man kan alltid hoppas.

Anf. 37 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Herr talman! Det är alltid intressant att höra Kent Ekeroths utläggningar. Frågan är när vi får höra Kent Ekeroth presentera någonting som strävar framåt.

Jag vet inte om Kent har varit i salen under den utrikespolitiska debatten nu under förmiddagen och under tidigare utrikespolitiska debatter när vi har diskuterat de här frågorna och den oro vi har för utvecklingen, givetvis samtidigt med den glädje vi har för varje diktator som faller. Självklart stöder ingen av oss islamistisk fundamentalism. Men vad gör Kent Ekeroth och Sverigedemokraterna för att motverka detta och stimulera alla de positiva krafter som finns i de här länderna? Jag skulle vilja höra något konkret förslag. Vad vill ni från Sverigedemokraterna göra, vad har ni gjort och vad tänker ni göra?

Anf. 38 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Det är roligt: Inte ett uns av självkritik hör man från Christian Holm, inte ett enda försök till det.

Förra året sade Christian Holm – jag ska citera igen, för det kanske var det mest klockrena citatet från hela förra debatten: ”ren rädsla inför ett islamistiskt hot som ... inte finns”. Sedan går han upp här och pratar om att alla nu är efterkloka och varnar för att det kanske inte gick så bra ändå. Det är komiskt. Om man kan värdera vägarna i den här salen har man närmast ett dårhus.

Christian Holm frågar vad jag vill göra för den arabiska våren – eller den arabiska vintern. Vad jag inte vill göra är att uppmuntra teologisk diktatur. Vad jag inte vill göra är att uppmuntra de krafter som har tagit över i Egypten, som i stället för en diktator nu har en religiöst styrd regim. Detta kommer förmodligen att hända i hela Mellanöstern.

Anf. 39 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Herr talman! Det blir lite svårt att diskutera med någon som står för vad man skulle kunna likna vid ren populism, någon som inte har egna förslag utan bara kritiserar.

Självklart går det att rycka loss vilka citat som helst och hitta någon mening. Jag tror att du kan kolla i det mesta som jag har diskuterat och se att det självklart finns en oro.

Vi ser Syrien i dag. Det är jättebra att det finns oppositionella som reser sig där. Det är oerhört allvarligt att regimen slår ned på de oppositionella. Den dag när Assad faller är sannolikt inte långt borta. Självklart kommer det inte att bli fred, demokrati och frihet med en gång, utan det handlar om att vi måste vara där, stötta alla dem som har demokratiska tendenser, jobba med dem och arbeta för en demokratisk utveckling i landet.

Men vad händer om vi inte finns på plats, om vi inte gör något? Kent Ekeröth nämnde ett antal saker som han inte vill göra. Han nämnde inte med ett enda ord någonting han vill göra. Det skulle vara kul att veta någonting han vill göra som stimulerar demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

Anf. 40 KENT EKEROOTH (SD) replik:

Herr talman! Återigen kom det inte ett uns av självkritik från Christian Holm.

Sverigedemokraterna har i dag inga föreställningar om att Sverige i nämnvärd utsträckning kommer att kunna påverka vad islamister som har hållit på med det här väldigt länge kommer att vilja göra. Vad Sverige däremot har gjort är att aktivt hjälpa islamister att ta makten, vilket vi till exempel sett i Libyen. Den regering där bland annat det parti du företräder ingår bombade fram islamisterna i Libyen. Jag vet inte riktigt om du anser att man ska göra samma sak i Syrien.

Men det viktiga i det här och en viktig poäng i det jag sade är att er analys av den arabiska våren fallerar på samma sätt som er analys av Sverige. Innan vi över huvud taget kan börja göra någonting där nere måste ni fatta vad det är vi står inför, vad islam står för och vad deras kultur och värderingar står för, men det gör ni inte.

Anf. 41 ULRİK NILSSON (M) replik:

Herr talman! Fel analys av den arabiska våren, var utgångspunkten att vi hade förra året. Fel analys av den arabiska våren kanske det också är för Kent Ekeröth.

Analysen var ganska lätt. Vi hade diktaturer som visserligen var sekulära men satt utan folkligt stöd, och det fanns en opinion som sade: Vi vill ha makten i egna händer! Vi vill ha möjlighet att styra vårt lands utveckling!

För oss var det väldigt enkelt att säga: Självklart ska ni ha den rätten! Den har vi här i Sverige, och den unnar vi alla folk.

Det är inte så att vi bara kan unna dem demokrati som gör så som vi vill, utan de måste också få möjlighet att utvecklas. För mig är det så att alla förtjänar demokrati, inte bara de som tycker som Sverigedemokraterna.

Anf. 42 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! I brist på argument får man hitta på en annan verklighet, en halmgubbe som man själv börjar argumentera mot.

Det är ingen som har sagt att de inte får bestämma sin egen framtid. Jag tycker att det var jättebra att diktatorerna föll, men det var inte det som folk stod och tyckte var så fantastiskt i den här kammaren. Folk pratade om demokrati, frihet, rättvisa och hur bra och gulligt allting kommer att bli där nere. Det var en total brist på analys av vad som hände bland annat i Egypten, men också många andra länder där nere. Det var det jag gick upp och kritiserade.

Jag trodde ändå att det skulle finnas någon form av självkritik i föregående debatt och den här andra deldebatten, någon form av insikt om den monumentala felbedömning man gjorde. Men nej, så är det inte. Det är fortfarande samma gulliga prat om hur fint allting kommer att bli någon gång i framtiden. Det var exakt samma sak folk trodde om Iran 1979. Nu långt senare befarar jag att det som hände i Iran kommer att hända i Mellanöstern också.

Anf. 43 ULRİK NILSSON (M) replik:

Herr talman! Låt mig en gång för alla deklarerar att jag tycker att det är bra att diktatorerna i Egypten och Tunisien har fallit.

Sedan kan vi diskutera om man är i mål med processen. Jag tycker också att det är bra att de människorna får demokrati och rätt att bestämma sin egen framtid. Sedan kan vi ha synpunkter på det politiska förfarandet, men det har vi i den typ av kontakter vi har talat om. Vi ger stöd till våra partier, till dem som tycker som vi gör, till dem som står på samma sida. Men det är inte detsamma som att jag kan stå här och vara kritisk vare sig mot att vi var optimistiska till förändringen eller mot att vi tror på demokrati, frihet och mänskliga rättigheter i arabvärlden.

Vi måste vara tydliga på denna punkt. Sverige ska stå för demokrati, öppenhet och relationer. Vi ska inte förneka dem demokrati bara för att de riskerar att göra fel val.

Anf. 44 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Ja, vi ska stå för öppenhet och demokrati, men i ert omhuldande av det som hände medverkar ni till precis det motsatta. Vi kan bara vänta och se vad som kommer att hända i Egypten och de andra länderna. Det som kommer att hända är precis det motsatta. Titta på vad som hänt i Jemen eller Kuwait alldeles nyligen! Det är ingen speciellt positiv utveckling. Det är det här jag vill att ni ska få en insikt om.

Som jag sade bottnar er felaktiga analys i att ni över huvud taget inte fattar vad islam är, vilka värderingar islam bär med sig, vilken kultur de här olika länderna har och vilken syn de har på demokrati, kvinnors deltagande i samhället och alla de här aspekterna. Det är någonting ni aldrig har förstått, uppenbarligen inte ens när ni sett utvecklingen i Nordafrika och Mellanöstern. Inte ens då andas ni någon form av självkritik. Jag tycker att det är symtomatiskt för sju partier i den här kammaren.

Anf. 45 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Under det senaste året har invånarna i flera länder i Nordafrika och Mellanöstern protesterat mot diktaturer och krävt demo-

krati och folkvalda ledare. Man har fått nog av korruperade diktaturer, som har hållit människor tillbaka i decennier och förpassat miljoner människor till arbetslöshet och fattigdom. Denna folkliga resning och kravet på demokrati i Nordafrika och Mellanöstern har dominerat utrikes- och säkerhetspolitiken.

Den ekonomiska kris som råder i Europa, med hög statsskuld och underskott i statsfinanserna i de flesta europeiska länder, har bidragit till hög arbetslöshet och fattigdom i en del europeiska länder. Kristdemokraterna välkomnar överenskommelsen om den nya finanspakten och de krisåtgärder som Europeiska unionen har aviserat för att öka förtroendet och skapa stabilitet på finansmarknaden.

Kristdemokraterna välkomnar Kroatien som medlem i Europeiska unionen. Vi ser fram emot att resterande länder på Balkan liksom Island så småningom blir medlemmar.

Herr talman! Folkens resning, den så kallade arabiska våren, och kraven på demokrati har gett en del positiva resultat, exempelvis i Tunisien. Landet har blivit mer demokratiskt efter en folkomröstning, och en folkvald regering är vid makten i dag.

I Libyen är situationen fortfarande instabil med inbördes gerillaverksamhet mellan olika rebellgrupperingar. Landet är i dag utan folkvald regering och behöver allt stöd från FN och EU för att skapa säkerhet och bygga ett nytt demokratiskt Libyen.

I Egypten har demokratiska val genomförts, och man är i gång med att genomföra resterande parlamentsval. Så småningom ska en ny konstitution författas. De kristna egyptierna, kopterna, är oroliga och tror att den nya konstitutionen inte kommer att inkludera alla invånare. Sverige, EU och FN bör övervaka så att den nya författningen inte blir diskriminerande utan inkluderar alla invånare med lika rättigheter och skyldigheter och inte minst respekterar religionsfriheten.

Herr talman! I Syrien pågår maktkamp mellan den styrande minoriteten alaviter och sunnimuslimer. Regeringsstyrkor skjuter hänsynslöst och attackerar städer som domineras av sunnimuslimer som gör militärt motstånd. Överväld drabbar civila, och flera tusen har blivit mördade.

Situationen liknar alltmer inbördeskrig. Risken är stor att landet delas mellan olika religiösa grupper. Majoriteten av de kristna minoriteterna, som är ca 2,5 miljoner invånare, är i dag lojal med regimen. De är rädda för att Syrien kan bli det nya Irak, där islamistiska grupperingar krigar om makten och den kristna minoriteten blir offer.

Före invasionen av Irak år 2003 fanns det ca 1,5 miljoner kristna i Irak. I dag uppskattas att en halv miljon är kvar i landet. Över en miljon kristna irakier lever i dag som flyktingar i andra länder. Vi får hoppas på ett fredligt avslut i Syrien som leder till demokrati och rättsstat.

Herr talman! Turkiet är kandidatland till Europeiska unionen och har gjort en del framsteg under de senaste åren. Men fortfarande har minoriteter det svårt i Turkiet. Syriansk egendom har konfiskerats av staten. Kyrkor och kloster lever under ständigt hot.

Ett exempel är att staten vill konfiskera mark från ett syrianskt kloster, Mor Gabriel, som funnits sedan år 397. I klostret utbildas hemspråkslärare och präster. De flesta syrianska präster som verkar i Europa i dag har utbildats i detta kloster som är syrianernas borg i Mellanöstern.

Ett annat exempel är kränkningen av syrianer och andra kristna minoriteter i de nya historieböckerna. Man beskriver kristna minoriteter i Turkiet som förrädare under osmanska rikets sönderfall. Dessa osanningar göder hat. Kristna minoriteter som bor i landet kommer att skrämmas i väg av denna hatiska propaganda.

Syrianer behöver erkännas som minoritet i Turkiet. I annat fall kommer denna ursprungsbefolkning inte att överleva en assimileringspolitik. Köper man kriterierna för grunden till medlemskap i Europeiska unionen får Turkiets ambition om förändringar och anpassning inte bara bli politiskt tomma ord utan verklighet.

Herr talman! Irans försök att tillverka kärnvapen är skrämmande och utgör ett hot mot internationell fred och säkerhet och strider mot icke-spridningsöverenskommelsen. Kristdemokraterna välkomnar de senaste utökade och utvidgade EU-sanktionerna mot Iran. Sanktioner är nödvändiga och en viktig markering mot regimen som ständigt trotsar all uppmaning från omvärlden att ge upp sin kärnvapenutveckling.

Herr talman! Folken i Nordafrika och Mellanöstern behöver stöd från Europeiska unionen och FN att bygga rättsstater med demokrati och mänskliga rättigheter. Drömmen om fred och frihet finns hos alla dem som protesterar mot diktaturer och som i dag riskerar sina liv för frihet och demokrati, och vi ska inte vända ryggen till dem.

Rättvisa och fria val är grunden till demokrati och stabil samhällsutveckling. Respekten för alla människors lika och unika värde och rätten till frihet och demokrati ska vi alltid stödja.

Anf. 46 VALTER MUTT (MP) replik:

Herr talman! Jag noterade med tillfredsställelse inlägget från din partivän Désirée Pethrus som nyanserade hållningen till biståndsformen som vi kallar budgetstöd och som varit mycket på tapeten. I och med att hon är utrikespolitisk talesperson utgår jag ifrån att hon uttrycker Kristdemokraternas syn på detta. Det är en ganska annorlunda syn än den som vår moderata biståndsminister Gunilla Carlsson har gett uttryck för. Hon har varit väldigt tydlig med att hon vill avveckla budgetstödet. Vad är egentligen regeringens hållning?

Anf. 47 ROBERT HALEF (KD) replik:

Herr talman! Budgetstöd får i dag fyra länder. Det diskuteras hur det ska hanteras framöver. Det finns inget klart beslut om detta, så jag kan inte ge ett rakt besked i den här frågan. Budgetstöd som inte går till det som är ändamålsenligt ska självklart inte ges ut. När det gäller budgetstöd till dessa fyra länder pågår det lite diskussioner. Det finns ännu inte några fattade beslut om detta.

Anf. 48 VALTER MUTT (MP) replik:

Herr talman! Det var ett intressant svar. När landets biståndsminister i *Ekots lördagsintervju* sistlidna lördag går ut och säger att hon vill avskaffa budgetstödet är det mer något slags privat åsikt. Det var inte regeringen hon företrädde. Stämmer det?

Anf. 49 ROBERT HALEF (KD) replik:

Herr talman! Det finns en viss misstro mot budgetstöd till vissa länder. Som jag sade i tidigare inlägg kan jag inte ge klara besked i den här frågan eftersom vi ännu inte har fattat beslut om hur vi ska gå vidare med detta.

Anf. 50 CARIN RUNESON (S):

Herr talman! Även om flera före mig i talarstolen i dag redan har uttryckt sin oro och inte minst sin avsky för det som händer i Syrien vill också jag göra det. Jag sällar mig dessutom till dem som skarpt kritiserar Ryssland och Kina för deras blockering av Syrienresolutionen i FN:s säkerhetsråd.

För ganska precis elva månader sedan, herr talman, var jag i Damaskus. Jag träffade politiker, privatpersoner, människor i vardagen och förstås också personalen på vår ambassad. Jag hann få några goda kontakter som jag alltsedan dess har upprätthållit. Det är försiktiga kontakter med tanke på övervakningen av datatrafik och sociala medier. Men dessa människor beskriver ändå tydligt sin vånda, sin oro och rädsla över händelseutvecklingen i landet men också sin kampvilja och beslutsamhet.

Under de två sista dagarna av mitt besök i Damaskus och framför allt nattetid var det många människor i rörelse. Det var bilar med tjutande signalhorn som i karavan for genom gatorna. Det var fanor och plakat, och det var stor oro. De första gripandena av demonstranter gjordes under de dagarna.

Vi förstod förstås att den arabiska våren hade gjort sitt intåg även i Syrien. Men vi kunde knappast då ana att oroligheterna skulle ta sig de proportioner som de hittills har gjort och dessutom utan en synbar lösning i sikte.

Det är tusentals döda och tusentals skadade. Det är människor som är hemlösa och människor som är medellösa. Men det är människor som ändå inte är beredda att ge upp sin kamp om ett demokratiskt styrelseskick och en tillvaro som ger möjligheter.

Därför, herr talman, måste omvärlden reagera ännu starkare än hittills på den syriska regimens övergrepp på det egna folket, men också på Rysslands och Kinas oansvariga, men i och för sig inte oväntade, agerande i FN:s säkerhetsråd. Det räcker inte att dag efter dag bara konstatera att ännu en massaker har ägt rum där män, kvinnor och barn mer eller mindre urskillningslöst har skjutits ned. Detta vansinne måste få ett slut. Det är därför av största vikt att vi alla visar ett starkt engagemang för Syriens och även andra länders demokratiseringsprocess.

Nu är det dess värre inte bara i Syrien som människor far illa, förtrycks och lever under omänskliga förhållanden. Runt om i världen, oavsett krig eller inte, begås dagligen övergrepp och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Allra mest utsatta är kvinnor och barn.

Vi socialdemokrater har den bestämda uppfattningen att Sverige ska vara ett föregångsland i det internationella arbetet för kvinnors rättigheter. Inte minst handlar det om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter – ett område där Sverige både kan och bör ta fler initiativ.

Jämställdhetsarbetet är centralt inom alla politikområden. När kvinnor förvägras sina rättigheter och förvägras att ta del i samhällslivet på

samma villkor som män förtrycks inte bara kvinnorna, utan hela samhällsutvecklingen hålls tillbaka.

Herr talman! Vi socialdemokrater anser att Sverige ska arbeta mot diskriminering och för kvinnors rätt till utbildning, ekonomisk självständighet, juridiska rättigheter och möjligheter att arbeta politiskt. Att stärka kvinnors rättigheter och arbeta för ökad jämställdhet har länge varit en hörnsten i socialdemokratisk politik, såväl inrikes som utrikes. Jämställdhet lönar sig för såväl kvinnor som män och samhället som helhet.

Med tanke på kvinnornas situation i många av världens länder, med brist på utbildning och försörjningsmöjligheter, med manligt förtryck och förmynderi, med hög förekomst av misshandel, med sexuellt utnyttjande och prostitution och – som om inte det räckte – dessutom med synnerligen inhumana abortlagar i ett stort antal länder är det alldeles nödvändigt att kvinnor kan få ta plats i politiken. Det gäller förstås också andra opinionsbildande och beslutande församlingar – allt detta för att man ska kunna få en förändring till stånd.

En förutsättning för demokrati är att vi alla respekterar de mänskliga rättigheterna. Därför måste vi alltid stå upp för MR-frågorna om och när vi ser att dessa rättigheter kränks. Vår röst, Sveriges röst, ska vara lika skarp mot oförrätter oavsett om de begås av en stormakt, en diktatur, ett litet land eller någon annan aktör.

Herr talman! Människohandeln ökar, och vi vet egentligen inte hur omfattande och grym den är. Som avslutning på mitt anförande skulle jag vilja ge ett exempel på vad grymhet och förnedring kan innebära för en ung kvinna. Som mycket ung anställdes hon för att sköta om det stora huset. Hon fick också stå till tjänst på flera andra sätt, inte minst sexuellt. När man hade tröttnat på henne och hennes tjänster såldes hon vidare till en bordell. Här utnyttjades hon grovt. Hon blev med barn. Då kom man på att man kunde sälja barnet och tjäna pengar även på det. Man lät henne bli gravid fem gånger till innan hon var så utsliten att hon inte gick att sälja längre. Då, när man tror att ingenting kan bli värre, fick hon duga som organdonator.

Detta, herr talman, är en beskrivning av hur den moderna världens slaveri kan se ut. Det är inte svårt att kräva att mäns våld mot och utnyttjande av kvinnor ska upphöra.

Anf. 51 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M):

Herr talman! Dagens debatt sker i en tid då det händer mycket inom det utrikes- och säkerhetspolitiska området. Det är ett år sedan händelserna runt Medelhavet, som vi kallar för den arabiska våren, sakta drog i gång. Även på andra ställen som i Burma, Iran och Ryssland börjar det bubbla under ytan. Men jag tänkte i dag koncentrera mig mer på vårt omedelbara område, nämligen på Balkan och dess EU-ambitioner, som också nämndes i den viktiga EU-delen av utrikesdeklarationen.

För oss i EU är det av största intresse att vårt närområde präglas av en fredlig utveckling. Det är en förutsättning för att vi ska kunna gå vidare med en av våra främsta prioriteringar i EU-arbetet, nämligen utvidgningspolitiken och grannskapspolitiken. Sverige har ju som mål att vara i kärnan för den europeiska utvecklingen.

Precis före nyår undertecknade Kroatien sitt medlemsavtal med EU. Det blir det andra landet, efter Slovenien, av de före detta delstaterna i

Jugoslavien som blir medlem i EU när alla 27 länder har ratificerat avtalet. Datumet är satt till den 1 juli 2013.

Med denna utveckling får Kroatien en viktig roll för sina grannländer på Balkan då det kan vara en drivande kraft att hjälpa till att skynda på EU:s utvidgning i denna region. Det är någonting som vi från Sveriges håll måste stödja så mycket som möjligt.

När man går igenom regionen land för land ser man hur viktig EU:s soft power, alltså den säkerhetspolitiska och ekonomiska attraktionskraften av det enade Europa, är. Detta blir en garanti för en positiv utveckling och en anpassning av länderna till Europas standard.

Herr talman! Albanien, ett land som till för strax över 20 år sedan var helt avskärmat från omvärlden på grund av dess strama kommunistiska regim, har gjort bra ifrån sig de senaste åren. Landet har genomfört många viktiga reformer och börjat få bukt med den utbredda korrruptionen, även om de fortfarande har stora interna problem framför allt med oppositionen. Tack vare sitt medlemskap i Nato lyckas de dock bättre och bättre med att anpassa sig.

Bosnien och Hercegovina har äntligen fått en ny regering, sent under året 2011. Det var ett viktigt steg mot att avsluta en period av status quo och inrikespolitiskt käbbel och osäkerhet, och det innebar en nystart i reformprocessen. Men regeringen måste nu förstärka demokratin och se till att de många nya partierna hittar ett ideologiskt ramverk. Utmaningen är att politiken ska bestämmas av värderingar och inte bara av nationaliteter och etnisk tillhörighet.

Kosovos parlament har antagit en resolution om att de vill bli självständiga från den internationella styrningen. Men utmaningen där är hur man ska kunna garantera säkerheten och rättsstatssystemet när de internationella institutionerna som ICO och Kfor lämnar landet. Det är dock positivt att man kan konstatera att processen i riktning mot visumförenklingar med EU har börjat och att de första kriterierna redan har uppfyllts. Visst kommer det att ta några år till innan Kosovo hittar sin plats i EU, men utvecklingen går åt rätt håll.

Makedonien har, som bekant, problemet att Grekland blockerar början på medlemsförhandlingarna på grund av namnstriden. Fenomenet blir ännu mindre förståeligt då den internationala domstolen har gett Makedonien rätt till sitt konstitutionella namn. Makedonien är därutöver det enda land där EU-kommissionen varje år rekommenderar en start av förhandlingarna och där detta varje år blockeras i Europeiska rådet med Greklands veto. Men nu börjar det röra sig även i Europaparlamentet, där en resolution nyss antogs som kräver ett datum för början av förhandlingar med Makedonien.

Serbien, som just nu har fått sitt SAA-avtal, håller på för fullt att uppfylla kriterierna för en förhandlingsstart. Dessutom har de påbörjat en dialog med Kosovo, men resultaten är tyvärr än så länge oklara. Dessutom håller de på att förebereda val i maj. Om valet ger de nationalistiska krafterna ett stort försprång vore det ett bakslag i processen att närma sig EU. Därför måste även vi göra allt det som står i vår makt att stärka de demokratiska krafterna.

Allt detta visar på att utvecklingen för dessa länder att ta sig närmare EU just nu har goda förutsättningar och att vi snart kan hälsa nya länder i EU välkomna. Kroatien kan bli regionens förkämpe och öppna fler dör-

rar. Vi har en uppgift i att hjälpa dem och visa att Sverige står i Europa-utvidgningens kärna. Vi ska göra det möjligt för ”idé Europa” att lyckas snart och fullständigt!

Prot. 2011/12:70
15 februari

Utrikespolitisk debatt

Anf. 52 ABIR AL-SAHLANI (C):

Herr talman! De mänskliga rättigheterna kränks systematiskt i dag. Det handlar inte längre om att människor inte får uttrycka sin åsikt eller tänka fritt. I dag dödas människor urskillningslöst av sina egna regeringar. Det är dock synd att Assadregimen måste döda för att omvärlden ska reagera. I Damaskus har regimen länge förtryckt sin egen befolkning i socialismens och arabnationalismens namn. Så länge dödandet skedde i mörka fängelseceller eller genom olyckor reagerade inte det internationella samfundet.

Herr talman! Detta visar hur otillräckligt dagens FN har blivit när det gäller den främsta uppgiften, nämligen att värna människors, medborgares, rätt till frihet, fred och mänskliga rättigheter. Detta påminner oss om vikten av att reformera detta instrument så att det blir mer demokratiskt och transparent. Vi måste göra ett FN för människorna, inte för Assad, inte för Hugo Chavez och inte för Lukasjenko.

I dagarna har Arabförbundet tagit sig an utmaningen att bli de mänskliga rättigheternas försvarare i Mellanöstern. Detta är en välkommen utveckling, men jag är nog inte den enda som höjer på ögonbrynen när länder som Qatar och Saudiarabien pratar sig varma för mänskliga rättigheter och för att skydda människor och demokrati. Agendan är rätt tydlig för den som är observant. Det går inte att komma ifrån det faktum att dessa länder representerar en viss del av den muslimska världen, och det går inte att komma ifrån det faktum att dessa länders drivkrafter inte är just demokrati, mänskliga rättigheter och frihet.

Konflikten i Mellanöstern har blivit av sekteristisk natur, alltså shia mot sunni. Irak är ett olyckligt exempel på hur den regionala politiken splittrat en annars samspelt befolkning som sedan urminnes tid har kunnat leva sida vid sida. Konflikten har slitit isär det irakiska samhället. Nu är det en totalt förlamad stat som är enormt rik men med en politisk och ekonomisk korruption av gigantiska proportioner. Men visst finns det hopp, och för mig är Kurdistan i Irak ett hopp om en demokratisk utveckling.

Herr talman! Alla initiativ för att stoppa dödandet i Syrien är högst välkomna, men agendan måste vara fred, försoning och frihet. Inget annat ska vara acceptabelt för Sverige. Att rita om Mellanösterns karta utifrån etnisk eller sekteristisk tillhörighet kommer att kosta blod, och det kommer att kosta människoliv. Det har det gjort i före detta Jugoslavien, och det kommer det eventuellt att göra i Mellanöstern. Det vill inte jag ha på mitt samvete. Som liberal hoppas jag på en utveckling mot en gränsfri värld, mot en värld utan murar, där nationalstaten är den minst viktiga beståndsdel och människan den viktigaste.

Det finns något annat som jag inte vill ha på mitt samvete. Det gäller de svenska telekomföretagen, vars utrustning används av regimen i Syrien för att lokalisera aktivister. Det handlar om en balans mellan att ge människor i Syrien möjlighet att kommunicera, inhämta information och sprida denna och regimens felaktiga användning av tekniken i sina egna syften att förtrycka. Detta är ett problem som måste uppmärksammas.

Herr talman! Vi måste tänka långsiktigt när det gäller Syrien. Det handlar om hållbarhet såväl politiskt, ekonomiskt och socialt som miljömässigt. Det måste vara vår utgångspunkt. Det får oss att ställa frågan: Vad händer efteråt? Vad är Sverige berett att göra? Som centerpartist och liberal anser jag det självklart att Sverige ska bidra till försoning och demokratiuppbyggnad, vilket uttrycktes mycket tydligt i utrikesdeklarationen, och det välkomnar jag.

Detta kan anses vara pratbistånd, men senast någon försökte slå in demokrati i skallen på ett folk fungerade det inte riktigt även om det går emot Kent Ekeroths verklighetsuppfattning. Demokrati handlar bland annat om samtal, och det är ingen överraskning för någon mer än möjligen för SD. Att föra dialog, att lyssna och att bygga broar är en del av demokratin.

Vi måste vara beredda att stötta utvecklingen i Syrien efter Assad. Därför välkomnar jag regeringens satsning på att utse en ambassadör som ska föra samtal med den syriska oppositionen.

Jag vill också välkomna Maikel Nabil och Alaa Abd El Fattah tillbaka till friheten. De fängslades av militärrådet i Egypten. Det är en oroande utveckling av militärrådets agerande. Man har enbart bytt ut gamla ansikten, men mentaliteten är densamma. Vi måste bevaka utvecklingen i Egypten på mycket nära håll.

När Tunisien hade val hade jag som riksdagsledamot förmånen att få vara där som valobservatör. Jag tycker att det är en av våra största förmåner att få vara valobservatör. Jag känner än i dag glädje, ren lycka faktiskt, över hur de oförtröttliga valarbetarna skötte sin uppgift och hur väljarna stod i långa köer i solen, värmen och dammet för att få göra sin röst hörd för första gången på 53 år. Denna glädje finns än i dag i mitt hjärta, och jag vill tacka det tunisiska folket för de minnen deras första val har gett mig och önska dem lycka till i deras fortsatta arbete för att bygga demokrati. Än är arbetet inte slut.

Anf. 53 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr talman! Mot bakgrund av det svenska medlemskapet, och särskilt genom det så kallade Lissabonfördraget, menar jag att det helt enkelt inte längre går att tala om utrikespolitik utan att också tala om EU. Redan är drygt 30 procent av alla ärenden som behandlas i denna kammar härledda från EU. En stor mängd av dessa är dessutom tvingande. Till detta har vi även det faktum att det inflytelserika ministerrådet om bara två år kommer att övergå till att fatta besluten med kvalificerad majoritet. Sveriges möjlighet att blockera EU-förslag begränsas därmed till att få med 14 andra medlemsländer och 65 procent av EU:s befolkning på vår sida. Omröstning med kvalificerad majoritet kommer dessutom att användas på flera områden. På de få kvarvarande områden som kommer att tillämpa enhällighetsbeslut förs redan diskussioner om hur beslutsprocessen ska göras ännu enklare inom EU:s utrikes- och säkerhetspolitik, som man kallar det.

Krav framförs även på att införa en europeisk beskattningsrätt. Andra länders inflytande på svensk inrikespolitik är med andra ord redan omfattande och dessutom ökande. Det Europasamarbete det svenska folket röstade ja till ser därför fundamentalt annorlunda ut i dag än det som utlovades inför folkomröstningen 1994. Så är det i alla fall för alla oss

som anser att ett samarbete rimligen måste bygga på samförstånd och, inte minst, respekt för folkviljan i andra länder.

Kan någon av alla de EU-positiva företrädarna här ärligt säga emot mig när jag säger att det stora flertalet av alla EU-ärenden som hamnar på riksdagens dagordning inte är resultatet av några svenska samarbetsförhandlingar eller att Sveriges knappa 2-procentiga röstandel i Europa-parlamentet inte skapar en trygg bas för att garantera svenska intressen? Jag skulle knappast tro det. Dessa partier kan inte heller säga att de har det svenska folket bakom sig. SCB:s stora novembermätning visar tvärtom att en klar majoritet, 55 procent, av det svenska folket saknar förtroende för EU. Men att det svenska folket motsätter sig att makten ska utgå från Bryssel och Strasbourg förändrar inte riksdagens och regeringens inställning. Regeringen deklarerar motsatsen fast man tror på det så kallade Europasamarbetet.

Den politiker som tror på det så kallade Europasamarbetet tror förstås också på EMU eftersom EMU skapar de sista förutsättningarna för att knyta ihop samarbetet, som man nu kallar det, till en politisk superstat. Finansministern har själv sagt att euron och EMU i första hand är ett politiskt projekt. Då 88 procent av det svenska folket enligt Skops decembermätning skulle rösta nej till EMU är det klart att det blir svårt att vara lika benhård i att beskriva de så kallade fördelarna med ett svenskt EMU-medlemskap.

Vad gör man i stället? Man säger i den ena svängen att det kanske är bra att vi står utanför EMU i dag bara för att i den andra svängen låta Sverige gå med i en europakt som syftar just till att delstyra och samordna den ekonomiska politiken för EMU-länder.

Respekten för det svenska folkets vilja beskrev statsministern vid återrapporteringen efter det EU-toppmöte som behandlade just europakten med följande ord: "När det finns ett klart svenskt mervärde i ett gränsoverskridande samarbete inom EU vill vi inte stå vid sidan om."

Samma inställning har man haft inte bara när det gällt att rösta igenom en europakt utan även beträffande inte mindre än tre EU-grundfördrag, det vill säga EU-grundlagar, som efter varje steg successivt flyttar mer makt från det svenska parlamentet till det europeiska. Detta sker utan att man i folkomröstningar ber det svenska folket om lov. Den svenska politikens respekt för demokratin och att makten ska utgå från folket, vilket ironiskt nog står i första stycket i 1 kap. 1 § regeringsformen, kan med andra ord inte beskrivas som större än EU-teknokraternas.

Regeringen kallar detta att tro på Europasamarbetet. Om det är detta som kallas samarbete bävar jag inför att ens tänka tanken på vad som återstår av Sveriges självbestämmande efter ytterligare tre grundfördrag.

I detta anförande instämde Kent Ekeröth och Julia Kronlid (båda SD).

Anf. 54 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! När jag lyssnade på det förra inlägget från Sverigedemokraterna försökte jag verkligen höra efter vad Sverigedemokraterna vill göra för att stötta en demokratisk utveckling vad gäller den arabiska våren. Men det var jättesvårt att få fram någonting. Till slut kom det fram att demokrati egentligen måste sättas i relation till kultur, religion och vad folk har för traditioner.

Anser Sverigedemokraterna, Johnny Skalin, att muslimer inte klarar av att ha en demokrati? Anser ni att muslimer inte är värda demokrati?

Anf. 55 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Mitt anförande handlade om EU och inte om muslimer. Det jag talade om i mitt anförande handlar om det demokratiunderskott vi har i Europeiska unionen där vi hela tiden överför makt från Sverige till Europa. Jag berörde över huvud taget inte den arabiska våren. Den kan man prata om med Kent Ekeroth.

Anf. 56 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Johnny Skalin, jag fick intrycket att Kent Ekeroth talade för hela det sverigedemokratiska partiet och inte enbart ur sin egen personliga synvinkel. Nu frågar jag om Sverigedemokraternas inställning och inte din personliga inställning.

Tycker verkligen Sverigedemokraterna att demokrati inte är förenligt med Mellanöstern?

Anf. 57 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Vi tror på folket och på folkviljan. Är det så att folket i de här länderna vill ha demokrati tycker vi att det är en positiv utveckling. Nu kanske vi har haft synpunkter på det som har hänt där och på om det verkligen är en sådan utveckling vi har sett i de områdena.

Kent Ekeroth redogjorde föredömligt för den syn som Sverigedemokraterna har i den här frågan. Jag tycker att han klargjorde det väldigt väl, och jag ser egentligen ingen anledning att utveckla det vidare.

Anf. 58 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Jag var också uppe i replikskifte med Kent Ekeroth tidigare. Jag ställde då en väldigt tydlig fråga och fick höra en lång rad saker som Sverigedemokraterna, eller Kent Ekeroth eller både och, inte vill. Men jag ger även Johnny Skalin chansen: Finns det någonting som Sverigedemokraterna *vill* göra – någon form av samarbete eller liknande – för att stimulera demokrati och respekt för mänskliga rättigheter?

Du sade tidigare att ni tror på människorna. Men tror ni på de människor som i dag reser sig runt om i olika länder – i Egypten, i Libyen, i Tunisien, i Syrien, i Bahrain och så vidare – och kämpar för demokrati och riskerar livet varje dag? Hur vill ni stötta dem? Vill ni göra någonting som är konkret? Ett enda exempel vore väldigt mycket mer än tidigare.

Anf. 59 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Som jag nämnde tidigare har den här diskussionen redan förts mellan Kent Ekeroth och de företrädare för andra partier som sitter här. Det jag pratar om är EU och Sveriges förhållande till Europeiska unionen.

Jag skulle vilja vända på frågan. Har Moderaterna eller övriga representanter i den här församlingen någon respekt gentemot de svenska väljarna? Här i Sverige har vi ju klart bestämt att vi ska ha demokrati.

Ändå flyttar ni successivt över mer och mer makt till EU genom olika fördrag och beslut på möten på europeisk nivå.

Min poäng är att lyfta upp den här diskussionen som inte förs och flytta diskussionen från perifera områden, som visserligen är viktiga och som också behövs, till att samtala om hur vi ser på makten här i Sverige. Ska makten utgå från svenska folket, eller vem ska den utgå från?

Anf. 60 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Jag tackar Johnny Skalin för svaret, som jag tolkar som att Sverigedemokraterna inte vill göra någonting för att stötta människorna i de här länderna i deras mål att nå demokrati.

För egen del tycker jag att vi ska ha diskussioner och debatter i Sveriges riksdag. Vi har också haft en demokratisk folkomröstning om att vi diskuterar vissa frågor också i Europaparlamentet. Från Sveriges riksdag och från den svenska regeringen är vi oerhört aktiva när det gäller EU:s grannskapspolitik. Vi arbetar mycket med det östliga partnerskapet men också med det sydliga partnerskapet, och jag har både i medierna och i andra debatter diskuterat med representanter för Sverigedemokraterna som också har varit tydliga med att de inte tror att detta är en lösning.

Jag får fortfarande inga svar på att man vill göra någonting, så jag kan inte tolka det här på något annat sätt än att Sverigedemokraterna lämnar walk over och säger att de som kämpar för demokrati utanför EU:s gränser eller kanske till och med utanför Sveriges gränser får sköta sig själva. Är det så vi ska uppfatta det?

Anf. 61 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Den här diskussionen har redan förts mellan Kent Ekeröth och Moderaterna tidigare. Det finns ingen anledning för mig att upprepa samma sak som Kent redan har sagt.

Min poäng – och det sade jag också tidigare – är att demokratisynen i det här parlamentet är att vi ska flytta makten till Europa. Sedan ska Europa bestämma över huvudet på Sverige, och de som sitter i EU-kommissionen och de europeiska organen ska bestämma vad som är Sveriges syn även i de frågor som berör Mellanöstern.

Jag tycker att det är fel väg att gå.

Anf. 62 OLLE THORELL (S):

Fru talman! Jag tänker ägna mitt inlägg åt Asien i allmänhet och situationen i Burma i synnerhet.

I Asien lever majoriteten av världens fattiga, trots att antalet fattiga ändå har minskat stort där. Å ena sidan ser vi exempel på hur välståndet ökar och demokratin vinner ny mark. Å andra sidan ser vi hur mänskliga rättigheter kränks på många håll och friheten minskar.

I Nordkorea, precis som Staffan Danielsson tidigare berättade om, fortsätter den grymma isoleringen av ett helt folk, och utvecklingen är mycket oroande, såväl humanitärt som säkerhetspolitiskt.

I Kina fortsätter kommunistpartiet att med järnhand värna sitt maktmonopol. Antalet avrättningar där är flest i världen, och bland annat minoriteters rättigheter är starkt begränsade. Från Tibet har vi den senaste tiden nåtts av hemska rapporter om tibetaner som i protest mot detta bränner sig själva till döds.

Sverige måste i alla sina kontakter med Kina lyfta fram arbetet med de mänskliga rättigheterna och införandet av demokratiska reformer. Men Kina är också en motor i såväl Asien som den globala ekonomin. Kina har lyckats lyfta hundratals miljoner människor ur extrem fattigdom. Vår hållning är att Kina inte kan isoleras utan måste engageras i världssamfundet och genom nödvändiga reformer moderniseras.

Fru talman! Kampen för demokrati förs också i Burma. För ett år sedan, nästan på dagen, träffade Urban Ahlin och jag Aung San Suu Kyi i Rangoon. Då hade hon nyligen släppts från sin mångåriga husarrest. Hon var avvaktande inför utvecklingen men ändå försiktigt optimistisk. Budskapet vi fick med oss då och senare i ett seminarium i Skandiasalen i Riksdagshuset där Aung San Suu Kyi själv medverkade via telefon var alldeles glasklart: Alla politiska fångar måste släppas och en dialog med alla parter måste inledas för att få till stånd verkliga demokratiska reformer.

Nu har ett år passerat och mycket har hänt i Burma, mer än vad de allra flesta bedömare hade kunnat gissa. Ett stort antal politiska fångar har släppts fria. Aung San Suu Kyi och hennes parti NLD kan verka politiskt igen, och hon kommer att kandidera i de fyllnadsval som ska hållas senare i vår.

Fredssamtal har inletts med en del etniska grupper i gränsområdena, och vissa lättnader har skett vad gäller till exempel yttrandefriheten. Samtal pågår också mellan höga regeringsföreträdare och Aung San Suu Kyi. Hon har själv jämfört läget i Burma nu med det läge som Sydafrika befann sig i kring 1990.

Allt det här är förstås glädjande, och förhoppningsvis signalerar de här förändringarna att något varaktigt positivt ska ske i Burma. Men jag vill ändå höja ett varningens finger. Det är lätt att låta sig svepas med i den optimism som finns. Vi måste då komma ihåg att Burma har styrts av en av världens mest hårdföra diktaturer under många år. Militärjuntan har manipulerat omvärlden i decennier för att kunna stanna kvar vid makten. Hur gärna jag än skulle vilja är det svårt för mig att tro att det gamla ledarskapet och de gamla strukturerna plötsligt har drabbats av en längtan efter demokrati och därmed lättvindigt släpper ifrån sig all makt. Det finns krafter som verkar åt olika håll, och det finns många oroande signaler från Burma.

Många av de reformer som har lanserats finns ännu bara på papper och kan när som helst rullas tillbaka. Fredssamtal pågår i en del konfliktområden, och det finns preliminära avtal om vapenvila. Men – märk väl – det är vapenvila och preliminära avtal, inte färdiga fredsavtal.

Samtidigt vet vi att övergrepp och våld fortsätter exempelvis i Kachinprovinsen. Många politiska fångar har släppts, men ännu finns hundratals kvar i fångenskap under ofta vedervärdiga förhållanden. Det har hållits val till ett parlament, men vallagen och grundlagen är djupt färgade av att militären ska kunna behålla ett avgörande inflytande oavsett resultat i val.

Omvärlden måste förmå se båda de här tendenserna, dels det positiva med demokratiska reformer och frisläppande av fångar, dels att det faktiskt är en lång resa kvar innan vi vet att den demokratiska utvecklingen är oåterkallelig och att folkets vilja respekteras.

Det är nu viktigt att Sverige och omvärlden noga följer utvecklingen, att vi stöder den demokratiska oppositionen i och utanför Burma, att vi stöder de krafter som verkar för varaktiga och genuina demokratiska reformer och att omvärlden inte brådstörtat lättar på sanktioner innan verkliga framsteg har gjorts. Det är oerhört viktigt att de väpnade konflikterna med de etniska minoriteterna löses så att man kommer överens om stabila fredsavtal.

Sammanfattningsvis, fru talman, kan jag säga att framtiden för Burma är svårbedömd. Det står verkligen och väger, men jag hoppas och tror att de steg som har tagits är de första på en resa mot verklig demokrati och frihet för ett plågat folk som i decennier levt under diktaturens ok. Men vägen dit är lång ännu.

Anf. 63 HANS WALLMARK (M) replik:

Fru talman! Låt mig först som moderat företrädare säga till socialdemokraten Olle Thorell att han är en mycket värdig representant för Sveriges riksdag just genom sitt engagemang för Burma och genom att vara en så talför representant för idén om mänskliga rättigheter, inte bara på vår egen kontinent utan världen runt.

I det alldeles utmärkta inlägget började han med Fastlands-Kina. Då utgår min fråga till Olle Thorell från det vi tidigare under dagen har diskuterat i kammaren, huruvida demokrati är möjligt på arabiska. Jag tillhör ju dem som är övertygade om att demokrati är fullt möjlig på arabiska. Frågan är då: Är demokrati möjlig på kinesiska? Det är min fråga till Olle Thorell. Tror Olle Thorell det?

Det finns faktiskt ett gott exempel på ett kinesiskt område där man har demokrati, nämligen Taiwan – Republiken Kina i kontrast till Folkrepubliken Kina. De har precis nyligen omvalt president Ma. Det finns, tycker jag, tecken på att demokrati är fullt möjlig även på kinesiska. Delar Olle Thorell den bedömningen?

Anf. 64 OLLE THORELL (S) replik:

Fru talman! Jag får tacka för komplimangen och svara att alldeles självklart är demokrati möjlig överallt i världen. Olof Palme sade en gång att folkens längtan efter frihet inte kan slås ned, den kommer att segra till slut. Det tror jag är en universell egenskap hos alla människor, oavsett nationalitet och trosuppfattning. Man har en längtan efter frihet, att själv få bestämma över vilka representanter man väljer.

Till skillnad mot Sverigedemokraterna tror jag att det är fullt möjligt att muslimer kan vara goda demokrater, att kineser kan vara goda demokrater. Jag tror däremot inte att det kommer att ske i en handvändning i Kina. Det kommer att vara en långsam process där friheten sakta vidgas för det kinesiska folket. Där ska Sverige finnas med i dialog med Kina på alla plan, från företag till ambassadörer.

Anf. 65 HANS WALLMARK (M) replik:

Fru talman! Jag vill säga att jag delar precis den av Olle Thorell gjorda bedömningen. Jag tror att demokrati är möjlig på alla språk, i alla kulturer, med alla religioner och alla hudfärger. Jag tror också att det är viktigt att säga att det är något som förenar partier och politiker som har friheten som grund, som har idén om mänskliga rättigheter som ett ideal.

Det finns inget hinder mot att ha demokrati på arabiska eller att ha demokrati på kinesiska.

Det är möjligt, som Olle Thorell säger, att det kan ta sin tid att upprätta demokrati på Fastlands-Kina. Jag tror ändå att det är viktigt att man i debatten lyfter fram de goda exemplen. Jag tycker att just Taiwan, Republiken Kina, är ett gott exempel på att det är fullt möjligt att ha demokrati på kinesiska. Man har gått från att ha släppt och frigjort politiska fångar, man har accepterat mediefriheten, och man har i dag ett blomstrande samhälle med en politisk debatt och en politisk pluralism. Det är ett gott exempel. Det tycker jag att vi ska lyfta fram, inte minst i relationer med regimen i Peking.

Anf. 66 OLLE THORELL (S) replik:

Fru talman! Jag har inte mycket att tillägga. Vi är överens. En statsvetare i Singapore som jag pratade med en gång gjorde en liknelse om politiskt förändringsarbete och demokratisk utveckling. Mr Thorell, it is just like windsurfing, sade han. Jämförelsen var som när man tappar seglet när man vindsurfar. Då ligger seglet där fyllt med vatten, men det har en tamp man kan dra i. Rycker man för hårt i den tampen kommer inget att hända. Man måste segdra. Man måste upprätthålla trycket och inte ge tappt hur tungt det än kan kännas. Då kommer det där seglet att resa sig. Det tror jag är sant när det gäller demokratisk utveckling i Kina eller var som helst i världen, att upprätthålla trycket, att fortsätta segdra och inte ge tappt. Det kommer att bli bättre så småningom.

Anf. 67 CHRISTIAN HOLM (M):

Fru talman! Sveriges roll i världen och den svenska utrikespolitiken är alltid intressant att diskutera och debattera. Jag tänkte ägna en stor del av min tid åt de länder som saknar frihet och öppenhet eller där processer pågår för att gå från ofrihet och förtryck till vad vi hoppas ska bli just frihet och öppenhet.

Sedan vi stod här förra året i februari har det hänt en hel del runt om i vår värld, mer än de flesta utav oss någonsin hade kunnat tänka sig. Förra året hade den arabiska våren just börjat i Tunisien och i Egypten. Dagen innan vi debatterade började medierna rapportera om att det började ske saker också i Libyen.

Nu vet vi lite mer, men mycket är oklart. Diktatorer har fallit, andra biter sig kvar. I Tunisien, Egypten och Libyen har vi sett frihetsrevolutioner och välkomna framsteg, men vi har också sett bakslag och oroande tendenser med inskränkningar i möjligheterna för folket och det civila samhället att agera.

Men vi har också Syrien, där regimen under Assad utsätter det syriska folket för våld, besinningslöst dödande och förtryck varje dag. Vi kan läsa om det här och nu i tidningarna. Det har nämnts tidigare att Assad måste gå. Det är en självklarhet. Det vi ser är dödsryckningarna för en regim som är på väg att falla – är på gränsen till kollaps. Men frågan är vad som kommer här efter. Vi har all anledning att se med oro på vad som sker, men också all anledning att göra vad vi kan för att det ska bli bra. Det är viktigt att få till stånd en kraftfull och tydlig FN-resolution. Därför är det inte bara beklagligt utan också upprörande och allvarligt att länder som Ryssland och Kina motsätter sig detta.

I går var det årsdagen för fredsrevolutionen i Bahrain. Där kunde vi se att regimen och säkerhetstjänsten mobiliserade tufft. Det finns många länder vi kan nämna.

Sverige och EU kan och bör göra verklig skillnad i människors kamp för frihet genom att stötta alla dem som arbetar för mänskliga rättigheter och demokrati – på plats men också i situationer som kräver att de utsatta måste lämna sina länder. Kent Ekeröth, som jag debatterade med tidigare, har lämnat salen, men Julia Kronlid, Sverigedemokraternas representant i utrikesutskottet, är fortfarande här. Sverigedemokraterna argumenterar ofta för att vi ska agera i länderna och inte ta emot flyktingar. Men vi kan konstatera att Sverigedemokraternas hjälp-på-plats-politik uppenbarligen saknas. Jag har frågat två enskilda sverigedemokrater om de har ett enda förslag för att förbättra situationen för de människor som kämpar för demokrati, och jag har inte fått ett enda svar. Det är talande.

Fru talman! Det är ju inte bara i norra Afrika och Mellanöstern som förtrycket finns och där krav på förändringar ställs. Förra året när vi stod här hade vi bevittnat vad som skett i Vitryssland i december 2010. Där rådde förtryck, och ett falskt val hölls där presidenten klamrade sig fast med hjälp av valfusk. Några av oss hade möjlighet att på plats övervaka valet och se alla de övergrepp som begicks. Många fängslades, och många sitter kvar i fängelse i dag.

Presidentkandidater som Andrej Sannikov och Nikolaj Statkevityj sitter i fängelse. Ordföranden för ungdomsorganisationen Malady Front, Zmitser Dasjkevityj, är en annan. Vi får höra rapporter om pågående tortyr och deras dåliga hälsotillstånd. Vårt budskap måste vara tydligt i alla dessa fall. Vi står upp för demokrati och mänskliga rättigheter, och vi ser vad regimen gör i Vitryssland, i Syrien och i andra länder – och vi accepterar det inte.

Glädjande nog har vi sett vad som händer och sker i Burma. Vi ska vara noga med att ta till vara de möjligheter som där ges. Men vi måste också i fortsättningen tydligt ställa krav på reformer. Det finns fortfarande alldeles för många politiska fångar, och mycket är oklart. Men vi måste våga se vad som är positivt.

Vi ser också en negativ utveckling i länder som Ukraina. Där har man fängslat den tidigare presidentkandidaten och oppositionsledaren Julia Tymosjenko av uppenbart politiska skäl. Vi kan ifrågasätta rättssäkerheten i landet.

Vi kan också se någon form av politisk parodi i Putinismens Ryssland. Premiärminister och president byter positioner med varandra, och det ämbete som har mest makt är det som innehas av den som heter Putin. Vi kunde också se att valet i december inte var speciellt fritt.

Man har i Venezuela valt en oppositionsledare. Nu kvarstår frågan om vi kommer att se demokratiska val och om Chávez kommer att godkänna detta.

Fru talman! Vi måste stå upp för och i alla lägen värna våra värderingar om frihet och öppenhet. Det måste vara en självklarhet för varje svensk politisk representant. Stödet för demokrati och mänskliga rättigheter är den enskilt största sektorn i det svenska biståndet. Anslaget till demokratibiståndet har ökat kraftigt under året, inte minst vad gäller biståndet till frihet på nätet.

Sverige måste fortsätta att vara en tydlig röst för frihet och öppenhet. Det är ett moraliskt ansvar vi har gentemot alla de människor runt om i världen som saknar just detta. Friheten på nätet och svenskt demokratibistånd är och ska vara ett hot mot varje diktator runt om i världen.

Anf. 68 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Det var en märklig debatt tidigare när Christian Holm och andra replikerade på Johnny Skalins anförande när han pratade om EU. Jag är glad att Christian Holm tog upp frågan en gång till så att jag fick gå upp i replik.

När det gäller vår vilja att verka för demokrati i Nordafrika och Mellanöstern vill jag ta upp ett exempel med frihandelsavtal. I EU-nämnden och i utrikesutskottet har vi påtalat vikten av att verkligen vara tydlig när det gäller krav på demokrati och mänskliga rättigheter. Nu när det har varit aktuellt med till exempel Egypten och Tunisien tycker jag att man i kammaren har talat om tydliga krav på demokrati och mänskliga rättigheter som ett sätt att påverka. Men när det väl gäller ingås dessa avtal alldeles för lättvindigt. Vi har varit de enda som har reserverat oss, det vill säga att kraven måste vara tydligare. Läget i Tunisien och Egypten just nu är inte okej. Vi måste ställa högre krav.

Varför vill Christian Holm så lättvindigt ingå avtal utan att ställa tydligare krav?

Anf. 69 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Jag tycker inte att det är speciellt förvånande att ställa frågor till Johnny Skalin om vad Sverigedemokraterna tycker om han ger sig in i debatten. Det är bra att Julia Kronlid är med i diskussionen eftersom vi har haft en artikeldebatt på Newsmill där vi har diskuterat dessa frågor. Där finns en tydlig tendens från Sverigedemokraternas sida att vara emot och oerhört skeptisk mot det sydliga partnerskapet.

Johnny Skalin reste frågan om EU, och sydliga partnerskapet är en fråga som är högst väsentlig i EU-sammanhang. I de samarbetena ställer vi krav på demokratisk utveckling. I det östliga partnerskapet finns länder med som jag nämnde i talarstolen. Vitryssland är Europas sista diktatur. Det är en hårdför regim som blir allt hårdare.

Självklart ska dessa länder finnas med i vår grannskapspolitik, men det är lika självklart att de inte är välkomna att delta i vårt arbete under tiden de styrs av diktatorer. Det är ett krav.

Anf. 70 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Christian Holm talar om tydligare krav för frihandelsavtal. Dock är man på väg att ingå ett frihandelsavtal samtidigt som situationen i dessa länder inte är okej.

Till exempel upplever kristna en svår situation i Egypten. Det är man tyst om i Sverige. Vi har påtalat detta i till exempel frågestunder i kammaren, och vi får inte speciellt mycket respons för vad man ska göra för att stödja kristna i Egypten och i andra länder där de också blir förföljda och dödade för sin tro.

Andra viktiga sätt är att påverka med hjälp av FN och ställa krav på ett antagande av FN:s konvention om mänskliga rättigheter i dessa län-

der. Jag var tydlig om detta i mitt anförande. Det är tråkigt att här säga att SD inte vill göra någonting.

Att med hjälp av UNHCR hjälpa människor på plats har jag också framfört i dagens debatt. Hur kommer det sig, Christian Holm, att man lägger enbart 500 miljoner på att hjälpa människor på plats och räknar av 3 miljarder i biståndet?

Anf. 71 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Regeringen och riksdagen har röstat för tydliga texter vad gäller mänskliga rättigheter. I mänskliga rättigheter ingår självklart religionsfrihet. När det gäller Egypten, Tunisien och andra länder, för vilka Sverigedemokraterna har en skeptisk hållning, där en del av befolkningen är muslimer, en del är kristna och en del utövar någon annan religion, säger vi att religion egentligen är oväsentligt. Oavsett om du är kristen eller muslim eller utövar någon annan tro ska det inte inverka på det politiska demokratiska systemet. Självklart kan vi bära med oss värderingar, men mänskliga rättigheter och demokrati är universellt. Det förutsätter att om man är kristen och bor i Egypten, Syrien, Sverige eller något annat land ska man ha samma rättigheter som en muslim som bor i dessa länder. Det handlar om alla människors lika värde och lika rättigheter.

Anf. 72 KENNETH G FORSLUND (S):

Fru talman! I den utrikespolitiska debatten, och likaväl i regeringens utrikesdeklaration som i den socialdemokratiska alternativa utrikesdeklarationen, har biståndspolitiken sin givna plats. Det är en dag och en debatt som präglas mycket av allt det goda som vi i Sverige vill göra i resten av världen. Det är just genom biståndspolitiken som vi kan göra en del av orden till verklighet, genom att engagera oss runt om i världen för olika projekt som bidrar till demokrati och utveckling. Det är det vi har biståndspolitiken till.

Sverige har en tradition som om några månader fyller 50 år. Så länge har den svenska biståndspolitiken i nuvarande form bedrivits. Den inleddes i och med de förslag som regeringen Erlander lade fram 1962 i proposition 100. Vi har anledning att komma tillbaka till det senare under året.

Den socialdemokratiska solidaritetspolitiken syftar till att minska fattigdomen, minska orättvisorna i världen och skapa en hållbar och demokratisk utveckling. Vi kan naturligtvis här i kammaren och på andra ställen debattera hur detta ska uppnås, för jag tror nog att de allra flesta av oss ställer upp på de här målen. Men som så många gånger annars i politiken kanske det inte alltid är målen som skiljer så mycket som medlen och huruvida medlen främjar de mål man säger sig vilja nå.

Det finns skillnader i hur en socialdemokratiskt ledd regering skulle föra biståndspolitiken och hur den nuvarande moderatledda regeringen för biståndspolitiken. Kanske en del av skillnaden förklaras av att Moderaterna har en lite tudelad syn på biståndspolitiken och framför allt hur mycket pengar vi ska lägga på biståndet. Man är lite de motvilliga administratörerna av en politik som man sitter fast i, känns det som för mig som betraktar det lite från sidan, utanför regeringen.

Det är en politik där det finns en bred majoritet i riksdagen som ställer upp på enprocentsmålet, men den ska genomföras av en biståndsmi-

nister som kommer från ett parti som då och då ärligt säger att man kanske inte tycker att enprocentsmålet är det bästa. Det känns mer som ett utbetalningsmål än ett biståndsmål. Möjligen är det just det här tude-lade förhållningssättet i fråga om biståndsverksamheten som gör att det ibland låter lite konstigt när man lyssnar på både biståndsministern och andra moderata företrädare om deras inställning till biståndspolitiken.

Vi socialdemokrater tycker att det svenska utvecklingsarbetet ska vara ambitiöst, hålla en hög kvalitet och ge resultat. Det är inget unikt i det heller – det ställer även regeringen och dess biståndsminister upp på. Men biståndsministern försöker också framstå som den som har uppfun-nit kvalitet i biståndet och att det är viktigt att jobba med och utvärdera målen. Det arbetet inleddes i själva verket långt innan Gunilla Carlsson blev biståndsminister. Det är alltså ingen moderat uppfinning i bistånds-arbetet, lika lite som rösträtt, apartheidmotstånd eller annat som det skrivs om i moderata idéprogram.

För oss socialdemokrater är de allra mest övergripande och viktiga målen att nå långsiktigt – för det är ett långsiktigt arbete med biståndet – tre: att nå demokrati, att skapa fred och säkerhet och att bidra till en håll-bar miljö och en hållbar tillväxt och utveckling i hela världen, inte bara i vår del av världen utan även i de delar av världen som fortfarande har stora utvecklingsbehov och många steg och kliv att ta innan de når den sociala och ekonomiska nivå som vi har nått i vår del av världen.

Biståndspolitiken och utvecklingspolitiken är vårt sätt i den rika delen av världen att hjälpa dem som hittills har varit mindre lyckligt lottade att kunna utvecklas, att kunna nå dit vi har kommit. Det är viktigt att vi bedriver det arbetet på ett seriöst sätt och att vi använder de pengar som vi anslår till det och till dem som vill arbeta med det på ett klokt sätt.

Fru talman! I den socialdemokratiska alternativa utrikesdeklarationen utvecklar vi mer hur vi skulle vilja föra biståndspolitiken. Just den här debatten har inte den formen att vi kan yrka bifall till någonting eftersom vi inte fattar några beslut, men om jag hade kunnat göra det, fru talman, skulle jag i dag ha yrkat bifall till den socialdemokratiska alternativa utrikesdeklarationen.

Anf. 73 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Jag tyckte att det fanns anledning att gå upp och disku-tera biståndet med Kenneth G Forslund. Vi hörde nästan mer om rege-ringens biståndspolitik än om vad som står i det dokument från Social-demokraterna som jag ännu inte har sett men som jag ska ta del av. Ken-neth G Forslund diskuterade att resultat är viktigt och att det är bra med ett effektivt bistånd. Det är vi i allt väsentligt eniga om. Samtidigt finns det givetvis skillnader i delar.

Vi har haft en landfokusering som också har diskuterats under lång tid. Men det var först när det blev en alliansregering som det arbetet påbörjades, och det arbetet behöver fortsätta.

Vi har haft en tydlig inriktning på att kraftigt stärka stödet till demo-krati och mänskliga rättigheter. Vi har ökat biståndet till fattigdomsbe-kämpningsdelen i Afrika, och Afrikadelen har ökat. Dessutom gör vi en stark prioritering av kvinnors rättigheter och deltagande.

Anf. 74 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Fru talman! Det är bra att Christian Holm tar tillfället i akt att prata även om biståndspolitiken. Jag noterade att han inte kom in så mycket på den i sitt anförande. Men vi har korta anföranden – det ligger alltså ingen anklagelse i detta.

Christian Holm pekade på att regeringen jobbar aktivt med resultatmål och effektivitet. Nu är det förvisso Christian Holms privilegium att ställa frågorna här, men jag vill ändå rikta en fråga till honom: De krav ni ställer om resultat och effektivitet, gäller de lika för alla aktörer som ägnar sig åt bistånd?

Den andra frågan jag vill ställa gäller landfokuseringen, som du talar om. Då avser du väl att det skulle bli färre biståndsländer. Hur många färre länder har det blivit som åtnjuter svenskt bistånd?

Anf. 75 CHRISTIAN HOLM (M) replik:

Fru talman! Det är sant att jag inte ägnade huvuddelen av mitt anförande åt biståndspolitik. Men vi hade en särskild biståndsdebatt här strax före jul. Å andra sidan handlade mitt anförande i stort sett enbart om frihet, mänskliga rättigheter och demokrati, den viktiga och största delen i vårt bistånd. Det finns väl en poäng i det också.

Som jag sade i mitt förra inlägg är det viktigt att vi fortsätter arbetet med landfokuseringen, och det finns en uttalad strategi för detta. Antalet har minskat, dock inte fortsatt i den utsträckning som vi önskar.

Som Kenneth G Forslund noterade tidigare har det funnits diskussioner mellan allianspartier och riksdagens partier om storleken på biståndet i procent. Det vi kan konstatera är att vi har en tydlig alliansöverenskommelse som vi arbetar med. Vi kan också konstatera att detta är den enda regering som under varje år den suttit har levererat 1 procent av bni i bistånd. Vi kan ju kolla hur många gånger tidigare regeringar som har lovat det har gjort samma sak.

Anf. 76 KENNETH G FORSLUND (S) replik:

Fru talman! Vad gäller enprocentsmålet: Det uppnåddes under slutet av de socialdemokratiska regeringsåren, under tiden 2002–2006. Vi har inte haft någon annan ambition – och jag tror inte heller att vi kommer att ha någon annan ambition – än att uppfylla enprocentsmålet även i framtiden. Därvidlag har kanske inte den borgerliga regeringen inneburit någon förändring – tack och lov, ska jag säga, för många var väl oroliga för att det snarare skulle bli en försämring.

När det gäller landfokusering är jag inte riktigt säker, så den som är intresserad bör kolla statistiken. Men min minnesbild är att det slutade med att vi faktiskt har ett land mer i listan i dag än tidigare. Jag ser det inte som upprörande på något vis. Men det är lite ironiskt om det är så.

Jag är inte riktigt säker på statistiken, men detta säger i vart fall en del om var verkligheten landade: det blev inte så stor skillnad. Vi får säkert anledning att komma tillbaka och debattera detta.

Anf. 77 MATS JOHANSSON (M):

Fru talman! Vid förra årets utrikesdebatt i denna kammare hade jag äran att tala som nyvald rapportör för mediefrihet i Europarådet. Sedan

dess har arbetet på en rapport om läget för mediefriheten i Europa inletts, för att presenteras under höstsessionen i Strasbourg.

Det finns tyvärr ingen anledning till optimism. Snarare har läget försämrats i flera medlemsländer. Några av dem har nämnts: Ryssland, Ukraina och Ungern, för att inte tala om Turkiet. Detta har demokratiminister Birgitta Ohlsson utvecklat i en aktuell rapport häromdagen från tankesmedjan Frivärld.

I höstas nåddes vi av beskedet att den turkiske bokförläggaren Ragıp Zarakolu hade gripits och fängslats efter hemkomsten, efter att vid bokmässan i Frankfurt ha presenterat en rapport om övergreppen mot författare och förläggare i Turkiet. Där sitter han fortfarande i väntan på rättegång, liksom närmare hundratalet journalister och jurister, bland dem Muharrem Erbey. Han sitter där fängslad utan dom sedan julen 2009, bland annat för att ha hållit en föreläsning i Sveriges riksdag, där han ska ha förtalat den turkiska staten, som en av åtalpunkterna lyder.

Visst ska vi glädjas åt it-genombrottet för det fria ordet i många diktaturer. Men vi får inte glömma dem som fortfarande mördas och fängslas för att ha använt detta fria ord. Vi ska heller inte förtrötta i pläderingen för att en ökad andel av det svenska biståndet även i fortsättningen ska gå till arbetet för politiska fri- och rättigheter runt om i världen.

Jag får passa på att honorera min kollega Olle Thorell i riksdagens MR-grupp. Vi samarbetar brett över partigränserna just för detta ändamål under Olles ledning.

Fru talman! Brott och straff är inte bara titeln på en roman av författaren Fjodor Dostojevskij, utgiven i det sena 1800-talets Ryssland. Det är också temat för ett lunchseminarium i detta hus om en vecka. Då uppmärksammar några av oss ledamöter i riksdagens MR-grupp – Olle Thorell, Kerstin Lundgren och jag – fallet Sergej Magnitskij.

Det är ett fall som har väckt internationell uppmärksamhet som ett övertydligt exempel på hur utvecklingen – eller snarare avvecklingen – av fri- och rättigheter i Ryssland går åt fel håll, inte bara när det gäller valfusk och medicencensur.

Sergej Magnitskij var en av Rysslands ledande affärsjurister fram till sin död 2009, 37 år gammal. Då mördades han under en sjukhusvistelse på grund av sitt försvar för lag och rätt i processen mot funktionärer som stulit företag tillhöriga det utländska investmentbolaget Hermitage. Ingen uppsatt ansvarig har ännu straffats. Tvärtom har den ryska staten nyligen vidtagit den ovanliga åtgärden att åtala Magnitskij postumt, en praktik som inte tillämpats i Ryssland på 500 år.

Men den ryska mörkläggningen sker dess bättre inte i tysthet. Fallet behandlas i den amerikanska senaten på initiativ av den demokratiska senatoren Ben Cardin. I Europarådet, EU-parlamentet och en rad nationella parlament väcks förslag i syfte att införa sanktioner mot gärningsmännen just i detta fall.

En drivande kraft i det arbetet är affärsmannen William Browder, sonson till det amerikanska kommunistpartiets grundare, numera bosatt i London. Som chef för Hermitage och därmed en ledande investerare i Moskva fick han under 90-talet insyn i många ryska bolag och uppmärksammade vid millennieskiftet flera fall av grov korruption, bland annat inom den statliga energijätten Gazprom. År 2006 svartlistades Browder av den ryska regeringen, klassad som ett hot mot den nationella säker-

heten, och utvisades. Nu står han medåtalad i processen mot den döde Magnitskij.

Fru talman! Utomlands har fallet Magnitskij väckt starka reaktioner, och det ingår numera i undervisningen vid Harvarduniversitetet. Det är dags att även Sverige reagerar och agerar. Så skedde glädjande nog nyligen när den svenska regeringen tillsammans med den brittiska tog upp fallet Magnitskij i Europarådets ministerkommitté, med krav på en effektiv brottsutredning. I dagarna har också Polens regering instämt i detta krav. Men svaret lär dröja.

Desto viktigare är det att belysa och hålla levande fall som dessa. Det gör vi som sagt i detta hus med ett framträdande av William Browder nästa vecka.

Bevisningen i detta fall är kompakt. Övergripen har klarlagts av presidentens eget MR-råd, och brottslingarna är namngivna. Men gärningsmännen frias och belönas. Fallet illustrerar med tydlighet förfallet under Putins långa tid vid makten. Och förfallet lär väl ytterligare förlängas efter det redan avgjorda presidentvalet den 4 mars.

Det väcker i sin tur frågan om på vilka villkor utländska företag kan göra affärer i Ryssland, om företag bara kan stjälas och företagsledare utvisas eller – som i fallet Chodorkovskij – skickas till Sibirien.

Fru talman! Vi kommer efter anförandet av William Browder nästa vecka att skicka runt en petition till alla ledamöter som vill stödja kampen för lag och rätt i Ryssland.

Anf. 78 DÉsirÉE LILJEVALL (S):

Fru talman! Jag vill börja med ett utdrag ur höjdhoppstjärnan Patrik Sjöbergs bok *Det du inte såg*:

”Jag kände innerst inne att det han gjorde var fel, ändå låg jag bara där och lät det ske. Det var så svårt att hantera situationen. Viljo hade alltid varit schysst mot mig, hade gett mig så många presenter och hjälpt mig att bli så mycket bättre i höjdhopp. Kanske visste han vad han gjorde trots allt. Kanske var det bara i idrottsligt syfte han rörde sin hand upp och ner på mitt organ.”

Fru talman! I dag är det snart ett år sedan som Patrik Sjöberg avslöjade att han hade blivit utsatt för sexuella övergrepp av sin tränare och styvfar. Övergripen pågick under flera år av hans ungdom, och i dag är han 46 år.

Första veckan efter avslöjandet fick Barnens rätt i samhället, Bris, dubbelt så många samtal av barn som hade utsatts för sexuella övergrepp som samma period året dessförinnan. Det blev en intensiv debatt i massmedierna. Och samtalen vid fikarasterna, på fotbollsträningarna och hemma i tv-sofforna runt om i Sverige genomsyrades länge av Patriks blottade sanning.

Jag hade själv förmånen att lyssna på Patrik Sjöberg när han berättade om övergreppen här i Sveriges riksdag någon månad senare. Han var inbjuden av Europarådets svenska delegation att delta i ett samtal om sexuellt utnyttjade barn.

Enligt Europarådet utsätts ett av fem barn i Europa för sexuella övergrepp. Fru talman! Ett barn av fem! I en normal skolklass med 25 elever innebär det fem barn och i ett elvamannalag i juniorfotboll två barn.

Prot. 2011/12:70
15 februari

Utrikespolitisk debatt

De sexuella övergreppen begås sällan av en främling som barnet har träffat via internet eller på gatan, utan i sju till åtta fall av tio begås övergreppet av barnets nära anhöriga, grannar, myndighetspersoner eller pålitliga bekanta, som i Patriks fall.

Fru talman! Jag besökte nyligen Kambodja, bland annat i syfte att studera barns rättigheter. Det var en i många stycken ohygglig verklighet som mötte mig där. Där – i ett av världens fattigaste länder – utsätts dagligen fattiga barn för övergrepp och våld.

Jag träffade några av dessa barn vid ett besök på Friends Internationals verksamhet i huvudstaden Phnom Penh där ett par tusen gatubarn från späda ålder upp till 25 år varje dag får hjälp och stöd. Enligt Friends International har varje gatubarn, även de minsta, knappa metern höga, våldtagits eller på annat sätt utsatts för sexuellt våld eller sexuella övergrepp. Vid en första anblick ser dessa sårbara barn ut som vilka barn som helst, men ögonen, blicken, vittnar om de hemska erfarenheter de har och om de saker som de har upplevt och som inget barn ska behöva uppleva.

Men barn utnyttjas på fler sätt. Den senaste trenden i huvudstaden Phnom Penhs och i dess undre värld är fight clubs med barn i huvudrollen. Folk betalar pengar för att se på när barn slåss med knivar och andra tillhyggen tills något av barnen ligger på marken, oftast svårt skadad eller till och med död.

Fru talman! I artikel 34 i FN:s konvention om barns rättigheter står det att varje barn har rätt att skyddas mot sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi. Ändå är det miljontals barn världen över – inte bara i Kambodja – som dagligen plågas, förtrycks, exploateras och utnyttjas sexuellt, och då pratar vi ändå om 2000-talet. Detta är fullständigt oacceptabelt!

Vi måste lyfta fram frågan kring barns rättigheter i allt internationellt samarbete och i dialogen med våra samarbetsländer. Vi måste se till att barns utsatthet och framtid lyfts i alla sammanhang och att FN:s barnkonvention och dess tilläggsprotokoll hanteras stringent. Men vi måste också våga ta tag i problemen på hemmaplan och se sanningen i vitögat. Europarådets alarmerande siffror att ett av fem barn är offer för någon form av sexuellt utnyttjande gäller även i Sverige. Sexuella övergrepp mot barn förekommer även här.

Dessa barn känner skam och skuld. Dessa barn är rädda. Dessa barn måste vi se.

Anf. 79 ULRIK NILSSON (M):

Fru talman! När vi hade utrikesdebatt för ett år sedan var vi, som många har sagt, mitt i de förändringar som har skett i den arabiska vårens spår. Vi ägnade då en hel del tid åt att fundera på vem som har haft mest eller minst ansvar för att situationen hade varit sådan den var. Vi ägnade en del tid åt att försöka fjärma oss från det gamla och närma oss det nya och kanske för lite tid åt att resonera om vad vi kunde lära av utvecklingen. Det fanns också några – och det har nämnts här i dag – som försökte lägga tid på att varna för utveckling som man inte ville se.

För mig är det nu dags att vi börjar reflektera och fundera över vad det egentligen är som har hänt. Nu är det tid att dra lärdomar.

Fru talman! Jag har i höstas haft förmånen att få besöka Egypten. I Egypten fick jag sammanträffa med ett antal företrädare för partier som

skulle påbörja sitt arbete. Jag ska göra klart från början att jag inte träffade någon från Brödraskapet, utan samtliga partier var av mer sekulärt intresse.

Det var dock en intressant övning att prata med dem. De som bekände sig som stående på vänster sida i politiken var mest intresserade av att föra ungefär den diskussion som vi förde här i kammaren vid förra utrikesdebatten, alltså: Varför stödde ni Mubarak så länge? Varför hoppade ni inte av och reagerade?

De som tillerkände sig en liberal syn sade snarare: Vad har ni för erfarenheter att dela med er av? Hur löser man detta med öppenhet, demokrati och tillgänglighet?

Det var en intressant skillnad. Man hade lite olika syn när det gällde om det var framåt eller bakåt man behövde titta.

Gemensamt för båda grupperna var att de uttryckte en oro för att militärrådet inte ville släppa makten, en oro som tyvärr har infriats. Även om jag såg en uppgift i dag om att det kommer att vara presidentval i Egypten i maj är det fortfarande tveksamt vad militärrådet vill inför framtiden.

Tyvärr hade jag innan jag åkte hem från Kairo också möjlighet att på nära håll bevittna den oro som var efter den koptiska demonstrationen vid informationsdepartementet. Bilden när jag åkte därifrån var inte odelat positiv, men det var ändå intressant att ha pratat med dem som ville framåt.

Ett par veckor senare hade jag precis som Abir möjligheten att vara valövervakare i Tunisien. Ungefär som Abir säger är det väldigt lätt att ta med sig känslan av den positiva utvecklingen samtidigt som man också måste respektera deras enorma vilja att allt skulle gå rätt till – den minutiösa noggrannhet varmed valförrättarna agerade, och som vi nästan fick en känsla av gjorde det hela lite ineffektivt, var ändå slående och något väldigt positivt att ta med sig.

Fru talman! När man ser att det går så olika i Egypten och Tunisien kan man börja fundera på om det finns några likheter och skillnader. Det har jag tänkt rätt mycket på. Med risk för att eventuellt dra alltför långtgående slutsatser av en enda undersökning vill jag nämna att jag för någon vecka hade förmånen att få vara på Utrikespolitiska institutet och höra en forskare som hade jämfört hur bloggarna såg ut i Libanon och Egypten. Det var före den arabiska vårens inledning.

I de libanesiska bloggarna, både de engelskspråkiga och de arabiskspråkiga, beskrev man ungefär samma saker. I den egyptiska bloggoscenen användes däremot de engelskspråkiga bloggarna för att sprida information till utlandet medan man använde de arabiskspråkiga för att mobilisera till aktioner. I de arabiskspråkiga skrev man: Nu ska vi demonstera! I de engelska skrev man: Nu har vi demonstrerat.

Just detta att man har en gemensam kommunikation med omvärlden i alla avseenden är för mig ett tecken på att integrationen har fungerat. Klarar man av att få samma information till alla, både till dem som lyssnar på inhemska och dem som lyssnar på externa medier, innebär det också att man är en integrerad del. Det är otvivelaktigt att Libanon länge har varit ett av de öppnare samhällena i den arabiska världen. Det är detta som jag tror att bloggexemplet visar.

På samma sätt har vår handel och öppenhet med Tunisien varit betydligt större än med de flesta arabländer. De flesta i Tunisien talar franska.

Vi hade tidigt frihandelsavtal och tät kontakt med europeiska företag. Någonstans är det nog så att där människor kan mötas och ta del av en gemensam kultur får man också en större möjlighet till förståelse och respekt och därmed till demokrati.

Detta är för mig kanske den viktigaste lärdomen av den arabiska våren. Vi kan diskutera om man stöder en regim för länge eller för kort tid, men vi kan aldrig komma ifrån att där vi ger människor och idéer möjlighet att mötas – där vi har ett gemensamt språk och en kommunikation – växer också de mänskliga egenskaperna frihet, respekt, mänskliga rättigheter och demokrati.

Anf. 80 KARIN ÅSTRÖM (S):

Fru talman! Mitt anförande kommer att handla om Norden, som med tiden blivit mer och mer intressant för resten av världen.

Norden beskrivs som en intressant, dynamisk och stor region. Det är en region med 25 miljoner invånare – och det är den tionde största ekonomin i världen – som många är nyfikna på och beundrar. Det gäller särskilt vår nordiska välfärdsmodell som genom åren lyckats kombinera en stark tillväxt och utveckling med jämställdhet och rättvisa för människor.

I det ligger våra socialdemokratiska folkrorelsetankar. Våra idéer och samarbetet mellan våra nordiska länder om rättvisa, frihet, jämlikhet och solidaritet har genom åren fått ett stort folkligt stöd. Ett av många samarbeten har vi genom Nordiska rådet. Det är ett samarbete som i år firar 60-årsjubileum.

Många gånger har jag som ordförande i Nordiska rådets svenska delegation fått frågan om vår framgångsrika nordiska välfärdsmodell. Vad är det vi gör, och varför har vi lyckats så bra? Det finns säkert flera förklaringar, men för mig ligger svaret i att vi sedan länge förstått att det är centralt och viktigt med den folkliga förankringen. Arbetarrörelsen och folkbildningen har kroat arm med politiken, och vi har fört konstruktiva samtal om hur vi tillsammans skapar de goda välfärdssamhällen som är till för alla.

Fru talman! Vår nordiska modell har verkligen varit framgångsrik, men nu krävs nya idéer. Som ett led i detta har vi socialdemokrater tillsammans med våra nordiska systerpartier initierat ett stort oberoende forskningsuppdrag kring den nordiska modellen. Vi räknar med att vi 2014 kommer att ha de första resultaten från detta.

Fru talman! I det vardagliga livet möter vi många människor och företag som ständigt har problem vid våra nordiska gränser.

En högaktuell gränsproblematikfråga handlar om det så kallade nordiska skatteavtalet, som förändrades 2008. Det är tydligen problem hos Skatteverket med tolkningen av det. Det har inneburit att pensionärer som flyttat från Norge till Sverige flera år efteråt, utan att de haft någon som helst aning om det, har fått tusentals kronor i restskatt. Som mest har en pensionär, som är i kontakt med oss, fått ca 400 000 kronor på ett bräde i restskatt. Detta är helt oacceptabelt. En fråga är nu ställd till finansministern, och vi hoppas att eventuella felaktigheter omgående rättas till.

Ett annat gränshinder handlar om järnvägstransporter mellan Kiruna och Narvik. Det är olika krav på lokförarna beroende på i vilket land

tågsträckan är. Det här skapar en oerhörd tröghet och en onödig irritation. En harmonisering av regelverken mellan länderna behövs omgående.

Det här är bara två aktuella exempel, bland många fler, på onödiga gränshinder som vi socialdemokrater nu har lyft upp till våra nordiska samordningsministrar och till finansministern här hemma.

Fru talman! Inom Nordiska rådets ram har vi även parlamentariska samarbeten och ministerrådssamarbeten när det gäller bland annat Östersjöpolitiken, Barentsområdet och Arktis.

Ett av dessa är högaktuellt, Arktiska rådet. Minister Bildt har ordförandeskapet det här året. Det är samtidigt beklämmande och beklagligt att vi i riksdagen inte fått möjlighet att vara med och delta i utformningen av det ordförandeskapsprogram som Arktiska rådet nu jobbar utifrån. Såväl Arktis som Barentsområdet står inför gigantiska förändringar, inte minst med tanke på det stora intresse som finns med alla naturresurser och klimatförändringarna.

Fru talman! Vi behöver mycket mer av samarbete för att skapa en långsiktigt hållbar utveckling. Därför vill vi socialdemokrater se ett betydligt starkare engagemang för Arktis- och Barentsfrågorna. Frågorna måste debatteras och börja voteras om här i kammaren.

Anf. 81 HANS WALLMARK (M) replik:

Fru talman! Det är ett sant nöje för en nordist att få höra en annan nordist tala just om Norden och hur viktigt det är. Jag gör ingen annan bedömning än Karin Åström. Det är viktigt att ha fokus.

Det är också bra att Karin Åström lyfter fram de här gränshindren. Det handlar om det rätt hemska besked som ett antal pensionärer har fått, precis som det redogörs för, och det kuriösa att man måste byta lokförare vid gränsen mellan Sverige och Norge när de viktiga malmtågen ska gå från svenska gruvor till utskeppningshamnar.

Östersjön nämndes. Då kommer vi in på energipolitiken. Energipolitiken är en viktig del i samarbetet i Östersjöområdet och mellan Norden och de baltiska republikerna. Därför är det bra att vi är på väg att få elkabeln. Vi ser också hur Ryssland använder energifrågor som ett påtryckningsmedel mot andra länder.

I det läget är det viktigt att vi säkrar vår egen elproduktion. Ser Karin Åström som socialdemokrat det i ljuset av partiets egen inställning till kärnkraft? Om man skulle ha den snabbavveckling som man är inne på skulle det kunna få förödande konsekvenser för det nordiska Östersjö-samarbetet.

Anf. 82 KARIN ÅSTRÖM (S) replik:

Fru talman! Det är alltid trevligt att få debattera nordiska frågor med Hans Wallmark.

Nu är vi inne på kärnkraftspolitiken. Som Wallmark vet har vi i Sverige en överproduktion av energi. Därför ser jag över huvud taget inte den problematik som Wallmark beskriver. Vi har så att vi klarar oss. Vi kan även fortsätta att utveckla, inte kärnkraften men väl den förnybara energin, där vi faktiskt får de nya jobben. Det är en inställning som vi har lagt fast i Nordiska rådet. Vi ska jobba med den gröna tillväxten, förnybar energi och nya jobb även i Norden.

Anf. 83 HANS WALLMARK (M) replik:

Fru talman! När det gäller nordiskt samarbete och Nordiska rådet vet Karin Åström, som ledamot av presidiet i Nordiska rådet, att man ökar och intensifierar samarbetet också med Baltiska rådet, och Östersjösamarbetet är en väsentlig del av det.

Man kan höra från till exempel Litauen hur Ryssland som energiexportör använder priset som ett påtryckningsmedel. Det är en av många allvarliga detaljer. Om vi då kan sälja en del av svensk elproduktion till våra grannländer, till exempel Litauen eller Lettland, är det klart att vi kan lätta på deras beroende av andra länder.

Då vill jag upprepa frågan: Är det inte bra att vi alltmer väver samman energi- och elleveranser i vårt område och i ljuset av detta även ser på vår egen el- och energiproduktion?

Anf. 84 KARIN ÅSTRÖM (S) replik:

Fru talman! Jag är dessutom rapportör när det gäller Rysslandsfrågorna för Nordiska rådet, och i de rundabordsamtal som vi har bland annat med Ryssland har vi många diskussioner kring just energifrågor. Jag ska inte säga att de handlar om den prissituation som Hans Wallmark nu tar upp, men vi har många diskussioner om energifrågor, förnybar energi och framför allt kärnsäkerhet.

Jag ser fortfarande inget problem för Sverige, att vi på något sätt skulle riskera vår egen energiförsörjning. Vi fortsätter på vår socialdemokratiska, inslagna väg. Vi har sagt att vi på sikt ska fasa ut kärnkraften, men vi kommer alltid att säkerställa att våra basindustrier har tillräckligt med energi. Och vi växlar över mer och mer till förnybar energi, där jobben finns.

Anf. 85 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Fru talman! Den 1 februari anordnade jag ett seminarium här i riksdagen som hade som syfte att lyfta upp två av de åtta viktiga millenniemålen som ska uppnås till 2015. De två mål som var i fokus var de hälsorelaterade millenniemålen om minskad barnadödlighet och förbättrad mödrahälsa. Tyvärr kommer det att bli svårt för många länder, framför allt i södra Afrika, att nå de här två viktiga målen.

Under seminariet, där Gunilla Carlsson inledde och aktörer från RFSU, Unicef, SAK, Amnesty och UNDP var representerade, diskuterades dessa två millenniemål ur flera perspektiv, men målet har vi alla gemensamt: Vi måste tillsammans förbättra förutsättningarna både för att nå målen 2015 och för att också efter 2015 arbeta för en bättre och mer rättvis värld.

Även Världsbanken kom i dagarna med en rapport som tar upp betydelsen av jämställdhet som en förutsättning för en positiv ekonomisk utveckling. Kvinnor måste vara en högre andel av sysselsättningen, men då måste de tillåtas vara det. Det kräver att jämställdhetsarbetet tas på allvar.

Barnadödligheten i Afrika söder om Sahara är nästan dubbelt så hög som i övriga utvecklingsområden. Diarré, malaria och lunginflammation står för mer än hälften av dödsfallen bland barn under fem år. Det är givetvis oförsvarbart att det är på det viset, eftersom diarré, malaria och

lunginflammation är förhållandevis enkla åkommor som går att behandla bara resurserna används på rätt sätt.

Till exempel måste vi arbeta för att stater själva stärker sin sjukvård och sina hälsosystem. Det handlar också om att vägar byggs så att människor som bor långt ifrån enklare och mindre kostsamt kan ta sig dit där hjälpen finns. Det måste finnas ett långsiktigt arbete som leder till att både barn och deras mödrar får den vård som krävs både under och efter graviditeten.

Fru talman! Mödradödlighet orsakas av brist på bland annat preventivmedel, sexualundervisning, sexuell och reproduktiv rådgivning, adekvat mödrahälsovård samt osäkra aborter. I klartext är det grundläggande respekt och status för kvinnor som saknas vilket medför dessa tragiska konsekvenser. Jämställdhet är med andra ord en förutsättning för att förbättra mödrahälsan. Tillgång till och utbildning av barnmorskor är avgörande för att minska mödradödligheten och ett steg för kvinnor in i arbetslivet. Det är konkreta åtgärder med tydliga resultat som även höjer kvinnors status i samhället.

Sexuell och reproduktiv ohälsa hos fattiga kvinnor och flickor i utvecklingsländer är en av de vanligaste orsakerna till sjukdom och död och därmed ett allvarligt hinder för ekonomisk tillväxt och utveckling. För att komma till rätta med detta måste både pojkar och flickor undervisas i sina grundläggande rättigheter, sin sexualitet och reproduktion. Det är inte lätt eftersom traditioner och normer ofta står i vägen för den typen av kunskap. Men vi måste i vårt internationella arbete sätta människan och inte strukturerna främst. Därför är det viktigt att vi i Sverige tar tillfällena i akt och driver vår politik som sätter människans rättighet främst och att vi ställer krav på att andra gör detsamma.

Det är först när kvinnor i samma omfattning och utsträckning som män är delaktiga i civilsamhället, får tillgång till utbildning, förvärvsarbete och äganderätt samt kan skyddas mot övergrepp som ett lands utveckling verkligen kan ta fart. Jämställdhet är både ett mål i sig och en förutsättning för en varaktig och långsiktig demokratisk utveckling.

Fru talman! Regeringen lyfter i sitt arbete särskilt fram millenniemålen om förbättrad mödrahälsa och minskad barnadödlighet i sin biståndsbudget. Sverige genomför just nu ett flertal initiativ inom mödrahälsa såsom förstärkning av hälsosystem, barnmorskeutbildningar, tillgång till preventivmedel och annat material för sexuell och reproduktiv hälsa samt kvinnors tillgång till säkra aborter.

Arbetet för att stärka kvinnors och flickors rättigheter är ett prioriterat område för regeringen, och biståndet är en del i det omfattande arbetet. Regeringen fortsätter att vara tydlig och gör kraftfulla ansträngningar för att främja kvinnors rätt både i nationell och i internationell politikutformning.

Fru talman! Millenniemålen ställer frågan hur på sin spets. Hur når vi målen? Hur går vi vidare om vi inte når dem? Hur fortsätter vi vårt arbete efter 2015? Hur får det vi gör en positiv effekt för de människor vars liv står bakom målen?

På det seminarium jag anordnade var det väldigt tydligt att vi alla vill nå ända fram och förbättra och förstärka kvinnors och barns möjligheter och rättigheter, även om vi inte alltid är överens om hur det ska gå till. En sak vi alla vet är att det kommer att bli svårt att uppnå millenniemålen

till 2015. Men just därför måste vi öka våra ansträngningar och förmå utvecklingsländernas regeringar att ta sitt ansvar. Just därför måste vi försöka besvara frågan hur. Det är vi skyldiga världens fattiga.

Anf. 86 CARIN RUNESON (S) replik:

Fru talman! Jag lyssnade med stort intresse till vad Elisabeth Björnsdotter Rahm sade. I allt väsentligt tror jag att vi har samma uppfattning i de här frågorna. Vi har diskuterat detta tidigare och har ofta ansvar för samma betänkanden.

Men att jag begärde replik beror på att Elisabeth Björnsdotter Rahm nu talade väldigt mycket om barnmorskeutbildning och hur viktigt det är att kvinnor får tillgång till sjukvård och mödrahälsovård i samband med graviditet. Hon nämnde också osäkra aborter. Då funderar jag på en sak. Vi har ju lämnat i stort sett hela Latinamerika när det gäller bistånd. Som ett stort område betraktat är Latinamerika väldigt strängt när det gäller aborter. Den strängaste lagstiftningen över huvud taget finns i Nicaragua.

Hur anser Elisabeth Björnsdotter Rahm att ni påverkar och hjälper till att få säkra aborter i Latinamerika?

Anf. 87 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Fru talman! Att stärka kvinnors rätt är jätte viktigt. Där vet jag att Carin Runeson och jag är väldigt överens. Att förstärka kvinnornas rättigheter i Latinamerika är en lika stor uppgift för oss som att ta hand om alla kvinnor i de länder där vi ger bistånd.

Men här har vi alla en väldigt stor uppgift i att gå ut med upplysning och att ställa upp och informera om behovet av säkra aborter och om behovet av att vi alla står för kvinnornas rättigheter och erbjuder utbildning till alla dessa kvinnor för att de själva ska kunna ställa krav på sitt eget liv.

Anf. 88 CARIN RUNESON (S) replik:

Fru talman! Jag ska inte säga emot Elisabeth Björnsdotter Rahm när det gäller synpunkterna och svaret på min fråga. Men det är inte särskilt enkelt att bara erbjuda utbildning till kvinnor, oavsett om de finns i Bangladesh, Nigeria eller Nicaragua, för vi vet ju hur jämställdhetsförhållanden och annat är.

Jag biter mig ändå fast vid Latinamerika. Utskottet ska snart resa till Latinamerika och kanske få lite mer kunskap och information om hur man jobbar. Kan Elisabeth Björnsdotter Rahm ge ett exempel på hur regeringen rent konkret samarbetar med eventuella frivilligorganisationer och andra i något av Latinamerikas länder? Abortlagstiftningen där är enligt mitt och Socialdemokraternas sätt att se det under all kritik.

Anf. 89 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Fru talman! Jag kan inte annat än hålla med Carin Runeson. Jag tycker också att det här är en väldigt prioriterad fråga, eftersom det handlar om kvinnors rätt att styra sitt eget liv. Då har man också rätt att styra över sin egen kropp och sin sexualitet. Det är vi helt överens om.

Sverige har försökt minska sitt bistånd mot vissa länder utifrån att man ska få större effekt av det. Sedan görs utvärderingar utifrån var vi får den bästa effekten och var våra biståndspengar gör bäst nytta.

Det finns organisationer som inte får bistånd som gör väldigt mycket nytta i andra länder och framför allt i Latinamerika. Jag ser också fram emot att tillsammans med Carin Runeson titta närmare på de här frågorna när vi ska besöka några av dessa länder om ett par veckor.

Anf. 90 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! För att åtnjuta trovärdighet i utrikes- och säkerhetspolitik krävs stor nationell samsyn och samstämmighet framför allt när det gäller ett litet land som Sverige. Vi har en lång tradition av det när vi diskuterar dessa frågor, vilket det också gavs uttryck för i den inledande debatten i dag.

Men det behövs även aktivitet och engagemang. Det räcker inte med fina tal och fina deklamationer och att vi i skrift sammanställer vad som är gjort och vad som behöver göras. Det behövs faktiskt lite mer av verkstad.

Debatten i dag har mest rört sig om de södra delarna av vårt klot. Jag tänkte ta upp de norra delarna och tala lite grann om Arktis- och Barentsområdet.

Det finns oerhört mycket att säga och diskutera när det gäller Arktis- och Barentsområdet. Här finns världens största råvarureserv i form av gas, olja, skogsråvaror, mineraler och en storslagen natur. Samtidigt är det ur klimat- och miljösynpunkt ett mycket känsligt område. På sex minuter hinner jag kanske svepa över några av dessa områden.

Först och främst noterar jag att Sverige som sista land av de åtta länder som finns med i Arktiska rådet har fastställt en arktisk strategi. Men det har skett utan att frågan över huvud taget har passerat riksdagen och utan att man har tagit till vara kunskap och engagemang som finns på det regionala planet. Jag tycker att det är skrämmande att ett så viktigt dokument inte passerar landets parlament.

I strategin fastslår regeringen vikten av öppenhet, dialog och samförstånd mellan berörda länder och befolkning. Även utrikesminister Carl Bildt slog i sitt inledningsanförande fast vikten av öppenhet, dialog och samförstånd. Men när det gäller den arktiska strategin finns inte det. Där måste man göra om hemläxan. Man har helt missat den. Jag hoppas att detta misslyckande blir en parentes och att regeringen rättar till det. Det är viktigt att vi håller på den svenska traditionen av öppenhet, dialog och samstämmighet i vår utrikes- och säkerhetspolitik. Vi ska ta till vara det lokala och regionala engagemanget och stimulera och skapa folkligt utbyte.

Jag blev mycket glad när Ulrik Nilsson i sitt anförande nämnde att vi måste ge människor möjlighet att mötas. Det är precis det som det handlar om. Det är oerhört viktigt att människor kan mötas och att vi utvecklar utbytet med framför allt nordvästra Ryssland för att utveckla demokratin. Det är också en viktig del i vår säkerhetspolitik.

Arktis och Barents är ett lågspänningsområde. Men vi ser också en förskjutning i rysk militär strategi, där tyngdpunkten mer förflyttas från Centraleuropa till nordvästra Ryssland. Ett exempel är upprustningen av flygbasen i Alakurtti i nordvästra Ryssland. Ett annat exempel är den

arktiska brigaden som nu sätts upp i Petjenga. Helt nyligen kunde vi också uppleva en mycket dramatisk brand i u-båten Jekaterinburg i Murmansks hamn. Nyligen framkom det faktiskt att denna ubåt var atomdriven. Det framgick inte av informationen från början. Obekräftade uppgifter säger att denna ubåt var kärnvapenbestyckad.

Detta är ett lågspänningsområde. Men jag tror inte att vi får vara alltför blåögda. Jag tror att vi måste följa detta. Vi kan titta lite grann på vårt broderland Finland som följer denna utveckling på ett föredömligt sätt.

Ett annat område där det är oerhört viktigt att vi får engagemang och aktivitet gäller kommunikationer. Vi har tidigare talat om kommunikationer när det gäller transporter av varor och gods. Jag tänkte beröra persontransporter. Där är flyget oerhört viktigt. I dag har vi inte flygförbindelser i öst–västlig riktning uppe i Arktis och Barents. Allt är organiserat utifrån nord–syd.

Jag brukar nämna att Luleå geografiskt är ganska nära både Tromsö och Murmansk. Men från Luleå tar det, oavsett kommunikationsmedel, längre tid att ta sig till Tromsö än till Gran Canaria. Det tar längre tid att ta sig från Luleå till Murmansk än till Bangkok. Detta är något som vi måste engagera oss i och ta tag i om vi ska kunna utveckla det folkliga utbytet och utveckla näringslivet.

Sedan finns det en hel del att säga om forskning, men jag ser att min talartid nästan är slut. Men Sverige är framstående inom polarforskningen. Där tror jag också att det krävs oerhört mycket aktivitet för att vi inte ska bli omsprungna av andra som nu organiserar sin forskning på ett annorlunda sätt.

Anf. 91 HANS WALLMARK (M) replik:

Fru talman! Det är viktiga frågor som Sven-Erik Bucht berör. Framför allt tyckte jag att det var väsentligt att han lyfte fram den försvars- och säkerhetspolitiska dimensionen. Det tror jag är det absolut nya när det gäller Arktis som man delvis bortser från utifrån en Stockholmshorisont och i viss mån från ställen längre söderut. Därför är det väsentligt att, precis som Sven-Erik Bucht gjorde, peka på en del händelser som är på gång.

Nordostpassagen med möjlighet för nya transporter och energiproduktionen som en strategisk resurs i en försvars- och säkerhetspolitisk dimension tror jag är mycket viktiga frågor att lyfta fram.

Jag måste ställa en fråga till Sven-Erik Bucht. Jag tillhör dem som är mycket glada över att Socialdemokraterna har verklighetsanpassat sin försvarspolitik. Före valet talade de om att de skulle dra ned på den med 2 miljarder. Nu har de lagt sig på samma nivå som alliansregeringen. Det tycker jag är bra.

Kan Sven-Erik Bucht tänka sig ett ytterligare fördjupat och förbättrat nordiskt samarbete inom just försvarspolitiken som ett svar på de utmaningar som finns i Arktisområdet?

Anf. 92 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att vi för upp också denna fråga till debatt i parlamentet. Men tyvärr nämns det ingenting över huvud taget om dessa frågor i det strategidokument som regeringen har fastställt – inte med ett ord. Däremot nämner man på flera ställen i dokumentet att

Barents och Arktis ur säkerhetspolitisk synpunkt är ett lågspänningsområde.

Därför tror jag att det är viktigt att denna typ av viktiga dokument diskuteras i parlamentet för att man ska kunna fundera på hur man ska organisera försvarspolitiken i framtiden.

Jag tror att det finns mycket att titta på även i det nordiska samarbetet.

Anf. 93 HANS WALLMARK (M) replik:

Fru talman! Jag delar bedömningen att det för närvarande är ett lågspänningsområde. Däremot kan lågspänningsområden lätt förvandlas till någonting annat. Då gäller det att vara proaktiv och reaktiv.

Precis som Karin Åström nämnde tidigare kommer Nordiska rådet att ha en minisession i Reykjavik, och då kommer just frågor om Arktis att belysas. Jag utgår ifrån och hoppas att även den försvars- och säkerhetspolitiska dimensionen kommer att finnas med. Den är, precis som Sven-Erik Bucht nämner, en väsentlig del.

Jag tillhör dem som tycker att det är bra med ett fördjupat samarbete i Norden kring försvars- och säkerhetsfrågor. Det finns i dag ett utbyte till exempel på flottiljområdet mellan Norge, Sverige och Finland. Jag kan tänka mig att se det i fördjupad form.

Anledningen till att jag ställde frågan var att det rådde viss oklarhet förra året kring Socialdemokraterna och deras syn på nordiska stridsgrupper. Nu har vi ändå bestämt oss i en blocköverskridande uppgörelse att vi ska ha en under nästa mandatperiod. Jag tror att det är viktigt – det är mitt budskap tillbaka till Sven-Erik Bucht – att det finns nordiska vänner även inom socialdemokratin för en sund försvars- och säkerhetspolitik.

Anf. 94 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Fru talman! Jag tror, Hans Wallmark, att man inte ska underskatta betydelsen av det folkliga utbytet. Jag tror att det skulle vara bra om Hans Wallmark talade med sin partikamrat Ulrik Nilsson som uttryckte det så bra. För att säkerställa demokratin är det folkliga utbytet mycket viktigt och att mötesplatserna kommer till stånd. Där är det jag tog upp i mitt anförande – transportpolitiken – också viktig för persontransporterna. I dag är det uruselt uppe i landet i öst-västlig riktning.

Anf. 95 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Det är alltid trevligt att debattera med Sven-Erik Bucht så jag kunde inte avstå från att begära replik.

Sven-Erik Bucht, du började med att säga: Det räcker inte med fina tal. Det behövs också verkstad. Därför blev det högt uppskruvade förväntningar när du sedan kom in på frågan om det arktiska strategidokumentet och sade att det inte var bra. Men kritiken gällde att det inte hade passerat riksdagen, så vad var det då som var fel? Vad var det då som fattades? Det är frågor som inställer sig när åhöraren förstår att det inte räcker med fina tal utan att det också behövs verkstad.

Så till en annan fråga som tidigare var uppe här i debatten med Hans Wallmark. Om man säger att det finns ryska baser som är hotfulla, att det finns ubåtsproblem – Kaliningrad – samt att man inte ska vara alltför

blåögd blir frågan: Vilka är konsekvenserna för Sveriges militära verksamhet?

Anf. 96 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Fru talman! Jag vet inte om Carl B Hamilton lyssnade på mitt anförande.

Som ett svar om vad som fattades: Jag tog upp att två tydliga frågor fattades. Det gäller då att få ett folkligt engagemang och att ta dokumentet till parlamentet. Det som gäller säkerhetspolitiken och det som händer med den ryska militära strategin finns över huvud taget inte omnämnda i dokumentet. Det är mycket som fattas där.

Persontransportfrågorna finns över huvud taget inte heller med i det här strategidokumentet som lär vara Sveriges strategidokument.

Carl B Hamilton, jag tror att du måste lyssna bättre innan du börjar ställa frågor.

Anf. 97 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Då ska jag fråga: Vilken slutsats drar Sven-Erik Bucht och hans parti av de korrekta observationerna beträffande det ryska försvaret? Vilka är konsekvenserna för svensk del till exempel när det gäller den militära aktiviteten på Gotland, för svenskt flyg och svensk flotta?

Det måste ju finnas en slutsats här, inte bara en observation. Vi politiker är inte ledarskribenter, men vi har krav på oss att tala om vilka åtgärder som ska vidtas. Det kravet ställer jag nu på Sven-Erik Bucht när jag frågar: Vad är slutsatsen, handlingen?

Sedan har jag också en fråga om hur Sven-Erik Bucht ställer sig till det kärnkraftverk som ska byggas i norra Finland, inte så långt från Sven-Erik Buchts hemtrakter. Det är också en fråga som skulle kunna inkluderas i en arktisk strategi.

Anf. 98 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Fru talman! Jag börjar med det sista. Jag har mycket stor förståelse för att Finland bygger inte bara ett nytt kärnkraftverk utan två, för Finland är beroende av rysk elenergi. Ca 22 procent importeras från Ryssland.

Carl B Hamilton, jag har sett kärnkraftverken strax öster om den finsk-ryska gränsen. Att komma ifrån det beroendet innebär också att säkerheten på sikt kommer att öka när dessa kärnkraftverk måste slås igen. Det är *en* del i detta. Därför har jag mycket stor förståelse för hur man agerar i Finland.

Beträffande vilka slutsatser jag drar av det som händer med den militära strategi som ryssarna vill ändra: Det är klart att vi måste föra en debatt om de här frågorna. Hur ska vi organisera vårt försvar? Vilka samarbetspartner ska vi ha? Det här berördes lite grann i det tidigare inlägget i replikskiftet med Hans Wallmark om den nordiska samverkan.

Anf. 99 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M):

Fru talman! Vägen till demokrati och mänskliga rättigheter kan vara lång, slingrande och hal. Men det får inte konstant vara ett motvilligt steg

framåt och två medvetna steg bakåt. I ett land måste det finnas en politisk vilja att säkerställa demokrati och mänskliga rättigheter.

Jag kommer att ta upp tre länder: Vitryssland, Ryssland och Ukraina.

Vitryssland tycks efter ett starkt strålkastarljus på sig i samband med det presidentval i december 2010 som kantades av valfusk och brutala övergrepp på oppositionen ha hamnat i medieskugga. Det är glädjande att det i dag i Svenska Dagbladet finns en artikel där det beskrivs hur mänskliga rättigheter och andra fri- och rättigheter inskränks i Vitryssland.

År 2011 har varit ett mörkt år för Vitryssland. Den redan kraftigt inskränkta mötesfriheten har inskränkts ännu mer. Bara att stå bredvid när det är en demonstration är lika brottsligt som att agera i en demonstration. Det är även brottsligt att via internet sammankalla till en demonstration.

Det här är bara några exempel på hur illa ställt det är. Förföljelse och fängelsedomar såväl mot dem som kämpar för mänskliga rättigheter som mot den politiska oppositionen duggar tätt. Dödsstraff utdöms fortfarande. Risken att det blir ännu sämre 2012 är uppenbar. Sanktionerna mot den sista diktaturregimen i Europa, Lukasjenkoregimen, måste fortsätta och fullföljas. Samtidigt måste stödet och hjälpen till de demokratiska krafterna i Vitryssland intensifieras.

Ryssland befinner sig mellan två val. Det ena valet var dumavalet i december förra året. Att detta val inte gick helt rätt till erkänner nu till och med Putins parti, Enade Ryssland – det hörde jag själv när jag var där. Man ska dock vara medveten om att val börjar långt före valdagen.

Bara det faktum att det är så svårt att registrera partier i Ryssland och att samla in namn samt att det förekommer enorma påtryckningar via guvernörer ute i regionerna för att folk ska rösta på rätt parti, det vill säga på Putins parti, gör att valmöjligheterna för det ryska folket inskränks redan före valdagen.

Nu efter valet vet vi alla hur mycket massdemonstrationer det har varit i Ryssland. En välutbildad medelklass har deltagit i demonstrationerna. Många har känt det som en personlig protest. Man har sagt: My vote was stolen – min röst blev stulen. Det kan sammanfatta den indignation som många ryssar känner. Människor är trötta på att återanvända Putin – först president, sedan premiärminister och nu tänkt som president igen.

Inför presidentvalet den 4 mars i Ryssland har politiska förändringar utlovats. Personligen tror jag att dessa löften från de ledande i Ryssland bara är en överlevnadsstrategi fram till den 4 mars.

Putin hoppas naturligtvis på att bli återvald redan i första omgången, det vill säga på att få 50 procent av rösterna. Samtidigt rapporteras det om att man redan nu försöker sig på röstköp. Det betyder att viss desperation finns. Man är rädd för att det inte blir bara en första omgång utan att en andra omgång kommer att krävas. Vad som händer på själva valdagen återstår att se.

Alla vet att det finns en omfattande korruption i Ryssland. Detta genomsyrar hela samhället och är väldigt slående och påtagligt.

I en intervju med frågor om vad unga ville bli svarade pojkarna att de ville bli poliser. Alla undrade varför eftersom man som polis i Ryssland har ganska dålig lön. Alla visste dock att det fanns ganska stora extrainkomster för poliser. Därför svarade man som man gjorde.

Nu kommer jag till Ukraina. Många tycker att fokus väldigt mycket är på Julia Timosjenko samt på den politiskt motiverade rättegången och fängelsedom mot henne. Jag vill säga att det som händer henne tyvärr bara är *ett* exempel på att rättsväsendet i Ukraina inte fungerar, på att rättsväsendet inte är oberoende och på att åklagare och försvar inte har samma möjligheter.

Till exempel får försvaret i en rättegång inte kopior på åtalet före rättegången. Åklagaren vinner i 99,8 procent av fallen. Ja, ni hörde rätt. I 99,8 procent av fallen i Ukraina vinner åklagaren. De väldigt långa häktningstiderna är något som Ukraina ofta döms för i Europadomstolen för mänskliga rättigheter.

I januari i år antog Europarådet en resolution. Jag är rapportör för Ukraina. Resolutionen var tuff. Vi kräver i denna att president Janukovitj ska använda alla lagliga medel han har för att frigge Julia Timosjenko och andra före detta regeringsmedlemmar samt låta dem delta i valet i oktober i år. Vi kräver också att oberoende läkarhjälp ska finnas för dem som är fångar och som mår ganska dåligt.

Ukraina har haft 15 år på sig att genomföra en del förbättringar. Det är inte bara den regim som sitter nu utan även tidigare. Europarådet börjar tröttna på att Ukraina inte kommer till skott och kommer förmodligen så småningom, om inget händer, att överväga en del sanktioner inom Europarådet mot Ukraina.

Fru talman! Det jag nu har sagt visar väl att jag känner oro över utvecklingen i Ryssland och Ukraina, som ändå är medlemmar i Europarådet och har förbundit sig att stå för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprinciper. Det gäller inte bara på papperet utan också i verkligheten. Vitryssland är inte med i Europarådet, och det känns som att landet bara tar steg efter steg mot att göra det ännu svårare för sig självt att bli medlem i Europarådet.

Anf. 100 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Det jag vill tala om här i dag är att jag vill att Sverige ska erkänna både Palestina och Västsahara. Jag börjar med Västsahara. Jag vill att Sverige ska erkänna Västsahara som ett eget land. Jag vill att Sverige ska erkänna Västsaharas exilregering, och jag vill att Västsahara ska få en representation här i Sverige.

Landet brukar kallas Afrikas sista koloni. Fram till 1975 var det Spanien som hade överhöghet över Västsahara. Därefter ockuperades landet av Marocko, och denna ockupation fortsätter än i dag. Från början försvarade västsaharierna sig mot ockupationsmakten, men när det kom en FN-resolution som gick ut på att västsaharierna skulle få folkomrösta om sin framtid lade Polisario, motståndsrörelsen i Västsahara, ned sina vapen. Sedan dess har den utlovade folkomröstningen saboterats av Marocko mer än tio gånger. Tyvärr får Västsahara inte tillräckligt stöd från omvärlden. Jag tycker att de borde belönas för sin långa och fredliga kamp.

Tyvärr sker också väldigt mycket övergrepp och förtryck i de ockuperade områdena, och det har även byggts en mur. I flyktinglägren, där en stor del av befolkningen bor, är den humanitära situationen akut och den blir värre och värre hela tiden. Ett väldigt viktigt symboliskt steg för västsaharierna vore att vi erkänner Västsahara som ett eget land. Tåla-

modet håller på att tryta, inte minst bland ungdomarna som har levt hela sitt liv under ockupation i flyktingläger, utan arbete och utan hopp om framtiden.

Det är redan ett femtiotal länder som har erkänt Västsahara, men det är framför allt i Afrika och Latinamerika. Vi skulle här i Sverige kunna ta täten genom att erkänna Västsahara. Det är dessutom så att Marocko har en ambassad här i Sverige, och jag tycker egentligen att det land Marocko i strid med FN:s resolutioner ockuperar – Västsahara – borde ha minst detsamma som Marocko. Det första steget är dock att erkänna Västsahara, erkänna exilregeringen och ge dem representation här i Sverige.

Det andra landet jag vill tala om här i dag är Palestina. Det är på ett sätt en liknande situation som den i Västsahara. Det är en mer bortglömd konflikt i Västsahara, bland annat för att det inte har blivit regelrätt krig som det har blivit i Palestina, men det är egentligen samma situation – ett land har ockuperat ett annat land i strid med FN:s resolutioner. Nu har Palestina utropat sig som en självständig stat och kräver FN-medlemskap.

Tyvärr blockerar Israel hela tiden möjligheterna till fred genom nya bosättningar och nya kränkningar av palestinerna på ockuperad mark. Jag tycker att det är dags att vi i Sverige tar ett symboliskt steg och erkänner Palestina. Vi kan inte låta Israel blockera fredsprocessen hur länge som helst.

Vi har redan erkänt till exempel Kosovo. Diskussionen handlar väldigt mycket om de tre kriterierna för att erkänna: Det ska finnas ett territorium, det ska finnas ett folk och det ska finnas en regering som kontrollerar territoriet. Det var inte helt glasklart när det gäller Kosovo att de uppfyllde alla kriterierna, men vi erkände landet. Det har sagts, som ett argument för att vi inte skulle erkänna Palestina, att vi måste agera gemensamt i EU och ha en enad linje. Så var dock inte fallet med Kosovo. Där agerade länder helt olika.

I närtid har vi haft bombningar över Gaza som ledde till fruktansvärd förödelse. Vi kunde även se en del av hur barnen drabbades i dokumentären *Gazas tårar*. Fortfarande är förödelsen total – människor lever i ruiner, i fullständig fattigdom, instängda. Inte ens hjälptransporter släpps in i Gaza. Det vore ett väldigt viktigt steg för att ge människorna hopp om att de en gång ska få leva i fred i ett fritt land att vi erkänner Palestina som ett självständigt land. Självklart ska de också ha FN-medlemskap.

Det finns redan en ambassadör här i Sverige för Palestina. Nästa naturliga steg är självklart att vi också erkänner Palestina som ett eget land med medlemskap i FN. Nyligen erkände vårt grannland Norge Palestina, detta trots att de precis innan hade drabbats av ett fruktansvärt, främlingsfientligt terrorattentat. Trots att de verkligen hade väldigt mycket att stå i på hemmaplan tog de det solidariska steget att erkänna Palestina. Det är min önskan att vi i Sverige ska visa samma internationella solidaritet.

Nu har också Island anslutit sig. Jag hoppas att vi i Sverige inte blir det sista av de nordiska länderna att erkänna Palestina. Låt oss i stället ta chansen snarast möjligt och ansluta oss till de progressiva länderna i Europa som kämpar för demokrati och mänskliga rättigheter. Erkänn Palestina och erkänn Västsahara!

Anf. 101 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! *På spåret* är ett mycket populärt tv-program. Många är vi som sitter och funderar på frågorna och ledtrådarna via filmsekvenser på fredagarna. Vart är vi på väg? undrar programledaren. Låt mig därför närma mig några utrikes- och säkerhetspolitiska utmaningar med just frågan: Vart är vi på väg – vilket är landet?

10 poäng: Det land som håller utbrytarrepubliken Transnistrien under armarna. En del av Moldaviens östra territorium kontrolleras och hantaras av en regim utan legal grund. Även om den tidigare ledaren Smirnov ersatts präglas gränsregionen fortfarande av stor känslighet. Transnistrien kan ibland beskrivas som ett kommunismens Disneyland, då mycket konserverats i ett svunnet 1950-tal. Medan vi kanske kan finna det exotiskt med medaljprydda gubbar som paraderar och militärmusik ur offentliga högtalare handlar det om att skapa problem för ett Moldavien som annars på alla sätt utvecklas i rätt riktning, mot demokrati och ett hägrande EU-medlemskap. Bara för någon vecka sedan sköts en person kallblodigt ihjäl vid den så kallade gränsen mot Transnistrien.

8 poäng: Det land förutan vilket Vitryssland inte skulle klara ett internationellt tryck. Vitryssland har efter förra årets presidentval visat att regimen kan passera alla rimliga gränser för att straffa oliktankande och jaga oppositionella samt genomföra ett val som alla seriösa bedömare underkänner. Politiska motståndare till enväldshärskaren Lukasjenko har fångslats, misshandlats och tvingats till tystnad genom att regimen hotat med att ge sig på barn och familj. Så uppträder endast maktarrogansens verkliga företrädare. Endast något tiotal mil från Sveriges gränser finns ett land med politiska fångar som tyvärr är sorgligt dåligt uppmärksammat hos oss. Vart är vi på väg?

6 poäng: Det land som placerar ut nya robotsystem i Kaliningradprovinsen och på andra sätt medverkar till en militär modernisering i Östersjöområdet, där energileveranser kommer att vara en alltmer integrerad del av politiken. Våra grannländer Estland, Lettland och Litauen utsätts för politiskt tryck.

4 poäng: Det land som stoppar FN-resolutioner och verkliga krafttag mot den regim i Syrien som nu ger sig på civilbefolkningen. De syriska härskare som just i denna stund attackerar oppositionella, de människor som via twitter eller filmer på Youtube vädjar om internationell reaktion och hjälp. Omvärldens oförmåga att hörsamma exempelvis Arabförbundets önskemål om agerande mot Syrien stimulerar och hetsar regimen i Damaskus att ännu hårdare slå mot oliktankande. Arabförbundet har äntligen visat på en regional organisation villig att reellt axla ansvar. Då avvisas detta med hjälp av detta land. Vart är vi på väg?

2 poäng: Det land där demokrati parodiskt förvandlats till att dåvarande presidenten Putin utser vice premiärminister Medvedev till president därför att gällande vallagar förhindrar omval. Men när nu en mandatperiod förflutit kan president Medvedev glatt nominera Putin till ny presidentkandidat, kanske i förhoppning om att själv få bli premiärminister. Att rösta visar sig inte tillräckligt, utan demokratins anda handlar om så mycket mer, om respekt, om genuin mångfald, om ett fungerande civilt samhälle.

Fru talman! Vi är på väg mot Ryssland. Med en annan attityd i Moskva hade den regionala konflikten i form av Transnistrien inte existerat,

till glädje för republiken Moldavien. Världssamfundet hade kunnat agera mot våldsregimen i Vitryssland likaväl som mot den i Syrien. Vi hade kunnat undvika den militära upptrappning i Östersjöområdet som det nu inbjuds till, och det ryska folket hade efter en fri mediedebatt i ett land med maktindelning och fungerande rättstraditioner kunnat utse en ny statsledning.

Fru talman! Jag tillhör dem som anser att verkligheten många gånger präglas av olika grå nyanser snarare än att allt uteslutande är svart eller vitt. Just därför tillhör jag dem som bekymrat iakttar den försämring som Ryssland befinner sig i och representerar. Allt är ingalunda mörkt, men allt fler lampor släcks i stället för att nya tänds.

Även i synen på den arabiska våren har jag länge tillhört de hoppfulla, och det finns goda tecken på reformeringar och förändringar. En politisk mogenhet finns i Tunisien som skapat samarbete mellan valets tre starka grupper: ett muslimskt orienterat parti, ett parti med människorättsaktivister och ett mer vänsterinriktat parti. Med samarbete och kompromisser som grund utgör Tunisien nu ett regionalt föredöme. Och med en grannskapspolitik från EU:s sida som innebär mer för fler ska detta gynnas i form av mer stöd och hjälp.

Fru talman! Låt mig avslutningsvis peka på en tillbakagång. Just nu attackeras och ifrågasätts civila organisationer i Egypten, inte minst med de av internationell grund. Polisen har gjort tillslag, och utläningar på plats har belagts med utreseförbud. Det finns en rädsla i Egypten för inblandning utifrån. Samtidigt är det en stor möjlighet för länder som Egypten att det byggs broar med partier och politiska organisationer i Europa och i USA. Därmed går det att forma viktiga institutioner och en demokratisk anda med hjälp av erfarenheter från annat håll. Så gjordes exempelvis gentemot Baltikum åren runt Berlinmurens fall 1991. Jag tror att det har varit till stor nytta och glädje för Estland, Lettland och Litauen att den hjälpen kom från andra länder, bland annat från Sverige. Varför skulle det då inte fungera i Egypten? Därför tror jag att detta vore en bra uppmaning från Sveriges parlament till Egypten: Tillåt de civila organisationerna att verka i ert land, upphör med trakasserier mot de internationella organisationerna och upphäv utreseförbudet för de utläningar som nu belagts med det!

Anf. 102 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! Detta är det sista anförandet i denna utrikespolitiska debatt.

Vad är ett liv värt? Det finns två svar. Det ena är: Allt – för den enskilde, för hennes eller hans släktingar, maka, make, barn, arbetskamrater, vänner. Det finns bara ett liv. Det är det enda liv vi har.

Det andra svaret är brutalt i denna värld: Intet – ingenting. För makt-havaren, despoten, diktatorn, mannen utan känslor – det handlar nästan alltid om män – är svaret: Intet. Det liv som för den enskilde betyder allt betyder för vederbörande ingenting. Det är intet värt.

Världen är full av diktatorer ännu i dag, diktatorer som fyllt sina fångelser med olikänkande. Vem är mest rädd, mannen utanför stängslet eller mannen innanför grindarna?

På kort sikt är svaret enkelt: Mannen innanför grindarna, utan frihet, prisgiven till andras godtycke, på kort sikt utan hopp men på längre sikt

frihetshjälte. Minns Nelson Mandela – alla känner honom och ser upp till honom. Ingen vill minnas vem det var som satte Nelson Mandela på Robben Island under 27 år.

På lång sikt är svaret därför lika enkelt: Mannen utanför grindarna, mannen som stängt in sig i sitt palats, som inte vågar möta sitt folk. Man behöver inte resa många mil härifrån österut till Minsk för att träffa Aleksandr Lukasjenko. Man kan resa långt söderut till Asmara för att träffa en annan sådan person, president Isaias Afwerki. Dessa män anser sig stå över lagen. Men de vågar inte möta sina medborgare i fria val i frihet. De är rädda människor. De tror sig vara fria, men de är i själva verket sina egna samvetens fångar.

Fru talman! Det finns så här mot slutet av denna debatt bara en sak att säga: Frige alla politiska fångar, åsiktsfångar, i hela världen! Och ännu mer konkret för oss som är svenskar: Frige Dawit Isaak! Hans liv är för honom och hans nära allt.

Historiens dom över den som förnekar Dawit Isaak och alla andra politiska åsiktsfångar ett liv i frihet kommer att bli skoningslös, som den har varit hitintills. De kommer alla att hamna på ett enda ställe, på historiens skräp hög.

Till slut: Ovillkorlig frihet för Dawit Isaak och hans åsiktsfångslade medmänniskor!

Den utrikespolitiska debatten var härmed avslutad.

2 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämnds-sammanträde

Tredje vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 27 januari inkommit.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2011/12:207

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:207 Avskaffande av tvångssterilisering av Agneta Luttropp (MP)

Interpellationen kommer att besvaras den 28 februari.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 2 februari 2012

Socialdepartementet

Göran Hägglund (KD)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:218 Regeringens uppfattning om GMO
av Pyry Niemi (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 mars 2012.
Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 14 februari 2012

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

4 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:

RiR 2012:1 Klimatrelaterade skatter – Vem betalar?

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Skrivelser

2011/12:67 till konstitutionsutskottet

2011/12:72 och 73 till justitieutskottet

Redogörelse

2011/12:RJ1 till utbildningsutskottet

EU-dokument

KOM(2012)52, KOM(2012)51, KOM(2012)49 och KOM(2012)48 till socialutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 9 april*.

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2011/12:AU5

7 § 2006 års sjöarbetskonvention

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2011/12:TU6
2006 års sjöarbetskonvention (prop. 2011/12:35).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

8 § Vissa fastighetstaxeringsfrågor

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU11
Vissa fastighetstaxeringsfrågor (prop. 2011/12:41).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 12 §.)

*Ändring av viss
länsstyrelseverksamhet*

9 § Ändring av viss länsstyrelseverksamhet

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2011/12:KU2
Ändring av viss länsstyrelseverksamhet (prop. 2011/12:31).

Anf. 103 PETER ERIKSSON (MP):

Fru talman! Regeringen har lagt fram en proposition om länsstyrelsernas organisation. Som vi många känner till är det en pressad organisation som runt om i landet har det ganska tufft för att få verksamheten att gå runt utan att många ärenden blir försenade och med en ekonomi som är ganska ansatt utifrån de uppgifter som man har att genomföra.

I den situationen är det viktigt att man ser på effektivitet och rationalitet och gör förändringar som är nödvändiga för att koncentrera verksamheten eller lägga om uppgifterna på olika sätt.

Samtidigt är länsstyrelserna inne i en omvandlingsprocess som är ganska omfattande. Regioner ombildas och bildas och tar över en del av länsstyrelsernas verksamhet. I detta svep har redan en del länsstyrelser lagts ned eller flyttats, och organisationen förändras i radikal omfattning.

Propositionen handlar dock inte om detta utan om en rad mindre uppgifter som ofta tar en ganska liten del av länsstyrelsernas tid i anspråk. Det är allt från bitillsyn, lotterier, Allmänna arvsfonden och bilskrotning till pantlåneverksamhet och annat. Men det är klart att det är saker som man kan lägga om, koncentrera och få en lite större effektivitet på. Det är syftet med detta.

Det märkliga i denna omfattande ombildning av statens regionala organisation är att staten inte riktigt tar ansvar för förändringen. Man har under ganska lång tid sagt att det ska ske utifrån lokala förutsättningar och att det är en decentraliserad syn på verksamheten. Det är framför allt statsminister Fredrik Reinfeldt som har drivit denna tes.

Det har inneburit att man lämnar till andra lokala och regionala företrädare att leda processen att bygga om och omorganisera statens verksamhet. Det är en lite märkligt ordning. Någonstans under vägen måste nog ändå staten vara med och ta ett ansvar för denna omvandlingsprocess.

Frågan är om det är ett försök att utan att säga det rakt ut peka ut att staten har en synpunkt på var verksamheterna ska ligga. I propositionen pekas sju län, eller i praktiken sju orter, ut som man vill koncentrera länsstyrelseverksamheten till. Det är ganska precis det antal orter som man annars vill ska leda den regionala organisationen, och enligt de utredningar som har gjorts ska Sverige ha sex till åtta regionala centrum och regioner som fördelar både landstingens verksamhet och statens regionala verksamhet.

Jag vet inte om det är så, men jag tycker inte att man behöver vara särskilt konspiratoriskt lagd för att få denna tanke när vi vet att det runt om i hela landet diskuteras hur vi ska organisera regionerna, vilka länsstyrelser som kommer att avvecklas, vilka som blir kvar och hur det kommer att påverka landstingens verksamhet.

Det knepiga i processen är att regeringen inte riktigt tar ansvar för hur den egna verksamheten ska organiseras i framtiden. Man borde åtminstone vara en medspelare i utvecklingen av de nya regionerna i Sverige för att det ska fungera på ett bra sätt. Man borde leda processen om man vill att det ska bli någorlunda likvärdigt i olika delar av Sverige så att vi inte får stora ojämlikheter med några få väldigt stora regioner och ett antal små.

Jag tror att regeringen förr eller senare måste ta ett större ansvar. Det har man inte gjort i dagens proposition. Det hade varit bra om man tagit sitt ansvar och vågat ta diskussionen och debatten. Nu får jag nöja mig med att yrka bifall till ett förslag om en lite mer koncentrerad och effektiv organisation på länsstyrelserna så att de ska klara av sina uppgifter. Jag hoppas att regeringen samlar sig bättre till nästa gång.

Anf. 104 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (S):

Herr talman! Vi har i betänkandet ett särskilt yttrande som jag vill delge kammaren.

Vårt särskilda yttrande grundar sig i att regeringen under en lång tid blundat för de strukturella problem som dagens länsindelning medför. Sveriges regionala indelning i län har sin grund i beslut som fattades under 1600-talet. Behovet av en modernisering av indelningen har visat sig allt tydligare, inte minst sedan vi blev medlemmar i Europeiska unionen.

Frågan om en förändrad regional indelning har utretts ett flertal gånger, till exempel i Ansvarskommittén där jag själv medverkade. I få frågor finns det ett så gediget grundmaterial för regeringen att utgå från för att kunna fatta beslut. Den nuvarande regeringen vill dock inte fatta något samlat beslut i regionfrågan. I stället låter man befintliga län få kalla sig för region och gör olika koncentrationer av länsstyrelseverksamheten – som det verkar helt utan en översiktlig tanke.

De strukturella problemen består dock och blir i vissa delar till och med förvärrade. Det sammelsurium av egna regionindelningar som de statliga myndigheterna ägnar sig åt är bara ett exempel på detta.

Regeringen tillsätter utredning på utredning utan att våga ta ett helhetsgrepp i regionfrågan. Flera av de mindre länsstyrelserna har i dag uppenbara strukturella problem med att klara av de uppgifter regeringen ålagt dem. Den väg regeringen har valt för att åtgärda dessa problem är att göra små justeringar i befintlig organisation.

Vi menar att det i stället är hög tid att genomföra en reform baserad på grundidén i Ansvarskommitténs förslag. Detta innebär en stärkt och bättre samordnad regional nivå genom färre och större regionkommuner som ersätter dagens landsting, genom, så långt det är rationellt, gemensam geografi för regionkommuner, län och statliga sektorsmyndigheter och genom förstärkt kompetens för regionkommunerna jämfört med dagens situation. Av tekniska skäl är det dock inte möjligt att föra fram ett sådant förslag i samband med regeringens proposition.

Herr talman! Vi har inga andra förslag vad gäller koncentration av länsstyrelseverksamhet än propositionen, men vi saknar djupt och innerligt ett genomgripande förslag från regeringen på hur frågan ska lösas. Det liggande förslaget är som att sätta plåster på ett benbrott. Det gör ingen skada men knappast någon nytta heller.

Dessutom kan man se att länsstyrelser på flera håll har problem med denna del. Det kommer säkert att vara resurskrävande på sikt. Koncentrationen av verksamheten oroar många länsstyrelser. De får längre resor, vilket betyder ökad restid. Kostnaderna för detta har inte tagits med i beräkningen av budgeten. Med all säkerhet kommer frågan tillbaka och bör belysas, inte minst när regeringen gör sin budget för länsstyrelserna.

Det kan tilläggas att många av de små länsstyrelserna som blir avlödade en liten del av verksamheten har stora bekymmer med att klara övrig verksamhet. De är starkt ansträngda av vikande resurser och har svårt att klara de åtaganden som finns. Det är ytterligare ett argument för att man borde ta ett helhetsgrepp i frågan.

Vi har som sagt ingen annan åsikt vad gäller de förändringar som görs i denna proposition. Vi kommer dock att fortsätta hävda att det bör tas ett helhetsgrepp i regionfrågan för att Sverige ska stå starkt och kunna möta framtiden på ett kraftfullare sätt än vad som nu är fallet.

Anf. 105 PER BILL (M):

Herr talman! Länsstyrelserna är regeringens förlängda arm i länen. Deras viktigaste uppgift är att se till att de beslut som fattas av riksdag och regering genomförs samtidigt som de tar hänsyn till länens olika förutsättningar.

Det är en mycket liten justering av vad de olika länsstyrelserna ska göra som regeringen föreslår här. Att vi över huvud taget har hand om frågan beror på att ett antal lagar måste rättas till med något enstaka ord så att det inte står exakt vilken länsstyrelse som ska göra vad.

Som Peter Eriksson sade rör det sig om mycket små ärendegrupper som inte är centrala för länsstyrelsens verksamhet. Det är frågor om medborgarskap, överförmyndare, begravning, pantlåneverksamhet, bilskrotning, ensamrätt till sjunket gods, lönegaranti, bitillsyn med mera. På departementet har man räknat ut att det är totalt ungefär 17 årsarbetskrafter som berörs på de 14 länsstyrelser som ska lämna av uppgifter till någon annan länsstyrelse. Totalt berörs ungefär 1,2 procent av de anställda.

Vi i KU vill tydligt peka på att de förändringar som görs i bitillsyn, bilskrotning och så vidare inte har någonting att göra med Ansvarskommitténs betänkande eller den utredning som just nu gör en översyn av statlig regional förvaltning. De har heller inte någonting med eventuell framtida regionbildning att göra. Bitillsynen och bilskrotningen förebådar inte på något sätt eventuella regionbildningar eller sammanslagningar av landsting.

Anf. 106 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Det som pågår just nu, inte minst det som handlar om länsstyrelseverksamhet, är något av en smygcentralisering. Det har pågått ett antal år, och det är lite oroväckande.

Jag kommer från ett litet län med en liten länsstyrelse och vet betydelsen av varje anställd och hur man kan samarbeta. Det gör man på länsstyrelsen i exempelvis Kronobergs län. Det som Per Bill säger från talarstolen och det man kan utläsa i propositionen, nämligen att detta är en mycket liten justering, är oroande. När det försvinner en halv årsarbetare på en länsstyrelse har det naturligtvis betydelse – kanske inte just den dagen, men i ett långsiktigt perspektiv. Därför väljer jag att använda ordet smygcentralisering. Det har betydelse regionalpolitiskt. Vid varje tillfälle då vi plockar bort en tjänst inom en myndighet och centraliserar den till en större ort får det betydelse med tanke på den urbanisering vi ser i samhället. Det kommer att bli färre människor i glesbygden som har den här typen av kompetens.

Eftersom jag känner oro när det gäller de här frågorna har jag skrivit en motion om detta.

Jag ska ge några exempel. Det pratas mycket i debatten om enklare regler för företag. På våra länsstyrelser görs mycket arbete med miljökonsekvensbeskrivningar, och de har betydelse för företagen i länen. I den region som jag kommer från har vi fortfarande mycket industrisystemsättning. De företagen gör många miljökonsekvensbeskrivningar. För dem skulle det vara negativt om man flyttade ansvaret för miljökonsekvensbeskrivningar till en större länsstyrelse så att det blev längre mellan den enskilde företagaren och myndigheten. Jag tror att alla här i kammaren är införstådda med betydelsen av närhet mellan företagaren och myndigheten. Det innebär att det är enklare att lösa problem under resans gång. Ju längre från folket man kommer och ju längre myndigheten är från företaget desto svårare blir det.

Man kan känna oro för den här typen av konsekvenser. Man säger att det är ytterst få justeringar. I just det här betänkandet finns inte det som är kopplat till miljökonsekvensbeskrivningar med, men det pågår ett arbete med att göra förändringar även av de arbetsuppgifterna. Det kommer att få konsekvenser på längre sikt.

Om man kopplar ihop detta med urbaniseringen och en ökad inflyttning till våra tre storstadsregioner och andra större städer är detta också en regionalpolitisk fråga. Det borde man ta hänsyn till när man arbetar med att göra sammanslagningar. Vi vet att varje centralisering är ett slag mot landsbygd och glesbygd eftersom konsekvensen blir en utflyttning därifrån. Därför bör man göra en konsekvensanalys vid varje sådant tillfälle. Det är något som vi motionärer saknar i detta sammanhang.

Jag tänker, för tids vinnande, inte yrka bifall till vår motion. Jag tycker ändå att det är viktigt att belysa problemet med en ökad centralisering med tanke på närhet för folket och småföretagarna. Det har också en rent regionalpolitisk betydelse.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

*Frågor om rösträtt,
valsysteem m.m.*

10 § Frågor om rösträtt, valsysteem m.m.

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2011/12:KU3
Frågor om rösträtt, valsysteem m.m.

Anf. 107 JONAS ÅKERLUND (SD):

Herr talman! Jag yrkar bifall till vår reservation.

Frågan om vem som ska ha eller inte ska ha rösträtt i kommun- och landstingsval kan man närma sig på olika vis. När man ställer upp kriterierna kan man gå in på en lång rad detaljföreskrifter om antal år och vistelser. Det är svårt att göra det utan att det ger upphov till gränsdragningsproblem där några kan tycka att reglerna är godtyckliga, andra att de är felaktiga eller orättvisa.

Vi föredrar att knyta rösträtten till medborgarskapet. Då är gränsen klar och tydlig. Den fråga som infinner sig är självfallet om det är ett rimligt krav. Är det så svårt att bli medborgare att det för med sig oönskade utestängningseffekter? Vi anser inte det. Det kanske främst illustreras av att i Sverige föranleder det inte att något ögonbryn höjs att den nyblivne medborgaren på väg till välkomstceremonin åtföljs av tolk.

Anf. 108 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Herr talman! En grundbult i ett demokratiskt system är möjligheten att välja sina företrädare i öppna och fria val. Att invånarna också använder den möjligheten är avgörande för att systemet ska fungera.

I dag ser vi oroande tendenser till minskat valdeltagande, och bland förstagångsväljarna är valdeltagandet lägre än bland övriga grupper. En viktig plats för att väcka det politiska intresset är skolan, och inför val bjuds de politiska partierna och ungdomsförbunden in till i princip alla skolor. Det är bra. Om det inte vore så skulle troligen valdeltagandet bland förstagångsväljarna vara ännu lägre.

Många elever som under ett valår går tredje året i gymnasieskolan får rösta i de val som hålls det året, men det finns samtidigt flera i klassen som inte får göra det. Bland dem som går tredje året är intresset för valet och de politiska partiernas närvaro i skolan som störst. Vi är övertygade om att det intresset och engagemanget skulle öka ytterligare om alla elever i klassen hade rätt att rösta. Tyvärr är det inte så eftersom rätten att rösta är kopplad till den dag man fyller 18. Vänsterpartiet anser att rösträtten i stället ska vara kopplad till det år man fyller 18.

Jag började detta anförande med att påpeka att möjligheten att välja sina företrädare i öppna och fria val är en grundbult i ett demokratiskt system. Hur man får den rätten kan vi ha olika syn på, men vi brukar i alla fall vara överens om att det är en grundbult, att det är viktigt att man får välja sina företrädare.

I Sverige finns många kvinnor och män som sedan många år lever och arbetar här men som ändå inte har möjlighet att rösta i riksdagsval. Det finns till och med människor som är politiskt aktiva och har uppdrag i kommunala församlingar som inte har möjlighet att vara med och påverka hur staten ska reglera den verksamhet som de har ansvar för i den kommunala församling där de sitter.

Rätten att rösta och därigenom påverka sitt liv skiljer sig mellan val till kommun och landsting och val till riksdagen. I valet till kommun får de rösta som är mantalsskrivna i kommunen och medborgare i ett EU-land eller Island eller Norge. Om personen är medborgare i ett annat land infaller rösträtten om man varit mantalsskriven och bosatt i Sverige tre år i följd.

I valet till riksdagen krävs att man är svensk medborgare. Vänsterpartiets uppfattning är att rätten att delta i riksdagsval, EU-parlamentsval och folkomröstningar ska följa samma regelverk som val till kommun och landsting. Människor som är bosatta i Sverige ska ha möjlighet att välja sina företrädare på alla nivåer.

Därmed vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation nr 1.

Anf. 109 ANN-BRITT ÅSEBOL (M):

Herr talman! I val till Sveriges riksdag har samtliga svenska medborgare som bor eller någon gång bott i Sverige och senast på valdagen fyller 18 år rösträtt. Utomlands boende svenska medborgare upptas i röstlängd till tio år efter utflyttandet och ska, om de fortsatt vill rösta, därefter vart tionde år skriftligen meddela sin adress till Skatteverket. Dock accepteras en röst från en utlandssvensk om den avges senast dagen före valdagen, även om personen tidigare inte är upptagen i röstlängden.

Rösträtt till riksdagen regleras i regeringsformen, och det är av stor betydelse för demokratin hur ett valsysteem är uppbyggt och hur det fungerar. Om att på olika sätt förändra det handlar detta betänkande, liksom flera av de 33 motioner som behandlas i betänkandet och som utskottet avstyrker. Motionerna behandlar alltifrån sänkt rösträttsålder till mer personval, mindre personval, mer inslag av personval, borttagande av spärrgränsen, ändrade valkretsindelningar, valsysteemets proportionalitet, begränsad möjlighet till återval som riksdagsledamot, skilda valdagar och avpolitisering av Valprövningsnämnden.

Utskottets förslag är, som sagt, att samtliga motioner avslås eftersom en hel del av vad som anförts av motionärerna redan åtgärdats eller är på väg att utredas. Så har till exempel flera av frågorna nyligen avhandlats i Grundlagsutredningen, som lämnade sitt slutbetänkande 2008 och som låg till grund för en ny grundlagsreform, vilken vi antog så sent som förra året.

De övergripande målen för Grundlagsutredningens arbete var att stärka och fördjupa den svenska folkstyrelsen, att öka medborgarnas förtroende för demokratins funktionsätt och att höja valdeltagandet. Utredningen behandlade bland annat frågor om valsystemet, folkomröstningar, förhållandet mellan riksdagen och regeringen samt domstolarnas roll i det konstitutionella systemet. Grundlagsutredningen slog fast att rösträttsålder och myndighetsålder bör vara densamma, liksom att det finns anledning att ha olika valdagar för riksdags- respektive landstings- och kommunval. Man gjorde bedömningen utifrån tidigare utredningsarbete i frågan.

Utskottet har trots det tillsatt en egen grupp för uppföljning av 2010 års val. Den ska särskilt beakta administrativa och organisatoriska frågor. Det arbetet ska redovisas under hösten.

Herr talman! Jag tycker att det i betänkandet finns många kreativa motioner som kan belysas i den parlamentariska kommitté som tillsattes av regeringen i höstas för att just göra en översyn av delar av valsyste- met. Kommittén ska bland annat överväga om det finns skäl att ändra reglerna om mandatfördelning vid riksdagsval, att införa krav på för- handsanmälan av partier och kandidater inför ett val och att införa ett system med utjämningsmandat i val till kommunfullmäktige i valkretsindelade kommuner på liknande sätt som i val till landstingsfullmäktige, om det bör inrättas möjligheter att använda elektroniskt röstningsförfarande och om partierna bör få använda partisymboler på valsedlarna.

Uppdraget i fråga om förslag som rör proportionaliteten i val till riksdagen och val till kommunfullmäktige, offentliga valförberedelser och valkretsindelningen vid val till riksdagen ska redovisas senast den 14 december 2012.

Det är mot bakgrund av det ovan redovisade som jag anser att motionärernas idéer i någon form kommer att belysas av de utredningar som nu finns tillsatta. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Anf. 110 PETER ERIKSSON (MP):

Herr talman! Jag hade inte tänkt begära ordet i denna debatt. Vi har varit överens om nästan alla frågor i betänkandet. Det handlar om att vi i de flesta fall säger nej eftersom en fråga antingen nyligen behandlats i en utredning eller också är på väg in i en utredning.

När Jonas Åkerlund var uppe i talarstolen och sade att vi ska minska antalet människor som har rösträtt i kommun- och landstingsval i Sverige, att hundratusentals människor inte längre ska få rösta fastän de bott här i många år, kanske vuxit upp här och betalar skatt i sin kommun, då kände jag att det var viktigt att begära ordet.

Jag vill fråga Jonas Åkerlund: Tror du att en sådan ändring, att avskaffa rätten för många människor att rösta i Sverige, skulle bidra till ökad integration? Om man avskaffade rätten för många människor att rösta, tror du att det skulle öka eller minska motsättningarna mellan olika grupper i Sverige?

Om vi jobbar för en mer deltagande demokrati där så många människor som möjligt så snart som möjligt när de kommer hit kan vara med i beslutsfattandet och får möjlighet att delta i demokratiska beslutsprocesser tror jag att de också känner sig beredda att ta ett större ansvar för det

gemensamma, känner att de får större möjligheter att bli integrerade och känner sig delaktiga i samhället. Det tror jag, och det är synd att man kan stå i Sveriges riksdag och säga att man skulle vilja minska möjligheten att kunna delta i val genom att avskaffa rösträtten för en hel del människor. Jag tycker ärligt talat att det är ganska upprörande.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

11 § Immaterialrättsliga frågor

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2011/12:NU9
Immaterialrättsliga frågor.

Anf. 111 INGEMAR NILSSON (S):

Herr talman! Låt mig börja med att inledningsvis yrka bifall till de två socialdemokratiska reservationerna i detta betänkande, nämligen reservationerna nr 3 och 6.

Dagens betänkande från Näringsutskottet handlar om de immaterialrättsliga frågorna. Det handlar om patenträttsliga frågor och åtgärder mot piratkopiering och varumärkesintrång. Men det handlar också om det civilrättsliga sanktionsdirektivet, om fildelning och om behovet av en kommission för att belysa frågor kopplade till den snabba teknikutvecklingen, som exempelvis upphovsrätt och tillgänglighet på internet.

Det här är frågor som är viktiga för utvecklingen av näringslivet och det som brukar kallas för näringslivsklimatet i Sverige. Det handlar om förutsättningar för framväxten av fler och nya jobb i Sverige. Att få till stånd ett fungerande system inom patenträtten är en viktig åtgärd för att stimulera innovativa och kreativa människor att kunna förverkliga och genomföra sina idéer och att låta de idéerna bli verklighet och bli reella. Men det är också viktiga frågor ur ett konsumentperspektiv.

De här frågorna är definitivt inte heller nationella, snarare tvärtom. De är i allra högsta grad internationella.

Sedan vi senast debatterade denna fråga, för knappt ett år sedan, har processen med ett gemensamt EU-patent tagit ytterligare ett par små steg framåt. Nu återstår en del viktiga procedurfrågor när det gäller den gemensamma europeiska patentdomstolen. I arbetet med de procedurfrågorna i domstolen är det viktigt att bland annat frågan om de auktoriserade patentombuden och deras möjlighet att företräda i domstolen drivs och bevakas av den svenska regeringen.

Sedan återstår den svåra frågan om domstolens lokalisering. Låt oss nu hoppas att denna så kallade viktiga fråga inte stupar på sådana trivialiteter.

Detta till trots, herr talman, finns det fortfarande en rad viktiga frågor där det återstår mer att göra. En sådan är behovet av ytterligare åtgärder mot piratkopiering.

Utskottets borgerliga majoritet anser att de åtgärder som har vidtagits i Sverige, inom EU och på internationell nivå räcker. Där har vi social-

demokrater en annan uppfattning, precis på samma sätt som vi hade vid förra årets debatt.

Motivet för att vi fortsätter att driva denna linje är vår bestämda uppfattning att det också i denna fråga finns ett mycket viktigt konsumentperspektiv. Piratkopiering är de facto ett problem för näringslivet, men också ett problem och en risk för oss alla som konsument. Man kan ta en rad exempel. Jag kan nämna mediciner och pirattillverkade bildelar. Listan kan göras lång. Därför anser vi att Sverige behöver öka sina ansträngningar, inte minst inom ramen för EU, för att komma till rätta med problemet med piratkopiering.

Herr talman! När det gäller det civilrättsliga sanktionsdirektivet har vi från Socialdemokraternas sida vid tidigare behandlingar här i kammaren tydligt redovisat vår syn på detta. Det handlar om att hitta en rimlig och rättssäker avvägning mellan missbruk i form av kommersiell fildelning och ett skydd för den personliga integriteten. Även om antalet ärenden inom detta område fortfarande är relativt litet anser vi ändå att det fortsatt finns ett behov av ytterligare insatser för att värna den enskildes integritet.

Vi pekar också på vikten av att hitta proportionalitet i de civilrättsliga processer som kan förväntas på det här området. Vi anser inte att det är rimligt att ställa alltför långtgående krav på den enskilde att skydda sig mot det otillåtna utnyttjande av den egna internetuppkopplingen som kan bli fallet.

Rättssäkerheten för den enskilde måste säkerställas både vid en domstolsprocess och vid eventuella skadestandsprocesser. Vi är väl medvetna om Datainspektionens uppgift att bevaka att personuppgiftslagen efterlevs, men anser ändå att det behövs mer långtgående åtgärder för att säkerställa skyddet av den personliga integriteten.

Anf. 112 JONAS ERIKSSON (MP):

Herr talman! Jag står förstås även i kammaren bakom de reservationer som jag står bakom i betänkandet, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 4 och 8.

Det här betänkandet handlar om immaterialrättsliga frågor, precis som föregående talare sade. Det handlar om utvecklingsländernas möjlighet att ta del av ny och viktig teknik för att kunna ta ansvar i miljö- och klimatarbetet. Det handlar om vanliga människors möjligheter att använda internet för att dela information med varandra, människors rätt till integritet och många andra intressanta saker.

Det har varit mycket diskussion om internet och integritet de senaste åren, inte minst efter ett antal repressiva EU-direktiv och lagar för att komma åt människor som gör saker man inte tycker om på internet.

Utanför detta betänkande, men ändå med tydlig anknytning, pågår en livlig debatt om ACTA. Vi i Miljöpartiet menar att ACTA och den lagstiftning vi lyfter fram i våra motioner i detta betänkande leder mot ett oönskat samhälle som är präglad av övervakning och kontroll och som gett och ger icke-rättsliga instanser rätt att agera på ett sätt som vi annars endast tillåtit rättsväsendet.

Det civilrättsliga sanktionsdirektivet, Ipred, datalagringsdirektivet och den lagstiftning som följt och slutligen ACTA – om Sveriges riksdag

framgent mot Miljöpartiets vilja kommer att stå bakom det – går för långt.

Ipredlagen ger privata företag möjlighet att mer eller mindre ge sig på människor som man anser har kopierat saker som de inte bör kopiera och att begära ut uppgifter om deras datakommunikation. Vi riskerar situationer där privata bolag med stora ekonomiska resurser ger sig på enskilda människor och kräver dem på skadestånd. Den som inte betalar hotas med rättegång och risken att inte bara få betala själva skadeståndet utan också höga rättegångskostnader. Vilken privatperson vågar i en sådan situation hävda sin oskuld?

Det här är inte en rimlig lagstiftning. Den är inte proportionerlig. Det finns ingen anledning att låta den här lagstiftningen fortsätta att gälla. Inte att förglömma är det ganska enkelt att använda sig av andras nätverk och datorer. Vi vill därför att regeringen skyndsamt tillsätter en utredning för att se hur internetanvändarnas integritet och rätt till privatliv kan stärkas i svensk lagstiftning.

Vi i Miljöpartiet vill att fildelning för privat bruk mellan privatpersoner ska avkriminaliseras och att Sverige ska omförhandla det EU-direktiv som kräver kriminalisering av fildelning. Vi är övertygade om att det finns andra sätt att tillförsäkra rättighetshavarnas intressen än att begränsa människors rätt att kommunicera och människors rätt till ett privatliv och rättstrygghet.

Herr talman! Jag vill avslutningsvis ta upp behovet av överföring av klimatvänlig teknologi från industriländerna till utvecklingsländerna. Grön teknik som bekämpar klimatförändringarna och minskar miljöbelastningen måste ges samma immaterialrättsliga undantag inom TRIPS-avtalet som livsbesparande mediciner har fått. Miljöpartiet vill att Sverige verkar för en sådan förändring i internationella sammanhang och också ser över vår nationella patent- och immateriallagstiftning för att göra det lättare att sprida grön teknologi till utvecklingsländerna.

Anf. 113 LARS ISOVAARA (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2 samt reservation 3.

Sverige har varit och är fortfarande ett innovativt land, vilket många undersökningar också tyder på, men framtagandet av nya patent inom exempelvis medicin har legat på alltför få och stora aktörer. Detta har vi i dagarna sett smärtsamma bevis för. Skaparkraften och utvecklingskraften med vidhängande stödåtgärder måste i framtiden riktas mot små och medelstora företag.

Det har under hösten och vintern pågått en debatt, onekligen med viss rätt, om riskkapitalbolagens roll i diverse sammanhang, men vi får inte glömma bort att riskkapitalbolagen också kan ha en stor betydelse just i det kritiska ögonblick då en innovation är i slutfasen av utvecklingen eller i begynnelsen av en marknadsintroduktion.

Vad vi har kunnat bevittna under de senaste åren är hur den geografiska fördelningen av patentansökningarna har förskjutits från väst till öst. Det är Kina, Sydkorea och Japan som ökar antalet patentansökningar. Kineserna är mycket aktiva inom medicinteknik och telekommunikation och kommer säkert att uppvisa stora framsteg även kvalitativt när det gäller innovationer. Här gäller det för oss i Sverige att bevaka och satsa

Prot. 2011/12:70
15 februari

*Immaterialrättsliga
frågor*

offensivt för att inte framtida utvecklingsmöjligheter ska gå oss ur händerna.

Herr talman! Det finns fördelar i systemet med patenträttigheter, bortsett då från de direkta ekonomiska aspekterna, fördelar som kanske inte alltid är helt solklara vid en första anblick. Utvecklandet av en första informell standard och därigenom en garanti för en snabb världsspridning av produkten är ofta förknippat med licensförfarandet. Licensförfarandet gör att en stor marknad kan nås av en ny produkt inom en förhållandevis kort tidsrymd.

Låt mig ta ett exempel. Kassetbandet, en ursprunglig produkt från Philips, skulle knappast ha blivit den succé den blev om inte Philips skulle ha licensierat ut produkten fritt. Kassetbandet blev kort sagt en världsstandard. Ericsson är ett annat exempel där företaget har nått stora framgångar just genom licensrättigheter inom telekommunikation.

Numera är försäljning av licensrättigheter en av de viktigaste grundpelarna i många företags affärsverksamhet. Det finns givetvis också exempel på när handel med licensrättigheter och framtida marknadsbedömningar har gått fel. När datorföretaget IBM under 90-talet lade ut utvecklingen av ett nytt operativsystem på Microsoft och hårdvara på Intel så var det inget annat än en fatal missbedömning som gjorde att IBM förlorade sin position på PC-marknaden.

Herr talman! Att kunna hantera de långsiktigt affärsstrategiska övervägandena i samband med immaterialrättsfrågor är inte enbart en fråga för stora företag och organisationer. Storföretag har oftast avdelningar med speciellt utbildade jurister och experter som ansvarar för bevakning och försvar av dessa frågor. Små och medelstora företag har vanligtvis inte samma resurser som storföretag. Likaså finns det forskare och uppfinnare som är mycket framgångsrika inom sitt område men där kanske inte den affärsstrategiska planeringen alltid ligger i fokus.

Det finns otaliga exempel på hur snett det har kunnat gå för enskilda innovatörer som inte i ett tidigt stadium har tagit frågorna i beaktande. I en del fall har det slutat med personliga ekonomiska tragedier efter långvariga juridiska processer. Så mycket viktigare är det då att samhället genom offentliga medel stöttar och ser till att de mindre aktörerna får den kompletterande hjälp och utbildning som behövs.

Vi har alla att vinna på att det tas fram nya innovationer och att den eller de som med svett och möda har tagit fram dessa också får skörda frukterna av sitt slit.

Anf. 114 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation nr 1 om grön teknologi till utvecklingsländer. Det är en motion från Vänsterpartiet. Jag står givetvis bakom också övriga reservationer från Vänsterpartiet.

I FN:s klimatkonvention från 1992 som antogs på Riokonferensen fastställde man vissa principer för hur klimatöverenskommelser skulle ske. I artikel 3:1 slår man fast följande: Det är de industrialiserade länderna som historiskt sett smutsat ned och därför måste ta ledningen för utsläppsminskningarna. Det är väsentligt.

Detta följdes också upp på toppmötet i Bali 2007 där man enades om en handlingsplan för hur den rika världen skulle stödja dem som drabbats

värst av klimatförändringarna. Handlingsplanen kallades The Bali Action Plan och hade till syfte att vägleda klimatförhandlingarna inför klimatmötet i Köpenhamn.

Nu blev resultatet inte så väldigt bra. En av knäckfrågorna var hur teknik och resurser skulle föras över till syd. Handlingsplanen slår fast att de rika länderna måste hjälpa de fattiga med finansiellt stöd och ny teknik. Man konstaterade att resurserna måste vara tillräckliga, förutsägbara och beständiga.

Detta blev också en av knäckfrågorna på toppmötet i Köpenhamn. Striden kom att handla om patent på klimatteknik. Många utvecklingsländer ville få till stånd mjukare patent för teknik som är viktig i arbetet för att minska effekterna av klimatförändringar medan USA uppbackat av en del storföretag drev en helt motsatt linje.

I klimatkonventionen har man fastställt att en viktig komponent i arbetet mot klimatförändringar är spridning av klimatvänlig teknik. Rika länder är enligt konventionen skyldiga att så långt som det är praktiskt genomförbart underlätta spridning av och tillgänglighet till miljöteknik.

För att hitta någon form av lösning presenterades många olika förslag. Bland annat tog man upp förslaget om livsbesparande medicin. Det finns inskrivet i WTO:s patentavtal som kallas för TRIPS. Det skulle kunna vara samma möjlighet också när det gäller miljöteknik och spridningen av det. Den linjen vann tyvärr inte gehör på konferensen, som vi alla känner till.

Om u-länder ska ha några som helst möjligheter att bromsa sina utsläpp och samtidigt utvecklas behöver de få tillgång till miljövänlig teknik. Det har vi fastställt, och det är vi överens om. Då måste det till någon form av lösning.

Man måste hitta en lösning för att finna en framkomlig väg. Det är då patentlagstiftningen man måste titta på för att göra det möjligt. Genom att förändra den lagstiftningen skulle tekniköverföringen till utvecklingsländerna gynnas.

Vi ska också veta att över 70 procent av vindkraftstekniken i dag kontrolleras av fyra företag, tre är europeiska och ett är från USA. När nu många utvecklingsländer vill bygga ut vindkraften måste de använda sig av gammal teknik där patenträtten har gått ut. Det känns inte speciellt framåtsyftande när det gäller arbetet mot klimatförändringar.

Anledningen till det är helt enkelt att man inte har råd med den modernaste och miljövänligaste tekniken. Grön teknik som bekämpar klimatförändringar bör ges samma undantag inom TRIPS-avtalet som livsbesparande mediciner har fått. Det har visat sig vara väldigt lyckat. Brasilien är ett bra exempel på hur man har kunnat utnyttja det undantaget i TRIPS-avtalet och har kunnat bekämpa spridningen av hiv och aids.

Sverige bör i internationella klimatförhandlingar verka för just detta. Vi bör även verka för att det görs en översyn av patent- och immateriallagstiftningen för att göra det lättare att sprida grön teknik till utvecklingsländer. Det är för många utvecklingsländer oerhört avgörande för deras möjligheter att komma till rätta med problem och kunna medverka i arbetet mot klimatförändringarna.

Det kan inte heller vara så att det ska ske genom att rika länder företrädesvis i väst använder sig av CDM för att på det sättet slippa undan åtaganden på hemmaplan och göra dem i andra länder. Det handlar ofta

Prot. 2011/12:70
15 februari

*Immaterialrättsliga
frågor*

om att man gör de billigaste och lättaste åtgärderna i utvecklingsländerna. Det skulle de kunna göra själva om också de hade möjlighet att använda grön och miljövänlig teknik.

Anf. 115 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! För knappt en vecka sedan var jag på ett seminarium där vi alla fick frågan huruvida – handen på hjärtat – vi hade några piratkopior därhemma. Det var väl ingen som ansåg att vi hade det, men faktum är att det har vi alla. Sedan tidernas begynnelse har kreativt skapande inspirerats av andra. Vi har lånat former och musikslingar, inspirerats av författare och byggt vidare på andras forskning. Sedan har detta förändrats och i bästa fall förädlats, och en ny produkt har uppstått.

Ibland har det dock varit lite si och så med förändringen. Den där tröjan blev märkligt lik den där andra tröjan som någon annan har tagit fram. Stolen som stöpts i en form gick plötsligt inte att skilja från den som det har tagit år, blod, svett och tårar att utveckla. Mönstret på ett tyg dyker plötsligt upp på ett exakt likadant tyg på andra sidan jorden, och logotypens drag påminner mycket om originalets – ibland så att det blir skrattretande.

Herr talman! Jag ska försöka mig på något som jag inser är en pedagogisk svårighet och visar här upp en artikel. Detta gick att läsa i Svenska Dagbladet för ganska exakt ett år sedan. Jag vet inte om vi har någon expert på lastare i kammaren, men jag kan berätta att det vi ser här är en exakt kopia av en lastare från Volvo. Bilden är tagen i Kina. Dock heter inte denna lastare Volvo utan Lovol. Ambassaden och handelskammaren i Kina har genomfört en undersökning som visar att 72 procent av de svenska företagen i Kina har utsatts för intrång i upphovsrätten.

När lastbilsjätten Scania upptäckte att ett kinesiskt företag hade kopierat deras klassiska Scaniafront till sina lastbilar gick man till och med så långt att man bjöd in plagiatorerna till sin fabrik och hjälpte dem med kunskap om hur de skulle kunna arbeta för att hitta en egen profil. För att skydda sitt eget varumärke fick man till och med hjälpa till genom att ge det andra företaget designtips.

För ett år sedan hade vi också en debatt i kammaren om immaterialrätt. Då tog jag upp ett annat exemplet – Blå Station nere i Skåne. Deras stol Sting, i aluminium och rostfritt stål, slog världen med häpnad när den presenterades 2004. Den vann såväl internationella som svenska priser och var resultatet av en mycket lång och mödosam process. Ett halvår efter presentationen kunde ägarna till Blå Station se sin stol i en monter på en möbelmässa i Italien. En exakt replik presenterades av ett kinesiskt företag för en bråkdel av det svenska priset.

Några här inne med mig besökte möbelmässan i förra veckan. Vi vet att Blå Station är långt ifrån ensamma. Swedese, Offecct och en lång rad andra svenska företag kan berätta liknande historier. Rena plagiat kommer in på den europeiska marknaden via länder som inte har ett lika starkt skydd för upphovsrätten som vi har och sprids sedan fritt inom EU.

Immaterialrätten känner därför inga nationsgränser. Den nationella lagstiftningen, som ständigt sätts på prov, är otillräcklig och kommer alltid att vara otillräcklig. Inom landet blir vi reaktiva. Om vi vill vara proaktiva är det internationella och globala samarbetet nödvändigt.

Sverige har varit drivande i det europeiska samarbetet för att värna kreatörers och upphovsmäns rättigheter. En av de stora stötestenarna har varit den om ett gemensamt EU-patent. En rapport från EU-kommissionen visade att om man vill ha ett patent giltigt i hela EU är årsavgifter och översättningskostnader upp till 15 gånger så höga som för ett amerikanskt patent. Totalt uppskattar man att bristerna i patentsystemet kostar europeiska företag drygt 2,2 miljarder kronor varje år.

För Sverige har detta haft synnerligen stora negativa effekter. Vi tillhör den absoluta världstoppen i antalet tagna patent. Höga kostnader och ett otrött rättsläge har i mångt och mycket stängt ute små och medelstora företag från att söka patent för den europeiska marknaden. Likaså har forskning vid högskolor och universitet försvårats.

Därför var det ett viktigt steg när Sverige, tillsammans med fyra andra länder, tog initiativ till ett fördjupat samarbete för att skapa ett gemensamt EU-patent. I dag är det 25 av 27 medlemsländer som har valt att ingå i samarbetet, vilket innebär att företag genom en enda ansökan får tillgång till hela den europeiska marknaden. Det är en marknad om 500 miljoner människor. För detta betalar man en enda årsavgift i stället för en för varje land.

Nästa steg blir införandet av en europeisk patentdomstol så att man vid intrång slipper driva process i varje enskilt land. Här pågår slutförhandlingar, och det är min förhoppning att vi ska kunna få en sådan domstol på plats inom en snar framtid.

Men mer händer. EU-kommissionen har sedan 2009 inrättat ett observatorium för varumärken och piratkopiering vars uppgift är att samla in, analysera och rapportera uppgifter om immaterialrättsintrång. Syftet är att öka förståelsen för de här frågorna och att ta fram och sprida best practice på området.

En ny tullförordning är på plats som innebär större möjligheter för tull att kontrollera att rättigheterna efterlevs, men också möjligheter att destruera förfälskningar som förs in i stor skala.

EU-kommissionen har tagit initiativ till frivillig uppförandekod för handelsplatser på internet som Blocket och E-bay med flera. Syftet är att hitta tekniska lösningar för att minska handeln med piratkopierade varor.

Herr talman! Immaterialrätten är ett brett område. Det återspeglas inte minst i dagens betänkande. Där behandlas 14 motioner som bland annat gäller olika patenträttsliga frågor, åtgärder mot piratkopiering, fildelning, det civilrättsliga sanktionsdirektivet, privatkopieringsersättning och legalisering av söktjänster på internet.

På gott och på ont har också frågorna om piratkopiering på nätet och illegal fildelning kommit att totalt dominera debatten. Det är ganska naturligt eftersom detta är den fråga som kanske mest har kommit att beröra gemene man i vardagen. Ofta är det först när frågorna flyttar in i våra egna vardagsrum som de verkligen ställs på sin spets.

Nyligen presenterades en undersökning från Martin Prosperity Institute där man rankade 82 länder efter deras kreativitet. Studien baserades på ett Global Creativity Index där man kombinerade ekonomiska, sociala och kulturella faktorer till vad man kallar de tre t:na i ekonomisk utveckling – teknologi, talang och tolerans. Sverige toppade listan som världens mest kreativa land.

Att värna svenska kreatörers rättigheter och möjligheter är viktigt. De skapande branscherna är en oerhört viktig, och en allt viktigare, del som växer i Sverige. Människor inom gaming, musikindustri, film och skapande av mobilapplikationer ser till att vi växer som nation och att vi får inkomster och arbeten i vårt land. Upphovsrättsfrågorna på internet handlar mycket om hur dessa så viktiga branscher ska kunna leva, överleva och växa.

Herr talman! Även om vi har kämpat hårt och kommer att fortsätta värna de kreativa näringarnas rättigheter kan man inte bortse från hur internet förändrar såväl hur produkter säljs och sprids som vilka krav konsumenterna ställer.

Vi vet i dag att när konsumenter får tillgång till tjänster och produkter via nätet som är rimligt prissatta och användarvänliga är man också i högre grad villig att betala. Jag har inte de absolut senaste siffrorna, men 2009 dubblerades nästan försäljningen av musik över nätet i Sverige.

Nya affärsmodeller växer fram. Legal fildelning växer, och möjligheterna att helt lagligt fritt konsumera och ladda ned musik, litteratur och program ökar. Viljan att bidra genom exempelvis crowdfunding ökar. Företag som Spotify och Vodder underlättar för konsumenterna. Soundcloud skapar nya kontaktmöjligheter mellan artister och fans. Anmärkningsvärt är att alla dessa tre företag har vuxit fram i Sverige!

Detta är positivt och visar att marknadskrafterna faktiskt fungerar. På en fri marknad är det kunden som sätter förutsättningarna. Det är upp till den som erbjuder en produkt att möta sina kunder på deras villkor och att erbjuda tjänster som uppfattas som rimliga och legitima. Detta kan aldrig vara en uppgift för politiken. Däremot har politiken en uppgift att värna såväl enskildas som upphovsmäns integritet.

I grunden handlar detta om svenska entreprenörer, småföretagare, formgivare, musiker och författare. Det handlar om hur man ska kunna förverkliga sina idéer och sin kreativitet och om hur man ska kunna omsätta dessa idéer i lönsamhet. Det handlar om hur svenska företag ska kunna startas, växa och fortleva och om hur Sverige ska kunna hävda sig på en global konkurrensutsatt marknad.

Det är lätt att säga att man är för upphovsrätt och immaterialrätt, men det är inte lika lätt att sätta kraft bakom orden.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag.
(Applåder)
(forts. 13 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

TU6 2006 års sjöarbetskonvention

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU11 Vissa fastighetstaxeringsfrågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU2 Ändring av viss länsstyrelseverksamhet

Kammaren biföll utskottets förslag

KU3 Frågor om rösträtt, valsistem m.m.

Punkt 1 (Rösträtt m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

21 för res. 1

18 för res. 2

277 avstod

33 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

280 för utskottet

19 för res. 1

19 avstod

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 105 M, 25 MP, 18 FP, 18 C, 17 KD

För res. 1: 19 V

Avstod: 18 SD, 1 -

Frånvarande: 15 S, 2 M, 6 FP, 5 C, 1 SD, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

13 § (forts. från 11 §) Immaterialrättsliga frågor (forts. NU9)

*Immaterialrättsliga
frågor*

Anf. 116 EVA FLYBORG (FP):

Herr talman! De immaterialrättsliga frågorna är mycket viktiga för tillväxt och välfärd, inte minst när globaliseringen fortskrider allt snabbare. De är särskilt viktiga för en liten, kunskapsintensiv nation som Sverige som ska tjäna pengar genom att vara bättre än många andra på vissa saker. Patentfrågorna är därför mycket viktiga att följa och att arbeta aktivt med för ständiga förbättringar. Här pågår också ett arbete inom Europaparlamentet för att få till enhetliga patent och en enhetlig patentdomstol inom EU.

Frågan om patentintrång är till exempel en viktig fråga. Det är viktigt för en företagare eller uppfinnare att kunna skydda sina idéer och produkter eftersom det är detta försteg framför konkurrenterna som är en viktig del i ett företags hela affär. Det är därför Sverige varit pådrivande för gemensamma regler inom EU. En av poängerna med ett EU-patent är att göra det enklare att söka, att få och att skydda sina patent. Det här är en viktig drivkraft för företagen och skulle därför vara bra för den svenska och den europeiska tillväxten. Vi hoppas på det.

Det civilrättsliga sanktionsdirektivet är ett sätt att föra medlemsstaternas lagstiftningar närmare varandra för ett bättre skydd av immateriella rättigheter. Det innebär bland annat att man som ägare eller tillverkare har rätt att få veta om någon annan kopierar ens produkter olagligt och varifrån de kommer, det vill säga ett så kallat informationsföreläggande. För att så ska ske krävs dock domstolsbeslut med bevis och sannolika skäl. PUL gäller naturligtvis också i det här läget. Här pågår för närvarande en utredning både på EU-nivå och i Sverige. Resultatet av de här utredningarna kommer att ligga till grund för vidare diskussioner. Det är bra. Den svenska delen kommer att redovisas i augusti senare i år. Antalet handlagda ärenden har hittills varit mycket litet.

När det gäller reservationerna i betänkandet tycker jag naturligtvis att det är bra att grön teknologi överförs till och utnyttjas av utvecklingsländerna. Det är alla överens om, men det ska inte ske genom att patent-systemet i Sverige urholkas. Såväl vi i Sverige som utvecklingsländerna är i behov av företag och företagare som vill investera stora pengar, tid och andra egna resurser för att uppfinna nya produkter. Med det sagt vill jag bara påminna om den särskilda förhandlingsordning som nu diskuteras i FN där ett särskilt förhandlingsspår nu skapas enbart för detta ändamål. Vi hoppas kunna se de första resultaten redan nu under 2012, och vi ser fram emot en mekanism som kan underlätta viktig tekniköverföring. Detta kommer bland annat att ske genom ett teknologicenter med tillhörande nätverk. Här ska vi också uppmärksamma att Sverige och EU har bidragit aktivt till den här lösningen.

Herr talman! Vinnova och PRV har haft ett regeringsuppdrag att analysera behovet av skydd för små och medelstora företags immateriella tillgångar och av rådgivning. Man är nu i färd med att genomföra dessa åtgärder under det här året och även under nästa år. Det här kommer förhoppningsvis att underlätta för företagen och öka medvetenheten om de immateriella värdena i företagen. Staten ska däremot inte in på en konkurrensutsatt marknad och snedvrیدا konkurrensen eller agera part i civilrättsliga tvister.

Herr talman! Med detta starkt förkortade anförande vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 117 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Jag tror att det var Socialdemokraternas Ingemar Nilsson som påbörjade den här debatten med att säga att de immaterialrättsliga frågorna inte är nationella utan internationella, och Olof Lavesson var också inne på det. Vi kan lagstifta så mycket vi vill nationellt, men om inte regelverket fungerar internationellt är det inte till så stor nytta för svenska företag.

Sverige är ett land med många innovationsstarka företag, vilket också flera har varit inne på tidigare. För företagen, och därmed också för jobben, är det viktigt att vi har ett fungerande immaterialrättsligt skydd. Därför är det också viktigt med det enhetliga EU-patentet och en EU-patentdomstol som flera har varit inne på.

Det är klart att de stora företagen med stora juridiska avdelningar klarar av dagens system som är ganska omständligt. Men mindre företag har i dag stora problem med att få ett heltäckande patentskydd för sina varor. Det som nu håller på att växa fram, en enhetlig patentdomstol, skulle minska kostnaderna och öka rättssäkerheten. Vi vet att i dag är det förknippat med så stora kostnader att försvara sitt patent att många helt enkelt måste avstå.

Innan jag lite kort ska komma in på ACTA tänkte jag också säga att vi från Centerpartiets sida fortsatt är kritiska till den del av Ipred som innebär en utlämning av abonnentuppgifter till rättighetsinnehavare. Jag skulle kunna säga väldigt mycket om det, men jag nöjer mig så långt.

Jag vill också nämna att från Centerpartiets sida tycker vi att dagens upphovsrättslagstiftning inte riktigt håller med den tekniska utveckling som har skett. Därför skulle vi vilja se en ordentlig upphovsrättskommission som kan se över och modernisera svensk upphovsrätt.

Jag vill tala lite kort om ACTA, eftersom det just nu florerar en mängd påståenden och, som jag vill hävda, missförstånd. ACTA är ett avtal som EU-länderna tillsammans med till exempel Australien, Japan och USA har förhandlat fram under ett antal år, och näringsutskottet har varit informerat allteftersom förhandlingarna har gått framåt. Sverige har undertecknat avtalet, men ett tillträde till avtalet kräver riksdagens godkännande. Det kanske kommer någon gång i höst eller nästa vår. Så lång tid återstår det innan Sverige har tillträtt ACTA.

Först av allt vill jag säga att den enda lagändring som vi nu ser att ACTA kommer att innebära är en mindre förändring i varumärkeslagen. Väldigt mycket av det som påstås stämmer helt enkelt inte. Det påstås till exempel att ACTA skulle hindra fattiga länder att få tillgång till billiga läkemedel. Man kan konstatera att i den slutliga lydelsen av ACTA omfattar tullavsnittet över huvud taget inte patent. Därför finns inte det problem som hävdas.

I debatten har också framförts att internetleverantörer skulle göras ansvariga för vad som sprids i deras nät eller vad andra laddar ned med hjälp av deras nät. Detta missförstånd bygger på en text som finns med i avtalet men som är frivillig. Många avtal av den här typen innehåller texter som helt enkelt säger att om de länder som skriver på avtalet vill göra mer får de det, alltså att det är ett minimiavtal och inte ett maxiavtal. Men så som ACTA-avtalet är utformat finns det inget som kräver att Sveriges lagar ska ändras på det här sättet.

Ett sista missförstånd som många av de mejl som jag har fått – och jag är säker på att många andra här också har fått liknande mejl – från oroliga medborgare handlar om är att tullen på något sätt skulle få befogenhet att söka igenom mp3-spelare och datorer efter musik och film. Även här är det så att ACTA inte ändrar någonting. Det ändrar inte tullens möjlighet att söka igenom personligt bagage. Sverige behöver inte vidta några som helst lagändringar för att uppfylla ACTA.

Det jag nu räknade upp var bara några av de farhågor som vi möts av i alla de mejl som nu kommer om ACTA, och jag hoppas att det framöver kommer att bli en mer nyanserad debatt om vad det här avtalet faktiskt innehåller.

Anf. 118 MATS ODELL (KD):

Herr talman! Sverige är ett framgångsrikt land. Sverige är ett föregångsland när det gäller innovation, utbildning och välfärdsutveckling, kan man nog lugnt säga. Våra framgångar vilar just på kunskap och innovationskraft. Sverige toppar ligan av länder som är de mest innovativa. Det är någonting som vi kan vara stolta över.

Försvaret av immateriella rättigheter är en nödvändig del av försvaret av vår välfärd.

Nu har vi framför oss ett betänkande där näringsutskottet behandlar 14 motioner som kammaren har att ta ställning till, och de handlar i huvudsak om rättighet till patent, åtgärder mot piratkopiering och fildelning, det civilrättsliga sanktionsdirektivet, privatkopieringsersättning och legalisering av söktjänster på internet.

När vi som lagstiftare gör avvägningar mellan olika intressen inom de här områdena är det viktigt att inte rycka undan mattan för den innovations- och skaparkraft som betyder så mycket och som vi knappast kan överskatta. Upphovsrätten är för många utövare utkomstens själva förutsättning.

Jag vill också som kristdemokrat gärna understryka att äganderätten är en av grundpelarna för den här utvecklingen. Vi måste slå vakt om äganderätten i olika avseenden också när det gäller immateriella rättigheter.

En OECD-rapport från 2008 visar att varumärkesförfalskade och piratkopierade varor säljs i internationell handel till ett värde av 250 miljarder US-dollar. Det är svindlande summor.

Vi har i betänkandet motioner som behandlar utvecklingsländernas rätt till tillgång till miljövänlig teknologi och att det här är en förutsättning för de globala miljömålen. Där tror vi också att patenträttigheten är en förutsättning för att utveckla klimatvänlig teknik. Vi delar också uppfattningen att enskilda företag ska ha goda förutsättningar att skydda sina immateriella tillgångar. Men utskottet menar också i betänkandet att det har tagits viktiga initiativ för att uppnå de här målen.

Herr talman! När det gäller fildelning och lagring av information och internetanvändares trafik kvarstår motsättningen mellan alliansregeringens partier och framför allt Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Att som föreslås i motionen från Miljöpartiet ställa krav på att fildelning för privat bruk ska avkriminaliseras innebär att man helt sonika berövar upphovsmännen eller upphovskvinnorna den rätt som lagstiftaren tillförsäkrat dem. Jag menar att det är en allvarlig urholkning av äganderätten. Vi kan inte heller gå med på att Sverige ska omförhandla det berörda EU-direktivet, det så kallade Infosocdirektivet. Här är motionärernas förslag att internetoperatörer ska få lagra information om enskilda internetanvändares trafik. Det måste också avvisas eftersom det strider mot datalagringsdirektivet.

I ytterligare motioner framhålls systemet kring privatkopieringssättningen och om det ska reformeras eller avskaffas. Motionärerna framför till exempel att avgifter på exempelvis usb-minnen eller hårddiskar riskerar att slå mot svensk handel och att de produkterna inte nödvändigtvis används för privatkopiering. Utskottet håller med om att det kan finnas skäl att se över de här ersättningarna men menar att resultaten från EU:s arbete ska inväntas innan en översyn görs. Utskottet avslår även motionen från Miljöpartiet om legalisering av söktjänster på internet med hänvisning till riksdagens ställningstaganden.

Med detta, herr talman, yrkar jag avslag på samliga motionsyrkanden.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 16 februari.)

14 § Våldsbrott och brottsoffer

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2011/12:JuU14
Våldsbrott och brottsoffer.

Anf. 119 ANNA WALLÉN (S):

Herr talman! Nu är vi inne på justitieutskottets behandling av motioner som rör våldsbrott och brottsoffer. Vi socialdemokrater står bakom alla våra reservationer, men här och nu yrkar jag bifall till reservation 2.

Sverige är ett av världens mest jämställda länder, men fortfarande har vi en lång väg att vandra innan män och kvinnor har samma möjligheter och samma rättigheter.

Det yttersta uttrycket för ojämställdhet är mäns våld mot kvinnor.

Många presenterar idéer över hur vi ska få stopp på våldet, men åtgärderna vänder sig nästan uteslutande till kvinnor. För att undvika en våldsam relation ska de gå vid första slaget. De ska kontakta kvinnojouurer och de ska ta hjälp av vänner och grannar. För att undvika att bli våldtagna ska de inte dricka för mycket. De ska hålla koll på sina drinkar så att ingen kan smyga ned någonting i dem. Debatten behöver flytta fokus.

Våld mot kvinnor är ett stort problem som kräver en helhetssyn när det gäller kunskap och insatser. Ofta fokuserar forskning och annat arbete med mäns våld mot kvinnor på kvinnorna och inte på männen. Man kallar till och med övergreppen för kvinnovåld, trots att det handlar om mäns våld mot kvinnor.

Våld mot kvinnor är en kränkning av kvinnors grundläggande fri- och rättigheter. Bemötandet av kvinnor som anmäler att de har blivit utsatta för våldtäkt eller våldtäktsförsök måste bli bättre. Vi socialdemokrater vill att brottsoffer ska ha rätt till målsägandebiträde redan vid en anmälan om brott, just för att kunna få ett bättre stöd.

Brottslighetens omfattning i ett samhälle har till stor del sin förklaring i hur samhället tillgodoser människors behov av utbildning, vård och omsorg i olika faser av livet. Stora klyftor i samhället får också konsekvenser på det kriminalpolitiska området. Barn som växer upp i familjer där de vuxna drabbas av arbetslöshet, olycka eller sjukdom drabbas na-

turligtvis också om samhället inte anstränger sig för att utjämna skillnader i livsvillkoren.

Vi lever i ett av världens rikaste länder. Anders Borg skryter ofta om Sveriges goda ekonomi. Vi borde ha råd med ett välfärdssystem av världsklass.

I maj förra året stod jag i den här talarstolen och debatterade kontaktförbud. Vi socialdemokrater hade ett skarpare förslag när det gäller kontaktförbud i gemensam bostad. Det förslaget fick också stöd av en majoritet i riksdagen. En genomgång av antalet kontaktförbud från 2003 är nedslående. Av drygt 4 000 meddelade kontaktförbud mellan 2005 och 2009 avser endast runt hundra per år den gemensamma bostaden. Det är tydligt att kraven för att kunna få kontaktförbud i den gemensamma bostaden är alldeles för högt ställda. Situationen hinner ofta bli så pass allvarlig att andra frihetsberövande åtgärder i stället träder in.

Om kontaktförbudet i gemensam bostad ska kunna användas i ett mer förebyggande syfte behöver kraven för att få det här kontaktförbudet mildras. Det är inte den som utsätts för hot eller andra brott som ska behöva flytta utan det är gärningsmannen som ska flytta från den gemensamma bostaden. Det är en viktig principfråga. Vi socialdemokrater anser att det är dags att vända på det här. Samhällets möjligheter att erbjuda dem som blir utsatta för hot eller brott i hemmet kontaktförbud måste bli mycket bättre. Det kan ske genom att begreppet påtaglig risk tas bort.

En majoritet i riksdagen står bakom förslaget att det ska bli lättare att få besöksförbud i gemensam bostad och beslutade i maj 2011 att regeringen ska återkomma med ett lagförslag under 2012 där rekvisitet påtaglig risk tas bort. Vi väntar.

Vid behandlingen i justitieutskottet tidigare i år reserverade sig först Alliansen mot förslaget att begreppet påtaglig risk ska tas bort. Sedan ändrade de sig och lämnade ett särskilt yttrande. I det särskilda yttrandet skrev Alliansens företrädare att man stod fast vid sin tidigare reservation från året innan. Det här låter kanske lite komplicerat, herr talman, vilket det också är. Jag undrar egentligen vad Alliansen vill. Tycker Alliansens företrädare att det är rimligt att den som blir utsatt för hot eller andra brott ska tvingas fly från sin bostad? Jag tycker att ni ska svara på det i talarstolen.

(Applåder)

I detta anförande instämde Mattias Jonsson (S).

Anf. 120 AGNETA BÖRJESSON (MP):

Herr talman! Vi debatterar nu justitieutskottets betänkande nr 14, *Våldsbrott och brottsoffer*, och jag vill börja med att säga att jag givetvis står bakom samtliga våra reservationer, men för att spara tid kommer jag här i kammaren att lyfta fram bara reservation nr 3. Det är också den jag kommer att använda den huvudsakliga delen av min talartid till.

Jag vill också passa på att säga att jag instämmer i väldigt mycket av det som Anna Wallén sade nyss när det gäller kvinnor, kontaktförbud och begreppet påtaglig risk i bostaden.

När det gäller vår reservation nr 5 ska jag bara säga att det i dag finns drygt 400 män som är dömda för sexualbrott i Sverige. För många av dem är återfallsprocenten låg, men det finns ju verksamma behandlingsmetoder och då minskar återfallsprocenten betydligt mer. I dag är det mindre än hälften av dem som är dömda som deltar i behandlingsprogram. Självklart behöver den andelen ökas genom motiverande samtal och fler erbjudanden.

Till reservationen nr 3, där vi gemensamt menar att det behövs en nationell samlad strategi mot hatbrott.

Enligt Brottsoffermyndighetens statistik för 2010 fanns det hatbrottsmotiv i drygt 5 000 brottsanmälningar. Vanligast är det med främlingsfientliga eller rasistiska motiv när ett hatbrott begås och alltid handlar det om bristande respekt för mänskliga rättigheter och människors lika värde.

I de flesta anmälningar är motiven främlingsfientliga eller rasistiska. Olaga hot och ofredande är den vanligaste brottstypen, följt av våldsbrott och ärekränkning. Av samtliga identifierade hatbrott som anmäldes år 2009 hade bara 8 procent personupplärdats om man räknar fram till den 31 mars 2011.

Vid antireligiösa hatbrott var personupplärdningen allra lägst. Vid bara 6 procent av anmälningarna kunde en person knytas till hatbrottet. Det finns dessutom, skriver Brå, ett mörkertal när det gäller hatbrott och statistiken avspeglar därför inte den faktiska hatbrottsligheten. Detta mörkertal beror dels på att polisen inte registrerar hatbrott under en egen kod, dels på att många hatbrott inte anmäls på grund av okunskap eller rädsla för att man kanske inte får ett jobb eller till och med för repressalier.

Brå och Forum för levande historia har även tagit fram den så kallade *Intoleransrapporten*. Den syftar till att belysa ungdomars attityder i frågor rörande islamofobi, antisemitism, homofobi och främlingsfientlighet samt utsatthet för och delaktighet i brottslighet kopplad till de här problemen. 10 600 ungdomar, från åttonde klass till gymnasiets tredje årskurs, omfattas av studien. Den visar att den stora majoriteten av ungdomarna har en positiv inställning till minoriteter.

Men, herr talman, studien visar också att så många som 6 procent av alla de här ungdomarna uppger att de under de senaste tolv månaderna har blivit hotade på grund av sitt ursprung och 2,6 procent har blivit misshandlade av samma anledning. Siffrorna är ännu högre för ungdomar som har en immigrantbakgrund, där så många som 15 procent har blivit hotade och 6,6 procent har blivit misshandlade.

I dag görs en del splittrade insatser här och där, något som regeringen tycks vara helt nöjd med. Men sett utifrån den problembild som jag har gett tycker jag att den skrivning som majoriteten i utskottet har enats om när det gäller den här frågan är ganska spartansk. Förslaget är avfärdat med följande mening: "Utskottet anser att arbetet mot hatbrott är mycket viktigt. Någon särskild handlingsplan för detta område är dock utskottet inte berett att initiera."

Ingen förklaring, inga idéer och inga åtgärder trots att man i dag har bara 8 procents upplärdningsgrad av de här brotten, ingen säker statistik, ett mycket stort mörkertal och så många som 6 procent av samtliga skol-

ungdomar i en mycket omfattande undersökning som känt sig hotade. Jag hade nog förväntat mig mer.
(Applåder)

I detta anförande instämde Lena Olsson (V).

Anf. 121 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Jag vill yrka bifall till vår reservation i ärendet. Reservationen berör en motion om juridiskt skydd för ofödda barn, skriven av mina kolleger Mattias Karlsson och Julia Kronlid.

Våld som riktar sig mot gravida kvinnor och deras ofödda barn är ett allvarligt samhällsproblem. Enligt en studie genomförd av Rikskvinnocentrum drabbas varje år mer än en av 100 gravida kvinnor av våld från någon närstående. Enligt uppgifter från Stockholms läns landstings folkhälsoguide är våld i nära relationer en riskfaktor för gravida som är jämförbar med diabetes och havandeskapsförgiftning.

År 1992 utsattes den amerikanska kvinnan Tracy Marciniak som var gravid i nionde månaden för mycket allvarlig misshandel. Hon beskriver själv händelsen på följande sätt: Han höll mig mot en soffa i håret. Han slog mig hårt två gånger i magen, vägrade att begära hjälp och förhindrade mig sedan att ringa. Efter ca 15 minuters skrik av smärta gick han till en bar och ringde därifrån efter hjälp. Jag kördes till sjukhuset där Zachariah förlöstes med kejsarsnitt. Min son var död. Läkaren sade att han hade avlidit efter att ha förblött. Själv var mina skador livshotande. Jag dog nästan, och jag fick tillbringa tre veckor på sjukhuset. Medan jag kämpade för att överleva kontaktade myndigheterna min syster. Hon berättade för mig vad hon fann otroligt, nämligen att enligt Wisconsin lagar hade ingen dött natten den 8 februari. Det var hennes vittnesmål.

Tracy Marciniak kunde inte acceptera att lagen inte erkände att hennes son Zachariah var ett brottsoffer eller ens att han någonsin hade existerat. Efter flera års kamp lyckades hon till slut få till en lagändring som innebär att det i Wisconsin blir straffbart att mot moderns vilja skada eller döda ett ofött barn och att ofödda barn ska kunna erkännas som brottsoffer.

I dag finns en liknande lagstiftning i 35 av USA:s delstater. Även Storbritannien har en lagstiftning som ger ofödda barn juridiskt skydd. Inte i vare sig England eller USA har detta lett till någon skärpning av abortlagstiftningen.

I Sverige är skyddet för gravida kvinnor och deras barn tyvärr inte alls lika starkt. Trots att ofödda enligt svensk lag börjar räknas som barn redan vid 22 veckor har de inget juridiskt skydd. När en gärningsman i Sverige misshandlar en gravid kvinna och det ofödda barnet skadas eller dör finns det enligt svensk lag bara ett brottsoffer. Svenska kvinnor möts fortfarande av samma besked som Tracy Marciniak mötte 1992.

Den nuvarande ordningen är enligt vår mening inte bara djupt omoralisk, den riskerar också att förvärra traumat för de utsatta kvinnorna, förnekar brottsoffret rätt till upprättelse och medför att gärningsmännen får alltför låga straff som inte står i rimlig proportion till det brott de begått. Med anledning av detta föreslår vi att ofödda barn som mot moderns vilja utsätts för våld ska ges status som brottsoffer.

Anf. 122 LENA OLSSON (V):

Herr talman! Vi debatterar ett motionsbetänkande angående våldsbrott och brottsoffer. Jag behöver inte upprepa det som Anna från Socialdemokraterna och även Agneta från Miljöpartiet sade i sina anföranden. Jag ställer mig givetvis bakom båda två.

Alla brottsdrabbade – brottsoffer – är lika skyddsvärda. Det finns mycket bra som görs i fråga om mäns våld mot kvinnor. Naturligtvis kan mer göras i handlingsplaner och så vidare i fråga om maktstrukturer.

Reservation 3, som jag ska yrka bifall till, gäller en handlingsplan mot hatbrott. Det är med förvåning jag läser i betänkandet det kortaste svar jag har sett på en komplicerad fråga. Jag ställer samma frågor som Agneta gjorde. Vi vill ha en förklaring till varför det inte kan finnas en handlingsplan mot hatbrott.

Jag tror att polisen många gånger inte vet själv vad som ska betraktas som hatbrott eller inte. Det framgick i Miljöpartiets anförande att det inte är en särskilt bra uppklaringsprocent för brott relaterade till främlingsfientlighet. 8 procent av de anmälda brotten klaras upp. Det här är allvarligt. Vi har fått ett främlingsfientligt parti i Sveriges riksdag, och jag tror att det finns all anledning att hålla ögonen öppna i dessa frågor. Människor känner sig hotade, det finns ett stort mörkertal och de vågar inte anmäla. Att inte våga anmäla finns synonymt på andra områden.

Jag kan referera till ett fall nyligen i Dalarna. En talare blev nedslagen vid en antirasistisk demonstration. Det skedde inte under demonstrationen, utan det var när man hade kommit in på Folkets Hus som några från Svenska motståndsrörelsen bröt sig in och tog tag i personen och skulle dra ut honom på gatan och visa vad man kunde göra med honom. De hotade också alla de deltagare som fanns inne i Folkets Hus.

Det finns ett behov av koder för hatbrott och att informationen mellan olika polismyndigheter kommer fram. Jag tror att vi kommer att få se mer av detta i framtiden. Alliansen är svaret skyldig. Ni kan inte på bara två fjuttiga rader svara på frågan. Jag vill höra något mer från er i talarstolen om hur ni har tänkt er bemöta frågan. Vi har handlingsplaner. Det har kommit en i dag när det gäller terrorism. Frågorna går in i varandra. Vi vet alla vad grogrunden är till varför dessa frågor uppstår. Jag hoppas att jag får ett svar av alliansföreträdarna.

Anf. 123 PIA HALLSTRÖM (M):

Herr talman! Det är inte bara i min roll som riksdagsledamot utan även tidigare som rektor som jag har levt nära både offer och förövare. Jag har med egna ögon sett hur flickor och pojkar har blivit isolerade från samhället, hur flickor går på sommarlov i nian, blir bortgifta och inte kommer tillbaka, hur utåtagerande barn slagit sig fram skolans korridorer i rop på hjälp.

Men jag har också sett hur människors liv har förändrats med stöd från samhället, hur nya liv skapats, hur upprättelse och en starkare självkänsla har lett till något större och bättre. För dessa har det funnits bra stöd, och det är avgörande.

Det är viktigt att särskilt sårbara grupper av brottsoffer, till exempel vålds- och sexualbrottsutsatta kvinnor och barn, uppmärksammas i detta sammanhang. Ett barn vars förälder blir slagen är inte enbart vittne till

våldet utan barnet upplever våldet självt. Hemmet, den plats som bör erbjuda trygghet, blir till ett område där vad som helst kan hända.

Det är även angeläget att myndigheterna samverkar runt gemensamma frågor och problem som berör brottsoffer. Ett exempel på brottsoffersamverkan är barnahus som numera finns i över 20 kommuner runt om i landet. Brottsoffer ska kunna känna förtroende för rättsväsendets myndigheter. Varje brottsoffer ska få ett gott bemötande och uppdaterad information genom hela rättskedjan.

Herr talman! Den som står där och fångar den person som faller kan vara livsavgörande. I budgetpropositionen för 2012 anför regeringen att rättsväsendet ska ha ett tydligt brottsofferperspektiv. Brottsoffret ska bemötas med medkännande och professionalism. Det ska få vägledning, skydd och stöd. Polisen har ett ansvar för att ha tydliga rutiner så att de som drabbas får information om hjälp. Vi har under valperioden genomfört en omfattande satsning på socialtjänstens område för att stärka skyddet till våldsutsatta kvinnor och till barn som bevittnar våld.

Med start i mars i år har Socialstyrelsen fått ett uppdrag att granska 60 slumpvis utvalda kommuners arbete mot kvinnovåld. Man ska bland annat granska vilken hjälp kvinnorna får och om kommunerna följer lagen.

Man stöder även utveckling av insatser riktade till våldsutövare som också är en viktig del i arbetet mot våldet. Återfall i brottslighet måste minska. Kriminalvården har tillsammans med andra delar av samhället en central roll i detta arbete.

Våld får aldrig föda våld på nytt. Förtryck ska aldrig få föda förtryck.

Herr talman! En kvinna som blivit grovt misshandlad av sin man under fem års tid undrar i efterhand varför grannen aldrig ringde polisen eller varför förskolepersonalen inte undrade varför hennes läpp var spräckt och näsan knäckt när hon kom för att hämta barnen. Jag lovar att både grannen och förskolepersonalen såg och hörde vad den kvinnan var utsatt för. Självklart tänkte de att de kanske borde ha gjort något. Men säkert, som så många andra, trodde de antagligen att kvinnan skulle få bättre hjälp på annat håll.

Det är viktigt med kunskap, och det är viktigt med utbildning. Men det är bara när den används som det gör skillnad. Kvinnor sönderslagna i hemmet och barn som tvingas till saker mot sin vilja för hederns skull är offer. Och ingen handlingsplan i världen hjälper dem om den bara ligger och dammar i någons bokhylla.

Herr talman! Jag är glad att vi kommit en bra bit på väg under en ganska kort tid. Vi har ett antal utredningar på gång.

- Fridskränkingsutredningen, som ska utvärdera tillämpningen av brotten grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning,
- Tvångsäktenskapsutredningen, som ska föreslå åtgärder för att motverka tvångsäktenskap och barnäktenskap, och
- Straffprocessutredningen, som bland annat ska överväga hur stödpersoners och åklagares roll i förhållande till målsägandens behov kan utvecklas.

Statsministern reste under hösten runt i Sverige för att få en fördjupad bild av våld i nära relationer. I sitt jultal lyfte han fram nio konkreta förslag för att motverka våld i nära relationer. Några av förslagen var

- att stärka kvinnojourernas resurser genom utökad statligt stöd men även påverka kommunerna att öka stödet,
- att införa personliga kontaktpersoner för brottsoffer inom polisen,
- att förstärka utbildningen om våld i nära relationer hos personal inom vård, socialtjänst, polis och rättsväsen och
- att genomföra en ny kartläggning av våld i nära relationer då den förra är tio år gammal.

*Våldsbrott och
brottsoffer*

Vi satsar på allvar. Ytterst är våldet hela samhällets ansvar, och de som drabbas måste tas under våra vingar. Samtidigt som vi skyddar och stöttar måste vi komma vidare. Vi måste hela tiden arbeta med att bekämpa brott för att allt färre ska bli brottsoffer. Vi har gett Brottsoffermyndigheten i uppdrag att fördela 10 miljoner kronor i medel till forskning, metodutveckling och andra liknande insatser som syftar till att öka kunskapen om mäns våld mot kvinnor inklusive sexuellt våld och andra sexuella övergrepp. Uppdraget är ett led i regeringens arbete för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, våld i samkönade relationer samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Herr talman! Den 4 maj förra året fattade vi beslut om att ge regeringen i uppdrag att återkomma med ett lagförslag angående att ta bort rekvisitet påtaglig risk vid kontaktförbud i gemensam bostad. Justitieministern gav i juni samma år en utredare i uppdrag att utreda och lämna de förslag som behövs till departementet. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti i år. Det ter sig då märkligt för mig att man nu vill ha ett nytt tillkännagivande i samma fråga. Det borde vara i allas intresse att frågan utreds ordentligt och att eventuella lagförslag är ordentligt genomarbetade.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Jan R Andersson, Krister Hammarbergh, Patrick Reslow och Ewa Thalén Finné (alla M).

Anf. 124 ANNA WALLÉN (S) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja ställa lite frågor till Pia Hallström, som representerar Moderaterna.

Framför allt handlar det om kontaktförbud avseende gemensam bostad där jag undrar vad ni egentligen vill. Som jag sade i mitt anförande har Alliansens företrädare lämnat ett särskilt yttrande, och där skriver man att man håller fast vid sin reservation från förra året. I den reservationen är man emot det förslag som vi har lagt fram.

Ni säger i princip att det är integritetskränkande att tvinga någon från sin bostad. Det innebär att ni tycker att den som hotar eller begår brott till exempel mot en person som man lever med har större rätt till sin bostad.

Jag vill ha ett klagörande från Pia Hallström om vad ni egentligen vill. Om det nu är så viktigt att fokusera på mäns våld mot kvinnor som ni ger sken av kan ni i praktiken visa det genom att ställa er bakom detta förslag. Det skulle kunna innebära en enormt stor skillnad för många brottsoffer, framför allt många kvinnor som lever i våldsamma relationer. Det skulle kunna öka deras trygghet väsentligt. Det tycker ni moderater inte är bra.

Jag har svårt att få det att gå ihop, så jag skulle vilja att Pia svarar.

Anf. 125 PIA HALLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Precis som jag sade i mitt anförande har vi tillsatt en utredare som utreder det här och ska komma tillbaka med ett svar i augusti i år. Jag undrar hur ni tänker när ni vill att vi ska påskynda den process som redan är igångsatt. Vilken del vill ni plocka bort? Vad är det ni vill att vi inte ska utreda? Vill ni påskynda ett lagförslag som senare inte blir vad vi har tänkt oss?

Jag föreslår att du kommer tillbaka den 31 augusti när utredningen är färdig och tittar på hur den ser ut.

Anf. 126 ANNA WALLÉN (S) replik:

Herr talman! Vårt krav i vårt tillkännagivande från maj 2011 var att regeringen skulle komma tillbaka med ett färdigt lagförslag under 2012, och vi förutsätter att det kommer att ske.

Pia Hallström svarade inte på min fråga. Vad tycker Alliansen? Vad tycker Moderaterna? Vad tycker regeringen egentligen om den här frågan? Ni tar inte alls ställning för brottsoffret. Tidigare stod du i talarstolen och pratade om en kvinna med sprucken läpp som blivit misshandlad och undrade varför grannar inte reagerade och agerade. Här har ni i Alliansen möjlighet att agera för att hjälpa dessa brottsoffer, men ni gör inte det utan pratar bara om en utredning. Jag tycker att det är väldigt märkligt.

Moderaterna har tagit fram en rapport med konkreta förslag, som ni kallar det, på hur man ska bekämpa mäns våld mot kvinnor. Det absolut viktigaste förslaget i rapporten är att man ska flytta mannen. Där beskriver ni precis det jag pratade om i mitt anförande, att det är förövaren som ska lämna sin bostad. Då undrar jag: Vad innebär de här förslagen konkret? Om ni har ett förslag men röstar och agerar annorlunda i riksdagen, där vi stiftar lagar, är det ju totalt verkningslöst. Jag tycker att det är väldigt märkligt.

Grunden för kvinnors frihet är egen försörjning. Konsekvenserna av borgerlig politik är att många kvinnor i kvinnodominerade yrken inte får jobba heltid, vilket gör det svårt för dem att klara sin egen försörjning. Det gör att kvinnan blir mer beroende av den man som hon lever tillsammans med och blir ofri. Borgerlig politik påverkar dessa kvinnor väldigt mycket, något som jag tror att ni ibland inte reflekterar över.

Anf. 127 PIA HALLSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag väljer att svara på det sista.

Jag tror, Anna, att det för en kvinna som blir slagen inte spelar någon roll vilken man hon lever tillsammans med – det gör nog lika ont. Jag har

själv levt i ett sådant förhållande så jag vet. Jag hade fast arbete, men det hjälpte inte – slagen gjorde lika ont.

För att återgå till rekvisitet påtaglig risk gläder det mig att du har läst den rapport som två av våra riksdagsledamöter har skrivit. Det är för övrigt en väldigt bra rapport, med många bra konkreta förslag.

Som jag sade är det en utredning på gång, och den kommer att läggas fram i slutet av augusti. Jag ser fram emot att få se de konkreta förslagen i den.

(Applåder)

Anf. 128 JOHAN PEHRSON (FP):

Herr talman! Vi har nu att diskutera ämnet våldsbrott och brottsoffer. Jag kan börja med att reflektera över att det i den rättspolitiska debatten ibland finns de som blir provocerade av att vi har en sådan här debatt. En del hävdar att fokus har flyttats när det gäller brottsbekämpning och rättspolitik till ett tydligt offerperspektiv och att det har pågått under ett stort antal år. Jag tycker att det har varit en bra utveckling.

När det gäller brott och straff och rättspolitik vill jag säga att det är viktigt att man har ett brottsofferperspektiv och inte ett gärningsmannaperspektiv.

Det handlar trots allt om att människor utsätts för ganska allvarliga kränkningar, i värsta fall med dödlig utgång. Vi pratar om den personliga integriteten, pratar om ett samhällskontrakt. Vi är överens om att vi ska leva civiliserat ihop i Sverige. Vi ska inte ägna oss åt egen justis, för att använda ett nytt, populärt ord, utan vi ska faktiskt överlåta åt staten, det vill säga polisen, att se till att vi är skyddade och trygga. Det är vår integritet som ska upprätthållas genom vårt samhällskontrakt.

Om man har den ingången är det viktigaste vi ska göra att se till att brott aldrig begås. Därför är de satsningar som har gjorts inte minst på polisen men också på hela rättskedjan så centrala. Det handlar om att öka kraften i att förebygga brott. Det är därför vi har så många poliser ute på gator och torg. Det är därför vi se så många poliser som ägnar sig åt allt från trafikkontroller till andra åtgärder, för att komma till rätta med en brottslighet som annars kanske hade blivit värre.

Jag brukar ofta nämna ett exempel. Det är det arbete som polisen bedriver mot illegal försäljning av till exempel alkohol och tobak från mindre nogräknade, små näringsidkare. Det är jätteviktigt. I slutändan leder inte minst den spritförsäljningen till att ungdomar hamnar i miljöer där de utsätts för våld, där kvinnor utsätts för sexuellt våld och där det är mängder med kränkningar. Det skapas hur många brottsoffer som helst i kölvattnet av denna illegala hantering, som finns över hela vårt land.

Det är viktigt med perspektivet. Det är viktigt att se till att brotten inte begås. Men när de ändå förekommer måste vi se till att vi har ett bra stöd.

I Sverige har vi till och med en brottsoffermyndighet. Det är inte alla länder som har det. Vi har alltså en särskild myndighet som ska se till att vi ligger i framkant när det gäller att värna brottsoffers rättigheter.

Frågan om målsägandebiträden är central, och den är uppe i debatten. Jag tycker inte att den frågan är helt enkel. Det finns reservationer om att se till att målsägandebiträdet kommer in tidigare i processen för att hjälpa den person som är målsägande. Jag vill inte utesluta att det är en väg att gå.

Men jag tycker också att vi måste fundera över om alla som i dag får målsägandebiträde verkligen behöver det, för det handlar om ganska stora kostnader. I en verklig värld – inte den bästa av världar – är resurserna begränsade, och då kanske det är viktigare att vi smalnar av det något och ser till att det kommer in tidigare i processen, där det verkligen behövs, inte minst när det gäller våldsutsatta kvinnor och barn.

Jag vill inte peka ut någon exakt åsikt för Folkpartiets del, men det är viktigt att vi tar med detta. Här pågår det ett arbete och en utredning som vi får se under hösten.

Ämnet förföljelse är uppe. Man ska komma ihåg att en hel del lagstiftning har kommit till på senare år just för att skydda brottsoffer där man inte har kunnat använda lagen så effektivt som tidigare eller där det har saknats rättsmedel.

Stalkningslagstiftningen är en sådan viktig produkt som har lagts fram. Vi ser nu hur den börjar tillämpas i diverse olika fall, där människor får sin frihet inskränkt där man hittills inte har kunnat komma åt dem eftersom brotten vart och ett har varit så små. Det ska bli intressant att följa den lagstiftningen och se hur den kommer på plats.

I samband med detta har tidigare talare i debatten tagit upp frågan om kontaktförbud, som det numera heter. I ambitionen att förhindra att människor utsätts för några som helst brott ska man alltså gripa in väldigt tidigt.

Jag har stor respekt för det. Men samtidigt måste vi vara noga med att i andra vågskålen ha rättssäkerhetsaspekter och integritetsaspekter. Det kan låta tråkigt. Jag är själv på debatter internt, inom mitt eget parti. Det finns ingen hejd på hur mycket folk vill se till att människor får alla möjliga kommunförbud, länsförbud och regionförbud, och helst ska människor inte få röra sig någonstans, om man har begått brott som är våld mot kvinnor.

Jag har stor förståelse för detta. Men innan en dom har fallit måste man rimligen vara försiktig. När jag pratar med inte minst de åklagare som jobbar mycket med dessa fall hör jag att en förklaring till att kontaktförbud inte används så ofta är att personerna de facto häktas i stället. Då är det inte aktuellt att använda något kontaktförbud.

Vi har givit ett uppdrag, och regeringen ska återkomma till frågan om huruvida ”påtaglig risk” ska tas bort, vilket är en direkt beställning. Då kommer det fram. Men det finns en orsak till att detta inte var med i det ursprungliga lagförslaget. Hur man än brinner för rättigheter och vill förhindra våldsbrott finns det också en vågskål som måste vägas upp.

Jag är också glad att oppositionen har noterat att regeringens handlingsplan vad gäller mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och våld i samkönade relationer har varit så pass framgångsrikt och fått så pass bra betyg, där man har fått struktur på detta specifika arbete, att man ser vikten av att gå vidare när det gäller hatbrott. För Folkpartiets del vill jag säga att jag inte utesluter att vi behöver återkomma med ett sådant program.

Hatbrott kan man koppla ihop med att de ofta finns i miljöer där det finns en våldsbejakande extremism. Att ge sig på människor är ju ganska våldsbejakande. Här finns det en hel del möjligheter till samordning. Men för min och Folkpartiets del tror jag att man framöver inte ska utesluta en sådan handlingsplan.

Jag yrkar avslag på reservationerna och bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Prot. 2011/12:70
15 februari

*Våldsbrott och
brottsoffer*

Anf. 129 LENA OLSSON (V) replik:

Herr talman! Det var glädjande att höra vad Johan Pehrson sade. Det är synd att du inte bestämmer.

(JOHAN PEHRSON (FP): Exakt!)

Då skulle ju också hatbrotten ha ingått i en handlingsplan.

Du tar upp något som är väldigt viktigt, att vi ska bekämpa brott. Därmed får vi resultatet färre brottsdrabbade.

Du säger också som alliansföreträdare att ni har satsat mycket på rättsväsendet – det är sant resursmässigt – och lagt mycket på det brottsförebyggande arbetet hos polisen. Men då blir det lite svårt, eftersom vi nyss har fått en rapport från revisorerna som riktar svidande kritik just mot det brottsförebyggande arbetet. Det går liksom inte ihop.

Att trycka in resurser i rättsväsendet för hela rättskedjan får skarp kritik. Man får mycket mer pengar, och det har blivit fler poliser – det är inte bara 20 000 utan ännu mer i dagsläget – men man får inte så mycket mer gjort. Det tycker jag är beklagligt, liksom att det är så stor kritik mot det förebyggande arbetet.

Sedan vill jag ställa en fråga till om just detta med hatbrottet, i och med att vi har fått in ett främlingsfientligt parti i riksdagen. Delar du min åsikt att detta är något som kan eskalera, eftersom vissa saker legitimeras?

Anf. 130 JOHAN PEHRSON (FP) replik:

Herr talman! Det var lite olika frågor. Beträffande det sista kan man konstatera: Det är väl Sverigedemokraterna som du pratar om och känner stor oro för. Om du känner sådan oro är det intressant att ni hittar gemensamma ståndpunkter där ni väljer att gå tillsammans och därmed bilda en allians med Sverigedemokraterna mot regeringen och driva fram frågan om förändringen beträffande ”påtaglig risk”, oavsett om den är rätt eller inte.

Om man från Vänsterpartiet känner sådan enorm ångest över detta kanske man ska vara lite försiktig. Jag kan konstatera att det här parlamentet är valt av Sveriges folk, och vi har att förhålla oss till det. Jag tycker att man ska lyssna till alla partier, och jag tycker att det är viktigt att man tar en debatt i sak.

Hatbrott är – oavsett vilka partier som finns här i riksdagen – ett reellt problem. Det handlar om människor som utsätts för brott kanske beroende på sexuell läggning eller politisk åsikt. Det är naturligtvis väldigt allvarligt. Men jag vill understryka att det är allvarligt med varenda unge och varenda kvinna som också kan vara utsatt, som åker på stryk och blir misshandlad, ibland svårt misshandlad, kanske för livet.

Man måste vara noga med att polisen måste bekämpa alla typer av våldsbrott. Man kan inte alltid ge sig in och fråga: Var det här brottet hat eller inte? Personen ska låsas in, för personen har misshandlat någon!

Sedan kanske man kan hitta en straffskärpningsgrund beroende på att det är ett hatbrott.

Jag konstaterar att det inte är omöjligt att man ska gå den vägen. Polisen kan ha hur många handlingsplaner som helst, och en del av styrproblemen i svensk polis handlar om att det är för många myndigheter. Det ska vi, hoppas jag, snart återkomma till i riksdagen och ändra på. Men en del handlar också om dessa miljoner handlingsplaner och projekt som har förekommit inom svensk polis.

Det finns länder där man jobbar annorlunda med brottsbekämpning. Man säger att poliserna har en uppgift att öka tryggheten och minska brottsligheten. De ska följa processlagar och strafflagar, men jobbet är att öka tryggheten.

Ibland känns det som att vi här sitter och talar om vilka brott man just nu ska förebygga. Man skulle kunna ha handlingsplaner om alla brott mot barn. Man kan uppdatera handlingsplaner med brott mot äldre. Våldet bland äldre ökar och så vidare. Men *all* brottslighet måste minska.

Anf. 131 LENA OLSSON (V) replik:

Herr talman! Det där skulle bli en miljon handlingsplaner. Johan Pehrson tycker att detta med handlingsplaner är något man bara kan vifta i väg. Det är alldeles tydligt.

Han har själv medverkat till att det tagits fram ganska många handlingsplaner av den här regeringen, och jag ska säga att många av dem också har varit bra. Jag har synpunkter på en del saker.

Sedan kan vi återgå till detta att man samarbetar – det som Johan utvecklade i början. Ni samarbetar, och nio gånger av tio får ni stöd. Vi samarbetar inte, utan det är andra partier som väljer att stödja oss. Så ser det ut.

Du kunde ju utveckla lite bättre varför man inte ska ha en handlingsplan där hatbrott ingår. Man har ju ingen kod för detta. Polisen har själv uppenbara problem med att tala om vad som är hatbrott och inte. Jag har ett färskt fall hemifrån – det som hände i Ludvika – på att informationen mellan olika avdelningar inom polisen inte fungerar. Då behöver man en handlingsplan, och det är väl regeringen som ska ta fram den och ge den till polisen, som har att följa den.

Anf. 132 JOHAN PEHRSON (FP) replik:

Herr talman! Man ska vara försiktig med att gå för djupt in på enskilda fall. Om det finns personer som bryter sig in på ett politiskt möte och börjar släpa ut människor och misshandla dem finns det förhoppningsvis en hel del vittnen, så att personerna kan fällas och få kännbara straff. Det tycker jag vore rimligt.

Jag skulle i sammanhanget vara glad om Lena Olsson och Vänsterpartiet kunde avstå från tanken på halvtidsfrigivning, så att de som ägnar sig åt att förstöra politiska möten på det här sättet inte ska komma ut igen efter halva strafftiden. Kan man belägga att det är ett brott med politiska motiv ska det betraktas på ett mer allvarligt sätt än som vilken slumpartad misshandel som helst – sådana sker ofta under alkoholpåverkan eller annan drogpåverkan – även om en sådan misshandel förstås är illa nog.

När det gäller handlingsplanerna är det en balansgång. När man känner att det finns områden som behöver mer fokus kan en handlingsplan

behövas, inte minst när det är många aktörer inblandade. När det gäller hatbrotten handlar det dock framför allt om att polisen ska se till att man i utredningen klarlägger vilka motiv som låg bakom brottet.

Oavsett om man misshandlas för att man är homosexuell, för att man har en viss politisk åsikt eller för att man råkar vara en ung kille på stan anser jag att brotten ska utredas och alla gärningsmännen lagföras. Möjligtvis kan man få något högre straffvärde om det är ett hatbrott, men det låter ju också konstigt för alla unga män i Sverige som blir misshandlade. Jag tycker synd om dem också.

Man får inte överbetona tron på att just hatet ska slå igenom. Det viktiga är att brott alltid ska utredas. När det gäller det förebyggande, som Lena Olssons första fråga gällde, vill jag understryka att här finns det mycket mer att önska av svensk polis. En hel del hänger ihop med att polisen är en spretig organisation och att samverka med inte minst kommuner och andra aktörer har varit för dålig. Här finns det mer att göra, och vi kommer i den här riksdagen att fortsätta att diskutera detta, hoppas jag, för det finns nog ingen enkel lösning.

Anf. 133 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Detta är ju ett motionsbetänkande som vi har i princip varje år. Det behandlar motioner som har kommit in under allmänna motionstiden och som handlar om våldsbrott och brottsoffer.

I det här sammanhanget skulle jag vilja börja med att tala om barn som brottsoffer. Att ett barn utsätts för våld i den miljö som borde vara den starkaste trygghet man kan ha och utsätts för våld av sina egna föräldrar innebär en djup kränkning av barnet. Det är ett fysiskt våldsbrott, men det innebär också ett psykiskt lidande som ofta kan vara mer långtgående och sitta i längre än de fysiska skadorna.

Därför har vi från Centerpartiets sida vid ett flertal tillfällen framfört att vi skulle vilja se ett särskilt barnmisshandelsbrott där man också tydligare tar in barns psykiska skada. Barn som utsätts för våld i det egna hemmet utsätts för psykisk misshandel, något som man i dag inte riktigt tar hänsyn till i den strafflag som vi har.

En annan aspekt på barn som brottsoffer som inte är riktigt så bra som det skulle kunna vara gäller barn som under en längre tid systematiskt kränks och misshandlas i hemmet. Det finns ett särskilt kvinnofridskränkning – grov kvinnofridskränkning – och vi i Centerpartiet skulle också gärna vilja se brottet ”grov barnfridskränkning” med en högre straffskala. Vi menar att våld och kränkningar mot barn är särskilt allvarliga.

Låt mig gå vidare till något annat som också handlar om våld i familjerelationer, nämligen riskanalyser. Det är något som är oerhört viktigt och som jag vid flera tillfällen har samtalat om med kvinnor som lever under hot och har varit misshandlade av sina före detta män. Det finns verktyg för att göra bedömningar av risken för framtida våld i parrelationer. Det kan inte nog betonas hur viktigt det faktiskt är att från samhällets sida i förväg kunna se om det finns en risksituation.

Från Rikspolisstyrelsens sida pågår nu ett arbete med att utveckla detta. Målsättningen är att polisen ska arbeta mer nationellt enhetligt. Det ska inte bero på i vilket län man bor huruvida det görs en ordentlig riskbedömning eller inte. I den här frågan finns en bra motion från två cen-

terpartister. Det blir inget bifall till motionen, för det pågår redan ett bra arbete, men den är värd att nämna i detta sammanhang i alla fall.

En tidigare talare kom in på frågan om vård och behandling av sexualbrottsdömda. Det tycker jag också är en viktig fråga att lyfta fram. Det pågår ett arbete, inte minst inom Kriminalvården, med att få allt fler män att genomgå allt bättre behandlingar, men det finns fortfarande mycket att göra. Målsättningen borde vara att 100 procent av dem som döms för sexualbrott också ska genomgå den här typen av behandling – allt för att minska risken för återfall i denna fruktansvärda typ av brottslighet.

Till slut vill jag ta upp frågan om påtaglig risk, som inte minst Socialdemokraterna i den här debatten har fastnat i. Vi kan gå tillbaka lite i tid och prata om alla de förslag som vi i Centerpartiet och övriga Alliansen har lagt fram under åren för att stärka besöksförbudet, som numera heter kontaktförbud. Första gången jag lade fram förslag om att ett besöksförbud skulle kunna kombineras med fotboja sade dåvarande justitieministern Tomas Bodström: Nej, nej, det där går inte! Nu har Alliansen genomfört det. Nu är det möjligt att kombinera kontaktförbudet med elektronisk övervakning, vilket stärker skyddet för dem som är utsatta för hot och våld.

När det gäller påtaglig risk, alltså rekvisitet för kontaktförbud i det gemensamma hemmet, håller vi från Centerpartiet frågan öppen. Vi säger inte nej, men vi håller på den fina svenska traditionen att utreda saker innan vi lagstiftar. Vi tycker att det är en ganska bra väg att gå, och det ska bli intressant att se vad utredaren kommer fram till. Om utredaren kommer fram till att förslaget är bra kommer vi från Centerpartiets sida också att driva för att det ska genomföras.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 134 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! Om en vecka är det internationella brottsofferdagen. I medierna är det ofta spektakulära brott som skildras och skapar rubriker. Vi blir bestörta, omskakade, arga och oroliga. Vi läser detaljer om brotten. Men bakom dessa brott finns det brottsoffer. Hur går det för dem? Vem sträcker ut en hjälpsam hand? Vem lånar ett lyssnande öra och guidar dem genom krisen, skräcken och inte minst samhällsmaskineriet, som ska hanteras?

För den som blivit utsatt för brott är det oerhört viktigt att hela rättskedjan fungerar. Att bli sedd och förstådd och få bästa möjliga stöd och ett allvarligt menat försök från myndigheternas sida att reda upp ett brott är viktiga delar. De som har blivit utsatta för brott måste kunna känna sig trygga med att de får allt tänkbart stöd men också att brottet utreds och att den skyldige hittas och döms. Det är viktiga delar av rättskedjan, inklusive stödet till brottsoffer, som fungerar som allra bäst i dessa fall.

Brottsoffrets röst försvinner ofta i bruset. Det finns mycket som går att göra utan att det kostar stora summor pengar. Det pågår ett omfattande arbete. Och jag tycker att det är dags att vi fortsätter prioritera brottsoffrens behov. Det har alliansregeringen nu gjort genom att satsa på socialtjänst och genom att i flera regleringsbrev förtydliga det ansvar som olika myndigheter har.

I Åklagarmyndighetens regleringsbrev för 2012 framgår exempelvis att myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att vidareutveckla myndighetens kompetens i frågor som rör kontakt med brottsoffer.

I Rikspolisstyrelsens regleringsbrev för 2011 anges att Rikspolisstyrelsen ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits inom polisen för att vidareutveckla och följa upp brottsofferarbetet inom polismyndigheten men också i samverkan med andra myndigheter och organisationer. I regleringsbrevet för 2012 framgår det vidare att Rikspolisstyrelsen ska följa upp och redovisa resultat av de åtgärder som vidtas.

Jag hoppas att det här leder till att myndigheterna får ett tydligare brottsofferfokus. I ett rättssamhälle får vi aldrig glömma brottsoffren och att de ska få ett bra och stödande bemötande.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet. Gällande det särskilda yttrandet har mina allianskolleger gett en god redogörelse.

Anf. 135 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Jag satt här och lyssnade på de olika anförandena från framför allt Alliansen. Jag undrade ifall någon över huvud taget ville ta upp det som jag pratade om. Motionen avstyrktes av Alliansen och de övriga. Jag tänkte att någon kanske skulle nämna någonting om det, men det hände inte.

I betänkandet var motiveringen till att man inte skulle bifalla den här motionen att det redan finns lagar mot misshandel i Sverige. I och med det ansåg majoriteten att man inte behövde göra någonting åt den speciella situationen när en gravid kvinna blir misshandlad varpå hennes barn dör.

Då tolkar jag det så här: Trots att det räknas som ett barn, enligt svensk lag, vid 22 veckors ålder har det inget juridiskt skydd. Och det är Alliansen nöjd med. Jag finner det lite märkligt att man inte ens betraktar det som ett brottsoffer när lagen själv säger att det är ett barn.

Jag skulle vilja höra Caroline Szybers uppfattning om det. Är det någonting som Alliansen verkligen är nöjd med, att en gravid kvinnas barn, i juridisk mening, helt enkelt räknas bort om barnet blir ihjälslaget?

Anf. 136 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! Det var väl bra att den här frågan kom upp. Mitt tips är kanske att Sverigedemokraterna ska läsa igenom utskottsbetänkandet en gång till och också titta lite på hur det ser ut.

Det har nämligen ett juridiskt skydd. Man kan titta på hur lagstiftningen ser ut. Det är väldigt tydligt. Det framgår i förarbeten men framför allt, om vi nu ska fokusera på det som det gäller, i fråga om påföljden och straffen. Det är en försvårande omständighet, och det blir ett högre straffvärde.

Jag kan inte förstå – och då är jag ändå jurist själv – hur Kent Ekeroth och Sverigedemokraterna kan tolka det som att det inte finns ett juridiskt skydd.

Anf. 137 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Det är mycket enkelt. Jag sade det i mitt anförande också. Det finns bara ett brottsoffer. Om någon misshandlar en kvinna

varpå hennes ofödda barn dör finns det enligt svensk lag bara ett brotts-offer. Om barnet dör döms inte den som dödade barnet för annat än misshandel, vilket innebär att barnet räknas bort när det här straffet ut-döms.

Mannen som misshandlade döms för misshandel, men han döms inte för att han dödade barnet, i juridisk mening. Därmed är lagstiftningen otillräcklig. Ni säger att det är en försvårande omständighet. Ja, så är fallet. Men det är fortfarande djupt omoraliskt att inte över huvud taget räkna in ett ofött barns liv när det de facto är ett barn. Gärningsmannen blir fälld för misshandel, kanske under försvårande omständigheter.

Det är djupt omoraliskt. Att ni är nöjda med den gången är intressant och anmärkningsvärt, kan jag säga.

Anf. 138 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att man inte döms för miss-handel. Man döms för grov misshandel.

Kent Ekeröth! Vi tillhör båda partier som diskuterar veckogränser ganska mycket. Då kan jag säga så här: Det är en försvårande omstän-dighet att en kvinna är gravid, oavsett vilken vecka eller månad hon be-finner sig i. Jag tror inte att vi behöver prata om flera brottsoffer, utan jag tror att man ska prata om en försvårande omständighet. Det är de facto så att om en gravid kvinna blir misshandlad är det en försvårande omstän-dighet. Det märks också i det domslut som domstolen kommer fram till, där gärningsmannen döms för grov misshandel.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 16 februari.)

15 § 2011 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

Föredrogs

justitieutskottets betänkande 2011/12:JuU18

2011 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlännings-kontroll (skr. 2011/12:38).

Anf. 139 KENT EKERÖTH (SD):

Herr talman! Detta är alltså den årliga redogörelsen för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll. Förra året hade jag en motion i samma ämne.

Vi har tidigare sett hur Vänsterpartiet och Miljöpartiet framfört krav på ett totalt avskaffande av gällande lagstiftning. Detta är oacceptabelt för oss sverigedemokrater som i första hand värnar svenska intressen och de svenska medborgarna.

Förutom terrordådet i Stockholm har annan terroristverksamhet för-siggått i Sverige medan målen för attackerna befunnit sig i utlandet. Vi sverigedemokrater inser allvaret i den situation som nu Sverige men även Europa befinner sig i och kräver därför en översyn av gällande lag i syfte

att utvisning ska vara huvudregel för de personer som uppfyller de krav för utvisning som lagen föreskriver.

Jag ska citera skrivelsen:

”Om ett utvisningsbeslut inte kan verkställas ... ska den beslutande myndigheten ... besluta att verkställigheten ska skjutas upp (inhibition) eller bevilja personen ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Myndigheten får i ett sådant fall besluta om skyldighet för personen att på vissa tider anmäla sig hos en polismyndighet.”

Vi menar att det inte räcker.

I lagen finns redan stöd för att ta en utvisningsdömd person i förvar. Vi menar att den skrivningen bör bli skarpare så att den utvisningsdömde som huvudregel alltid tas i förvar till dess att utvisningen kan verkställas. Detta bör vara den naturliga gången, eftersom personer som döms till utvisning enligt denna lag döms för att de anses utgöra en risk.

Den dömd ska alltså inte ha möjlighet att röra sig i samhället utan sitta inlåst till dess att utvisningen kan verkställas. Den utvisningsdömde kan självfallet alltid komma ifrån sin frihetsberövning genom att frivilligt, under bevakning av Kriminalvården, lämna landet.

Hänsynstagande till att en person är under 18 år ska utgå. Förvaring ska alltid ske i Kriminalvårdens regi. Skrivningen i lagen som säger att utvisningsbeslutet inte får verkställas under den tid ett uppehållstillstånd gäller ska utgå. I stället ska ett eventuellt uppehållstillstånd, tillfälligt eller permanent, omedelbart upphävas. Ingen omprövning av utvisningsbeslutet ska därmed göras med anledning av att uppehållstillståndet går ut. Men det är en ganska naturlig följd. Varför ska man ha kvar uppehållstillståndet om man döms till utvisning?

Undantaget i § 24 som anger att utlänningen ska undgå straff om denne har flytt till Sverige på grund av förföljelse ska också utgå. Har utlänningen fått ett utvisningsbeslut ska denne också straffas om han eller hon uppehåller sig i Sverige. Att ge undantag när det finns 244 andra länder att söka sig till är inte rimligt.

Alla som döms till utvisning ska dessutom registrera sina fingeravtryck, sitt dna och foto i en databas mot vilken samtliga som i Sverige söker uppehållstillstånd, medborgarskap, asyl eller liknande ska kontrolleras. Återfinns en sökande i denna databas ska personen omedelbart av- eller utvisas. Detta är viktigt för att kunna kontrollera att tidigare utvisningsdömda inte genom annan identitet eller nya försök kommer in i landet. Vidare ska huvudregeln vara att utvisning är på livstid.

Dessa förändringar menar vi är viktiga och nödvändiga. Jag yrkar därmed bifall till vår reservation i ärendet.

Anf. 140 LENA OLSSON (V):

Herr talman! Vi ska debattera den här redogörelsen för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll, som heller inte har använts på ett tag.

Vänsterpartiet har en reservation som jag yrkar bifall till där vi tar upp just det här med säkerhetsärenden. Vi vill ha en ändring i lagen om särskild utlänningskontroll så att förvaltningsdomstolarna blir beslutande instans i samtliga säkerhetsärenden.

Regeringen föreslog hösten 2009 med anledning av genomförandet av skyddsgrundsdirektivet och asylprocedurdirektivet som antogs av riksdagen att säkerhetspolisen utan möjlighet till överprövning ska besluta om en asylsökande ska ha rätt till domstolsprövning eller om ärendet ska anses som ett kvalificerat säkerhetsärende och därmed avgöras av regeringen i sista instans.

Definitionen av ett kvalificerat säkerhetsärende är att utvisning får ske om det är särskilt påkallat av hänsyn till rikets säkerhet. Det är som sagt säkerhetspolisen som har fått oinskränkt makt och tolkningsrätt beträffande detta rekvisit.

Säkerhetspolisen har i ett remissyttrande uppgett att uppgifter som man erhåller från andra länders säkerhets- och underrättelsetjänster vanligtvis lämnas med förbehållet att mottagande underrättelsetjänst inte får lämna uppgifter vidare till nationella myndigheter. Mot den bakgrunden har internationella jämförelser som gjorts i lagstiftningsärendet gett vid handen att tre av sex granskade länder, nämligen Nederländerna, Tyskland och Schweiz, har samma instansordning i säkerhetsärenden och vanliga asylärenden med rätt till domstolsprövning för båda kategorierna.

Det finns, som vi tycker, två starka skäl till varför det är nödvändigt att rätten till prövning ska finnas. Den tidigare regeringens samt den nuvarande regeringens handläggande av uppmärksammade säkerhetsärenden tycker vi bevisar att det är nödvändigt att ha en sådan här prövning i domstol och att det ska gälla alla säkerhetsärenden.

Eftersom undantaget från rätten till domstolsprövning gäller en begränsad kategori anser regeringen att det är tillåtet med stöd av artikel 64. Flera remissinstanser gör en annan tolkning, och det gör även Vänsterpartiet. Därför bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om ändring i denna lag.

Anf. 141 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! Regeringen har till oss i riksdagen lämnat en redogörelse som berättar om hur lagen om särskild utlänningskontroll har tillämpats under perioden den 1 juli 2010 till den 30 juni 2011. Rapporten bygger bland annat på de uppgifter som säkerhetspolisen har lämnat till regeringen.

Särskilda lagar om terrorism tillkom första gången i Sverige 1973, och lagen vi talar om i dag tillkom 1991. Enkelt uttryckt handlar lagen om möjligheten att utvisa en person ”om det är särskilt påkallat av hänsyn till rikets säkerhet, eller om det med hänsyn till vad som är känt om personens tidigare verksamhet och övriga omständigheter kan befaras att personen kommer att begå eller medverka till terroristbrott”.

Det är långa meningar i dag.

I skrivelsen finns också en redogörelse för hur läget i världen ser ut när det handlar om terrorism. Där konstateras det att den gränsöverskridande och globala terrorismen har ökat de senaste tio åren. I Sverige har vi blivit direkt berörda på ett sätt som vi inte riktigt har varit tidigare. Vi har varit ganska förskonade från terroristhandlingar. Jag tänker bland annat på självmordsattentatet på Drottninggatan för knappt ett och ett halvt år sedan. Självlklart känner vi också närheten till det fruktansvärda som utspelade sig på Utöya i somras då partikamrater till mig mördades.

I Sverige har vi i dag en förhöjd beredskap mot hot, tre på en femgradig skala.

I rapporten ser vi att sedan 1991 har denna lag inte behövt tillämpas mer än 36 gånger och de senaste två åren inte alls. Vi socialdemokrater tror främst på förebyggande arbete när det handlar om att motverka terrorism och vill poängtera att i jämlika samhällen där människor upplever sig ha stor frihet att forma sina liv är människor mindre benägna att utföra så drastiska och avskyvärda handlingar som terrorhandlingar är.

Jag vill med detta yrka bifall till utskottets förslag om att lägga skrivelsen till handlingarna.

Anf. 142 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr talman! Vi kan inte blunda för verkligheten. Terrorismen finns här i Sverige såväl som i vår omvärld. Attentat har skett i Sverige. Flera svenskar finns anhållna i andra länder misstänkta för terrorbrott. Vi vet också att svenskar deltar i terrorträning i konfliktområden. Svenskar har också funnits bland offren i terrorattentat i andra delar av världen.

Sveriges agerande i kampen mot terrorism är viktigt och bygger på vikten av respekt för internationell rätt och respekt för de mänskliga rättigheterna. Terrorismen är ett globalt hot som kräver ett internationellt samarbete. Jag vill betona att arbetet i kampen mot terrorismen måste och ska alltid utgå från respekten för den fria och öppna staten, och vi ska säkerställa effektiva, proportionerliga, väl anpassade och rättssäkra insatser i kampen mot terrorismen. Vi ska värna den öppna och fria demokratin och dess värden som baseras på rättsstatens princip.

Samtidigt är terrorismen ett hot mot den fria, öppna staten. Det innebär att vi måste göra vårt yttersta för att förhindra att terrorattentat sker, planeras eller stöds från Sverige. Vi i Alliansen är ytterst tydliga med att man inte ska kunna gömma sig i Sverige. Man ska inte kunna samla in pengar för terrorbrott, och Sverige ska inte heller användas som bas för rekrytering eller logistiskt stöd.

Vi vet som sagt att terrorattentat har skett i Sverige, senast för lite mer än ett år sedan. Svenskar har funnits bland offren för terroristattentat i andra delar av världen, och som jag sade är svenskar misstänkta för att ha planerat terrorattentat utomlands.

I oktober 2010 ledde detta till att hotnivån avseende terrorism i Sverige höjdes från lågt till förhöjt hot. Denna bedömning kvarstår fortfarande.

För att förstärka Sveriges förmåga att upptäcka, bedöma och minska hot från terrorism och våldsbejakande extremism har regeringen gjort ytterligare satsningar på säkerhetspolisen. I budgetpropositionen har säkerhetspolisens anslag ökat med 85 miljoner kronor för 2012, och från och med 2012 beräknas anslaget öka med ytterligare 55 miljoner kronor.

Det betänkande som vi har på våra bord handlar om regeringens skrivelse med den årliga redogörelsen för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll. Det finns två motioner i ärendet.

Enligt lagen om särskild utlänningskontroll kan en utlänning utvisas om det är särskilt påkallat med hänsyn till rikets säkerhet eller om det med hänsyn till vad som är känt om personens tidigare verksamhet och övriga omständigheter kan befaras att personen kommer att begå eller medverka till terroristbrott. Lagen ger alltså ett utrymme för att avvisa

Prot. 2011/12:70
15 februari

*2011 års redogörelse
för tillämpningen av
lagen om särskild
utlänningskontroll*

sådana utläningar som bedöms som farliga med hänsyn till risken för terroristhandlingar.

Sedan 1991 har lagen om särskild utlänningskontroll tillämpats vid 35 tillfällen. De senaste fem åren har lagen om särskild utlänningskontroll tillämpats vid två tillfällen. Under den för skrivelsen aktuella tidsperioden, från och med den 1 juli 2010 till och med den 30 juni 2011, har regeringen inte fattat något beslut med stöd av lagen.

Man kan därför säga att lagen används på det sätt som vi lagstiftare faktiskt har bestämt, nämligen att den ska användas ytterst restriktivt och när det är påkallat.

Ärenden enligt lagen om särskild utlänningskontroll avgörs primärt av Migrationsverket i första instans. Frågan om utvisning tas upp på ansökan av Säkerhetspolisen. Migrationsverkets beslut kan naturligtvis överklagas, och överklagas då till regeringen för avgörande. Föreligger hinder mot verkställighet, till exempel risk för dödsstraff eller tortyr, får en person inte utvisas.

Ett beslut om utvisning förenas alltid med ett förbud för utläningen att återvända till Sverige.

Herr talman! Av skrivelsen framgår det att lagen har använts ytterst restriktivt då regeringen inte har fattat något beslut med stöd av lagen under den aktuella perioden och att den används på det sätt som vi lagstiftare har avsett, det vill säga ytterst restriktivt.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet, det vill säga att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna samt avslår motionerna.
(Applåder)

I detta anförande instämde Patrick Reslow och Ewa Thalén Finné (båda M).

Anf. 143 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Sverige ska vara ett öppet land, ett land som präglas av övertygelsen om alla människors lika värde och av humanism. Sverige ska vara ett land som står för tolerans, respekt för sina medmänniskors rätt att vara olika och rätt att inte tycka lika. Jag är övertygad om att den absoluta majoriteten av riksdagens ledamöter delar denna uppfattning.

Vi debatterar nu regeringens skrivelse, 2011 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll. I skrivelsen redogör regeringen för tillämpningen av lagen samt för utvecklingen av den internationella terrorismen och för Sveriges medverkan i det internationella arbetet mot terrorism.

Terroristbestämmelserna och reglerna om särskilda tvångsåtgärder fick vid sin tillkomst en begränsad giltighetstid, vilket innebar en möjlighet att kontrollera regeringens och myndigheternas handlande. Som så många andra lagar som rör terrorism var de alltså från början tidsbegränsade lagar som senare permanentades, och i detta fall skedde det 1975. Tillämpningen av dessa lagar rapporterar regeringen årligen om till riksdagen. När lagen om särskild utlänningskontroll infördes 1991 beslutades att regeringen varje år skulle rapportera till riksdagen i en skrivelse. I årets skrivelse konstateras att lagen, precis som förra året, inte har tillämpats en enda gång.

Integritetskränkande förslag har antagits i en rasande fart på nationell nivå men även inom EU. Det går att konstatera att vi befinner oss i ett paradigmskifte där flera av våra hitintills gällande rättssäkerhetsprinciper om den personliga integriteten frångås i kampen mot terrorism och grov brottslighet.

USA:s krig mot terrorismen har rent konkret inneburit krig och invasioner, tillfångataganden på lösa grunder och nekande av rättegång, olaglig övervakning och användande av tortyrmetoder. Säkerhetstjänster har använt metoder som ofta saknat lagstöd och som bryter mot principer om rättssäkerhet och andra mänskliga rättigheter som regleras av internationella konventioner. Samtidigt har världen knappast blivit mer säker under de senaste tio åren.

De terrorlagar som successivt införts i EU och Sverige under senare år har på många olika sätt begränsat skyddet för vår integritet och ökat övervakningen av våra dagliga aktiviteter. Ett aktuellt exempel är regeringens senaste utspel i går om en ny terrorplan som innehåller mer övervakning men en bristfällig analys om vilka åtgärder som kan verka förebyggande och skapa ett samhällsklimat där terrorism är mer avlägsen.

Behovet av terrorlagstiftningen har ofta debatterats och ifrågasatts. Så har även varit fallet med lagen om särskild utlänningskontroll. Det är därför glädjande att kunna konstatera att lagen inte har tillämpats under det senaste året och att jag kan ha fog för mitt påstående om att behovet av lagen ter sig mindre och mindre tydligt.

Med detta sagt yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet om att lägga det till handlingarna.

Anf. 144 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Justitiekommittén har tagit del av regeringens skrivelse till riksdagen om hur lagen om särskild utlänningskontroll har tillämpats. Med stöd av detta regelverk kan Sverige utvisa personer som bedöms som farliga med hänsyn till risken för terroristhandlingar. Om myndigheterna bedömer att en utlänning utgör en risk för rikets säkerhet eller kommer att begå eller medverka till terroristbrott är det möjligt att utvisa personen i fråga.

Det är också viktigt att notera att lagen även kan tillämpas vid brottslig gärning i en främmande stat. Därför är det angeläget att fortsätta förstärka vårt underrättelsearbete, inte minst inom Europa, för att tillsammans förebygga och lagföra personer som planerar eller begår terroristhandlingar.

Herr talman! Vi har tidigare nämnt att denna lagstiftning har använts mycket sparsamt, vilket i och för sig är positivt. Även om tillämpningen av lagen har ändrats ett antal gånger och även om utrymmet att utvisa någon med stöd av lagen om särskild utlänningskontroll har begränsats finns det all anledning att fortsatt vidta andra åtgärder. Till exempel kan jag nämna den lag som trädde i kraft den 1 december 2010 för att förebygga terrorism. Genom den nya lagstiftningen kriminaliserar vi offentlig uppmaning, rekrytering respektive utbildning när det gäller terroristbrott. Helt klart har vi inte tagit hoten om terrorism på tillräckligt stort allvar.

Den analys som regeringen nu gör visar att läget är något bekymmersamt. Det sammantagna terrorhotet mot Sverige har därför reviderats upp. Därmed ställer detta krav på att vi skärper vår beredskap och förser våra brottsförebyggande myndigheter och vår underrättelsetjänst med ytterligare instrument för att hänga med i den tekniska utvecklingen.

Före terrorattentatet i Stockholm och efter denna tragiska händelse har åtgärder vidtagits. Vi noterar också att det finns unga svenskar som rekryteras och utbildas av somaliska al-Shabab för att resa ned till konfliktområden för att genomföra uppdrag. Det är absolut viktigt att fortsätta störa denna typ av verksamhet och inte minst förebygga att Sverige blir en rekryteringsbas för rörelser som är knutna till exempelvis våldsbejakande islamistisk extremism. Att jag nämner detta beror också på att enligt de uppgifter som Säkerhetspolisen presenterade för drygt ett år sedan är den största terrorrelaterade verksamheten kopplad till svenska intressen och hot mot svenska intressen just knuten till våldsbejakande islamistisk extremism.

Herr talman! Regeringens handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism analyseras nu av riksdagen, och det finns konkreta utredningsförslag och utbildningsinsatser för att också förebygga radikaliserings i Sverige, inte minst med fokus på ungdomar.

I går presenterade också justitieminister Beatrice Ask alliansregeringens reviderade nationella strategi mot terrorism som vi har anledning att återkomma till när vi debatterar Sveriges beredskap och arbete mot de terrorhot som finns riktade mot Sverige och svenska intressen. Jag vill ändå här säga att vi särskilt välkomnar tillägget och förslaget att utöka Säkerhetspolisens möjligheter att signalspana i syfte att förebygga terroristbrott.

Anf. 145 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Jag ska hålla mig ganska kort i det här anförandet. Mycket av det som redan sagts av mina allianskolleger ställer jag mig så klart bakom.

Lagen om särskild utlänningskontroll har funnits ett antal år men ändrades 2010. Ändringen gjorde att säkerhetsärenden normalt ska handläggas enligt utlänningslagen. Det är bara i särskilt kvalificerade ärenden som den här lagen ska användas. Regeringen är då överinstans.

Sedan lagändringen 2010 har den här lagen inte använts. Man kan säga att de förslag som Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet i dag här lagt fram åtminstone inte hittills haft någon betydelse eftersom lagen inte använts. Min förhoppning är att den här lagen inte ska behöva användas. Det allra bästa är ju om det inte krävs att lagen om särskild utlänningskontroll används. Det här betyder att det inte har varit några särskilt kvalificerade ärenden i fråga om personer med terroristanknytning som sökt sig till Sverige.

Helt kort också några ord om det som Kent Ekeröth tog upp när det gäller utvisning: Från Sverigedemokraternas sida krävs det att alla utvisas. Man kan fråga sig om Sverigedemokraterna inte vill ta någon hänsyn till mänskliga rättigheter. Sådana här fall där det i dag inte sker utvisning kan handla om att personen i fråga ska avrättas eller torteras när han kommer tillbaka till sitt hemland.

För mig är det självklart att även om en person är misstänkt för terrorism ska denna person inte skickas tillbaka till ett land och direkt till avrättning eller tortyr. Den typen av hänsyn till mänskliga rättigheter ska alla människor utan undantag omfattas av.

Anf. 146 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! Det är bra att det finns en parlamentarisk kontroll av regeringens tillämpning av dessa bestämmelser genom att regeringen lämnar en årlig skrivelse till riksdagen.

Under denna period har lagens bestämmelser, som framgått tidigare här i dag, inte använts. Regeringen lämnar ändå en skrivelse där man fokuserar på utvecklingen av den internationella terrorismen och på svensk medverkan i internationellt arbete mot terrorism.

Terrorism har alltid funnits men kommit allt närmare oss i Sverige och blivit något som vi måste beakta och mer konkret motarbeta. När bomben smällde i centrala Stockholm i december förra året var vi många som blev chockade över att det hände *här*.

Terrorismen riskerar att sprida hat, splittring, rädsla och främlingsfientlighet i vårt samhälle. Målen med terroraktioner är givetvis olika, men gemensamt är att terroraktionerna syftar till att döda och skrämja och till att påverka vårt öppna samhälle. Om vi människor blir misstänk-samma gentemot andra har rädslan segrat.

Det är viktigt att våra principer om rättsstaten ligger fast. Balansen mellan det öppna samhället och det brottsförebyggande arbetet är något som det ständigt måste arbetas med. I ett öppet och demokratiskt samhälle som Sverige måste alla former av hat, främlingsfientlighet och fundamentalism bekämpas. Det gäller oavsett om det har sin grund i politisk inriktning, religion eller separatism.

Jag yrkar att skrivelsen läggs till handlingarna.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 16 februari.)

16 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

EU-dokument

KOM(2012)10 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter

KOM(2012)11 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän uppgiftsskyddsförordning)

KOM(2012)35 Förslag till rådets förordning om stadga för europeiska stiftelser (FE)

17 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 15 februari

2011/12:238 Åtgärder för den svenska life science-branschen

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2011/12:239 Nordeas bolagsstämma

av *Peter Persson* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

2011/12:240 Glasrikets framtid

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2011/12:241 Långtidsarbetslöshet

av *Patrik Björck* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:242 Åtgärder mot långtidsarbetslösheten

av *Ylva Johansson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:243 Hållbart arbetsliv

av *Raimo Pärssinen* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:244 Apotek i glesbygden efter avregleringen

av *Maria Stenberg* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2011/12:245 Sysselsättningsgraden hos utrikes födda kvinnor

av *Maria Stenberg* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:246 Otrygga anställningar

av *Ann-Christin Ahlberg* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2011/12:247 Svensk konkurrenskraft

av *Hans Ekström* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2011/12:248 Arbetssökande med rätt till arbetslöshetsersättning

av *Johan Andersson* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 februari.

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 15 februari

2011/12:370 Översynsutredning av den illegala spritens omfattning och effekter

av *Per Åsling* (C)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2011/12:371 Polissituationen i Dalarna

av *Peter Hultqvist* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2011/12:372 Småbutiker i glesbygd

av *Krister Örnffäder* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2011/12:373 Vägavgifter på riksväg 50, bron över Motalaviken

av *Johan Andersson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:374 Insynsråd i Kemikalieinspektionen

av *Johan Löfstrand* (S)

till miljöminister Lena Ek (C)

2011/12:375 Tonnageskatt

av *Ulf Berg* (M)

till finansminister Anders Borg (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 februari.

19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 15 februari

2011/12:333 Scenkonstpensionerna

av *Berit Högman* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2011/12:353 Hangarer vid helikopterskvadronen i Kallinge

av *Peter Jeppsson* (S)

till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

2011/12:354 Ersättning för omkostnader inom trängselskattesystemet

av *Per Bolund* (MP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:355 Minskad kylanvändning för energieffektivisering

av *Mats Pertoft* (MP)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

Prot. 2011/12:70
15 februari

2011/12:356 Åtgärder för att öka samåkning i biltrafiken
av *Mats Pertoft* (MP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:358 Fortsatt osäkerhet rörande besiktningsstatistik
av *Leif Pettersson* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:360 Cypernapplägg

av *Anders Karlsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2011/12:361 Utarmat uran i ammunition

av *Christer Winbäck* (FP)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 21 februari.

20 § Kammaren åtskildes kl. 17.44.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 1 § anf. 12 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 1 § anf. 53 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 103 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 14 § anf. 130 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

Välkomsthälsning	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
1 § Utrikespolitisk debatt	1
Anf. 2 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	1
Anf. 3 URBAN AHLIN (S).....	9
Anf. 4 BODIL CEBALLOS (MP).....	12
Anf. 5 JULIA KRONLID (SD)	16
Anf. 6 HANS LINDE (V)	19
Anf. 7 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	22
Anf. 8 URBAN AHLIN (S).....	24
Anf. 9 BODIL CEBALLOS (MP).....	26
Anf. 10 JULIA KRONLID (SD)	28
Anf. 11 HANS LINDE (V).....	29
Anf. 12 FREDRIK MALM (FP)	31
Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (C).....	33
Anf. 14 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	34
Anf. 15 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	36
Anf. 16 URBAN AHLIN (S).....	36
Anf. 17 BODIL CEBALLOS (MP).....	37
Anf. 18 JULIA KRONLID (SD)	38
Anf. 19 HANS LINDE (V).....	38
Anf. 20 FREDRIK MALM (FP)	39
Anf. 21 KERSTIN LUNDGREN (C).....	40
Anf. 22 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	40
Anf. 23 KARIN ENSTRÖM (M)	41
Anf. 24 CARINA HÄGG (S)	43
Anf. 25 CHRISTIAN HOLM (M) replik	44
Anf. 26 CARINA HÄGG (S) replik	45
Anf. 27 CHRISTIAN HOLM (M) replik	45
Anf. 28 CARINA HÄGG (S) replik	45
Anf. 29 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M) replik.....	46
Anf. 30 CARINA HÄGG (S) replik	46
Anf. 31 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M) replik.....	46
Anf. 32 CARINA HÄGG (S) replik	47
Anf. 33 VALTER MUTT (MP)	47
Anf. 34 CHRISTER WINBÄCK (FP).....	49
Anf. 35 STAFFAN DANIELSSON (C).....	50
Anf. 36 KENT EKEROTH (SD).....	51
Anf. 37 CHRISTIAN HOLM (M) replik	53
Anf. 38 KENT EKEROTH (SD) replik.....	53
Anf. 39 CHRISTIAN HOLM (M) replik	54
Anf. 40 KENT EKEROTH (SD) replik.....	54
Anf. 41 ULRIK NILSSON (M) replik	54
Anf. 42 KENT EKEROTH (SD) replik.....	55

Anf. 43	ULRIK NILSSON (M) replik	55
Anf. 44	KENT EKEROTH (SD) replik	55
Anf. 45	ROBERT HALEF (KD)	55
Anf. 46	VALTER MUTT (MP) replik	57
Anf. 47	ROBERT HALEF (KD) replik	57
Anf. 48	VALTER MUTT (MP) replik	57
Anf. 49	ROBERT HALEF (KD) replik	58
Anf. 50	CARIN RUNESON (S)	58
Anf. 51	WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M)	59
Anf. 52	ABIR AL-SAHLANI (C)	61
Anf. 53	JOHNNY SKALIN (SD)	62
Anf. 54	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	63
Anf. 55	JOHNNY SKALIN (SD) replik	64
Anf. 56	ABIR AL-SAHLANI (C) replik	64
Anf. 57	JOHNNY SKALIN (SD) replik	64
Anf. 58	CHRISTIAN HOLM (M) replik	64
Anf. 59	JOHNNY SKALIN (SD) replik	64
Anf. 60	CHRISTIAN HOLM (M) replik	65
Anf. 61	JOHNNY SKALIN (SD) replik	65
Anf. 62	OLLE THORELL (S)	65
Anf. 63	HANS WALLMARK (M) replik	67
Anf. 64	OLLE THORELL (S) replik	67
Anf. 65	HANS WALLMARK (M) replik	67
Anf. 66	OLLE THORELL (S) replik	68
Anf. 67	CHRISTIAN HOLM (M)	68
Anf. 68	JULIA KRONLID (SD) replik	70
Anf. 69	CHRISTIAN HOLM (M) replik	70
Anf. 70	JULIA KRONLID (SD) replik	70
Anf. 71	CHRISTIAN HOLM (M) replik	71
Anf. 72	KENNETH G FORSLUND (S)	71
Anf. 73	CHRISTIAN HOLM (M) replik	72
Anf. 74	KENNETH G FORSLUND (S) replik	73
Anf. 75	CHRISTIAN HOLM (M) replik	73
Anf. 76	KENNETH G FORSLUND (S) replik	73
Anf. 77	MATS JOHANSSON (M)	73
Anf. 78	DÉSIRÉE LILJEVALL (S)	75
Anf. 79	ULRIK NILSSON (M)	76
Anf. 80	KARIN ÅSTRÖM (S)	78
Anf. 81	HANS WALLMARK (M) replik	79
Anf. 82	KARIN ÅSTRÖM (S) replik	79
Anf. 83	HANS WALLMARK (M) replik	80
Anf. 84	KARIN ÅSTRÖM (S) replik	80
Anf. 85	ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	80
Anf. 86	CARIN RUNESON (S) replik	82
Anf. 87	ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik	82
Anf. 88	CARIN RUNESON (S) replik	82
Anf. 89	ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik	82

Anf. 90 SVEN-ERIK BUCHT (S)	83
Anf. 91 HANS WALLMARK (M) replik	84
Anf. 92 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik	84
Anf. 93 HANS WALLMARK (M) replik	85
Anf. 94 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik	85
Anf. 95 CARL B HAMILTON (FP) replik	85
Anf. 96 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik	86
Anf. 97 CARL B HAMILTON (FP) replik	86
Anf. 98 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik	86
Anf. 99 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (M)	86
Anf. 100 HILLEVI LARSSON (S)	88
Anf. 101 HANS WALLMARK (M)	90
Anf. 102 GUNNAR ANDRÉN (FP)	91
2 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträde	92
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	92
4 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen	93
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	93
6 § Förnyad bordläggning	93
7 § 2006 års sjöarbetskonvention	94
Trafikutskottets betänkande 2011/12:TU6	94
(Beslut fattades under 12 §.)	94
8 § Vissa fastighetstaxeringsfrågor	94
Skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU11	94
(Beslut fattades under 12 §.)	94
9 § Ändring av viss länsstyrelseverksamhet	94
Konstitutionsutskottets betänkande 2011/12:KU2	94
Anf. 103 PETER ERIKSSON (MP)	94
Anf. 104 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (S)	95
Anf. 105 PER BILL (M)	96
Anf. 106 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	97
(Beslut fattades under 12 §.)	98
10 § Frågor om rösträtt, valsysteem m.m.	98
Konstitutionsutskottets betänkande 2011/12:KU3	98
Anf. 107 JONAS ÅKERLUND (SD)	98
Anf. 108 MIA SYDOW MÖLLEBY (V)	98
Anf. 109 ANN-BRITT ÅSEBOL (M)	99
Anf. 110 PETER ERIKSSON (MP)	100
(Beslut fattades under 12 §.)	101
11 § Immaterialrättsliga frågor	101
Näringsutskottets betänkande 2011/12:NU9	101
Anf. 111 INGEMAR NILSSON (S)	101
Anf. 112 JONAS ERIKSSON (MP)	102
Anf. 113 LARS ISOVAARA (SD)	103
Anf. 114 KENT PERSSON (V)	104
Anf. 115 OLOF LAVESSON (M)	106
(forts. 13 §)	108

Ajournering	108
Återupptagna förhandlingar	108
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	109
TU6 2006 års sjöarbetskonvention.....	109
SkU11 Vissa fastighetstaxeringsfrågor	109
KU2 Ändring av viss länsstyrelseverksamhet.....	109
KU3 Frågor om rösträtt, valsystem m.m.	109
13 § (forts. från 11 §) Immaterialrättsliga frågor (forts. NU9)	109
Anf. 116 EVA FLYBORG (FP).....	109
Anf. 117 JOHAN LINANDER (C).....	110
Anf. 118 MATS ODELL (KD).....	112
(Beslut skulle fattas den 16 februari.)	113
14 § Våldsbrott och brottsoffer	113
Justitieutskottets betänkande 2011/12:JuU14.....	113
Anf. 119 ANNA WALLÉN (S)	113
Anf. 120 AGNETA BÖRJESSON (MP)	114
Anf. 121 KENT EKEROOTH (SD).....	116
Anf. 122 LENA OLSSON (V).....	117
Anf. 123 PIA HALLSTRÖM (M).....	117
Anf. 124 ANNA WALLÉN (S) replik	119
Anf. 125 PIA HALLSTRÖM (M) replik	120
Anf. 126 ANNA WALLÉN (S) replik	120
Anf. 127 PIA HALLSTRÖM (M) replik	120
Anf. 128 JOHAN PEHRSON (FP)	121
Anf. 129 LENA OLSSON (V) replik.....	123
Anf. 130 JOHAN PEHRSON (FP) replik	123
Anf. 131 LENA OLSSON (V) replik.....	124
Anf. 132 JOHAN PEHRSON (FP) replik	124
Anf. 133 JOHAN LINANDER (C).....	125
Anf. 134 CAROLINE SZYBER (KD).....	126
Anf. 135 KENT EKEROOTH (SD) replik	127
Anf. 136 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	127
Anf. 137 KENT EKEROOTH (SD) replik	127
Anf. 138 CAROLINE SZYBER (KD) replik.....	128
(Beslut skulle fattas den 16 februari.)	128
15 § 2011 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll	128
Justitieutskottets betänkande 2011/12:JuU18.....	128
Anf. 139 KENT EKEROOTH (SD).....	128
Anf. 140 LENA OLSSON (V).....	129
Anf. 141 ELIN LUNDGREN (S).....	130
Anf. 142 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	131
Anf. 143 MARIA FERM (MP).....	132
Anf. 144 ROGER HADDAD (FP).....	133
Anf. 145 JOHAN LINANDER (C).....	134
Anf. 146 CAROLINE SZYBER (KD).....	135
(Beslut skulle fattas den 16 februari.)	135

16 § Bordläggning.....	135	Prot. 2011/12:70
17 § Anmälan om interpellationer.....	136	15 februari
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	137	<hr/>
19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	137	
20 § Kammaren åtskildes kl. 17.44.....	138	

Tryck: Elanders, Vällingby 2012